Ku dhaqan Xafiis D.

FAAFINTA RASMIGA AH
الجريدة الرسمية
OFFICIAL BULLETIN

EE JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Sanadka 13aad **Muqdisho, 14 MAARSO 2026** **Lr.2**

Waaxda Maamulka Faafinta Rasmiga ah
Ee Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda

FAAFIN BIL SOO BAXA

Qiimaha waa $XXX Dollar, lambar waliba – **RUKUNKA**: Sanaddii waa $XXX Dollar, Soomaaliya gudaheeda – Dibaddeedana waa $XXX Dollar.
Rukunka la weydiisto waqtiga loo gooyay wuxuu ka bilaabmaa 1 Janaayo. Qiimaha Qoritaanku F.R halkii sadar iyo wixii ka yar waa $XXX Dollar – Rukunka iyo Qoritaanku waxaa la weydiistaa Laanta Maamulka Faafinta Rasmiga ah – Lacagta waxaa lagu bixiniyaa Xafiiska Canshuuraha ee Wasaaradda Maaliyadda.

KOBNIIN

BOGGA KOOWAAD

SHARCI

W.M

BOGGA LABAAD

XEER

BOGGA SEDDEXAAD

TALOOYIN, ISGAARSIIN, OGAYSIIS, IWM

BILAHA

MAARSO

2026

Ku dhaqan Xafiis D.

FAAFINTA RASMIGA AH

الجريدة الرسمية

OFFICIAL BULLETIN

EE JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Sanadka 13aad **Muqdisho, 14 MAARSO 2026** **Lr.2**

Waaxda Maamulka Faafinta Rasmiga ah
Ee Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda

FAAFIN BIL SOO BAXA

Qiimaha waa $XXX Dollar, lambar waliba – **RUKUNKA**: Sanaddii waa $XXX Dollar, Soomaaliya gudaheeda – Dibaddeedana waa $XXX Dollar.
Rukunka la weydiisto waqtiga loo gooyay wuxuu ka bilaabmaa 1 Janaayo. Qiimaha Qoritaanku F.R halkii sadar iyo wixii ka yar waa $XXX Dollar – Rukunka iyo Qoritaanku waxaa la weydiistaa Laanta Maamulka Faafinta Rasmiga ah – Lacagta waxaa lagu bixiniyaa Xafiiska Canshuuraha ee Wasaaradda Maaliyadda.

KOBNIIN

BOGGA KOOWAAD

SHARCI

W.M

BOGGA LABAAD

XEER

BOGGA SEDDEXAAD

TALOOYIN, ISGAARSIIN, OGAYSIIS, IWM

BILAHA

MAARSO

2026

XAFIISKA MADAXWEYNAHA JFS
BIXID / SENT
09 MAR 2026
BY FADUMO MOHAMED OMAR SAAHIHI
SAACAD SAXIIX

SHARCI LR. 51 **TAARIIKH: 08-DA MAARSO 2026**

DASTUURKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

MADAXWEYNAHA J.F.S,

MARKUU ARKAY:	Qodobka 87aad, Faqradda 1aad iyo Faqradda 2aad ee Dastuurka KMG ah.
MARKUU ARKAY:	Qodobada 133aad, 134aad iyo 136aad ee Dastuurka KMG ah.
MARKUU ARKAY:	Qodobka 90aad (F) ee Dastuurka KMG ah.
MARKUU ARKAY:	***Sharci Lr. 24*** ee soo baxay ***31 Maarso 2024,*** kuna saabsan Wax-Ka-Beddelka Cutubyada 1aad, 2aad, 3aad iyo 4aad ee Dastuurka.
MARKUU ARKAY:	***Sharci Lr. 50*** ee soo baxay ***08-da Maarso 2026*** Wax-ka-beddelka qodobbada 13(1), 16aad iyo 28(2} ee cutubka 2aad, cutubka 4aad; iyo wax-ka-beddelka cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka KMG.

Waxa uu Madaxweynuhu soo saaray sharcigan:

Qodobka 1aad

Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu meelmariyay Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo yeelanaya ku dhaqan joogto ah.

Qodobka 2aad

Marka uu Madaxweynaha J.F.S. saxiixo Sharcigan, waxa lagu soo daabici doonaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
XAFIISKA HANTIDHOWRKA GUUD
DIIWAAN NO: H9u-021-2026
TAARIIKH: 09-03-2026
SAXIIX: —
AVV Ahmed Isse Gutale
Hantidhowraha Guud Ee JFS

Madaxweynaha J. F.S.

Mudane Dr. Xasan Sheekh Maxamuud

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

جمهورية الصومال الفيدرالية

DASTUURKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Muqdisho, Soomaaliya
Maarso 4, 2026

Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya
Baarlamaanka Federaalka

جمهورية الصومال الفيدرالية
البرلمان الفدرالي

Federal Republic of Somalia
Federal Parliament

BJFS/B-11/13/3/2026

Taariikh: Maarso 4, 2026

Ku: **Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya**

Ujeeddo: **Soo Gudbin Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka**

M.ne Madaxweyne;

Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu, si waafaqasan Qodobbada 55(2), 136(1) ee Dastuurka KMG ah iyo Qodobka 5(7) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG, halkan kuugu soo gudbinayaa Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka oo xubnaha labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ku ansxiyeen kalfadhiga 7aad kulankoodii 24aad ee wadajirka ahaa oo qabsoomay Maarso 4, 2026.

Nuqulka Rasmiga ah ee Wax-kabeddelka Dastuurka waxa uu soo maray dhammaan habraacyada kala duwan ee ku xusan qodobbada 133aad iyo 134aad ee Dastuurka KMG ah iyo qodobbada 2aad, 3aad, 4aad iyo 5aad ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka KMG ah.

Haddaba, M.ne Madaxweyne, waxaan si waafaqasan Qodobka 90(f) ee Dastuurka KMG ah kaaga codsanaynaa in aad Nuqulka Rasmiga ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka ku meelmariso Xeer Madaxweyne si waafaqsan Qodobka 6aad ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG ah, looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda si waafaqsan Qodobbada 84aad iyo 85aad ee Dastuurka Ku-meel-gaarka ah.

Naga guddoon salaan qiimo badan.

Federal Parliament of Somalia · Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya

Xil. Sheikh Adan Mohamed Nur "Madoobe"
Guddoomiyaha Golaha Shacabka

Sen. Cali Shacbaan Ibrahim
Ku-simaha Guddoomiyaha.

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA

QARAAR KU SAABSAN

ANSIXINTA NUQULKA KAMA DAMBAYSTA AH EE SOOJEEDINTA WAX-KABEDDELKA QODOBBADA 13(1); 16AAD IYO 28(2) EE CUTUBKA 2AAD, WAX-KABEDDELKA QODOBBADA 49AAD, 50AAD IYO 54AAD EE CUTUBKA 4AAD IYO WAX-KA-BEDDELKA CUTUBYADA 5AAD ILAA 15AAD EE DASTUURKA

Muqdisho: Maarso 4, 2026

Tix: *BJFS/B-11/14/3/2026*
Kalfadhiga: *7aad*
Kulankiisa: *24aad ee Wadajirka Labada Aqal*

Taariikh: Maarso 4, 2026

BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Markuu Arkay: Qodobbada 63(a) iyo 71(1)(a) ee Dastuurka KMG;

Markuu Arkay: Qodobbada 133aad, 134aad iyo 136(1) ee Dastuurka Ku-meel-gaar ah;

Markuu Arkay: Warqadda summadeedu tahay GMDHD/GG/681/26 ee Maarso 2, 2026 ujeedkeedunaha ahaa "Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka" oo ka soo baxday xafiiska Guddoomiyaha Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.

Markuu Arkay Warqadda summadeedu tahay GLD/BFS/03/2026 ee Maarso 3, 2026 ujeedkeedunaha ahaa "Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka" oo ka soo baxday xafiiska Guddoomiyaha Guddiga Lasocodka Dastuurka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Markuu Xaqiijiyey: In ay soo idlaatay doodda mudanayaasha labada Aqal ay fiirooyinkooda iyo talooyinkooda kaga dhiibteen dhammaan cutubyada harsan ee Dastuurka;

Markuu Arkay: Qodobka 5(7) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka KMG; iyo

Markuu Arkay: Qodobbada 108aad iyo 109aad ee Xeer Hoosaadka Golaha Shacabka iyo Qodobka 60(6) ee Xeer Hoosaadka Aqalka Sare ee BFS;

WUXUU XEERIYEY QODOBBADAN:

Qodobka 1aad:

1) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo ku kulansan Kalfadhiga 7aad kulankiisa 24aad oo ay goobgooj yihiin laba boqol labaatan iyo labo (222) xildhibaannada labada Aqal ee BFS oo codeenaya, waxa uu ansixiyey nuqulka kama dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka.

2) Si waafaqsan Qodobka 5(5) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka KMG xildhibaannada labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa cod aqlabiyad (50%+1) tirada xildhibaannada goobjoog ah ku ansixiyey nuqulka kama dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka.

Codeynta Golaha Shacabka iyo Aqalka Sare			
Soojeedinta	Oggol	Diiday	Ka aamustay
Qodobka 13(1), Qodobka 16aad iyo Qodobka 28(2) ee Cutubka 2aad.	221	0	0
Wax-ka-beddel kooban Cutubka 4aad	221	0	0
Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad	221	0	0

3) Si waafaqsan Qodobka 5(6) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG ah xildhibaannada labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa cod aqlabiyad saddex meelood laba (2/3) tirada guud ee xildhibaannada labada Aqal ee Baarlamaanka ku ansixiyey Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka.

Codeynta Aqalka Sare			
Cutubyada	Oggol	Diiday	Ka aamustay
Qodobka 13(1), Qodobka 16aad iyo Qodobka 28(2) ee Cutubka 2aad.	36	0	0
Wax-kabeddel kooban Cutubka 4aad	36	0	0
Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad	36	0	0

Codeynta Golaha Shacabka			
Cutubyada	Oggol	Diiday	Ka aamustay
Qodobka 13(1), Qodobka 16aad iyo Qodobka 28(2) ee Cutubka 2aad.	185	0	0
Wax-ka-beddel kooban Cutubka 4aad	185	0	0
Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad	185	0	0

Qodobka 2aad:

Si waafaqsan Qodobka 6(1) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG ah nuqulka kama dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka, waxaa loo gudbinayaa Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si uu ugu meelmariyo xeer Madaxweyne.

Qodobka 3aad:

Qaraarkani waxa uu dhaqangalayaa marka uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, uuna saxiixo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si waafaqsan Qodobka 90(f) ee Dastuurka KMG ah iyo Qodobka 6aad ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG ah, waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si waafaqsan Qodobbada 84aad iyo 85aad ee Dastuurka KMG.

Xil. Sheikh Adan Mohamed Nur "Madoobe"
Guddoomiyaha Golaha Shacabka

Sen. Cali Shacbaan Ibrahim
Ku-simaha Guddoomiyaha,
ahna Guddoomiye Ku-xigeenka
1aad ee Aqalka Sare

Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya
Guddiga Dib-u-eegista iyo La-socodka
Hirgelinta Dastuurka

جمهورية الصومال الفدرالية
لجنة المراجعة ومراقبة
تنفيذ الدستور

Federal Republic of Somalia
The Constitution Review and Implementation Oversight
Committee (OC)

Tix: GLD/BFS/03/2026 **Taariikh: 03/03/2026**

Ku:	**Guddoomiyaha Golaha Shacabka BFS.**
Ku:	**Guddoomiyaha Aqalka Sare BFS.**
Og:	**Wasiirka Wasaaradda Caddaaladda iyo Arrimaha Dastuurka XFS.**
Og:	**Guddoomiyaha Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.**

Ujeeddo: Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka KMG.

Mudane Guddoomiye,

Guddiga Lasocodka Dib-u-eegista Dastuurka ee BFS wuxuu si waafaqsan qodobbada 133aad iyo 134aad ee Dastuurka, Qodobbada 108aad iyo 109aad ee Xeer Hoosaadka Golaha Shacabka, Qodobka 81aad ee Xeer Hoosaadka Aqalka Sare iyo Qodobka 5(7) ee Qaraarka Ansixinta Habraaca Wax-kabeddelka Dastuurka halkan idinku soo gudbinayaa nuqulka kama dambeysta ah ee soojeedimaha Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka ee uu soo diyaariyey Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka, uuna aqbalay Guddiga La-socodka ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ee BFS.

Mudane Guddoomiye, Guddigu wuxuu xaqiijiyey in Guddiga Madaxbannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ay soojeedimahan kama dambaysta ee Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka ku soo dhafeen natiijada latashiyadii kala duwanaa iyo talooyinka xildhibaannada labada aqal ee BFS intii lagu gudajiray ka doodistą cutubyadan oo ka koobnaa 13 kulan oo si wadajir ah ay u yeesheen xidhibaannada labada aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Haddaba, Guddigu wuxuu si xushmad iyo qaddarin leh u codsanayaa in nuqulka kama dambaysta ah ee soojeedimaha loo gudbiyo xildhibaannada labada aqal ee BFS si ay waajibaadkooda uga gutaan si waafaqsan Qodobka 136(1) ee Dastuurka iyo Qodobka 5(7) ee Qaraarka ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka.

BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA
GUDDIGA LA SOCODKA DIB-U-EEGIDDA IYO HIRGALINTA DASTUURKA

Xil. Xuseen Qaasim Yuusuf "Xuseen Iidow"
Guddoomiyaha Guddiga Lasocodka
Dib-u-eegista Dastuurka.

Summad: GMDHD/GG/ 681 /3/26 ***Taariikh***: Maarso 2, 2026

Ku: Guddoomiyaha Guddiga La Socodka Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.

Og: Guddoomiyaha Golaha Shacabka ee BFS.

Og: Guddoomiyaha Aqalka Sare ee BFS.

Og: Wasiirka Wasaaradda Caddaaladda iyo Arrimaha Dastuurka ee XFS.

Ujeeddo: Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka.

Mudane Guddoomiye,

Guddiga Madaxabannan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka "GMDHD":

Markuu Arkay: Qodobbada 133aad iyo 134aad ee Dastuurka KMG ah.

Markuu Arkay: Qodobka 5(1) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka.

Markuu Tixgaliyey: Soojeedimihii iyo talooyinka xildhibaannada labada aqal ay ka dhiibteen intii ay socotay ka doodista Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, Wax-kabeddel Kooban Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka KMG ah.

KM-0, Degmada Shibis, Muqdisho – Soomaaliya
Email: chairperson@icric.gov.so **Website:** www.icric.gov.so

Markkuu Lafaguray: Maxdarqoraalka kulammada 11aad, 12aad, 13aad, 14aad, 15aad, 16aad, 17aad, 18aad, 19aad, 20aad, 21aad, 22aad iyo 23aad ee wadajirka labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Markuu Tixgaliyey: Natiijooyinka latashiyadii qaybaha kala duwan ee hay'adaha dawladda iyo bulshada Soomaaliyeed.

Wuxuu soo dhammatiray diyaarinta nuqulka kama dambaysta ah ee soojeedinta wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2), wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka, kaddib markii uu kusoo daray natiijada latashiyadii la sameeyey iyo soojeedimihii iyo talooyinkii xildhibaannada labada aqal ee marxaladdii labaad.

Haddaba, waxaan halkan kuugu soo gudbinayaa nuqulka kama dambaysta ah ee soojeedinta wax-kabeddelka si loogu gudbiyo xildhibaannada labada aqal si ay uga gutaan waajibaadkooda dastuuriga ah loona dhammaystiro tallaabooyinka muhiimka u ah marxaladda saddexaad oo ah ansixinta xildhibaannada labada aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Wa Billaahi Tawfiiq.

Avv. Burhaan Aadan Cumar
Guddoomiyaha Guddiga Madaxabannaan ee
Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.

KM-0, Degmada Shibis, Muqdisho – Soomaaliya
Email: chairperson@icric.gov.so **Website:** www.icric.gov.so

TUSMO:

ARAR **1**

CUTUBKA KOOWAAD: BAAQA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA **3**

Qodobka 1aad: Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 3

Qodobka 2aad: Diinta 3

Qodobka 3aad: Mabaadi'da Aasaasiga ah 4

Qodobka 4aad: Sarreynta Dastuurka 4

Qodobka 5aad: Afafka Rasmiga ah 5

Qodobka 6aad: Calanka iyo Astaanta Qaranka 5

Qodobka 7aad: Geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 6

Qodobka 8aad: Shacabka iyo Jinsiyadda 6

Qodobka 9aad: Magaalamadaxda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 7

CUTUBKA LABAAD: XUQUUQDA AASAASIGA AH IYO WAAJIBAADKA MUWAADDINKA .. **7**

Madaxa Koowaad: Mabaadi'da Guud ee Xuquuqda Aadanaha **7**

Qodobka 10aad: Karaamada Aadanaha 7

Qodobka 11aad: Sinnaanta 7

Qodobka 12aad: Dhaqangelinta Xuquuqda Aasaasiga ah 8

Madaxa Labaad: Xuquuqda, Xorriyaadka Aasaasiga ah ee Qofka iyo Xaddidaadooda 8

Qodobka 13aad: Xaqa Nolosha 8

Qodobka 14aad: Xorriyadda iyo Nabadgelinta Qofnimada 8

Qodobka 15aad: Xorriyadda Ka Midnoqoshada 9

Qodobka 16aad: Xorriyadda Diinta iyo Caqiidada 9

Qodobka 17aad: Xorriyadda Ra'yiga iyo Afkaarta 9

Qodobka 18aad: Xurmada Hoyga 9

Qodobka 19aad: Xorriyadda Kulanka, Bannaanbaxa, Cabashada iyo Codsi-wadareedka 9

Qodobka 20aad: Xorriyadda Isusocodka iyo Degitaanka 10

Qodobka 21aad: Xaqa Ka Qaybgalka Siyaasadda 10
Qodobka 22aad: Xorriyadda Xirfadda, Shaqada iyo Mihnadda 10
Qodobka 23aad: Xiriirka Shaqada 10
Qodobka 24aad: Deegaan Nadiif ah..11
Qodobka 25aad: Hantida Gaarka Loo Leeyahay 11
Qodobka 26aad: Xuquuqda Bulshada 11
Qodobka 27aad: Daryeelka Qoyska 12
Qodobka 28aad: Xuquuqda Carruurta 12
Qodobka 29aad: Waxbarashada 13
Qodobka 30aad: Dhaqanka iyo Afka 14
Qodobka 31aad: Xaqa Helidda Xogta..14
Qodobka 32aad: Xaqa Ilaalinta Xogta Shaqsiga 15
Qodobka 33aad: Go'aanno Maamul oo Caddaalad ah 15
Qodobka 34aad: Xaqa Dacwadda Iyo Isdifaaca..15
Qodobka 35aad: Xuquuqda Eedaysanaha..16
Qodobka 36aad: Isucelinta Eedaysanayaasha iyo Dembiilayaasha..............................17
Qodobka 37aad: Qaxootiga iyo Magangelyadoonka 17
Qodobka 38aad: Xaddidaadda Xuquuqda..17
Qodobka 39aad: Dib-uxaqsooridda La Xiriirta Xadgudubyada Xuquuqda Aadanaha 18
Qodobka 40aad: Fasiraadda Xuquuqda Aasaasiga ah..19
Qodobka 41aad: Guddiga Xuquuqda Aadanaha 19
Madaxa Saddexaad: Waajibaadka Muwaaddinka 20
Qodobka 42aad: Waajibaadka Muwaaddinka 20
CUTUBKA SADDEXAAD: DHULKA, HANTIDA IYO DEEGAANKA 20
Qodobka 43aad: Dhulka..20
Qodobka 44aad: Khayraadka Dabiiciga Ah 22
Qodobka 45aad: Deegaanka 22
CUTUBKA AFARAAD: MATALAADDA SHACABKA 23
Madaxa Koowaad: Mabaadi'da Guud ee Matalaadda Shacabka..................................23

Qodobka 46aad: Awoodda Shacabka.......23
Madaxa Labaad: Doorashooyinka 24
Qodobka 47aad: Mabaadi'da Guud ee Doorashooyinka 24
Qodobka 48aad: Nidaamka Doorashooyinka.......25
Qodobka 49aad: Hay'adaha Sida Tooska ah loo Dooranayo.......25
Qodobka 50aad: Muddada Xilhaynta.......25
Qodobka 51aad: Codbixiyaha 26
Madaxa Saddexaad: Xisbiyada Siyaasadeed.......26
Qodobka 52aad: Dowrka Xisbiyada Siyaasadeed.......26
Qodobka 53aad: Shuruudaha Xisbiyada Siyaasadeed.......26
Qodobka 54aad: Tartanka Xisbiyada Siyaasadeed 27
Madaxa Afaraad: Maamulka Doorashooyinka.......27
Qodobka 55aad: Dhisidda Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha 27
Qodobka 56aad: Xilka iyo Waajibaadka Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha 27
Qodobka 57aad: Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha 28
Qodobka 58aad: Shuruudaha Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha 29
Qodobka 59aad: Xilwaayidda Xubnaha Guddiga 29
Qodobka 60aad: Muddada Xilhaynta Xubnaha Guddiga 29
CUTUBKA SHANAAD: NIDAAMKA FEDERAALKA IYO BAAHSANAANTA AWOODDA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA 30
Madaxa Koowaad: Qaabdhismeedka Dawladda.......30
Qodobka 61aad: Heerarka Dawladda 30
Qodobka 62aad: Dhismaha Dawlad Goboleedyada iyo Soohdimahooda.......30
Qodobka 63aad: Maqaamka Caasimadda iyo Matalaadda Gobolka Banaadir 31
Madaxa Labaad: Iskaashiga Heerarka Dawladda 31

Qodobka 64aad: Mabaadi'da Federaalka 31
Qodobka 65aad: Xiriirka Iskaashi ee u Dhexeeya Heerarka kala duwan ee Dawladda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 32
Qodobka 66aad: Heshiisyada Iskaashiga ee Heerarka Dawladda 33
Madaxa Saddexaad: Astaynta Awoodaha ee Heerarka kala duwan ee Dawladda 33
Qodobka 67aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawladda Federaalka 33
Qodobka 68aad: Awoodaha Wadaagga ah 34
Qodobka 69aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawlad Goboleedyada 34
Qodobka 70aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawladaha Hoose 34
Qodobka 71aad: Awoodaha Haraaga ah 34
Qodobka 72aad: Erginta Awoodaha 34
Qodobka 73aad: Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka 35
Qodobka 74aad: Habraaca Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka 35
Qodobka 75aad: Xaddidaadda Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka 35
Qodobka 76aad: Korjoogtaynta Golaha Aqalka Sare ee Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka 36
CUTUBKA LIXAAD: BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA 36
Madaxa Koowaad: Qodobbo Guud 36
Qodobka 77aad: Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka 36
Qodobka 78aad: Xilka Xubnaha Baarlamaanka Federaalka 36
Qodobka 79aad: Tirada Xubnaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 37
Qodobka 80aad: Shuruudaha Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka 37
Qodobka 81aad: Sababaha Lagu Lumiyo Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka ... 38
Qodobka 82aad: Dhaarta Xubnaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 38
Qodobka 83aad: Xasaanadda iyo Xuquuqda Xubnaha Baarlamaanka Federaalka 39
Qodobka 84aad: Xeer Hoosaadyada Baarlamaanka Federaalka 39
Madaxa Labaad: Kalfadhiyada iyo Maamulka Baarlamaanka Federaalka 39
Qodobka 85aad: Kalfadhiyada Baarlamaanka Federaalka 39

Qodobka 86aad: Shuruudaha Doorashada Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 40
Qodobka 87aad: Doorashada Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 41
Qodobka 88aad: Xilwaayidda Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 41
Qodobka 89aad: Kulammada Wadajirka Labada Gole 42
Qodobka 90aad: Guddiyada Baarlamaanka Federaalka 43
Qodobka 91aad: Guddiga Adeegga Baarlamaanka 43
Madaxa Saddexaad: Awoodaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 44
Qodobka 92aad: Awoodaha u Gaarka ah Golaha Shacabka 44
Qodobka 93aad: Awoodaha u Gaarka ah Golaha Aqalka Sare..................................44
Qodobka 94aad: Awoodaha Wadaagga ah ee Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka 45
Qodobka 95aad: Korjoogtaynta iyo Baaritaanka Baarlamaanka Federaalka 46
Qodobka 96aad: Heshiisyada Caalamiga ah..47
Madaxa Afaraad: Xeerdejinta Baarlamaanka 47
Qodobka 97aad: Hindise Xeereed...47
Qodobka 98aad: Soo Bandhigidda iyo Curinta Hindise Xeereed...............................47
Qodobka 99aad: Xallinta Khilaafka ee Hindise Xeereed 48
Qodobka 100aad: Hindise Xeereed Ka Billowday Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka 48
Qodobka 101aad: Hindise Xeereed Ka Billowday Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka 49
Qodobka 102aad: Kaydinta iyo Faafinta Xeerarka 50
Qodobka 103aad: Dhaqangalidda Xeerarka...50
Qodobka 104aad: Durid Xeer...51
CUTUBKA TODDOBAAD: MADAXWEYNAHA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA...52

Qodobka 105aad: Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 52
Qodobka 106aad: Shuruudaha Doorashada Xilka Madaxweynaha 52
Qodobka 107aad: Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 53
Qodobka 108aad: Dhaarta Madaxweynaha..54
Qodobka 109aad: Xasaanadda Madaxweynaha 54
Qodobka 110aad: Awoodaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 54
Qodobka 111aad: Soo Saarista Digreetooyinka 56
Qodobka 112aad: Muddada Xilhaynta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 56
Qodobka 113aad: Eedaynta iyo Maamuus Kaxayuubinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 56
Qodobka 114aad: Kusimaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 57
Qodobka 115aad: Bannaanaanta Xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 58
CUTUBKA SIDDEEDAAD: XUKUUMADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA 59
Qodobka 116aad: Golaha Wasiirrada 59
Qodobka 117aad: Shuruudaha Xubinnimada Golaha Wasiirrada.............................59
Qodobka 118aad: Xilwaayidda Xubnaha Golaha Wasiirrada 60
Qodobka 119aad: Waajibaadka Golaha Wasiirrada..60
Qodobka 120aad: Awoodaha Ra'iisulwasaaraha 61
Qodobka 121aad: Kuxigeenka Ra'iisulwasaaraha 62
Qodobka 122aad: Waajibaadka Wasiirka, Wasiiru Dawlaha iyo Wasiir Kuxigeenka .62
Qodobka 123aad: Dhaarta Golaha Wasiirrada 62
Qodobka 124aad: Xilkaqaadidda Ra'iisulwasaaraha iyo Golaha Wasiirrada.............62
Qodobka 125aad: Xukuumadda Xilgaarsiinta 63
CUTUBKA SAGAALAAD: GARSOORKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA .. 64

Madaxa Koowaad: Qodobbo Guud 64

Qodobka 126aad: Mabaadi'da Garsoorka 64

Qodobka 127aad: Madaxbannaanida Garsoorka.. 64

Qodobka 128aad: Habka Dacwad Qaadista Maxkamadaha 65

Madaxa Labaad: Maxkamadaha Jamhuuriyadda Federaalka 66

Qodobka 129aad: Qaabdhismeedka Maxkamadaha Dalka 66

Qodobka 130aad: Maxkamadda Sare ee Federaalka.. 66

Qodobka 131aad: Maxkamadda Dastuurka 68

Qodobka 132aad: Maxkamadaha Kore 69

Qodobka 133aad: Maxkamadda Rafcaanka ee Dawlad Goboleedka.. 69

Qodobka 134aad: Maxkamadaha Darajada Koowaad 69

Qodobka 135aad: Habraaca Magacaabista Garsooreyaasha iyo Kaaliyeyaasha........ 70

Qodobka 136aad: Dhaarta Garsoorka.. 70

Qodobka 137aad: Da'da Hawlgabka iyo Muddada Xilhaynta 71

Qodobka 138aad: Xilwaayidda Garsooraha 71

Madaxa Saddexaad: Xeer-ilaalinta Guud 73

Qodobka 139aad: Dhismaha Xafiiska Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka 73

Qodobka 140aad: Magacaabista iyo Xilkaqaadista Xubnaha Xafiiska Xeer-ilaalinta . 73

Qodobka 141aad: Madaxbannaanida Xafiiska Xeer-ilaalinta.. 74

Qodobka 142aad: Xilka iyo Awoodaha Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka 74

Qodobka 143aad: Awoodaha Xafiiska Xeer-ilaalinta Dawlad Goboleedka 75

Madaxa Afaraad: Maamulka Garsoorka 75

Qodobka 144aad: Dhisidda Golaha Sare ee Garsoorka 75

Qodobka 145aad: Xubnaha Golaha Sare ee Garsoorka 75

Qodobka 146aad: Shuruudaha iyo Awoodaha Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka 76

Qodobka 147aad: Waajibaadka Golaha Sare ee Garsoorka.. 77

Qodobka 148aad: Sanduuqa Garsoorka 77

Qodobka 149aad: Fadhiyada Golaha Sare ee Garsoorka 78

CUTUBKA TOBNAAD: XAFIISYADA IYO GUDDIYADA MADAXABANNAAN 78

Qodobka 150aad: Mabaadi'da Guud 78

Qodobka 151aad: Guddiyada Madaxabannaan 79

Qodobka 152aad: Guddiga Madaxbannaan ee La Dagaallanka Musuqmaasuqa 79

Qodobka 153aad: Xafiiska Gardoonka 80

Qodobka 154aad: Xafiiska Garyaqaanka Guud 81

Qodobka 155aad: Hay'adda Culumada Soomaaliyeed 81

CUTUBKA KOW IYO TOBNAAD: SHAQAALAHA RAYIDKA EE DAWLADDA 81

Qodobka 156aad: Qiyamka iyo Mabaadi'da Hagaysa Shaqaalaha Rayidka 81

Qodobka 157aad: Baaxadda iyo Qaabdhismeedka Shaqaalaha Rayidka ah ee Dawladda 82

Qodobka 158aad: Dhismaha Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka................ 82

Qodobka 159aad: Waajibaadka Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka........... 83

Qodobka 160aad: Ilaalinta Xuquuqda Shaqaalaha Dawladda ee Rayidka ah 83

Qodobka 161aad: Shaqo Qoridda, Magacaabidda iyo Dallacsiinta Shaqaalaha Rayidka ee Dawladda.. 84

Qodobka 162aad: Anshaxa iyo Isla Xisaabtanka 84

Qodobka 163aad: Tababbarka iyo Iskaashiga Heerarka Dawladda 85

CUTUBKA LABA IYO TOBNAAD: DAWLAD GOBOLEEDYADA 85

Qodobka 164aad: Dastuurka Dawlad Goboleedyada 85

Qodobka 165aad: Golaha Wakiillada Dawlad Goboleedyada.................................... 85

Qodobka 166aad: Golaha Fulinta Dawlad Goboleedyada 86

CUTUBKA SADDEX IYO TOBNAAD: NIDAAMKA MAALIYADDA GUUD........................... 86

Qodobka 167aad: Mabaadi'da Maaliyadda Guud.. 86

Qodobka 168aad: Awoodaha Maaliyadda ee Heerarka Dawladda............................. 87

Qodobka 169aad: Hay'adda Dakhliga Qaranka.. 87

Qodobka 170aad: Guddiga Qoondaynta iyo Wadaagga Dakhliga 88

Qodobka 171aad: Amaahda iyo Daynta Dawladda.. 88

Qodobka 172aad: Odoroska Miisaaniyadda 89

Qodobka 173aad: Xisaabxirka 89
Qodobka 174aad: Iibka Guud iyo Dheefwadaagga 89
Qodobka 175aad: Bankiga Dhexe ee Federaalka 90
Qodobka 176aad: Maamulka Bankiga Dhexe 90
Qodobka 177aad: Xafiiska Hantidhowrka Guud ee Jamhuuriyadda Ferederaalka Soomaaliya 91
CUTUBKA AFAR IYO TOBNAAD: DIFAACA IYO AMNIGA QARANKA 92
Qodobka 178aad: Mabaadi'da Amniga Qaranka 92
Qodobka 179aad: Hay'adaha Amniga iyo Difaaca 93
Qodobka 180aad: Golaha Amniga Qaranka 93
Qodobka 181aad: Ciidanka Xoogga Dalka 94
Qodobka 182aad: Ciidanka Booliiska 95
Qodobka 183aad: Ciidanka Asluubta 95
Qodobka 184aad: Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka 96
Qodobka 185aad: Mabaadi'da Hay'adaha Amniga iyo Difaaca Qaranka 96
Qodobka 186aad: Gabboodfallada Xuquuqda Aadanaha 97
Qodobka 187aad: Xaalad Degdeg ah 98
Qodobka 188aad: Ku Dhawaaqidda Xaalad Dagaal 99
CUTUBKA SHAN IYO TOBNAAD: QODOBBADA KAMADAMBAYSTA AH IYO KUWA KUMEELGAARKA AH 99
Qodobka 189aad: Habraaca Wax-kabeddelka Dastuurka 99
Qodobka 190aad: Dhaqangalka Dastuurka 101
Qodobka 191aad: Sii Socoshada iyo Dib-u-eegista Xeer Jira 101
Qodobka 192aad: Guddiga La Socodka Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka 102
Qodobka 193aad: Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka 103
Qodobka 194aad: Waajibaadka Caalamiga Ah 103
Qodobka 195aad: Aftida 104
Qodobka 196aad: Daahfurnaan iyo Ka Qaybgal Dadweyne 104

JADWALKA KOOWAAD (A) CALANKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA. 105
JADWALKA KOOWAAD (B) ASTAANTA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA 105
JADWALKA KOOWAAD (C) HEESTA QARANKA SOOMAALIYA 106
JADWALKA LABAAD (A) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLADDA FEDERAALKA......... 107
JADWALKA LABAAD (B) AWOODAHA WADAAGGA AH 108
JADWALKA LABAAD (C) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLAD GOBOLEEDYADA 109
JADWALKA LABAAD (D) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLADAHA HOOSE................ 110

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ARAR

Annaga oo ah dadka Soomaaliyeed,

ANNAGOO MAANKA KU HAYNA jiritaankeenna taariikhiga iyo qadiimiga ah ee Geeska Afrika, iyo soojiritaanka ilbaxnimadeenna oo ku salaysan nololdhaqameed xooladhaqasho, tacabka beeraha, badmareennimo, iyo ganacsi, kuwaas oo qarniyo badan isku xiray Afrika, dalalka carabta iyo dunida inteeda kale;

ANNAGOO TIXGELINAYNA taariikhda, isirka, afka, dhaqanka iyo qiyamka ku qotoma Diinta Islaamka oo ah diinta dalka iyo dadka Soomaaliyeed, hodanna ku ah xeerdhaqameed (xeer), iskuduubni bulsho, ixtiraamka karaamada aadanaha, caddaaladda iyo talawadaagga (shuurada);

ANNAGOO XUSUUSAN halgankii dheeraa ee looga soo horjeeday gumaysiga, hanashadii gobannimada iyo midnimada sanadkii 1960, halyeeyadii naf iyo maalba u huray iyo mas'uuliyadda ilaalinta madaxbannaanida, midnimada iyo wadajirka dhuleed ee dalka;

ANNAGOO DAREENSAN dhibaatooyinkii ka dhashay colaadihii dabadheeraaday iyo burburkii dawladeed, isla markaana adkaynayna go'aankeenna ah in laga gudbo kalaqaybsanaanta iyada oo loo marayo dib-uheshiisiin, nidaam dastuuri ah iyo sarraynta sharciga;

ANNAGOO GO'AANSANAY dhisidda nidaam federaal ah, dimuqraadi ah oo isla xisaabtan leh, kuna dhisan rabitaanka shacabka, axsaab badan, kalasoocidda awoodaha, ixtiraamka xuquuqda aadanaha iyo xorriyadaha aasaasiga ah;

ANNAGOO QIRSAN kaladuwanaanshaha habnololeedka gobolladeenna, isla markaana adkaynayna in federaalku yahay midnimo ikhtiyaari ah oo ilaalisa wadajirka qaranka, hubisana ismaamul, matalaad caddaalad ah, qaybsiga awoodda iyo khayraadka si siman;

ANNAGOO AAMINSAN in dhulka, biyaha, hawada iyo khayraadka dabiiciga ah ee Soomaaliya ay yihiin hanti qaran oo ay wadaleeyihiin jiilasha hadda jooga iyo kuwa mustaqbalka in si caddaalad ah loo maamulo looguna ilaaliyo;

ANNAGOO TIXGELINAYNA goobta istaraatiijiga ah oo ay Soomaaliya dhacdo taas oo ah isgoyska Afrika iyo Bariga Dhexe, kuna teedsan marinno badeed oo muhiim ah, isla markaana go'aansannay in goobtaasi u adeegto nabad iyo barwaaqo wadaag ah;

ANNAGOO KU TAAMEYNA horumar caddaalad bulsho, koboc dhaqaale, ilaalinta deegaanka, sinnaanta, iyo kaqaybgalka buuxa ee dhammaan muwaaddiniinta Soomaaliyeed;

ANNAGOO RUMEYSAN nabad ku wada noolaanshaha dalalka deriska, dunida inteeda kale iyo ixtiraamka sharciga caalamiga ah;

SIDAAS AWGEED waxaan qaadanay oo ansixinay Dastuurkan, si uu u noqdo xeerka ugu sarreeya dalka, looguna xaqiijiyo xorriyad, caddaalad, nabad iyo barwaaqo, loogana dhigo aasaaska dawlad Soomaaliyeed oo midaysan, xasilloon oo dimuqraadi ah.

Maarso 4, 2026

CUTUBKA KOOWAAD: BAAQA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Qodobka 1aad: Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Soomaaliya waa Jamhuuriyad federaal ah, muslim sunni shaafici ah, lehna gobannimo ku saleysan caddaalad bulsho iyo sarraynta sharciga.

(2) Soomaaliya waa Jamhuuriyad dimuqraadi ah, oo ku dhisan matalaadda dadweynaha loo dhanyahay, kuna salaysan nidaam siyaasadeedka xisbiyada badan oo tixgelinaya kala duwanaanta afkaarta si waafaqsan Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Allaahu Subxaanahu wa Tacaalaa (SWT) ka sokow, awoodda gobonnimada dalka waxaa iska leh shacbiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, asagoo awooddaas u isticmaalaya si toos ah ama si dadban, u adeegsanaya hay'adihiisa uu u xilsaartay, si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Waxaa reebban in qof ama qayb ka mid ah shacabka Jamhuuriyadda ay sheegato ama la wareegto xaqa lahaanshaha gobannimada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ama isticmaalkeeda si u gaar ah.

(5) Gobannimada, madaxbannaanida, midnimada qaranka, xuduudaha badeed iyo dhuleed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa laguma xadgudbaan.

Qodobka 2aad: Diinta

(1) Islaamku waa diinta dalka, dadka iyo dawladda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Diin aan ahayn Islaamka laguma faafin karo dalka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Waxaa reebban caayidda diinta Islaamka, nacaybkeeda iyo wax kasta oo wax u dhimaya xushmadda arrimaha diinta Islaamka. Qof kasta oo ku xadgudba diinta Islaamka waxaa lala tiigsanayaa xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Lama soo saari karo xeer aan waafaqsanayn Shareecada Islaamka iyo maqaasiddeeda.

Qodobka 3aad: Mabaadi'da Aasaasiga ah

(1) Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa saldhig u ah Qur'aanka Kariimka iyo Sunnada Nebi Muxammad (NNKH), wuxuuna ilaaliyaa Shareecada Islaamka iyo maqaasiddeeda.

(2) Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa dal Muslim ah oo ka mid ah ummadaha adduunka gaar ahaan Carabta iyo Afrikaanka.

(3) Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay ku dhisantahay mabaadi'da aasaasiga ah ee awoodqaybsiga nidaamka federaalka.

(4) Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu ilaalinayaa xuquuqda aadanaha, talinta sharciga, xurmaynta xeerarka caalamiga ah oo aan ka hor imaanayn Shareecada Islaamka iyo Dastuurka, xoojinayaa dawlad loo dhanyahay, kala soocidda awoodaha xeerdejinta, fulinta iyo garsoor madaxbannaan, iyagoo leh hannaan ku dhisan isla xisaabtan, daahfurnaan, hufnaan, kana jawaabaya danaha dadweynaha.

(5) Haweenku waa in ay ka mid noqdaan dhammaan saddexda laamood ee hay'adaha dawladda iyo guddiyada madaxabannaan ee heer federaal, heer dawlad goboleed iyo dawladaha hoose si waxku-ool ah, lana sugo jagooyinka la isu doorto iyo kuwa la isu magacaabo.

(6) Awood dawladeedka heer kasta waxaa loo adeegsan karaa oo keliya si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(7) Dhulka, badda, hawada, webiyada, jasiiradaha iyo khayraadka dabiiciga ah waa hanti qaran oo ay shacabka Soomaaliyeed wadaleeyihiin, waxaana mas'uul ka ah Dawladda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 4aad: Sarreynta Dastuurka

(1) Shareecada Islaamka ka sokow, Dastuurka Jamhuuriyaddu waa xeerka ugu sarreeya ee dalka, isaga ayayna u hoggaansameysaa xukuumadda heer kasta oo dawladeed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuuna hagayaa curinta iyo go'aannada siyaasadeed ee qaybaha dawladda oo dhan.

(2) Cid kastaba, dhammaan hay'adaha dawladda, ururrada, xisbiyada siyaasadeed iyo bulsho waxaa waajib ku ah in ay u hoggaansamaan ku dhaqanka iyo ilaalinta Dastuurka.

(3) Xeer, go'aan ama tallaabo kasta oo maamul oo ka soo baxa heerarka hay'adaha dawladda, kana soo horjeeda Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuu noqonayaa waxba kama jiraan, waxaana burin kara Maxkamadda Dastuurka.

Qodobka 5aad: Afafka Rasmiga ah

(1) Afka rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa af Soomaali (Maay iyo Maxaatiri), af Carabiguna waa afka labaad.

(2) Dawladda Federaalka Soomaaliya waa in ay daryeeshaa, ilaalisaa islamarkaana horumarisaa af Soomaaliga iyo suugaantiisa.

Qodobka 6aad: Calanka iyo Astaanta Qaranka

(1) Calanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, sida lagu muujiyey Jadwalka Koowaad (A) ee Dastuurka, waa laydi buluug furan ah oo ay dhexda kaga taal xiddig cad oo shan gees ah, madaxyo simanna leh.

(2) Astaanta Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, sida lagu muujiyey Jadwalka Koowaad (B) ee Dastuurka, waxay ka koobantahay gaashaan buluug ah, oo leh xiddaayad dahabi ah, dhexdana ku leh xiddig shan gees ah oo dheeh qalin ah leh, gaashaanka dushiisa waxaa ku yaal rukummo carbeed oo xardhan, lehna shan madax oo dahabi ah oo labada geesaha ku yaalla ay kala qaaran yihiin, hareerahana waxaa ka haya laba shabeel oo isu tusmaysan, kuna kala taagan labo waran oo isku weydaarsan caaradda hoose ee gashaanka, ayna weheliyaan laba caleen-cawbaar, mayrax cadna ay ku qoofalan tahay.

(3) Heesta Qaranka Soomaaliya waa "Qolobaa calankeedu waa cayn", sida lagu muujiyey Jadwalka Koowaad (C) ee Dastuurka, iyada ayayna Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyadaba u isticmaalayaan munaasabadaha rasmiga ah.

(4) Billad sharafta calanka iyo Heesta Qaranka ee Jamhuuriyadda iyo maammuuska ay mudanyihiin dadka mutaysta waxaa xeer gaar ah ku soo saaraya Baarlamaaanka Federaalka Soomaaliya.

(5) Dawlad goboleedyadu waxay yeelan karaan calan iyo astaan u gaar ah, balse ma yeelan karaan hees astaameed iyaga u gaar ah.

Qodobka 7aad: Geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Gobannimada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay koobeysaa geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo idil, oo ay ku jiraan berriga, badaha, webiyada, jasiiradaha iyo uurkooda hoose, hawadooda sare iyo geyi qaaradeedka iyo dhul iyo biyo goboleed kasta oo ku soo biira Jamhuuriyadda Soomaaliya, oo uu Baarlamaanka Federaalku ansixiyo.

(2) Dhulka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliyeed lama kala goyn karo, lagumana xadgudbi karo.

(3) Xuduudaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa xuduudihii ku astaansanaa Dastuurka 1960 ee Soomaaliya.

(4) Xuduudaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya:

a) Waqooyi: Gacanka Cadmeed;
b) Waqooyi Galbeed: Jabuuti;
c) Galbeed: Itoobiya;
d) Koonfur Galbeed: Kenya; iyo
e) Bari: Badweynta Hindiya.

Qodobka 8aad: Shacabka iyo Jinsiyadda

(1) Shacabka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliyeed waa mid, lamana kala qaybin karo, wuxuuna ka koobanyahay dhammaan muwaaddiniinta.

(2) Jinsiyadda Soomaaliyeed waa mid qur ah, xeer gaar ah oo uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo keliya ayaa xaddidaya sida lagu helayo, lagu laalayo ama lagu waayayo.

(3) Qof leh jinsiyadda Soomaaliyeed wuxuu qaadan karaa jinsiyad dal kale, lagamana qaadi karo jinsiyadda Soomaaliyeed, lagumana qasbi karo in uu ka tago jinsiyadiisa kale.

(4) Diidmada, laalista iyo kaqaadista jinsiyadda laguma xiri karo asbaabo siyaasadeed.

Qodobka 9aad: Magaalamadaxda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Magaalamadaxda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa Muqdisho.

(2) Maqaamka Magaalamadaxdu leedahay iyo matalaaddeeda waxaa lagu xeerinayaa Cutubka 5aad ee Dastuurka.

CUTUBKA LABAAD: XUQUUQDA AASAASIGA AH IYO WAAJIBAADKA MUWAADDINKA

Madaxa Koowaad: Mabaadi'da Guud ee Xuquuqda Aadanaha

Qodobka 10aad: Karaamada Aadanaha

(1) Karaamada aadanuhu waa deeq Ilaahey Subxaanahu Watacaalaa ku mannaystay qof kasta oo bani'aadan ah, xuquuqda aadanuhuna deeqdaas ayay ka dhalataa.

(2) Karaamada aadanaha waa laguma xadgudbaan, dhawristeeduna waa waajib saaran dadka oo dhan.

(3) Awoodda dawladda waa in aan marnaba loo isticmaalin ku xadgudbidda karaamada aadanaha.

(4) Qofna lama addoonsan karo, xoogna looguma shaqeysan karo, lagamana ganacsan karo, shaqana laguma qasbi karo ujeeddo kasta ha laga lahaadee.

Qodobka 11aad: Sinnaanta

(1) Qof kasta iyadoo aan loo eegin lab ama dheddig, diin, midab, xaalad bulsho ama dhaqaale, afkaar siyaasadeed, qabiil, naafannimo, xirfad, dhalasho, isir, da' iyo afguri toona, xuquuqda iyo waajibaadkaba way u simanyihiin xeerka hortiisa, si waafaqsan Shareecada Islaamka.

(2) Waxaa reebban in qofna lagu sameeyo, si toos ah ama dadban, takoor ku salaysan da', midab, qabiil, isir, dhaqan, afguri, lab iyo dheddig, dhalasho, naafannimo, diin, afkaar siyaasadeed, xirfad, hanti ama sababo kale.

(3) Waa in aan loo arkin fal takoorid ah barnaamijyada dawladda sida xeerarka, hab siyaasadeed iyo hab maamuleed ee loo qorsheeyey in sinnaan buuxda lagu gaarsiiyo dad ama kooxo horay loogu geystey takoorid ama ku sugan xaalad dib-udhacsan.

(4) Qofna maqaam iyo maamuus uu leeyahay awgeed ugama baxsan karo la xisaabtan iyo ciqaab faldembiyeed uu galay, haddii aanu Dastuurku si kale u dhigin.

Qodobka 12aad: Dhaqangelinta Xuquuqda Aasaasiga ah

(1) Hay'adaha dawladda heer federaal iyo heer dawlad goboleedba, xisbiyada siyaasadeed, urur kasta oo gaar loo leeyahay iyo qof kastaba waa in ay u wada hoggaansamaan markasta xuquuqda aasaasiga ah iyo xorriyaadka lagu aqoonsaday cutubkan.

(2) Dawladdu waa in ay mar walba ilaalisaa, dammaanadqaaddaana hirgelinta iyo ku dhaqanka xuquuqda aasaasiga ah iyo xorriyaadkaba.

Madaxa Labaad: Xuquuqda, Xorriyaadka Aasaasiga ah ee Qofka iyo Xaddidaadooda

Qodobka 13aad: Xaqa Nolosha

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu noolaado.

(2) Noloshu waa deeq Ilaahey Subxaanahu Watacaalaa siiyay bani'aadamka oo idil, sidaas daraadeed waa xaq dabiici ah oo aan qofna laga qaadi karin, haddii aysan jirin asbaabo xeerku tilmaamayo in xaqaasi lagu waayi karo, taas oo ku imaan karta xukun maxkamadeed oo kamadambays ah.

(3) Sooridida ilmuhu waa arrin ka soo horjeedda Shareecada Islaamka, wayna reebban tahay, haddii ayna keenin xaalad caafimaad, oo aan looga maarmin badbaadinta nolosha hooyada oo uu sugay dhakhtar hufan oo awood u leh.

Qodobka 14aad: Xorriyadda iyo Nabadgelinta Qofnimada

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay xorriyaddiisa shakhsiga ah iyo nabadgelyada qofnimadiisa.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay amniga qof ahaantiisa iyo hantidiisa; qofna looma geysan karo qaab kasta oo jirdil ah ama fal bini'aadannimada ka baxsan; waxaana reebban xarig aan sharciga waafaqsanayn iyo wax kasta oo cunfi ah, oo ay ka mid tahay kan lagula kaco haweenka iyo carruurta.

(3) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay badqabka jirkiisa, waana laguma xadgudbaan. Qofna laguma samayn karo tijaabo dhakhtareed ama mid cilmibaariseed oggolaasho la'aantiisa,

haddii qofku sharciyan awood u lahayn inuu wax oggolaado waa in la helaa oggolaashaha xigtadiisa ugu dhow, oo ku salaysan talo uu bixiyay xeeldheere caafimaad.

(4) Gudniinka gabdhaha waa caado naxariisdarro ah iyo xaqiraad u dhiganta jirdil, wuuna reebban yahay.

Qodobka 15aad: Xorriyadda Ka Midnoqoshada

Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu ku biiro urur ama koox kale, xaqaas waxaa ka mid ah inuu sameeyo ama ka mid noqdo ururro ay ka mid yihiin ururro shaqaale ama xisbiyo siyaasadeed, wuxuu kaloo xor u yahay in uusan cidna ku biirin, lagumana qasbi karo inuu cid kale ku biiro.

Qodobka 16aad: Xorriyadda Diinta iyo Caqiidada

(1) Qof kasta wuxuu xor u yahay in uu ku dhaqmo diintiisa.

(2) Laguma faafin karo diin aan ahayn diinta Islaamka geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 17aad: Xorriyadda Ra'yiga iyo Afkaarta

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu yeesho ra'yigiisa, kuna soo bandhigo hadal, qoraal, saxaafad, farshaxan ama sidii kale oo uu doono, haddii aysan ka hor imaanayn Shareecada Islaamka.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu si xor ah u soo bandhigo aqoontiisa ama hal-abuurkiisa.

Qodobka 18aad: Xurmada Hoyga

Qofna hoygiisa, qalabkiisa, goobaha iyo waxyaabaha kale ee isaga u gaarka ah lama baari karo, lama dhegeysan karo, lamana basaasi karo amar garsoore oo sababaysan la'aantiis.

Qodobka 19aad: Xorriyadda Kulanka, Bannaanbaxa, Cabashada iyo Codsi-wadareedka

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu abaabulo kana qaybgalo kulammo ama bannaanbax, cabasho, taageero oo lagu muujinayo si xasillooni ah, iyadoo aan oggolaansho loo baahnayn.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu cabasho qoraal ah u gudbin karo hay'adaha dawladda.

Qodobka 20aad: Xorriyadda Isusocodka iyo Degitaanka

(1) Qof kasta oo dalka sifo sharci ah ku jooga wuxuu xaq u leeyahay in uu dego meesha uu rabo, kuna dhex socon karo dalka gudihiisa, si xor ahna uga bixi karo dalka goortii uu doono.

(2) Muwaaddin kasta wuxuu xaq u leeyahay soogelidda, ka bixidda iyo joogitaanka waddanka.

(3) Muwaaddin kasta wuxuu kale uu xaq u leeyahay inuu helo baasaboor Soomaali ah, dukumentiga aqoonsiga qaranka, dukumenti diiwaangelineed iyo aqoonsi kasta oo ay dawladdu u soo saarto muwaaddiniinta.

Qodobka 21aad: Xaqa Ka Qaybgalka Siyaasadda

(1) Muwaaddin kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu ka qeybqaato arrimaha siyaasadeed ee dalka, uuna sameysan karo, kana mid noqon karo xisbi siyaasadeed, loona dooran karo xil kasta, oo xisbiga gudihiisa ah, si waafaqsan xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Muwaaddin kasta oo buuxiya shuruudaha xeerku tilmaamayo wuxuu xaq u leeyahay inuu wax doorto, lana doorto.

Qodobka 22aad: Xorriyadda Xirfadda, Shaqada iyo Mihnadda

Muwaaddin kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu si xor ah u doorto xirfadda, shaqada ama mihnadda uu rabo.

Qodobka 23aad: Xiriirka Shaqada

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu helo xiriir shaqo oo ku dhisan caddaalad.

(2) Shaqaale kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu sameeyo, kuna biiro urur shaqaale, kana qaybgalo hawlaha ururkaas.

(3) Shaqaaluhu xaq ayay u leeyihiin shaqo joojin.

(4) Urur shaqaale kasta ama loo shaqeeye kasta waxay xaq u leeyihiin in ay wadageli karaan gorgortan wadareed oo ku saabsan arrimaha shaqada.

(5) Qof kasta oo shaqaale ah, gaar ahaan haweenka waxay xaq gaar ah u leeyihiin in laga ilaaliyo xadgudub, faquuq iyo takoor goobaha shaqada. Xeer kasta oo shaqaaleed iyo habdhaqan kasta waa in uu xeeriyaa sinnaanta xuquuqda shaqaalaha ee lab iyo dheddigba.

(6) Dadka naafada ahi waxay xaq u leeyihiin in ay goobaha shaqada ku helaan sinnaan buuxda, waana in loo fududeeyaa qaab kasta oo u suurtaggelinaya shaqadooda.

Qodobka 24aad: Deegaan Nadiif ah

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo deegaan aan waxyeello u lahayn caafimaadkiisa iyo baraarihiisa nololeed oo laga ilaaliyey wasakhda iyo waxyaalaha halista ah.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu wax ka helo khayraadka dabiiciga ah ee dalka, iyadoo laga ilaalinaayo ka faa'iideysi xaddhaaf ah, oo deegaanka iyo khayraadka dabiiciga ahba waxyeello u geysan kara.

Qodobka 25aad: Hantida Gaarka Loo Leeyahay

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu hanti gaar ah yeesho, ku dhaqmo, ka faa'iideysto, kuna naalloodo, iskana gado ama hibeeyo markuu doono.

(2) Dawladdu waxay hanti gaar loo leeyahay la wareegi kartaa marka ay jirto dan guud. Qof kasta oo hantidiisa dan guud awgeed loola wareegay wuxuu dawladda xaq ugu leeyahay magdhaw caaddaalad ah, lagalana heshiiyey ama maxkamadi go'aamisay.

Qodobka 26aad: Xuquuqda Bulshada

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo biyo nadiif ah oo uu cabo.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo daryeel caafimaad, iyadoo qofna laga reebi karin helitaanka adeegyada caafimaadka degdeg ah sabab kasta ha jirtee.

(3) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay daryeel bulsho oo dhammaystiran.

(4) Hay'adaha dawladda ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa in si dhab ah ugu sugaan dadweynaha dhammaantood taabbaggelinta xuquuqdaas, iyagoo si gaar ah mudnaan u siinaya haweenka, carruurta, waayeelka, dadka naafada ah iyo beelaha laga tiro badanyahay ama la takooro.

Qodobka 27aad: Daryeelka Qoyska

(1) Guurku waa aasaaska qoyska oo ah saldhigga bulshada, ilaalintiisuna waa waajib sharci ah oo saaran dawladda.

(2) Qof kasta oo qaangaar ah wuxuu xaq u leeyahay in uu guursado uuna yeesho qoys ku yimid rabitaankiisa iyo rabitaankeeda, si waafaqsan Shareecada Islaamka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Daryeelka hooyada iyo dhallaanku waa waajib qaran oo saaran dawladda.

(4) Ubadku wuxuu waalidkiis xaq ugu leeyahay xannaano ay ka mid tahay waxbarasho iyo barbaarin toosan. Haddiise xannaanadaas uu ka waayo qoyskiisa, xigtadiisa, ama uu yahay ubad dayacan, dawladda ayaa kafaalaqaadaysa xuquuqdaas.

(5) Waalidka aan iskiis isugu filnayn wuxuu ubadkiisa qaangaarka ah xaq ugu leeyahay in uu ka helo daryeel, waalidiinta aan daryeel ka helin ubadkooda qaangaarka ah ama xigtadooda, waxaa daryeelkooda kafaalaqaadaya dawladda.

(6) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa nidaaminaya arrimaha qoyska.

Qodobka 28aad: Xuquuqda Carruurta

(1) Ubadku markuu dhasho wuxuu xaq u leeyahay in loo bixiyo magac suubban iyo in si rasmi ah loo diiwaangeliyo.

(2) Ereyga "carruur" ee qodobkan ku xusan waxaa loola jeedaa qof kasta oo ka yar da'da qaangaarnimada oo shan iyo toban (15) sano ah, halka da'da xilkasnimaduna ay tahay siddeed iyo toban (18) sano ah, iyadoo lagu faahfaahinayo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Ubad kasta wuxuu xaq u leeyahay in laga ilaaliyo dhaqanxumo, dayacaad, xadgudub ama liiditaan.

(4) Carruurta looma diri karo inay qabtaan hawl, ama adeegyo aan ku habboonayn da'dooda, ama halis gelin kara caafimaadkooda ama koritaankooda.

(5) Carruurta waxaa la xiri karaa oo keliya muddo gaaban markii la waayo xal kale, lagumana xiri karo dadka waaweyn dhexdooda, marka laga reebo xigtada ugu dhow, waana in lagu hayaa xaalado ku habboon. Xigtada ugu dhow carruurta waa in sida ugu dhaqsaha badan oo suurtagalka ah loo wargeliyaa xiritaankooda.

(6) Carruurtu waxay xaq u leeyihiin inay helaan kaalmo qareennimo oo ay dawladdu bixineyso kharashkeeda.

(7) Carruurtu waxay xaq u leeyihiin in laga ilaaliyo askarayn loona adeegsan dagaallada hubaysan.

(8) Danta carruurta ayaa mar walba mudnaanta leh, markay joogto arrin kasta oo maslaxaddooda khusaysa.

Qodobka 29aad: Waxbarashada

(1) Waxbarashadu waa xaq aasaasi ah oo ay leeyihiin dhammaan muwaaddiniinta Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Muwaaddin kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo waxbarasho lacag la'aan ah oo gaarsiisan ilaa heer dugsi sare.

(3) Waxbarashada aasaasiga ah ee Qur'aanka kariimka ah iyo dugsiyada hoose-dhexe waa khasab.

(4) Heerarka kala duwan ee hay'adaha dawladda ee u xilsaaran waxbarashada, waxaa waajib ku ah horumarinta, fidinta iyo baahinta waxbarashada guud ee dadweynaha.

(5) Heerarka kala duwan ee hay'adaha dawladda ee u xilsaaran waxbarashada waa in ay horumariyaan tacliinta sare, machadyada farsamo, tiknoolijiyada, cilmibaarista, hal-abuurka, cayaaraha, hiddaha iyo dhaqanka.

(6) Xukuumadda Federaalka Soomaaliya ayaa u xilsaaran dejinta manhaj waxbarasho mideysan ee qaranka. Hay'adaha dawladda ee heer kasta ayaa u xilsaaran in ay ka hirgeliyaan manhajkaas dhammaan dugsiyada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(7) Barashada tacliinta diinta Islaamka waa ku khasab ardeyda dhigata dugsiyada dawladda iyo dugsiyada gaarka ah oo ay leeyihiin dadka muslimka ah.

(8) Dawladdu waa in ay qaaddaa tallaabooyin muhiim u ah dhallinyarada si ay u helaan waxbrasho tayo leh, xirfad iyo horumar waxku-ool ah, iyada oo la carbinayo laguna beerayo jeceylka dadka, dalka iyo diintaba, islamarkaasna waa in dawladdu dhallinyarada ka ilaalisaa dhaqannada xunxun ee lidka ku ah mustaqbalka dalka.

(9) Dawladdu waxay xaqiijinaysaa bixinta iyo helitaanka hay'adaha iyo agabka lagama maarmaanka ah si loo horumariyo awoodda dhallinyarada iyo hal-abuurkooda. Sidoo kale, dawladdu waxay qaadaysaa tallaabooyinka lagu horumarinayo qaybaha kala duwan ee ciyaaraha.

Qodobka 30aad: Dhaqanka iyo Afka

(1) Hay'adaha dawladda ee heerarka kala duwan waa in ay horumariyaan af Soomaaliga, hiddaha iyo dhaqanka suubban ee shacabka Soomaaliyeed, iyagoo ku dadaalaya in ay bulshada dhexdeeda ka ciribtiraan caadooyinka xun ee haraaga ah iyo kuwa dhawaan soobbaxa ah ee saamayn xun ku yeelan kara diinta, midnimada iyo caafimaadka bulshada.

(2) Hay'adaha dawladda ee ku shaqada leh waa in ay uruuriyaan, ilaaliyaan, kaydiyaan dhaxalkii sooyaalka ahaa ee ummadda sida goobaha taariikhiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, iyaga oo islamarkaasna horumarinaya aqoonta, kartida, teknoloojiyada iyo farsamada hay'adahaas u suurtagalin karta gudashada waajibaadkan.

(3) Hay'adaha dawladda ee ku shaqada leh waa in ay horumariyaan, dhawraanna dhaqan hoosaadyada iyo afguriyada dhammaan dadka Soomaaliyeed.

(4) Xukuumadda Federaalku waa inay abuurto hay'ad si gaar ah u hormarisa, una kobcisa: hiddaha, dhaqanka, afka iyo sooyaalka Soomaaliyeed.

Qodobka 31aad: Xaqa Helidda Xogta

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu helo xogta ay hayaan hay'adaha dawladda heer kasta, marka laga reebo xogta taabanaysa amniga qaranka iyo xogta lagu ilaalinayo xuquuqda dad kale, ama xeerku reebayo.

(2) Qof iyo hay'ad midna laguma khasbi karo inuu bixiyo xog haddii aysan maxkamad ama xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya amrin.

(3) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa lagu hirgelinayaa xaqa helidda xogta.

Qodobka 32aad: Xaqa Ilaalinta Xogta Shaqsiga

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in la ilaaliyo xogtiisa qof ahaaneed, taas oo loo isticmaali karo oo keliya ujeeddadii loo uruuriyey.

(2) Xogta ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan waxaa lagu bixin karaa oo keliya oggolaashaha shakhsiga xogta leh ama sabab kale oo xeer tilmaamayo.

(3) Qofka wuxuu xaq u leeyahay in uu helo xogtiisa gaarka ah ee la uruuriyey iyo sidoo kale in la saxo xogtiisa.

(4) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa nidaaminaya uruurinta, isticmaalka iyo gudbinta xogta shakhsiga ah.

Qodobka 33aad: Go'aanno Maamul oo Caddaalad ah

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in go'aannada maamuleed ee ka soo baxa heerarka kala duwan ee hay'adaha dawladda ay ahaadaan kuwo ku dhisan sharci, maangal ah oo sababaysan, go'aan ka gaaristoodana loo maray hannaan caddaalad ku dhisan.

(2) Qofka kasta oo ku qanci waaya go'aannada maamuleed ee ka soo baxa hay'adaha dawladda ee heerarka kala duwan, wuxuuna xaq u leeyahay inuu horgeeyo maxkamadda awoodda u leh.

Qodobka 34aad: Xaqa Dacwadda Iyo Isdifaaca

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu dacwad sharciga waafaqsan ka furto maxkamadaha awoodda u leh.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo garsoor madaxbannaan, caddaalad ku dhisan, aan eex lahayn; oo lagu qaado maxkamad dadweynaha u furan, laguna galo muddada xeerku jideeyey.

(3) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahey inuu iska difaaco dacwad kasta oo lagu soo oogo heer iyo darajo kasta oo ay taagantahay.

(4) Dawladdu waxay siinaysaa difaac sharci oo lacag la'aan ah dadka aan awoodin bixinta kharashka dacwadda maxkamadda iyo dadka raadinaya oo u doodaya arrin la xiriirta danta guud.

Qodobka 35aad: Xuquuqda Eedaysanaha

(1) Eedaysanuhu wuxuu la mid yahay qof aan dembi gelin ilaa maxkamad awood u leh ay si kamadambays ah ugu xukunto dembiga loo haysto.

(2) Qof kasta oo la soo qabto ama lagu soo xiro tuhun faldembiyeed wuxuu xaq u leeyahay in lagu wargeliyo dembiga lagu tuhunsanyahay, looguna sheegaa af uu fahmayo, wuxuuna isla markaasba xaq u leeyahay in uu ka aamuso hadal lagu eedayn karo.

(3) Qof kasta oo xorriyaddiisa shakhsiga ah laga qaado waa in xaaladdiisa la gaarsiiyo qoyskiisa ama eheladiisa iyo qareenkiisa.

(4) Qofna laguma qasbi karo dembiqirasho, xukunkiisana saldhig loogama dhigi karo qiraal lagu qasbay.

(5) Eedaysanuhu wuxuu xaq u leeyahay in uu iska difaaco maxkamad awood u leh horteeda, lana yimaado caddeymaha eed-iskarogidda ah ee uu isku difaacayo.

(6) Qof kasta oo la xiro wuxuu xaq u leeyahay in afartan iyo siddeed (48) saac gudahooda lagu horgeeyo maxkamad awood u leh.

(7) Eedeysanuhu wuxuu xaq u leeyahay in uu goobjoog ka ahaado marka dacwaddiisa la qaadayo.

(8) Qof kasta oo la soo xiro wuxuu xaq u leeyahay in uu qabsado qareen difaaca, haddii uusan awood u lahaynna ay dawladdu u qabato.

(9) Eedeysanuhu waxuu xaq u leeyahay turjumaan haddii uusan fahmayn afka maxkamaddu adeegsanayso.

(10) Eedeysanaha maxkamad lagu soo taagey tuhun faldembi ciqaabeed wuxuu xaq u leeyahay garsoor caaddil ah.

(11) Qofna laguma soo oogi karo mar labaad dembi si kamadambeys ah horey loogu soo xukumay ama looga sii daayay si sharciga waafaqsan.

(12) Mas'uuliyadda ciqaabtu waa shakhsi, sidaa darteed, qofna looma ciqaabi karo faldembiyeed uu galay qof kale.

(13) Qofna looma ciqaabi karo fal markii uu qofku ku kacayay uusan sharcigu dembi u aqoonsaneyn, haddii uusan ahayn dembi lid ku ah bani'aadannimada.

(14) Eedeysanuhu waxuu xaq u leeyahay in uu rafcaan u qaato maxkamad ka sarreysa tan xukunka gaartay haddii uusan ku qancin xukunka maxkamadda.

(15) Eedeysanaha laguma hayn karo goob aan sharcigu bannayn, waana in loo oggolaado waqti ku filan booqashada eheladiisa, dhakhtarkiisa iyo qareenkiisa.

Qodobka 36aad: Isucelinta Eedaysanayaasha iyo Dembiilayaasha

(1) Isucelinta eedaysanayaasha iyo dembiilayaasha waxaa lagu oggolaan karaa oo keliya si waafaqsan xeerka iyo in uu jiro heshiis isucelin ah, oo ay Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya dhinac ka tahay ama heshiis caalami ah oo ku waajibinaya Dawladda Federaalka Soomaaliya celinta eedaysanaha ama dembiilaha.

(2) Muwaaddinka Soomaaliyeed looma gacangelin karo dal shisheeye.

(3) Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay horumarinaysaa iskaashiga garsoor ee caalamiga ah.

(4) Baarlamaanka Federaalka ayaa soo saaraya xeer ku saabsan isucelinta eedaysanayaasha iyo dembiilayaasha iyo iskaalmaysiga sharciyeed ee arrimaha dembiyada.

Qodobka 37aad: Qaxootiga iyo Magangelyadoonka

(1) Qof kasta oo Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ku soo gala magangalyadoon ama loo aqoonsado qaxooti wuxuu xaq u leeyahay in aan dib loo celin ama aan loo qaadin dal kale, haddii ay jirto cabsi muuqata oo ah in uu la kulmayo ciqaab ama khatar lid ku ah.

(2) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa ansixinaya xeer nidaaminaya qaxootiga ama magangelyadoonka oo waafaqsan qaanuunka caalamiga ah.

Qodobka 38aad: Xaddidaadda Xuquuqda

(1) Xuquuqda ku xusay cutubkan waxaa xaddidi kara xeer, ama xaddidaad si gaar ah Dastuurka dhexdiisa ugu xusan, waase haddii xaddidaaddaasi ay tahay mid si cad u

maangal ah ama kuwo la aqbali karo waafaqsanna qiyamka lagu qeexay Dastuurka, islamarkaasna xaddidaaddaasi aysan si gaar ah u bartilmaameedsanayn shakhsiyaad ama kooxo gaar ah.

(2) Xadiddaadu waxay imaan kartaa oo keliya marka ay jirto baahi culus oo lagu xaqiijinayo: dhawritaanka xuquuqda cid kale, amniga guud, difaaca dalka, caafimaadka guud iyo anshaxa wanaagsan, iyadoo la tixgelinayo isudheellitirnaanta xaddidaada iyo asbaabta keentay.

(3) Hay'adaha garsoorka ayaa dammaanad qaadaya in aan lagu xadgudbin xuquuqda iyo xorriyaadka, lana dhawro qiyamka saldhigga u ah Dastuurka.

Qodobka 39aad: Dib-uxaqsooridda La Xiriirta Xadgudubyada Xuquuqda Aadanaha

(1) Qof kasta waxuu xaq u leeyahay magdhow haddii lagu xadgudbo xuquuqdiisa aasaasiga ah, waxaana go'aan ka gaaraya dacwaddiisa maxkamad awood u leh.

(2) Qof ama urur wuu u dacwoon karaa maxkamad awood u leh, si ay u difaacaan xuquuqda aasaasiga ah ee dadka kale leeyihiin oo aan awoodin in ay iskood isu difaacaan.

(3) Ma laha waqti xaddidan furidda oogidda galdacwadeedka la xiriira gabboodfallada xuquuqda aadanaha, dembiyada dagaalka iyo dembiyada lidka ku ah bini'aadannimada oo ay xeeriyeen xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ama heshiisyada caalamiga ah, oo ay Soomaaliya qayb ka tahay.

(4) Dacwadaha ku xusan faqradda 3aad ee qodobkan waxaa qaadi kara maxkamad awood u leh, gabboodfalladaasna lama siin karo gabbaad nooc kasta oo uu yahay, lamana cafin karo haddii uusan Dastuurku si kale u dhigin.

(5) Dawladdu waxay qaadaysaa tallaabooyin caddaaladeed, garsooreed, maamuleed, tacliimeed iyo tallaabo kasta oo kale, oo ay uga hortageyso, ku ciqaabmarineyso ama ugu dibgarnaqayso si ay u saxdo cid kasta oo dhibaato geysatay maqaam kasta oo ay leeyihiin.

(6) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa nidaaminaya dib-uxaqsooridda xadgudubyada xuquuqda aasaasiga ah.

Qodobka 40aad: Fasiraadda Xuquuqda Aasaasiga ah

(1) Marka la fasirayo xuquuqda ku xusan cutubkan waa in maxkamad awood u leh ay raadiso qeexidda ujeeddooyinka laga leeyahay xuquuqda aasaasiga ah iyo qiyamka saldhigga u ah Dastuurkan.

(2) Marka ay fasirayso xuquuqahani waxay maxkamaddu tixgelineysaa Shareecada Islaamka, qaanuunka dawliga ah, dhaqanka suubban ee Soomaaliyeed iyo mabaadi'da iyo halbeegyada fasiraadda xeerarka ee caalamiga ah, ilaa iyo inta fasiraaddaas aysan ka hor imaanayn Dastuurka iyo qiyamka saldhigga u ah.

(3) Aqoonsiga xuquuqda aasaasiga ah ee ku xusan cutubkan kama hor imaaan karaan xuquuqda kale ee Shareecada Islaamku aqoonsatay.

Qodobka 41aad: Guddiga Xuquuqda Aadanaha

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Madaxabannaan ee Xuquuqda Aadanaha oo uu waajibkiisu yahay:
   (a) Xoojinta, sare u qaadidda, difaacidda, xushmeynta iyo xaqiijinta qiyamka xuquuqda aadanaha iyo xoriyadaha guud si waafaqsan: Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
   (b) U kuurgelidda, baarista iyo diyaarinta warbixinno la xiriira xaaladda xuquuqda aadanaha ee dalka;
   (c) Ka hortagga tacaddiyada iyo ku xadgudubyada xuquuqda aadanaha iyo ku wargelintooda hay'adaha qaranka ee ay khusayso;
   (d) Hubinta dammaanadqaadka xuquuqda aasaasiga iyo dhawrista habdhaqanka xuquuqda aadanaha ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
   (e) Ka talabixinta habka ugu habboon ee lagu dhawri karo xuquuqda aadanaha iyo xaqsoorka gabboodfallada iyo kala talinta dawladda ee ka mid noqoshada iyo gelidda heshiisyada caalamiga ah ee xuquuqda aadanaha ee aan ka hor imaanayn Shareecada Islaamka iyo Dastuurka;
   (f) Baarista iyo diiwaangelinta xadgudubyada xuquuqda aadanaha, kormeeridda xabsiyada iyo goobaha kale ee dadka lagu xiro iyo wacyigelinta bulshada ee xuquuqda aadanaha; iyo
   (g) Qabashada hawl kasta oo kale ee uu xeerku u xilsaaro.

(2) Guddigu wuxuu ka koobanyahay sagaal (9) xubnood oo uu soojeediyo Golaha Wasiirrada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya, Baarlamaanka Federaalkuna uu ansixiyo, Madaxweynaha Jamhuuriyadduna ku meelmariyo xeer madaxweyne.

(3) Baarlamaanka Fedeeraalka Soomaaliya wuxuu soo saarayaa xeer qeexaya shuruudaha xubnaha iyo dhammaan arrimaha u muhiimka ah guddiga.

Madaxa Saddexaad: Waajibaadka Muwaaddinka

Qodobka 42aad: Waajibaadka Muwaaddinka

(1) Sida Diinta Islaamku qabto, caddaaladdu waxay ku jirtaa isudheellitirnaanta xuquuqda iyo waajibaadka.

(2) Muwaaddin kasta ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa waajib ku ah inuu u hoggaansamo arrimaha soo socda:
  (a) Noqdo waddani daacad u ah horumarinta iyo wanaagga dalkiisa;
  (b) Difaaco ilaaliyana diinta, dalka, dadka iyo karaamada aadanaha.
  (c) Adkeeyo midnimada qaranka, isaga oo kaashanaya muwaaddiniinta kale;
  (d) Horumariyo mas'uuliyadda waalidnimo;
  (e) Barto aasaasiyaadka diinta Islaamka;
  (f) Si buuxda u barto, u xurmeeyo, ku dhaqmo, u hoggaansamo, difaacaana Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
  (g) Horumariyo mabda'a islaxisaabtanka iyo sarraynta sharciga;
  (h) Bixiyo canshuurta si waafaqsan xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
  (i) Ka qaybqaato hawlaha waxtarka u leh muwaaddinka, qoyska, wanaagga guud iyo in uu ka qaybqaato horumarinta qaranka iyo bulshada uu la noolyahay;
  (j) Ka ilaaliyo deegaanka wasakhda iyo waxyeellada aan loo baahnayn;
  (k) Dhawro xuquuqda xayawaanaadka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
  (l) Inuu codeeyo doorashooyinka.

(3) Marka la fasirayo waajibaadka ku xusan faqradda 2aad ee qodobkan laguma xaddidi karo xuquuqda aasaasiga ah ee ku xusan cutubkan.

CUTUBKA SADDEXAAD: DHULKA, HANTIDA IYO DEEGAANKA

Qodobka 43aad: Dhulka

(1) Allaahu Subxaanahu wa Tacaalaa (SWT) ka sokow, dhulka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa wadajir u leh shacbiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Dhulku waa khayraadka koowaad ee Soomaaliya iyo saldhigga nolosha dadka.

(3) Dhulka waxaa lagu haysan karaa, laguna sheegan karaa si waafaqsan xeerarka dhaqangalka ka ah Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Dhulka waxaa lagu haysan karaa, loo adeegsanayaa, loona maamulayaa si caddaalad ah oo u agaasiman waxsoosaarid uu dhulku xammili karo, waxna u dhimayn, kana soo horjeedin xeerarka dhaqangalka ka ah dalka iyo danta guud.

(5) Xukuumadda Federaalku, iyadoo la tashaneysa dawalad goboleedyada iyo ciddii kale oo ay khuseyso, waxay dejineysaa siyaasadda dhulka qaran oo lagu horumarinayo maamulka dhulka si joogto ahna dib-u-eegis loogu sameeyo, si loo xaqiijiyo:

(a) Dhawrista deegaaneed ee u nugul waxyeellada saameeya isudheellitirnaanta xiriirka deegaaneed iyo meelaha kale ay ku jirto dan guud;
(b) Ilaalinta goobaha taariikhiga ah, iyadoo loo aqoonsanayo in ay yihiin dhaxal taariikhi ah ;
(c) In loo simanyahay fursadaha helitaanka dhulka iyo ka faa'iideysiga khayraadkiisa;
(d) In si sugan loo dammaanadqaado milkiyadda dhulka iyo diiwaangelinta;
(e) In si sugan loo xaqiijiyo in dhulka loo dheefsado si waafaqsan mabaadi'da xeerinaya isticmaalka dhulka iyadoo aan wax dhibaato ah loo geysan;
(f) In xal degdeg ah oo maangal ah laga gaaro khilaafaadka ku saabsan dhulka iyo milkiyaddiisa;
(g) In la xaddido inta uu la ekaan karo dhulka qof ama shirkad ay milkiyad ahaan u yeelan karto; iyo
(h) In la nidaamiyo dhaqdhaqaaqa suuqa ka ganacsiga ee dhulka, si loo ilaaliyo xuquuqda milkiilayaasha dhulalka yar leh.

(6) Dawlad goboleedyadu waxay dejinayaan siyaasad dhuleed oo heerkooda ah, oo aan ka hor imaanayn siyaasadda qaran ee dhulka iyo xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya.

(7) Baaxadda dhulka, muddada isticmaalka iyo shuruudaha lagu bixinayo fasaxa isticmaalka dhulka waxaa lagu soo saarayaa xeer, haseyeeshe, ma jiri karto qayb ka mid ah dhulka, badda ama hawada dalka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo loo bixin karo fasax istacmaal joogto ah.

(8) Dawladda Federaalka oo keliya ayaa u fasaxi karta qof ama hay'ad shisheeye isticmaalka ama heshiis kiro ah ee dhul, bad ama meel ka mid ah geyiga Jamhuuriyadda, muddo aan ka badnayn midda xeer ku cayiman, waana haddii heshiiskaas ay dan guud ku jirto, islamarkaasna aan dhib ku aheyn madaxbannaanida Jamhuuriyadda, uuna ansixiyo Baarlaamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 44aad: Khayraadka Dabiiciga Ah

(1) Khayraadka dabiiciga ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa hanti qaran waxaana looga faa'iideysanayaa qaab waara, oo badda iyo dhulkuba xammili karaan, oo aan wax u dhimayn shacabkana waxtar u leh.

(2) Waxaa xeer lagu dhisayaa hay'ado u xilsaaran maareynta milkiyadda iyo in khayraadka dabiiciga ah looga faa'iideysto si aan badda iyo berriga dhulka wax u dhimayn oo waxyeellana ka ilaalinaysa hantida dabiiciga ah, hay'adahaas oo ay ka mid yihiin balse aan ku koobnayn:
   (a) Hay'adda Macdanta;
   (b) Hay'adda Biyaha;
   (c) Hay'adda Betroolka; iyo
   (d) Hay'adda Ugaarta iyo Duurjoogta.

(3) Guddiga Qoondaynta iyo Wadaagga Dakhliga waa in uu sugaa in dakhliga ka yimaada hantida dabiiciga ah ay si caddaalad ah u wadaagaan Dawladda Federaalka, dawlad goboleedyada iyo dawladaha hoose ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 45aad: Deegaanka

(1) Dhammaan heerarka kala duwan ee hay'adaha dawladda waxaa waajib ku ah ilaalinta, kaydinta iyo dhawrista deegaanka, iyadoo laga hortagayo xaalufinta, wasakheynta, iyo waxyeello kasta oo kale.

(2) Dhammaan dadka ku nool Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa waajib ku ah ilaalinta, kobcinta deegaanka iyo ka qaybgalka horumarinta, fulinta, maareynta, xannaanaynta iyo dhawrista khayraadka dabiiciga ah iyo deegaankaba.

(3) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyadu waa in ay:
   (a) Ilaaliyaan nidaamka ka faa'iideysiga dhulka, isticmaalka, maareynta, dhawrista deegaanka iyo hantida khayraadka dabiiciga ah, si aan wax u dhimayn;
   (b) U hawlgalaan sidii dalka loo gaarsiin lahaa in uu noqdo degaan dhulkiisu doogeysanyahay oo dhirtuna ku hagoogantahay;
   (c) Shacabka ku wacyigeliyaan, kuna dhiirrigeliyaan ka qaybqaadashada maareynta, ilaalinta iyo dhawraarinta deegaanka;
   (d) Ilaaliyaan ugaarta, isirhayeenka iyo noocyada nafleyda kala duwan;
   (e) Dejiyaan nidaamyo qiimeeya ilaa heerka ay gaarsiisantahay saameeynta waxyeellada degaanka iyo u kuurgalka xaaladaha degaanka;
   (f) Ciribtiraan waxyaabaha deegaanka halis ku ah;

(g) Qaadaan tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah dib u noolaynta, dib-udhiraynta, kor u qaadidda, ilaalinta deegaanka, ka hortagga wixii waxyeellayn kara khayraadka dabiiciga ah iyo deegaanka Jamhuuriyadda;
(h) Ka taxadaraan, kana hortagaan waxyeellada saamayn karta ama sababi karta isbeddelka cimilada; iyo
(i) Maamnuucaan xaalufinta dhirta iyo ka ganacsiga dhuxusha.

(4) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedka hadba ay saameynta waxyeellada deegaanka gaartey waa in ay:
(a) Qaadaan tallaabooyin degdeg ah oo lagu dhaqangalinayo ka hortagga iyo nadiifinta wasakhda iyo haraaga sunta halista ah ee lagu shubay ama lagu duugay dhulka, badda, wabiyada. iyo harooyinka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
(b) Soojeediyaan xeer oo ay xeeriyaan tallaabooyin degdeg ah oo lagama maarmaanka u ah ka hortagga wasakh ku daadinta iyo ku xabaalidda dalka, taasoo ah xeerjebin xeerka dalka iyo ku xadgudub gobannimada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
(c) Qaadaan tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah in laga qaado magdhaw kuwa mas'uulka ka ah ku daadinta iyo ku xabaalidda wasakhdaas; ha joogeen Jamhuuriydda Federaalka Soomaaliya gudaheeda ama meel kale.

(5) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa soo saaraya xeer qeexaya mabaadi'da guud ee lagu daryeelo deegaanka ee ku salaysan halbeegyo caalamiga ah ee lagu ilaalinayo, laguna dhawrayo deegaanka.

CUTUBKA AFARAAD: MATALAADDA SHACABKA

Madaxa Koowaad: Mabaadi'da Guud ee Matalaadda Shacabka

Qodobka 46aad: Awoodda Shacabka

(1) Allaahu Subxaanahu wa Tacaalaa (SWT) ka sokow, awoodda isxukunku waxay ka billaabataa kuna dhammaataa shacabka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, kaasoo leh awoodda la xisaabtanka hay'adaha dawladda ee heer kasta iyo wakiillada shacabka ee u xilsaaran maamulka dalka iyo adeegyada dadweynaha.

(2) Matalaadda shacabka ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ee heer kasta oo dawladdeed waa in ay ahaataa mid furan oo loo dhanyahay, muwaaddin kastana fursad u siinayasa in uu si madaxbannaan, oo aan takoor lahayn uga qaybqaato xukunka si toos ah ama si dadban, si fududna u fahmi karo xeerarkiisa iyo habraacyadiisa.

(3) Nidaamka matalaaddu waa inuu ahaado mid ka hortegi kara qalalaase ka dhalan kara tartammada siyaasadeed iyo natiijooyinka doorashada.

(4) Dawladda Federaalka Soomaaliya ayaa mas'uul ka ah xaqiijinta in dawlad goboleed kasta ay dhaqangeliso nidaam dimuquraadi ah oo waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyada Federaalka Soomaaliya.

Madaxa Labaad: Doorashooyinka

Qodobka 47aad: Mabaadi'da Guud ee Doorashooyinka

Mabaadi'da guud ee nidaamka doorashooyinku waa in ay ahaadaan kuwo:

(1) Xor ah, caddaalad ah, codkuna qarsoodi yahay, oo ka maran: takoor, eex, musuqmaasuq, cabsigelin, hanjabaad, marinhabaabin iyo faragelin nooc kasta oo ay tahay.

(2) Dammaanadqaada xuquuqda siyaasadeed ee muwaaddinka sida ku xusan Qodobka 21aad ee Dastuurka.

(3) Sugaya geeddisocodka doorashada, oo si sahlan loo fahmi karo xeerarkiisa, qaababkiisa iyo habraacyadiisaba, uuna fulinayo Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha.

(4) Dammaanadqaadaya in dhammaan muwaaddiniinta buuxiyey shuruudaha xeerku tilmaamayo ay leeyihiin xaqa dhiibashada codkooda si siman.

(5) Xeer ku salaysan, geeddisocodkiisana loo maareeyey, loona korjoogteeyey si madaxbannaan oo sugaya hab daahfuran oo isla xisaabtan leh.

(6) Hubinaya in aan lagu xadgudbin midnimada Jamhuuriyadda iyo bulshada Soomaaliya.

(7) Xaqiijinaya ka qaybgalka haweenka ee goleyaasha xeerdejinta iyo xisbiyada siyaasadeed, iyadoo qoondada haweenka lagu nidaaminayo xeerar uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(8) Dammaanadqaadaya in dhammaan qaybaha kala duwan ee bulshada ay helaan matalaad caddaalad ah siiba dadka naafada ah.

(9) Sugaya in bulshada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ay helaan matalaad caddaalad ah, siiba beelaha laga tirada badanyahay; si loo gaaro caddaalad bulsho.

(10) Dhiirrigelinaya nidaamka siyaasadeed ee xisbiyada badan, islamarkaana tixgelinaya xaaladda amni iyo tan dhaqandhaqaale ee Jamhuuriyadda.

(11) Ka hortagga hurinta colaadaha.

Qodobka 48aad: Nidaamka Doorashooyinka

Hannaanka doorashooyinka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa mid ku salaysan qof iyo cod, waxaana qeexaya xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 49aad: Hay'adaha Sida Tooska ah loo Dooranayo

(1) Hay'adaha dastuuriga ah oo muwaaddiniintu sida tooska ah u dooranayaan waa:
   (a) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo ka kooban Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare;
   (b) Golaha Wakiillada Dawlad Goboleedka; iyo
   (c) Golaha Degaanka ee Dawladaha Hoose.

(2) Xubnaha u tartamaya kuraasta Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, waxaa cod qarsoodi ah oo madaxbannaan ku dooranaya muwaaddiniinta buuxiyey shuruudaha codbixiye.

(3) Xubnaha ku tartamaya kuraasta Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, waxaa cod qarsoodi ah oo madaxbannaan ku dooranaya keliya muwaaddiniinta deggan dawlad goboleedka kuwaas oo buuxiyey shuruudaha codbixiye.

(4) Xubnaha ku tartamaya kuraasta Golaha Wakiillada ee Dawlad Goboleed kasta waxaa cod qarsoodi ah, oo madaxbannaan ku dooranaya muwaaddiniinta deggan dawlad goboleedkaas oo buuxiyey shuruudaha codbixiye.

(5) Goleyaasha degaanka waxaa cod qarsoodi ah oo madaxbannaan ku dooranaya muwaaddininta deggan degmooyinka oo buuxiyey shuruudaha codbixiye.

Qodobka 50aad: Muddada Xilhaynta

Muddada xilhaynta hay'adaha dastuuriga ah oo sida tooska loo doooranayo ee ku xusan Qodobka 49aad, faqraddiisa 1aad waa shan (5) sano.

Qodobka 51aad: Codbixiyaha

(1) Muwaaddin kasta oo buuxiyey shuruudaha xeerku tilmaamayo, gaarayna da'da siddeed iyo toban (18) sano waqtiga diiwaangelinta, wuxuu xaq u leeyahay in uu isdiwaangeliyo, si uu u codeeyo.

(2) Codbixiyeyaasha diiwaangashan waxay, si siman, xaq ugu wadaleeyihiin dhiibashada codkooda, waana in la ilaaliyo rabitaankooda iyo kalsoonidooda.

(3) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha wuxuu mas'uul ka yahay diiwaangelinta isagoo diyaarinaya diiwaanka codbixiyeyaasha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Dadka aan xaqa u lahayn diiwaangelintu waa:
   (a) Dadka aan dhimirkoodu dhammayn; iyo
   (b) Qof ay maxkamad awood u leh ku ridday xukun kamadambays ah oo la xiriira dembi doorasho shantii (5) sano ee la soo dhaafay ama maxkamaddaasi ay ka mamnuucdo xaqa codaynta, ama dembi uu galay awgeed xabsi uu ku jiro.

Madaxa Saddexaad: Xisbiyada Siyaasadeed

Qodobka 52aad: Dowrka Xisbiyada Siyaasadeed

(1) Xisbiyada siyaasadeed waxay, si nabadgelyo iyo dimuqaraadi ah, ugu tartamayaan hoggaanka siyaasadda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xisbiyada siyaasadeed, ha ahaadeen kuwa xukunka haya ama kuwa mucaaradka ah, waxay ka midyihiin tiirarka nolosha siyaasadda iyo dimuqraadiyadda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 53aad: Shuruudaha Xisbiyada Siyaasadeed

(1) Xisbi siyaasadeed kasta waa in uu buuxiyaa shuruudaha soo socda:
   (a) In uu ilaaliyaa, ku dhaqmaa, adkeyaa, horumariyaana midnimada Jamhuuriyadda;
   (b) In uu u hoggaansamaa Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyo talinta sharciga;
   (c) In uu u taaganyahay xurmaynta, qaddarinta, horumarinta iyo difaaca xuquuqda aadanaha;
   (d) In uu u hoggaansamaa mabaadi'da dimuqraadiyadda iyo maamulwanaagga;

(e) In uu xaqiijiyaa matalaadda dadweynaha oo loo dhanyahay siiyaanna mudnaan gaar ah beelaha laga tirada badanyahay iyo dadka naafada ah ay ku leeyihiin xubinnimada iyo hoggaamintaba;
(f) In uu siiyo mudnaan gaar ah haweenka; iyo
(g) In uu maraa habraaca diiwaangelinta xisbiyada iyo xurmaynta xeerdhaqanka xisbiyada siyaasadeed.

(2) Waxaa reebban xisbi kasta oo:
(a) Qarsoodi ah, qaab ciidan ama ciidan u yaalle ah ama u abaabulan colaad si ujeeddooyinkiisu ku gaaro, ama u hubeysan in xukun uu ku qabsado, ama leh magac ama astaan qabiil;
(b) U ololeeya kalagoynta dalka iyo iskudirka bulshada;
(c) Adeegsada maaliyad ka timid ilo aan sharci ahayn; iyo
(d) Adeegsada hanti dawladeed ama la yimaada fal laaluush iyo musuqmaasuq, si uu u gaaro dano gaar ah.

Qodobka 54aad: Tartanka Xisbiyada Siyaasadeed

Doorashooyinka hay'adaha kala duwan waxaa ku tartamaya ururrada ama xisbiyada siyaasadeed ee sida rasmiga ah uga diiwaangashan Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha. Baarlamaanka Federaalka ayaa soo saaraya xeer faahfaahinaya habraaca diiwaangelinta ururrada iyo xisbiyada siyaasadeed, iyadoo ururkii hela boqolkiiba toban (10%) tirada xubnaha labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya uu noqonayo xisbi qaran.

Madaxa Afaraad: Maamulka Doorashooyinka

Qodobka 55aad: Dhisidda Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha

Waxaa la dhisayaa Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha oo u xilsaaran maamulka doorashooyinka dalka oo dhan iyo maareyntoodaba heer kasta, si loo helo doorashooyin hufan, daahfuran oo xor iyo xalaal ah.

Qodobka 56aad: Xilka iyo Waajibaadka Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha

(1) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waxaa xilkiisa iyo waajibaadkiisa ka mid ah:

(a) in uu maamulo, la socdo, xaqiijiyo habsami-usocodka, xalaalnimada iyo hufnaanta, doorashooyinka heerarka kala duwan ee dawladda iyo in uu ku dhawaaqo natiijada doorashooyinka;
(b) in uu si joogta ah u diiwaangeliyo codbixiyeyaasha doorashooyinka oo dhan;
(c) in uu diyaariyo, abaabulo, fududeeyo, qabto heerarka kala duwan ee doorashooyinka guud;
(d) in uu si joogta ah u diiwaangeliyo ururrada ama xisbiyada siyaasadeed iyo musharraxiinta doorashooyinka guud ee heerarka kala duwan;
(e) in uu soohdimeeyo degaan doorashooyinka, si xilliyeysanna u asteeyo xarumaha codbixinta;
(f) in uu dejiyo hab dhaqanka doorashooyinka ee musharraxiinta iyo xisbiyada siyaasadda;
(g) in uu cayimo tirada iyo goobaha codbixinta ee dalka;
(h) in uu diyaariyo, maamulana agabka doorashada iyo goobaha codbixinta;
(i) in uu sameeyo daraasad iyo khariidado la xiriira astaynta soohdimaha deegannada, asagoo kaashanaya khuburro;
(j) in uu u soojeediyo talooyin Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya sidii loo soohdimeeyo xuduudaha degaannada, asagoo tixgelinaya xogta: dadka, dhulka, xaaladda siyaasadeed iyo kan dhaqan, si uu baarlamaanku go'aan uga gaaro arrimaha xuduudaha; iyo
(k) in uu fuliyo hawl kasta ee kale oo la xiriirta arrimaha doorashooyinka iyo soohdimaha, oo ku xusan Dastuurka ama xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 57aad: Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha

(1) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha wuxuu ka koobanyahay siddeed iyo toban (18) xubnood, oo uu soojeedinayo Golaha Wasiirrada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya, oo la soo tashaday hay'adaha ay khuseyso, Baarlamaanka Federaalkuna uu ansixiyo, Madaxweynaha Jamhuuriyadda uu ku meelmariyo xeer madaxweyne.

(2) Guddoomiyaha iyo guddoomiye kuxigeenka guddiga waxaa iska dhexdooranaya xubnaha guddiga.

Qodobka 58aad: Shuruudaha Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha

(1) Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waxaa ka mid noqon kara qof kasta oo buuxiya shuruudahan soo socda:
   - (a) in uu yahay muwaaddin; da'diisuna ka yareyn soddon iyo shan (35) sano;
   - (b) in uu leeyahay anshax iyo sumcad wanaagsan;
   - (c) in uu haysto shahaado jaamacadeed oo la aqoonsanyahay; iyo
   - (d) in uu leeyahay ugu yaraan toban (10) sano waaya-aragnimo maamul ama sharci.

(2) Xubinnimada guddiga looma magacaabi karo dadka soo socda:
   - (a) Qof ka tirsan xisbi siyaasadeed;
   - (b) Qof ay maxkamad ku ridday xukun kamadambays ah oo ay ciqaabtiisu gaarsiisan tahay shan (5) sano;
   - (c) Qof kasta oo ka haya xil dawladeed hay'adaha dawladda ee heer federaal iyo heer dawlad gobaleed xilliga magacaabista ama lixdii bilood ee ka horreysay; iyo
   - (d) Qof kasta oo ay ka mamnuucaan xeerarka Dawladda Federaalka.

Qodobka 59aad: Xilwaayidda Xubnaha Guddiga

Xubnaha Guddigu waxay xilkooda ku waayi karaan oo keliya arrimaha soo socda midkood:

(1) Geeri;
(2) Istiqaalad qoraal ah oo uu u gudbiyey guddiga lagana aqbalo;
(3) Xilgudasho la'aan joogta ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyey dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsanyahay;
(4) Xukun maxkamadeed oo kamadambays ah ee ku xusan Qodobka 58aad faqraddiisa 2aad xarafka (b);
(5) Aqbalaadda xil kale oo dawladeed;
(6) Muddada xilhaynta oo dhammaata; iyo
(7) Arrin kasta oo kale, oo lagu xuso Dastuurka ama xeerarka kale ee Dawladda Federaalka.

Qodobka 60aad: Muddada Xilhaynta Xubnaha Guddiga

Muddada xilhaynta xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waa lix sano oo hal mar ah oo aan dib u cusboonaysiin lahayn.

CUTUBKA SHANAAD: NIDAAMKA FEDERAALKA IYO BAAHSANAANTA AWOODDA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Madaxa Koowaad: Qaabdhismeedka Dawladda

Qodobka 61aad: Heerarka Dawladda

(1) Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay ka koobantahay saddex (3) heer dawladeed oo kala ah:

(a) Dawladda Federaalka;
(b) Dawlad Goboleedyada; iyo
(c) Dawladaha Hoose.

(2) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxay waajibaadkeeda u gudanaysaa si waafaqsan Dastuurka Federaalka, halka ay dawlad goboleedyadu u gudanayaan si waafaqsan Dastuurka Federaalka, dastuurka dawlad goboleedka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 62aad: Dhismaha Dawlad Goboleedyada iyo Soohdimahooda

(1) Dhismaha dawlad goboleedka waxaa loo marayaa axkaamta ku xusan qodobkan iyadoo aan wax loo dhimayn dawlad goboleedyada jiray ka hor dhaqangalka Dastuurkan.

(2) Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa go'aan ka gaaraya oggolaanshaha dhismaha dawlad goboleedka ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Marka ay dhismaan dawlad goboleedyada waxaa wax-kabeddel lagu samayn karaa oo keliya marka ay heshiis ku wada gaaraan dhinacyda dawlad goboleeyada ay khuseyso. Haddii ay heshiin waayaan waxaa khilaafkooda lagu xallinayaa habraac maxkamadeed waxaana go’aan ka gaaraya Maxkamadda Dastuurka.

(4) Soohdimaha dawlad goboleed kasta waxay ku salaysnaanayaan soohdimihii gobollada dalka sidii ay u jireen 1991-kii.

(5) Dawlad goboleed waxaa ku midoobi kara laba gobol iyo wixii ka badan oo deris ah ayagoo xor u ah go’aankooda.

(6) Gobol gooni isu taagi kara dawlad goboleed ahaan ma jiro, Xukuumadda Federaalka Soomaaliya ayaana maamulaysa gobolkaas inta uu ku biirayo gobol ama dawlad goboleed kale.

Qodobka 63aad: Maqaamka Caasimadda iyo Matalaadda Gobolka Banaadir

(1) Maamulka Caasimadda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxa uu yeelanayaa golaha Caasimadda, gole fulin iyo garsoor.

(2) Golaha Caasimadda oo ku salaysan matalaadda shacabka caasimadda waxaa laga soo dooranayaa degmooyinka Gobolka Banaadir.

(3) Duqa Caasimadda iyo kuxigennadiisa waxaa dooranaya golaha Caasimadda. Duqa Caasimaddu waxa uu magacaabayaa xoghayeyaal.

(4) Gobolka Banaadir waxa uu yeelanayaa xildhibaanno ku matala Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, si la mid ah gobollada kale ee dalka.

(5) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxa ay mas'uul ka tahay arrimaha amniga iyo siyaasadda ee Caasimadda Jamhuuriyadda iyo arrimaha kale ee uu jideeyey xeer uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(6) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxa ay soo magacaabaysaa mas'uul sare oo wakiil uga noqda waajibaadkeeda la xiriira arrimaha Caasimadda iyo Gobolka Banaadir.

(7) Marka laga reebo arrimaha ku xusan faqradda 5aad ee qodobkan iyo arrimaha kale ee xeerarka dalka si kale loogu qeexay, Caasimadda Jamhuuriyadda waxay leedahay awoodaha ku xusan Jadwalka Labaad (C) ee Dastuurka.

(8) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa soo saaraya xeer gaar ah oo lagu nidaamiyo arrimaha la xiriira Caasimadda iyo Gobolka Banaadir, wadashaqaynta iyo xilka iyo waajibaadka ka dhaxeeya Dawladda Federaalka Soomaaliya iyo Caasimadda/Gobolka Banaadir.

Madaxa Labaad: Iskaashiga Heerarka Dawladda

Qodobka 64aad: Mabaadi'da Federaalka

(1) Dhammaan heerarka kala duwan ee dawladda waa in ay dhawraan una hoggaansamaan mabaadi'da federaalka ee soo socda:

(a) In awoodda dawladdu baahsantahay, una qaybsantahay dhammaan heerarka kala duwan ee dawladda;

(b) In muwaaddin walba, meel kasta uu ka joogo dalka iyo degaan kasta, helo xuquuq, adeegyo iyo waxqabad dawladeed oo isku mid ah oo ku dhisan xaqsoor;

(c) In heer kasta oo dawladeed uu helo kalsoonida iyo taageerada shacabka;

(d) In uu jiro xiriir iskaashi iyo wadashaqeyn joogta ah oo u dhaxeeya Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada iyo sidoo kale dawlad goboleedyada dhexdooda, iyada oo la ilaalinayo midnimada masiiriga ah ee qaranka;

(e) In mas'uuliyadda fulinta adeegyada loo dhiibo hadba heerka dawladeed ee awood ku filan u leh, sida ugu waxku-oolsanna u fulin kara, uguna dhow muwaaddinka adeegga loo qabanayo;

(f) In heerarka kala duwan ee dawladda ay si caddaalad ah u wadaagayaan una qeybsanayaan khayraadka iyo dakhliga dalka; iyo

(g) In khilaaf kasta, oo ka dhex dhasha Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada ama dawlad goboleedyada dhexdooda lagu xalliyo wada xaajood. Haddii lagu guulaysan waayana waxaa loo gudbinayaa Golaha Aqalka Sare si uu go'aan uga gaaro, ka hor inta aan loo gudbin Maxkamadda Dastuurka.

Qodobka 65aad: Xiriirka Iskaashi ee u Dhexeeya Heerarka kala duwan ee Dawladda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Dhammaan heerarka dawladeed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa in ay dhawraan, una hoggaansamaan Dastuurka Federaalka, iyaga oo aan isasiinayn awood ka baxsan midda uu Dastuurka Federaalka u asteeyay.

(2) Heer kasta oo dawladeed, ha ahaadeen heerar siman ama kuwo kala sarreeya, waa in ay yeeshaan xiriir iskaashi oo wanaagsan.

(3) Heer kasta oo dawladeed waa in uu tixgeliyaa, ilaaliyaana xadka awoodaha loo asteeyay iyo awoodaha ay leeyihiin heerarka kale ee dawladda, waana in uu:

(a) La yeeshaa heerarka kale ee dawladda xurmayn iyo xiriir walaaltinimo oo waxku-ool ah, kana shaqeeyaa midnimada iyo wadajirka shacabka;

(b) Ku wargeliyaa hay'adaha kale siyaasadaha iyo hawlaha uu ka fulinayo degaannadooda kuwaas oo saamayn ku yeelan kara degaannada heerarka kale; iyo
(c) Dejiyo siyaasado u adeegaya qorsheynta iyo hirgelinta mashaariicda horumarineed oo wadajir ah.

(4) Si loo xaqiijiyo jiritaanka iyo horumarinta xiriirka iskaashi ee Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada, waa in la joogteeyo wadashaqeyn wanaagsan si sare loogu qaado:
(a) Xoojinta midnimada qaranka;
(b) Amniga iyo nabadda;
(c) Horumarinta dhaqandhaqaale ee qaranka iyo siyaasadaha ganacsiga ee dalka;
(d) Kor u qaadidda daryeelka iyo horumarinta dhaqaalaha dadka;
(e) Wadaagidda xogta ee heerarka kala duwan ee dawladda; iyo
(f) Dejinta siyaasadaha iyo halbeegyada federaalka iyo dhaqangelintooda ee la xiriira awoodaha wadaagga ah.

(5) Baarlamaanka Federaalka ayaa soo saaraya xeer qeexaya dhisidda hay'ado iyo dejinta habraacyo fududeynaya wadashaqeynta heerarka kala duwan ee dawladda.

Qodobka 66aad: Heshiisyada Iskaashiga ee Heerarka Dawladda

(1) Dawlad goboleedyadu waxay geli karaan heshiisyo iskaashi dhexdooda ah ama heshiisyo iskaashi oo u dhaxeeya Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada, kuwaas oo aan ka hor imaanayn Dastuurka Federaalka.

(2) Heshiisyada leh saameyn siyaasadeed, dhaqaale guud ee u dhexeeya Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada waxay u baahanyihiin ansixinta Baarlamaanka Federaalka. Halka golaha wakiillada dawlad goboleedyada ay ansixinayaan heshiisyada u dhexeeya dawlad goboleedyada ee aan ka hor imanayn Dastuurka Federaalka.

Madaxa Saddexaad: Astaynta Awoodaha ee Heerarka kala duwan ee Dawladda

Qodobka 67aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawladda Federaalka

(1) Dawladda Federaalku waxay yeelanaysaa awoodo u gaar ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (A) ee Dastuurka.

(2) Dawladda Federaalku waxay mas'uul ka tahay dejinta xeerarka, siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, halbeegyada, la socodka, maalgelinta iyo fulinta awoodaheeda u gaarka ah.

Qodobka 68aad: Awoodaha Wadaagga ah

(1) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada waxay wadaagayaan awoodaha iyo waajibaadka ku xusan Jadwalka Labaad (B) ee Dastuurka.

(2) Awoodaha la wadaago ee ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan, mas'uuliyadda dejinta xeerarka, siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, halbeegyada iyo la socodka waxaa u xilsaaran Dawladda Federaalka.

(3) Dhaqangelinta iyo fulinta awoodaha la wadaago waxaa u xilsaaran dawlad goboleedyada.

Qodobka 69aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawlad Goboleedyada

(1) Dawlad goboleedyadu waxay yeelanayaan awoodo u gaar ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (C) ee Dastuurka.

(2) Dawlad goboleedyadu waxay mas'uul ka yihiin dejinta xeerarka, siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, halbeegyada, la socodka, maalgelinta iyo fulinta awoodohooda u gaarka ah.

Qodobka 70aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawladaha Hoose

(1) Dawladaha hoose waxay yeelanayaan awoodo u gaar ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (D) ee Dastuurka.

(2) Dawladaha hoose waxay mas'uul ka yihiin dejinta siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, halbeegyada, la socodka, maalgelinta iyo fulinta awoodahooda u gaarka ah.

Qodobka 71aad: Awoodaha Haraaga ah

Awoodaha haraaga ah waxaa heshiis ka gaaraya Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada.

Qodobka 72aad: Erginta Awoodaha

(1) Dawladda Federaalku waxay dawlad goboleedyada iyo golayaashooda wakiillada u wakiilan kartaa awoodaheeda u gaarka ah iyadoo la raacayo ansixinta Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(2) Dawlad goboleedku wuxuu Dawladda Federaalka u wakiilan karaa awoodaha u gaarka ah iyadoo la raacayo ansixinta golaha wakiillada dawlad goboleedkooda.

(3) Dawladaha hoose waxay dawlad goboleedkooda u wakiilan karaan awoodaha u gaarka ah.

Qodobka 73aad: Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka

(1) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxay awood u leedahay in ay soo dhexgasho dawlad goboleedyada keliya marka midnimada dhuleed, amniga qaranka, ama madaxbannaanida Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ay khatar ku jirto iyo duruufo adag oo ku yimaada dawlad goboleedka ee uu maareyn waayo.

(2) Baarlamaanka Federaalka ayaa soo saaraya xeer nidaaminaya gudashada iyo fulinta soo dhexgalka.

Qodobka 74aad: Habraaca Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka

(1) Dawladda Federaalku waa inay ku wargalisaa dawlad goboleedka ay khuseyso, iyada oo faahfaahinaysa sababaha maangalka ah ee soo dhexgalka.

(2) Dawladda Federaalku waa inay la tashato hoggaanka dawlad goboleedka, oo ay raadiso xal inta aanay qaadin tallaabooyinka soo dhexgalka.

(3) Markii ay jirto xaalad degdeg ah oo ayna suurtagal ahayn talawadaagga, Dawladda Federaalku waxay qaadi kartaa tallaabo degdeg ah, laakiin waa in tallaabadaas uu dib-u-eegis ku sameeyo Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka muddo afar iyo toban (14) maalmood gudahood ah.

Qodobka 75aad: Xaddidaadda Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka

(1) Soo dhexgalka Dawladda Federaalku waa in uu noqdo mid kumeelgaar ah, oo waafaqsan baahida loo qabo in dib loo soo celiyo nabadda, amniga, ama nidaamka dastuuriga ee dawlad goboleedka.

(2) Dawladda Federaalku waa inay ixtiraamto dawlad goboleedka oo aanay isku dayin inay wax-kabeddesho qaabdhismeedka siyaasadeed, dhaqaale, ama maamul ee dawlad goboleedka, marka laga reebo xaaladaha lagama maarmaanka ah si loo soo celiyo maamulka dastuuriga ah.

(3) Soo dhexgalku waa in uu joogsadaa isla marka la xalliyo sababaha keenay soo dhexgalka.

Qodobka 76aad: Korjoogtaynta Golaha Aqalka Sare ee Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka

Soo dhexgalka Dawladda Federaalku waa in lagu horkeenaa Golaha Aqalka Sare muddo afar iyo toban (14) maalmood gudahood ah. Golaha Aqalka Sare wuxuu yeelanayaa awood uu ku ansixiyo, wax-kabeddelo, ama ku joojiyo soo dhexgalka Dawladda Federaalka, iyadoo la hubinayo in tallaabo kasta ay ku jirto xuduudda Dastuurka Federaalka.

CUTUBKA LIXAAD: BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Madaxa Koowaad: Qodobbo Guud

Qodobka 77aad: Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka

(1) Awoodda xeerdejinta qaranka waxaa u xilsaaran Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(2) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu ka koobanyahay laba gole oo kala ah Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare, wuxuuna gole walba waajibaadka u gaarka ah u gudanayaa goonidiisa, xilalka wadaagga ahna si wadajir ah.

Qodobka 78aad: Xilka Xubnaha Baarlamaanka Federaalka

(1) Xubin kasta, oo ka mid ah goleyaasha Baarlamaanka Federaalka marka ay waajibaadkeeda gudaneyso waa in ay ku shaqaysaa sida ay ku jirto danta ummadda iyo qaranka Soomaaliyeed.

(2) Xubin kasta, oo ka mid ah Golaha Shacabka, iyadoo gudanaysa waajibaadkeeda si waafaqsan faqradda 1aad ee qodobkan, waxaa xil gaar ah ka saaranyahay matalaadda dhammaan muwaaddiniinta oo idil, gaar ahaan degaanka laga soo doortay iyada oo aan loo eegin siyaasadda uu raacsanyahay iyo xisbiga uu ka tirsanyahay midna.

(3) Xubin kasta oo ka mid ah Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka waxaa xil gaar ah ka saaranyahay matalaadda danaha dawlad goboleedka ay matalayso iyo in ay ilaaliso nidaamka federaalka, iyada oo ahmiyad sare siineysa iskaashiga ka dhaxeeya dawlad goboleedyada dhexdooda iyo dawlad goboleedyada iyo Dawladda Federaalka, kuna shaqeyneysa dareen qarannimo.

Qodobka 79aad: Tirada Xubnaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu ka koobanyahay Golaha Shacabka oo laba boqol toddobataan iyo shan (275) xildhibaan ah iyo Golaha Aqalka Sare oo konton iyo afar (54) xildhibaan ah oo laga soo dooranayo 18 kii gobol ee dalka.

(2) Tirada guud ee xubnaha Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare waa in ay matalaad isudheellitiran ku yeeshaan dhammaan qaybaha bulshada.

(3) Qof kasta oo noqda Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, marka uu xilka banneeyo si nabad iyo dimuquraadiyad ah, wuxuu noqonayaa xildhibaan Golaha Aqalka Sare ah inta uu noolyahay haddii aan maamuus kaxayuubin lagu samayn iyadoo aanay muddadii xilhayntiisu dhammaan si waafaqsan Qodobka 113aad ee Dastuurkan, tirada xildhibaannadana dheeraad ayuu ka yahay.

Qodobka 80aad: Shuruudaha Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka

(1) Xubnaha labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxaa loo dooran karaa qof kasta, oo soo buuxiya shuruudaha soo socda:
   (a) Muwaaddin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
   (b) Xuquuqdiisa muwaaddinnimo go'aan maxkamadeed lagu hakin shantii sano ee ugu dambaysay, maxkamadina ayna si kamadambays ah ugu xukumin dembi ciqaabtiisu gaarsiisantahay shan (5) sano;
   (c) Dhimirkiisu dhanyahay;
   (d) Da'diisu tahay labaatan iyo shan (25) jir haddii uu u sharraxanyahay Golaha Shacabka ama soddon (30) jir haddii uu u sharraxanyahay Golaha Aqalka Sare, codbixiye ahaanna u diiwaangashanyahay;
   (e) Leeyahay aqoon heer jaamacadeed, oo la aqoonsanyahay ama waaya-aragnimo u dhiganta;
   (f) In musharraxa Golaha Shacabku leeyahay waaya-aragnimo shaqo ugu yaraan saddex sano, halka musharraxa Golaha Aqalka Sare leeyahay waaya-aragnimo shaqo ugu yaraan shan sano;
   (g) Ku sifoobo daacadnimo iyo ammaano;
   (h) Ugu yaraan in uu dalka sii deggenaa labo sano ka hor maalinta doorashada la qabanayo; iyo
   (i) Uu xubin ka yahay xisbi siyaasadeed oo ka diiwaangashan Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha.

(2) Ka hor inta aan qofka la oggolaan musharraxnimadiisa, Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waa inuu hubiyo in musharraxu buuxiyey shuruudaha ku cad qodobkan.

Qodobka 81aad: Sababaha Lagu Lumiyo Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka

(1) Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka waxaa lagu lumin karaa arrimaha soo socda midkood:
  (a) Geeri;
  (b) Iscasilaad uu xildhibaanku si rasmi ah ugu gudbiyo guddoomiyaha golaha uu ka tirsanyahay, si qoraal ahna looga aqbalo;
  (c) Xilgudasho la'aan joogta ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed, oo uu caddeeyay dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsayahay;
  (d) Ka maqnaansho labo kalfadhi oo caadi ah, iskuna xiga iyada oo aanay jirin cudurdaar maangal ah.
  (e) Xukun maxkamadeed oo kamadambays ah, oo gaaraya ugu yaraan shan (5) sano oo xabsi ah; iyo
  (f) Aqbalaadda xil kale oo dawladeed ee heerarka kala duwan ee dawladda.

(2) Sababaha lagu luminayo xubinnimada ku xusan faqradda 1 (c) iyo (d) ee qodobkan waxaa loo baahanyahay aqlabiyadda golaha uu ka tirsanyahay.

(3) Haddii xubin ka mid ah goleyaasha Baarlamaanka Federaalka booskeedu bannaanaato, habraaca buuxinta booska bannaan waxaa loo raacayaa Xeerka Doorashooyinka.

Qodobka 82aad: Dhaarta Xubnaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

Xubnaha labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waxaa kulankooda ugu horreeya dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ama garsoore uu usoo igmado, waxa ayna marayaan dhaartan:

"Aniga oo ah ____,
waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan daacad ugu noqdo Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; dhawrana una hoggaansamo Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka dalka; iyo inaan u guto waajibaadkayga xildhibannimo oo ay ka midyihiin matalaadda, xeerdejinta iyo kormeerka si hufnaan, sharaf, xilkasnimo iyo mas'uuliyad ay ku jirto".

Qodobka 83aad: Xasaanadda iyo Xuquuqda Xubnaha Baarlamaanka Federaalka

(1) Xubin ka tirsan Baarlamaanka Federaalka dhibaato kama soo gaari karto fikradda ama codka uu ka hor dhiibto golaha iyo guddiyadiisa.

(2) Haddii aan laga haysan oggolaansho Golaha Shacabka ama Golaha Aqalka Sare, Xildhibaanka laguma oogi karo dacwad ciqaabeed; lama xiri karo lamana baari karo qof ahaan, hoygiisa ama meeshii kale oo u gaar ah, haddaan lagu qaban isagoo faraha kula jira faldembiyeed, sharci ahaan khasab ay tahay in la qabto.

(3) Dacwadaha aan ciqaabta ahayn ee ka dhanka ah xildhibaanka waxaa la furi karaa iyada oo aan loo baahnayn oggolaanshaha golaha uu ka tirsanyahay.

(4) Gunnooyinka iyo daryeelka kale ee xaqa u leeyihiin xubnaha Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waxaa toos looga bixinayaa khasnadda dhexe ee dawladda.

Qodobka 84aad: Xeer Hoosaadyada Baarlamaanka Federaalka

(1) Si waafaqsan xeer hoosaadka wadajirka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare wuxuu mid walba goonidiis u sameysanayaa xeer hoosaadkiisa, kaas oo uu ku nidaaminayo habsami u socodka hawlihiisa.

(2) Kulammada Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare iyo guddiyadooduba waa inay u furanyihiin dhegeysiga dadweynaha si loo xaqiijiyo mabaadi'da daahfurnaanta, marka laga reebo xaaladaha ay lagama maarmaan noqonayso in goluhu yeesho fadhiyo ay albaabadu u xiranyihiin si loo ilaaliyo xaqa qofeed ama danta qaranka kaas oo uu qeexayo xeer hoosaadkiisu.

Madaxa Labaad: Kalfadhiyada iyo Maamulka Baarlamaanka Federaalka

Qodobka 85aad: Kalfadhiyada Baarlamaanka Federaalka

(1) Baarlamaanka Federaalka ee la doortay, fadhigiisa koowaad waa inuu ku qabsoomaa soddon (30) maalmood gudahood kaddib marka lagu dhawaaqo natiijada doorashada guud. Taariikhda fadhiga la qabanayo waxaa goynaya Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha.

(2) Baarlmaanka Federaalku wuxuu yeelanayaa sanadkiiba labo kalfadhi oo caadi ah, oo ugu yaraan midkiiba soconayo afar (4) bilood.

(3) Xeer hoosaadka wadajirka ah ee Baarlamaanka Federaalka ayaa lagu xaddidayaa waqtiyada iyo taariikhda kalfadhiyada caadiga ah ee labada gole iyo xilliyada fasaxa.

(4) Mid ka mid ah labada gole ee Baarlamaanka Federaalku wuxuu yeelan karaa fadhiyo aan caadi ahayn haddii:
   (a) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalku isugu yeero;
   (b) Guddoomiyaha goluhu isugu yeero; ama
   (c) Ay codsi qoraal ah ku weydiistaan ugu yaraan boqolkiiba soddon (30%) xubnaha gole walba ama xubnaha hal dawlad goboleed ee ku matalaya Golaha Aqalka Sare.

(5) Fadhiyada labada gole midkood waxaa shirguddoominaya:
   (a) Guddoomiyaha golaha; ama
   (b) Guddoomiye kuxigeenka koowaad marka uu maqanyahay guddoomiyaha golaha, ama
   (c) Guddoomiye kuxigeenka labaad ee golaha, haddii ay saddexdooduba maqanyihiin waxaa shirguddoominaya xubinta ku xusan xeer hoosaadka golaha.

Qodobka 86aad: Shuruudaha Doorashada Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Shuruudaha xilka guddoomiyaha iyo kuxigeennadiisa waa:
   (a) In uu xubin ka yahay golaha uu ka sharraxanyahay;
   (b) In da'da musharraxa guddoonka labada gole aysan ka yaraan soddon iyo shan (35) sano;
   (c) In labadiisa waalid ay yihiin muwaaddiniin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
   (d) In uusan/aysan qabin xaas/nin ajnabi ah;
   (e) In musharraxa haysta jinsiyad dal kale uu caddeeyo ka noqoshada jinsiyaddaas haddii uu ku guulaysto guddoonka mid ka mid ah labada gole ee Baarlamaanka Federaalka;
   (f) In uu caddeeyo hantida uu leeyahay una gudbiyo hab qoraal ah xafiiska Hantidhowrka Guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
   (g) Shuruudaha kale ee ku xusan xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Guddoonku inta uusan qaban xilka xafiiska guddoonka mid ka mid ah labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waa in uu ka tanaasulo xil kasta oo rasmi ah oo uu ka hayo xisbi siyaasadeed, xilkiisana u guto si dhexdhexaad ah.

Qodobka 87aad: Doorashada Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare, kulammadooda koowaad, oo uu guddoominayo xildhibaanka ugu da'da weyn, gole kasta wuxuu gaarkiisa iska dhex dooranayaa guddoomiye iyo labo (2) kuxigeen.

(2) Guddoomiyaha iyo kuxigeennada gole kasta waxaa codayn qarsoodi ah ku dooranaya xubnaha golihiisa, iyada oo la raacayo habraaca soo socda:

(a) Wareegga koowaad musharraxii hela aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50% + 1) ah tirada guud ee xubnaha golaha uu ka tirsanyahay ayaa guulaysanaya. Haddii la waayo musharrax guulaysta, waxaa loo gudbayaa wareeg labaad.

(b) Wareegga labaad waxaa u soo gudbaya afarta musharrax ee ugu codka badan wareegga koowaad. Musharraxii hela cod aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnaha golihiisa ayaa ku guuleysanaya doorashada. Haddii la waayo musharrax guulaysta waxaa loo gudbayaa wareeg saddexaad.

(c) Wareegga saddexaad waxaa u soo gudbaya labada musharrax ee ugu codka badnaa wareeggii labaad, waxayna ku kala guulaysanayaan cod hal dheeri ah ee tirada guud ee xubnaha golaha.

Qodobka 88aad: Xilwaayidda Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Guddoomiyaha iyo labada kuxigeen waxay xilka ku lumin karaan:

(a) Geeri;
(b) Xilgudasho la'aan joogto ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyay dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsanyahay;
(c) Khayaano qaran;
(d) Iscasilaad qoraal ah uu u gudbiyo golaha lagana aqbalo; iyo
(e) Ku xadgudub weyn oo joogto ah ee Dastuurka Federaalka Soomaaliya iyo xeer hoosaadka golaha.

(2) Xilkaqaadista guddoonka labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxaa soojeedin kara saddex meelood meel (1/3) tirada guud ee xubnaha golaha uu ka tirsanyahay, soojeedintana lagu horgeeynayo golaha muddo sagaal (9) maalmood gudahood ah oo ka billaabanaysa taariikhda ay xubnuhu soo gudbiyaan, iyada oo aan lagu sameyn karin hor istaagid iyo faragelin.

(3) Guddoomiyaha iyo kuxigeennada waxaa xilka looga qaadi karaa codayn qarsoodi ah oo saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha golaha uu ka tirsanyahay.

Qodobka 89aad: Kulammada Wadajirka Labada Gole

(1) Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare waxay wada yeelanayaan kulammo wadajir ah markii loo baahdo si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Kulammada wadajirka ah ee labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxaa shirguddoominaya Guddoomiyaha Golaha Shacabka; marka uu maqanyahayna waxaa shirguddoominaya Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare. Haddii ay labadooduba maqanyihiin waxaa shirguddoominaya guddoomiye kuxigeenka koowaad ee Golaha Shacabka si waafaqsan xeer hoosaadka wadajirka ah ee Baarlamaanka Federaalka.

(3) Go'aannada kulanka wadajirka ah ee labada gole waxay ku ansaxayaan in ugu yaraan aqlabiyad hal dheeri ah tirada guud ee xubnaha gole walba ay goobjoog yihiin oo codaynaya, haddii aan Dastuurku si kale u dhigin.

(4) Marxaladda codaynta, shirguddoomiyaha kulanka wadajirka ah ma codaynayo, marka laga reebo haddii codadku barbardhac noqdaan. Xaaladdaas keliya ayuu codkiisa dhiiban karaa, dhankii codkiisu maro ayayna aqlabiyaddu raaceysaa.

(5) Kulammada wadajirka ah waxaa loo qabanayaa arrimaha ay ka mid yihiin:
- (a) Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (b) Eedaynta iyo maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (c) Miisaaniyad sanadeedka iyo xisaabxirka;
- (d) Furitaanka rasmiga ah ee kalfadhiyada baarlamaanka ee Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka sanadkiiba hal mar;
- (e) Wax-kabeddel kasta ee Dastuurka Federaalka; iyo
- (f) Ansixinta xaaladaha degdegga ah iyo xaaladaha dagaalka.

(6) Iyada oo aan wax loo dhimayn awoodda uu baarlamaanku ku gudanayo waajibaadkiisa shaqo, Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka, haddii uu lagama maarmaan u arko, wuxuu guddoonka labada gole ka codsan karaa in la qabto fadhi wadajir ah.

(7) Xeer hoosaadka wadajirka ah ee Baarlamaanka Federaalka ayaa xeerinaya habraacyada kulammada wadajirka ah ee labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 90aad: Guddiyada Baarlamaanka Federaalka

(1) Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka ah waxay dhisan karaan guddiyo wadaag ah, oo hawlahooda u fududeeya.

(2) Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare waxay yeelanayaan guddiyo u xilsaaran hawlaha gole kasta si gooni ah u gudanayo. Guddoomiyaha guddi kasta wuxuu ka mid noqonayaa guddiga joogtada ah oo shaqadiisu tahay oo keliya in uu dejiyo ajandayaasha golahiisa.

(3) Xeer hoosaadka wadajirka ah ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa go'aaminaya tirada guddiyada iyo habraacyada xilgudashadooda.

Qodobka 91aad: Guddiga Adeegga Baarlamaanka

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Adeegga Baarlamaanka Federaalka, oo muddada jiritaankiisu ku sargo'antahay isla muddada xilhaynta Baarlamaanka Federaalka.

(2) Guddiga Adeegga Baarlamaanka wuxuu ka koobanyahay shan (5) xubnood oo ka kala imanaya labada gole ee Baarlamaanka Federaalka, waxayna kala yihiin:
- (a) Guddoomiyaha Golaha Shacabka, oo noqonaya guddoomiyaha guddiga;
- (b) Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare, oo noqonaya guddoomiye kuxigeenka guddiga;
- (c) Laba (2) xubnood oo ay dooranayaan xubnaha Golaha Shacabka, oo ay ugu yaraan hal xubin haween tahay; iyo
- (d) Hal (1) xubin oo ay dooranayaan xubnaha Golaha Aqalka Sare.

(3) Xubin kasta oo ka mid ah Guddiga Adeegga Baarlamaanka waxay xubinnimada ku lumin kartaa:
- (a) Marka ay dhammaato muddada xilhaynta baarlamaanka;
- (b) Haddii ay xubintu lumiso xubinnimada Baarlamaanka Federaalka; ama
- (c) Haddii golaha uu ka tirsanyahay uu soo beddelo ama iscasilo xubinta, si waafaqsan xeerhoosaadka golihiisa.

(4) Guddiga Adeegga Baarlamaanku wuxuu mas'uul ka noqonayaa:
- (a) Diyaarinta qiyaasta kharashka baarlamaanka sanadkiiba hal mar;
- (b) Diyaarinta kulammada wadajirka ah ee labada gole;
- (c) La socodka maareynta miisaaniyadda iyo kharashaadka ku baxaya adeegyada baarlamaanka;
- (d) Dejinta siyaasadda lagu horumarinayo aqoonta, xirfadda iyo garaadka xubnaha iyo shaqaalaha baarlamaanka;

(e) Xallinta aragti kala duwanaanshaha labada gole haddii ay soo ifbaxaan; iyo
(f) Qabashada hawl kasta oo kale oo lagu daryeelayo xubnaha iyo shaqaalaha baarlamaanka.

(5) Xoghayaha Guddiga Adeegga Baarlamaanku waxaa noqonaya Xoghayaha Guud ee Golaha Aqalka Sare, iyada oo kuxigeenkiisu uu noqonayo Xoghayaha Guud ee Golaha Shacabka, wuxuuna kaabayaa Guddiga Adeegga Baarlamaanka Federaalka.

(6) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu yeelanayaa sanduuq miisaaniyadeed u gaar ah.

Madaxa Saddexaad: Awoodaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

Qodobka 92aad: Awoodaha u Gaarka ah Golaha Shacabka

Golaha Shacabka Baarlamaanka Federaalka wuxuu matalaa dhammaan shacabka Jamhuuriyada Federaalka Soomaaliya, wuxuuna gaar u leeyahay awoodaha soo socda:

(1) Kalsooni siinta Ra'iisulwasaaraha, Ra'iisulwasaare kuxigeen/kuxigeennada, Wasiirrada, Wasiiru dawlayaasha, Wasiir kuxigeennada iyo Baarnaamijka Xukuumadda;

(2) Xilkaqaadidda Ra'iisulwasaaraha, Ra'iisulwasaare kuxigeen/kuxigeennada iyo xubnaha golaha wasiirrada si waafaqsan Qodobka 118aad ee Dastuurka;

(3) Doorashada guddoomiyaha iyo labada kuxigeen; iyo

(4) Hawl kasta ee kale oo Dastuurku ama xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u xilsaaraan.

Qodobka 93aad: Awoodaha u Gaarka ah Golaha Aqalka Sare

Golaha Aqalka Sare wuxuu matalaa dawlad goboleedyada, awoodihiisana waxaa ka mid ah:

(1) Ansixinta dhismaha dawlad goboleedyada;

(2) La xisaabtanka iyo korjoogtaynta dawlad goboleedyada;

(3) Ansixinta iyo oggolaanshaha soo dhexgalka dawlad goboleedka;

(4) Doorashada guddoomiyaha iyo labada kuxigeen;

(5) Ilaalinta nidaamka federaalka;

(6) Xallinta khilaafaadka soo kala dhexgala hay'adaha Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada ama dawlad goboleedyada dhexdooda; iyo

(7) Hawl kasta ee kale oo Dastuurku ama xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u xilsaaraan.

Qodobka 94aad: Awoodaha Wadaagga ah ee Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka

Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxay leeyihiin awoodaha wadaagga ah ee soo socda:

(1) Curinta, ansixinta, wax-kabeddelidda xeerarka ama diidmada hindise xeereed la horkeeno si waafaqsan habraaca xeerdejinta ee ku xusan Dastuurka;

(2) Wax-kabeddelka Dastuurka si waafaqsan habraaca wax-kabeddelka Dastuurka;

(3) Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si waafaqsan habraaca ku xusan Qodobka 107aad ee Dastuurka;

(4) Eedaynta iyo maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka si waafaqsan habraaca ku xusan Qodobka 113aad ee Dastuurka;

(5) Ansixinta, diidmada ama ka bixidda heshiisyada xukuumaddu gashay ama heshiisyada caalamiga ah;

(6) Ansixinta magacaabista Guddoomiyaha Maxkamadda Sare, Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka, Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka iyo xubnaha kale ee Golaha Sare ee Garsoorka;

(7) Ansixinta magacaabista Hantidhowraha Guud ee Jamhuuriyadda;

(8) Ansixinta guddiyada madaxabannaan ee qaranka;

(9) La xisaabtanka iyo korjoogtaynta hay'adaha Dawladda Federaalka, si loo xaqiijiyo dhaqangalka xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya; iyo

(10) Ansixinta ama diidmada ku dhawaaqidda xaalad degdeg ah iyo mid dagaal si waafaqsan habraaca ku xusan Dastuurka.

Qodobka 95aad: Korjoogtaynta iyo Baaritaanka Baarlamaanka Federaalka

(1) Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare waxay awood u leeyihiin korjoogtaynta iyo kormeerka hay'adaha dawladda.

(2) Labada gole ama guddiyadda baarlamaanka waxa ay u yeeri karaan xubnaha golaha wasiirrada. Wasiirraduna waxaa waajib ku ah in ka soo qaybgalaan fadhiyada baarlamaanka. Xeer hoosaadka goluhu wuxuu oggolaan karaa in kalfadhiyada caadiga ah ay wasiirradu qoraal ama tiraab, kaga jawaabaan su'aalaha xubnaha golaha. Wasiirradu waa in ay ku dedaalaan niyad iskaashi inay kalfadhiyada uga soo qaybgalaan.

(3) Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxay leeyihiin awood baaritaan oo la xiriirta arrimaha soo socda:
   (a) Arrin kasta oo ku jirta awoodda golahaas; iyo
   (b) Habdhaqanka qof, hay'ad, wasaarad ama waax dawladeed oo loo igmaday waajibaadka ah:
      i. Fulinta ama hirgelinta xeerarka uu ansixiyay Baarlamaanka Federaalka; ama
      ii. Maamulka iyo maareynta lacagaha ay labada gole u qoondeeyeen.

(4) Awoodda baaritaan ee Baarlamaanka Federaalka waxaa keliya oo lagu dhaqangelin karaa ujeeddooyinka hoos ku xusan:
   (a) In la saxo khaladaadka la xiriira hirgelinta iyo fulinta xeerarka; iyo
   (b) In la ogaado musuqmaasuq, habacsanaan, ama khasaaraha dhaqaale ee ka dhasha fulinta xeerarka ama maamulka hantida dadweynaha oo ay labada gole ee baarlamaanku ansixiyeen.

(5) Baaritaannada waxaa qaban kara guddi rasmi ah oo uu magacaabo mid ka mid ah labada gole, ama guddi wadajir ah oo uu magacaabo Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare.

(6) Guddiga baaritaanka fulinaya wuxuu leeyahay awoodaha soo socda:
   (a) In uu helo caddayn kasta, ha ahaato qoraal ama af, toos ama dadban, haddii uu u arko inay muhiim tahay ama ay khuseyso baaritaanka, isla markaana uu su'aalo weydiin karo dhammaan cid kasta oo ay khuseeyso ama muhiim u tahay arrinta baaritaanka; iyo
   (b) In uu u yeeri karo qof kasta si uu u bixiyo caddayn ama u keeno dukumenti ama agab uu gacanta ku hayo.

(7) Qofkii ama hay'addii diidda in ay u hoggaansanto u yeeridda, keenista caddaymo ama fulinta qaraarrada baarlamaanka ama guddiyadooda, wuxuu galayaa xadgudub waxaana laga qaadi karaa tallaabadii uu go'aamiyo labada gole ee baarlamaanka midkood.

Qodobka 96aad: Heshiisyada Caalamiga ah

(1) Baarlmaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu ansixiyaa ama diidaa heeshiisyada caalamiga ah ee ay Xukuumadda Federaalku gasho ee:
   (a) Saameeya: difaaca, nabadda, gobannimada iyo madaxbannaanida Jamhuuriyadda; ama
   (b) Ku saabsan: siyaasadda, dhaqaalaha, ganacsiga iyo kuwa dawladda u keenaya mas'uuliyad maaliyadeed.

(2) Xukuumaddu waa in ay u soo gudbisaa Baarlaamanka Federaalka heshiisyada caalamiga ah ee ay gasho ugu badnaan lixdan (60) maalmood gudahood, oo ka billaabanaysa maalinta la saxiixay heshiiska, iyadoo baarlamaanka ay waajib ku tahay inuu ku ansixiyo ama ku diido muddo aan ka badneyn boqol iyo labaatan (120) maalmood gudahood.

(3) Heshiis caalami ah kama dhaqangeli karo geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya haddii uusan ansixin Baarlamaanka Federaalka.

Madaxa Afaraad: Xeerdejinta Baarlamaanka

Qodobka 97aad: Hindise Xeereed

(1) Si waafaqsan Dastuurka, hindise xeereed waa soojeedin hindise xeer ku saabsan:
   (a) Wax-kabeddelka Dastuurka;
   (b) Diyaarinta xeer cusub; iyo
   (c) Dib-u-eegis lagu sameeyo xeer hore.

(2) Hindise xeereed kasta oo aan aheyn wax-kabeddelka Dastuurka wuxuu ka billaaban karaa mid ka mid ah labada gole ee Baarlamaanka Federaalka, si waafaqsan Qodobbada 100aad iyo 101aad ee Dastuurka.

Qodobka 98aad: Soo Bandhigidda iyo Curinta Hindise Xeereed

(1) Hindise xeereed waxaa Golaha Shacabka Baarlamaanka Federaalka hor keeni kara:
   (a) Golaha wasiirrada;
   (b) Ugu yaraan toban (10) xildhibaan oo ka tirsan Golaha Shacabka; ama
   (c) Ugu yaraan toban kun (10,000) oo muwaaddin oo buuxiyey shuruudaha codbixinta.

(2) Xukuumadda Federaalka oo keliya ayaa soojeedin karta hindise xeer oo la xiriira miisaaniyadda sanadlaha ah.

(3) Hindise xeereed oo ay dadweynuhu soojeediyaan kama mid noqon karaan arrimaha la xiriira canshuuraha iyo dakhliga dawladda.

(4) Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka waxaa hindise xeereed u soojeedin kara:
   (a) Golaha wasiirrada;
   (b) Ugu yaraan shan xildhibaan oo ka tirsan Golaha Aqalka Sare; ama
   (c) Ugu yaraan xildhibaannada hal dawlad goboleed.

(5) Hindise xeereed kasta wuxuu marayaa saddex akhrin, waxaana ka baaraandagaya guddiga ay khuseyso ee gole kasta ee baarlamaanka, kaas oo ka diyaarinaya warbixin ka hor inta aan doodda la billaabin.

(6) Goluhu wuxuu hindise xeereed kasta uga doodayaa, kaddibna ugu codaynayaa si waafaqsan Xeer Hoosaadka.

Qodobka 99aad: Xallinta Khilaafka ee Hindise Xeereed

(1) Haddii labada gole uu ka dhasho khilaaf ku saabsan hindise xeereed, waxaa la dhisayaa guddi wadajir ah oo labada gole ku yeelanayaan xubno isla'eg si ay xal uga gaaraan.

(2) Hannaanka xallinta khilaafaadka waxaa lagu fulinayaa mabda'a iskaashiga sida ku cad Qodobbada 65aad iyo 66aad ee Dastuurka.

Qodobka 100aad: Hindise Xeereed Ka Billowday Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Hindise xeereed la xiriira awoodaha xeerdejinta gaarka ah ee Dawladda Federaalka iyo kuwa haraaga ah wuxuu ka billaabanayaa Golaha Shacabka.

(2) Marka hindise xeereed la horkeeno Golaha Shacabka, goluhu wuxuu qaadi karaa mid ka mid ah tallaabooyinkan:
   (a) Inuu sidiisa ku ansixiyo ama wax-kabeddelo, kaddibna u gudbiyo Golaha Aqalka Sare ee baarlamaanka; iyo
   (b) Inuu diido, kuna wargeliyo cidda marka hore soo curisay iyo Golaha Aqalka Sare, isagoo raacinaya sababaha loo diiday.

(3) Marka Golaha Aqalka Sare uu soo gaaro hindise xeereed uu Golaha Shacabka soo gudbiyey, waxaa u furan inuu qaado mid ka mid tallaabooyinka soo socda:

(a) Inuu hindisaha u ansixiyo sida Golaha Shacabku ugu soo gudbiyay, oo aan waxba laga beddelin, kaddibna dib ugu diro Golaha Shacabka;
(b) Inuu wax-kabeddel ku sameeyo, kaddibna, iyadoo wax-kabeddelka lagu sameeyay hindisaha oo sababaysan dib ugu diro Golaha Shacabka; iyo
(c) Inuu diido hindisaha xeerka, kaddibna dib ugu diro Golaha Shacabka, isaga oo raacinaya sababaha diidmada.

(4) Haddii Golaha Shacabka uu soo gaaro hindise xeereed uu ansixiyay Golaha Aqalka Sare oo markii hore ka billowday Golaha Shacabka, iyada oo aan wax laga beddelin, wuxuu goluhu u gudbinayaa Madaxweynaha si uu u saxiixo, looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah.

(5) Marka Golaha Shacabka uu soo gaaro hindise xeereed uu Golaha Aqalka Sare wax ka soo beddelay ama diiday, waxaa u furan muddo sagaashan (90) maalmo shaqo gudahood ah inuu qaado mid ka mid ah tallaabooyinka soo socda:
(a) Inuu oggolaado wax-kabeddelka ama diidmada lagu sameeyay hindisaha xeerka una gudbiyo Madaxweynaha Jamhuuriyadda si uu saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah;
(b) In la dhiso guddiga ku xusan Qodobka 99(1) ee Dastuurka; ama
(c) Inuu diido isbeddellada ama diidmada la sameeyay, uuna ku buriyo go'aanka Golaha Aqalka Sare aqlabiyad saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha Golaha Shacabka, kaddibna uu u diro Madaxweynaha Jamhuuriyadda si uu u saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah.

Qodobka 101aad: Hindise Xeereed Ka Billowday Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Hindise xeereed kasta oo la xiriira awoodaha wadaagga ah wuxuu ka billaabanayaa Golaha Aqalka Sare.

(2) Marka Golaha Aqalka Sare la horkeeno hindise xeereed oo golaha ka billowday, Aqalka Sare wuxuu qaadi karaa mid ka mid ah tallaabooyinka soo socda:
(a) Inuu sidiisa ku ansixiyo ama wax-kabeddelo, kaddibna loo gudbiyo Golaha Shacabka; ama
(b) Inuu diido kuna wargeliyo Golaha Shacabka iyo curiyaha sababaha loo diiday hindisaha xeerka.

(3) Marka Golaha Shacabka uu soo gaaro hindise xeereed oo Golaha Aqalka Sare u soo gudbiyey, waxaa u furan inuu qaado mid ka mid tallaabooyinka soo socda:

(a) Inuu hindisaha u ansixiyo sida Golaha Aqalka Sare ugu soo gudbiyay oo aan waxba laga beddelin, kaddibna dib ugu diro Golaha Aqalka Sare;
(b) Inuu wax-kabeddel ku sameeyo, kaddibna, iyadoo wax-kabeddellada lagu sameeyay hindisaha oo sababaysan dib ugu diro Golaha Aqalka Sare; ama
(c) Inuu diido hindisaha xeerka, kaddibna dib ugu diro Golaha Aqalka Sare isaga oo raacinaya sababaha diidmada.

(4) Haddii Golaha Shacabku ansixiyo hindisaha xeerka uu u soo gudbiyey Golaha Aqalka Sare, hindise xeereedka waxaa dib loogu celinayaa Golaha Aqalka Sare si Guddoomiyaha Aqalka Sare ugu diro Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si uu u saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah.

(5) Haddii Golaha Shacabku wax-kabeddelo ama diido hindise xeereed oo u soo gudbiyay Golaha Aqalka Sare, Golaha Aqalka Sare muddo sagaashan (90) maalmo shaqo gudahood ah wuxuu qaadayaa mid ka mid ah tallaabooyinka soo socda:
(a) In uu aqbalo wax-kabeddelka ama diidmada hindise xeereedka una gudbiyo Madaxweynaha Jamhuuriyadda si uu u saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah;
(b) In uu dhiso guddiga ku xusan Qodobka 99(1) ee Dastuurka; ama
(c) In uu diido wax-kabeddelka ama diidmada, iyadoo oo uu ku meelmarinayo saddex meelood labo meel (2/3) go'aan aqlabiyad ah ee tirada xubnaha guud ee golaha, kaddibna u gudbiyo hindisaha xeerka Madaxweynaha Jamhuuriyadda si uu u saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah.

Qodobka 102aad: Kaydinta iyo Faafinta Xeerarka

(1) Xaafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda Federaalka ayaa mas'uul ka ah daabacaadda, xafidaadda, kaydinta, qaybinta xeerarka iyo Faafinta Rasmiga ah.

(2) Labada xoghaye guud ee goleyaasha Baarlamaanka Federaalka waxay mas'uul ka yihiin xafidaadda iyo kaydinta nuqullada xeerarka, qaraarrada iyo hadalqoraalladda golayaashu ansixiyaan iyo in ay hubiyaan in xeerarka loo gudbinayo Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda la midyihiin kuwii asalka ahaa oo meelmarinta loogu gudbiyey xafiiska Madaxweynaha Jamhuuriyadda.

Qodobka 103aad: Dhaqangalidda Xeerarka

(1) Xeer kasta oo uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalku waa in Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ku saxiixaa ama ku diidaa muddo soddon (30) maalmood gudahood ah, oo ka billaabanaysa maalinta loo gudbiyo.

(2) Madaxweynuhu haddii uu saxiixi waayo xeerka Baarlamaanku ansixiyay, waa inuu ku soo celiyaa golihii u soo gudbiyay xeerka muddada ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan, asagoo sababaynaya.

(3) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya haddii uu ku saxiixi waayo xeerka ama ku soo celinwaayo muddo soddon (30) maalmood gudahood ah golihii u soo gudbiyay sabab la'aan, xeerku wuxuu noqonayaa mid dhaqangal ah laguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda.

(4) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya haddii uu soo celiyo xeerka si waafaqsan faqradda 2aad ee qodobkan, gole kasta ee Baarlamaanka Federaalka ah wuxuu ku oggolaan karaa soojeedinta Madaxweynaha aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah ama wuxuu ku diidi karaa aqlabiyad saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha golahaas. Markaas, waa in Madaxweynuhu muddo shan iyo toban (15) maalmood gudahood ah ku saxiixaa hindise xeereedkaas. Haddiise uu Madaxweynuhu ku guuldarraysto inuu ku saxiixo muddadaas, xeerku wuxuu isla markiiba noqonayaa mid dhaqangal ah waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah.

(5) Garyaqaanka Guud ee Dawladda waa in uu min hal nuqul oo asal ah Madaxweynuhuna saxiixay u diraa xoghayeyaasha labada gole si ay u hubiyaan in nuqalka loo dirayo Faafinta Rasmiga ah uu la mid yahay nuqulkii asalka ahaa oo goluhu ansixiyay una diray Xafiiska Madaxweynaha.

(6) Xeer kasta uu Madaxweynaha saxiixo si waafaqsan Dastuurka, laguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda, wuxuu dhaqangal noqonayaa shan iyo toban (15) maalmood kaddib oo laga billaabo maalinta xeerka lagu soo saaray Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda, haddii uusan xeerkaas si kale u sheegin.

Qodobka 104aad: Durid Xeer

(1) Xeer maray habraaca xeerdejinta xeerarka iyo dhaqangeliddaba waxaa lagu duri karaa oo keliya inuu ka soo horjeedo Shareecada Islaamka, Dastuurka Jamhuuriiyadda Federaalka iyo danta qaranka.

(2) Xeer maray habraaca ku xusan cutubkan waxaa duriddiisa soojeedin kara:
- (a) Golaha Aqalka Sare ama xildhibaannada hal dawlad goboleed ku matala Golaha Aqalka Sare;
- (b) Saddex meelood meel (2/3) ka mid ah xildhibaannada Golaha Shacabka;
- (c) Golaha wasiirrada; ama
- (d) Ugu yaraan shan kun (5,000) qof oo buuxiyay shuruudaha cod bixiye.

(3) Duridda xeer si waafaqsan faqradaha 1aad iyo 2aad ee qodobkan waxaa la horgeyn karaa, go'aanna ka gaari karta Maxkamadda Dastuurka oo keliya.

(4) Haddii maxkamaddu ay jebiso soojeedinta duridda xeerka, kharashka ku baxay waxaa bixinaya dhinacii hindisaha duridda maxkamadda horkeenay.

(5) Habraaca loo marayo duridda iyo go'aan ka gaarista waa in lagu qeexaa Xeerka Nidaamka Garsoorka.

CUTUBKA TODDOBAAD: MADAXWEYNAHA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Qodobka 105aad: Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa:
- (a) Madaxa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (b) Astaanta midnimada qaranka; iyo
- (c) Ilaaliyaha iyo horumariyaha Dastuurka.

(2) Madaxweynaha wuxuu matalaa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya gudaha iyo dibaddaba.

(3) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa in uu u gutaa waajibaadkiisa si waafaqsan Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 106aad: Shuruudaha Doorashada Xilka Madaxweynaha

(1) Xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa loo dooran karaa qof kasta oo buuxiya shuruudaha soo socda:
- (a) Muwaaddin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo Muslim ah;
- (b) Labadiisa waalid ay yihiin muwaaddiniin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (c) Da'diisu aanay ka yarayn afartan (40) sano maalinta doorashada;
- (d) Aqoontiisa ay gaarsiisantahay heer jaamacadeed oo la aqoonsanyahay iyo waaya-aragnimo hoggaamineed oo aan ka yarayn shan iyo toban (15) sano;
- (e) Dhimirkiisu dhanyahay, horayna aan dhakhtar si rasmi ah ugu caddayn xanuun dhimirka ah;
- (f) Gelin faldembiyeed culus oo ay maxkamad awood u leh ugu xukuntay xukun si kamadambays ah;

(g) In uu ku noolaa/degganaa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya muddo aan ka yarayn shan (5) sano;
(h) Qabin xaas ajnabi ah;
(i) In lagu yaqaan dhaqan suubban bulshada dhaxdeeda;
(j) In aan horay loogu samayn maamuus kaxayuubin jagada madaxweynennimo;
(k) In musharraxa haysta jinsiyad dal kale uu caddeeyo ka noqoshada jinsiyaddaas haddii uu ku guulaysto xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
(l) In uu caddeeyo hantida uu leeyahay uguna gudbiyo hab qoraal ah Xafiiska Hantidhowraha Guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Musharraxa madaxweynaha waxaa soo gudbinaya xisbi siyaasadeed ama isbahaysi xisbiyo siyaasadeed.

Qodobka 107aad: Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa kulan wadajir ah ku dooranaya labada gole ee Baarlamaanka Federaalka.

(2) Ugu yaraan saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole walba ee Baarlamaanka Federaalku waa inay joogaan u codaynta doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka.

(3) Musharraxa Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa musharraxnimadiisa soojeedin kara saddexda xisbi siyaasadeed ee ka mid ka ah xisbiyada qaran ee dalka, kuwaas oo helay tirada ugu badan ee xildhibaannada labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, wuxuuna barnaamijkiisa ku soo bandhigayaa kulanka wadajirka ah ee labada gole ee Baarlamaanka Federaalka.

(4) Marka loo codaynayo doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda xildhibaan kasta wuxuu leeyahay hal cod.

(5) Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxay ku dooranayaan Madaxweynaha Jamhuuriyadda hab codayn qarsoodi ah, iyadoo la raacayo habraaca soo socda:
(a) Wareegga koowaad musharraxii hela aqlabiyad boqolkiiba konton iyo haldheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnaha labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa ku guulaysanaya xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya. Haddii la waayo musharrax guulaysta, waxaa loo gudbayaa wareeg labaad.

(b) Wareegga labaad waxaa u soo gudbaya labada musharrax ee ugu codka badan wareeggii koowaad, haddiise uu jiro musharrax saddexaad oo helay codad barbardhac ah wuxuu xaq u leeyahay in uu ka qaybgalo una gudbo tartanka doorashada wareegga labaad. Musharraxii hela cod aqlabiyad boqolkiiba konton iyo haldheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnaha labada gole ayaa ku guuleysanaya in uu noqdo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 108aad: Dhaarta Madaxweynaha

(1) Madaxweynaha ku guuleysta doorashada waxaa dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee Federaalka marka lagu dhawaaqo natiijada doorashada, wuxuuna marayaa dhaartan:

"Aniga oo ah ____,
waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan xilkayga u guto si daacad ah oo danta dalka, dadka iyo diintu ku jirto, ilaaliyo, dhawro, una hoggaansamo Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale oo dalka u yaalla; difaacana madaxbannaanida, gobannimada iyo midnimada dalka; iyo inaan dadka Soomaaliyeed ku hoggaamiyo sinnaan, caddaalad iyo hufnaan".

(2) Madaxweynaha la doortay wuxuu xafiiska kula wareegayaa muddo shan iyo toban (15) maalmood gudahood ah kaddib markii lagu dhawaaqo natiijada kamadambaysta ah ee doorashada Madaxweynaha.

Qodobka 109aad: Xasaanadda Madaxweynaha

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxa uu leeyahay xasaanad inta uu xilka hayo lamana maxkamadayn karo.

(2) Madaxweynaha laguma maxkamadayn karo gudashada waajibaadkiisa dastuuriga ah marka uu xilka ka dego, haddii uusan gelin gabboodfal la xiriira xuquuqda aadanaha.

(3) Madaxweyne kasta oo xilka banneeya si nabad iyo dimuquraadi ah wuxuu xaq u leeyahay maamuus khaas ah oo lagu xusayo xeer gaar ah uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka, haddii aanu xilka ku bannayn maamuus kaxayuubin waafaqsan Dastuurka.

Qodobka 110aad: Awoodaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

Awoodaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa ka mid ah:

(1) Wuxuu magacaabaa Ra'iisulwasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Waa Taliyaha Guud ee Ciidammada Qalabka Sida.

(3) Wuxuu magacaabaa xilkana ka qaadaa, kaddib marka ay soo dhammaadaan habraacyada kale si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, xilalka soo socda:
   (a) Danjireyaasha iyo Qunsuliyadaha Guud;
   (b) Taliyeyaasha Ciidanka Xoogga Dalka; Ciidanka Booliiska; Ciidanka Asluubta iyo Agaasimaha Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka;
   (c) Guddiyada iyo hay'adaha madaxabannaan; iyo
   (d) Xilalka kale ee lagu xeeriyay Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Wuxuu magacaabaa xilkana ka qaadaa Guddoomiyaha Maxkamadda Sare, Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka iyo Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka kaddib soojeedinta Golaha Sare ee Garsoorka, si waafaqsan Qodobka 138(4)(a) ee Cutubka 9aad ee Dastuurka iyo xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya.

(5) Wuxuu qaabbilaa, warqadaha aqoonsigana ka guddoomaa diblomaasiyiinta iyo wakiillada dalalka shisheeye.

(6) Wuxuu saxiixaa, celin karaana hindise xeereedyada uu u soo ansixiyo Baarlamaanka Federaalka si waafaqsan habraaca ku xusan Dastuurka.

(7) Wuxuu saxiixaa heshiisyada caalamiga ah ee uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(8) Wuxuu ku dhawaaqaa xaalad dagaal ama mid degdeg ah si waafaqsan Qodobbada 187aad iyo 188aad ee Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(9) Wuxuu iskugu yeeraa shir aan caadi ahayn ee goleyaasha baarlamaanka mar kasta oo ay jiraan sababo muhiim ah.

(10) Wuxuu bixiyaa abaalmarinta xushmadda qaranka.

(11) Wuxuu cafis u fidiyaa ama ciqaab ka dhimaa dembiilayaal marka uu u soo gudbiyo Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka si waafaqsan habraacyada ku xusan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(12) Wuxuu fuliyaa dhammaan awoodaha kale ee Dastuurka iyo xeerarka dalku ay siiyaan.

Qodobka 111aad: Soo Saarista Digreetooyinka

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu soo saaraa digreetooyin iyo amarro khuseeya awoodaha u gaarka ah Dawladda Federaalka.

(2) Digreetooyinka iyo amarrada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay ka dhaqangalayaan guud ahaan geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Digreetooyinka iyo amarrada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa in aysan ka hor imaan Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyo xeerarka federaalka.

Qodobka 112aad: Muddada Xilhaynta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalku wuxuu xilka haynayaa muddo shan (5) sano ah oo ka billaabanaysa maalinta xilka loo dhaariyo.

(2) Qofna looma dooran karo xilka madaxweynennimada in ka badan labo (2) muddo xileed oo xiriir ah.

Qodobka 113aad: Eedaynta iyo Maamuus Kaxayuubinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Eedaynta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa soojeedin kara Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya marka lagu eedeeyo mid ka mid ah arrimaha soo socda:
   (a) Khiyaano qaran;
   (b) Ku xadgudubka Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; ama
   (c) Xilgudasho la'aan joogta ah sababo maskaxeed ama jireed awgood oo uu si rasmi ah u caddeeyay dhakhtar caafimaad oo la aqoonsanyahay.

(2) Khiyaano qaran Dastuurka dhexdiisa waxaa loola jeeda:

(a) Fal kasta oo lagu hor istaagayo ama lagu baabi'inayo ku dhaqanka iyo sarraynta mabaadi'da aasaasiga ah ee Dastuurka;
(b) Fal kasta oo lid ku ah gobannimada, madaxbannaanida iyo midnimadda qaranka Soomaaliya; iyo
(c) Daacad u noqoshada, gacansiinta iyo u basaasidda quwado shisheeye.

(3) Hindisaha soojeedinta eedaynta Madaxweynaha ee ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan, waxaa baarlamaanka horkeeni kara ugu yaraan saddex meelood hal meel (1/3) tirada guud ee xubnaha gole kasta ee Baarlamaanka Federaalka, waxaana loo gudbinayaa Guddoomiyaha Golaha Shacabka kaas oo u diraya Maxkamadda Dastuurka si ay go'aan uga gaarto in eedeyntu ay sal leedahay.

(4) Haddii ay go'aamiso maxkamaddu inay eedayntu sal sharci leedahay, Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waa inuu go'aan ka gaaraa eedaynta loo soojeediyey Madaxweynaha muddo aan ka badnayn soddon (30) maalmood oo ka billaabanaysa maalinta la soo saaro go'aanka maxkamadda.

(5) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxa uu sii gudanayaa waajibaadkiisa shaqo ilaa iyo inta baarlamaanku go'aan kamadambays ah ka gaarayo maamuus kaxayuubinta.

(6) Go'aanka eedaynta iyo maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha waxaa uu ku hirgelayaa codayn qarsoodi ah oo saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole walba ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya. Guddoomiyaha kulankaasi ayaa ku dhawaaqaya go'aanka maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha oo noqonaya mid kamadambeys ah.

(7) Haddii Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya uu ansixiyo maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha, si waafaqsan faqradda 6aad ee qodobkan, waxaa uu weynayaa xilkiisa. Haddiise, la waayo codka saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole walba, Madaxweynuhu wuxuu sii wadanayaa muddo xileedkiisa.

(8) Madaxweynuhu ma go'aamin karo doorasho ama afti dadweyne inta lagu gudajiro habraaca eedaynta iyo maamuus kaxayuubinta.

Qodobka 114aad: Kusimaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Haddii Madaxweynuhu ka maqanyahay dalka ama caafimaaddarro ama sabab kasta oo kale darteed uusan awoodin inuu guto xilkiisa, Guddoomiyaha Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka ah ayaa xilkiisa sii qabanaya ilaa inta uu Madaxweynuhu

xilkiisa dib ugu soo noqonayo. Haddii guddoomiyuhu maqanyahay waxaa kusime madaxweyne noqonayaa Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare.

(2) Kuxigeenka koowaad ee guddoomiyaha golaha ayaa si kumeelgaar ah u haynaya xilka guddoomiyaha inta uu guddoomiyuhu yahay kusimaha Madaxweynaha.

Qodobka 115aad: Bannaanaanta Xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu ku bannaanaan karaa sababaha soo socda midkood:
  (a) Geeri;
  (b) Iscasilaad qoraal ah oo uu u soo gudbiyo Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare;
  (c) Xilgudasho la'aan joogta ah ee xilka xafiiska sababo maskaxeed ama jireed awgood oo uu caddeeyey dhakhtar caafimaad oo la aqoonsanyahay, ayna go'aamisay maxkamadda awoodda u leh; iyo
  (d) Maamuus kaxayuubin si waafaqsan Qodobka 113aad ee Dastuurka.

(2) Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare marka uu xaqiijiyo arrimaha ku xusan faqradda 1(a) iyo (b) ee qodobkan, waxa uu u gudbinayaa Maxkamadda Sare si ay ugu dhawaaqdo bannaanaashaha xilka Madaxweynaha.

(3) Haddii Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya uu xilka banneeyo si waafqsan faqradda 1aad ee qodobkan, Guddoomiyaha Golaha Shacabka ayaa xilka sii hayn doona ilaa Madaxweyne cusub laga dooranayo.

(4) Haddii Guddoomiyaha Golaha Shacabka oo xilka kusimannimada Madaxweynaha haya uu is casilo ama si buuxda oo joogto ah awood ugu waayo in uu guto waajibaadkiisa, Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare ayaa noqonaya sii hayaha xilka Madaxweynaha.

(5) Siihayaha ama kusimaha xilka Madaxweynaha waxaa ka reebban awoodaha soo socda:
  (a) Ma magacaabi karo xilalka dawladeed ee dhaca awoodaha Madaxweynaha;
  (b) Dembi ma cafin karo, mana khafiifin karo;
  (c) Ma iclaamin karo afti dadweyne; iyo
  (d) Kuma dhawaaqi karo xaalad dagaal ama xaalad degdeg ah oggolaansho la'aanta Baarlamaanka.

(6) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa dooranaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo buuxinaya xilka bannaanaaday si waafaqsan faqradda (1) ee qodobkan, doorashadana waa in lagu qabtaa soddon (30) maalmood gudahood laga

billaabo maalinta uu xilku bannaanaado, iyadoo loo raacayo habraaca doorashada ee ku xusan Qodobka 107aad ee Dastuurka.

(7) Madaxweynaha cusub ee la doortay si waafaqsan faqradda 6aad ee qodobkan wuxuu dhammaystirayaa muddada ka harsan muddo xileedka madaxweynihii hore.

CUTUBKA SIDDEEDAAD: XUKUUMADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Qodobka 116aad: Golaha Wasiirrada

(1) Golaha wasiirradu wuxuu ka koobanyahay ra'iisulwasaare, ra'iisulwasaare kuxigeen/kuxigeenno, wasiirro, wasiiru dawlayaal iyo wasiir kuxigeenno. Xeerka Nidaamka Xukuumadda oo uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa lagu nidaaminayaa tirada iyo waajibaadka wasaaradaha.

(2) Golaha Wasiirrada, oo uu hoggaamiyo ra'iisulwasaaraha, ayaa mas'uul ka ah dejinta iyo hirgelinta siyaasadda dawladda iyo maamulidda hawlaha qaranka, waxayna ku shaqeynayaan barnaamijka xukuumadda ee uu ansixiyay Golaha Shacabka.

Qodobka 117aad: Shuruudaha Xubinnimada Golaha Wasiirrada

(1) Waxaa xilka Ra'iisulwasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya loo magacaabi karaa muwaaddin kasta oo buuxiyay shuruudaha soo socda:
   (a) Inuu yahay muwaaddin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo muslim ah;
   (b) In da'diisu aanay ka yarayn afartan (40) sano;
   (c) In aqoontiisu ay gaarsiisantahay ugu yaraan heer jaamacadeed, uuna leeyahay aqoon maamul iyo waaya-aragnimo hoggaamineed oo aan ka yarayn 10 sano;
   (d) In labadiisa waalid ay yihiin muwaaddiniin Jamhuuriyada Federaalka Soomaaliya;
   (e) In uusan qabin xaas ajnabi ah;
   (f) In lagu yaqaanno dhaqan suubban bulshada dhexdeedda;
   (g) Inuu si joogto ah u deggenaa dhulka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ugu yaraan saddex sano;
   (h) Inuu dhimirkiisu dhanyahay, horayna aan dhakhtar si rasmi ah ugu caddayn xanuun dhimirka ah;
   (i) In uusan haysan jinsiyad dal kale ama uu ka tanaasulo kaddib magacaabistiisa; iyo
   (j) In uu caddeeyo hantida uu leeyahay uguna gudbiyo hab qoraal ah Xafiiska Hantidhowraha Guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ka hor kalsoonisiinta Golaha Shacabka.

(2) Xubnaha kale ee golaha wasiirrada waxaa loo magacaabi karaa muwaaddin kasta oo buuxiyey shuruudaha ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan, marka laga reebo shuruudaha ku xusan xarafka (b) oo noqonaysa soddon (30) sano; xarafka (c) oo noqonaysa shan (5) sano; (e) iyo (i).

(3) Xubnaha golaha wasiirrada muddada ay xilka hayaan, waxaa ka reebban:
- (a) In ay qabtaan xilal kale ee dawladeed ama mas'uuliyad kale ee heerarka kala duwan ee dawladda;
- (b) In ay ku shaqeeyaan xirfad gaar ah ama hawlo ganacsi gaar ah, mid maaliyadeed ama hawlo warshadeed; iyo
- (c) Inuu iibsado ama ijaarto hanti dawladeed, ama uu hantidiisa ka gado ama ka ijaaro dawladda.

Qodobka 118aad: Xilwaayidda Xubnaha Golaha Wasiirrada

(1) Xubnaha golaha wasiirrada waxay xilkooda ku waayi karaan:
- (a) Geeri;
- (b) Iscasilaad qoraal ah;
- (c) Xilkaqaadis;
- (d) Xilgudasho la'aan joogto ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyay dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsanyahay; iyo
- (e) Haddii uu galo fal khiyaano qaran ah, laaluush, ama xadgudub culus oo dastuuri ah ama xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xukuumadda Federaalka Soomaaliya waxay u baahantahay kalsoonisiinta Golaha Shacabka haddii uu isbeddel ku yimaado kalabar in ka badan xubnaha golaha wasiirrada.

Qodobka 119aad: Waajibaadka Golaha Wasiirrada

Golaha wasiirradu waxay leeyihiin awoodaha iyo waajibaadyada soo socda:

(1) Dejinta iyo hirgelinta siyaasadda guud ee Xukuumadda Federaalka Soomaaliya iyaga oo ku shaqaynaya aragtida iyo jiheynta Madaxweynaha;

(2) Diyaarinta hindise xeereed, miisaaniyad sanadeedka iyo xisaabxirkeeda ee loo gudbinayo Baarlamaaanka Federaalka;

(3) Dejinta iyo hirgelinta xeernidaamiyeyaasha si waafaqsan xeerarka dalka;

(4) Magacaabista maareeyayaasha iyo agaasimeyaasha guud kaddib soojeedinta wasiirka ay khuseyso; iyadoo la raacayo habraacyada ku xusan xeerarka dalka;

(5) Soojeedinta magacaabista iyo xilkaqaadista, xilalka soo socda, si waafaqsan habraaca ku xusan Dastuurka iyo xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya:
   (a) Danjireyaasha iyo qunsuliyadaha guud;
   (b) Taliyeyaasha Ciidanka Xoogga Dalka; Ciidanka Booliiska; Ciidanka Asluubta iyo Agaasimaha Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka;
   (c) Guddiyada iyo hay'adaha madaxabannaan; iyo
   (d) Xilalka kale ee lagu xeeriyay Dastuurka iyo xeerarka dalka.

(6) Wadaxaajoodyada heshiisyada caalamiga ah iyo horgeyntooda Baarlamaanka Federaalka si waafaqsan habraaca ku xusan Dastuurka;

(7) Hirgelinta xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya;

(8) Soojeedinta ku dhawaaqid xaalad degdeg ah ama mid dagaal si waafaqsan habraaca ku xusan Qodobbada 187aad iyo 188aad ee Dastuurka; iyo

(9) Qabashada hawlaha kale oo uu u xilsaaray Dastuurku ama xeerarka kale ee Dawladda Federaalka.

Qodobka 120aad: Awoodaha Ra'iisulwasaaraha

Ra'iisulwasaaraha oo ah madaxa Xukuumadda Federaalka Soomaaliya wuxuu leeyahay awoodaha soo socda:

(1) Matalaadda golaha wasiirrada iyo shirguddoominta kulammadooda;

(2) Magacaabidda, xilkaqaadidda iyo isku beddelka wasiirrada, wasiiru dawleyaasha iyo wasiir kuxigeennada; kaddib oggolaanshaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda;

(3) Jiheynta iyo la xisaabtanka xubnaha golaha wasiirrada;

(4) Iskuxirka hawlaha wasaaradaha, hay'adaha iyo xafiisyada dawladda;

(5) Saxiixidda go'aannada golaha wasiirrada;

(6) Adkaynta xiriirka iyo Iskaashiga Xukuumadda Federaalka iyo xukuumadaha dawlad goboleedyada;

(7) Horumarinta iyo sare u qaadidda maamulwanaagga dhammaan Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo

(8) Qabashada hawlaha kale uu u xilsaaray Madaxweynaha si waafaqsan Dastuurka ama xeerarka Dawladda Federaalka.

Qodobka 121aad: Kuxigeenka Ra'iisulwasaaraha

Ra'iisulwasaare kuxigeenka waa kusimaha ra'iisulwasaraha marka uu dalka ka maqanyahay, wuxuuna qabtaa hawlaha kale ee uu u igmado ra'iisulwasaarahu.

Qodobka 122aad: Waajibaadka Wasiirka, Wasiiru Dawlaha iyo Wasiir Kuxigeenka

(1) Wasiir kasta wuxuu mas'uul ka yahay hawlaha wasaaradda loo magacaabay.

(2) Wasiir kuxigeen kasta wuxuu qabtaa hawlaha wasiirka wasaaraddu u igmado, wuxuuna yahay kusimaha wasiirka marka uu ka maqanyahay dalka.

(3) Wasiiru dawle waxaa loo magacaabi karaa madaxtooyada, xafiiska ra'iisulwasaaraha iyo wasaaradda u xilsaaran arrimaha dibedda, wuxuuna fulinayaa hawlaha la xiriira xafiiska loo magacaabay.

(4) Haddii wasiir xilka laga qaado ama uu xilka banneeyo sababo kale awgeed, waxaa xilka sii haynaya wasiir kuxigeenka inta laga soo magacaabayo wasiir cusub.

Qodobka 123aad: Dhaarta Golaha Wasiirrada

Xubnaha golaha wasiirrada waxaa dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee Federaalka ama garsoore uu usoo igmado, waxayna marayaan dhaarta soo socota:

"Aniga oo ah____,
waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan daacad u noqdo Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; dhawrana Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka dalka; uguna adeego xilka la ii magacaabay dadka iyo dalka si xilkasnimo, hufnaan iyo islaxisaabtan ku jirto, aniga oo ilaalinaya sirta hawsha la igu aaminay".

Qodobka 124aad: Xilkaqaadidda Ra'iisulwasaaraha iyo Golaha Wasiirrada

(1) Hindisaha xilkaqaadista Ra'iisulwasaaraha, waxaa soojeedin kara ugu yaraan shan meelood meel (1/5) tirada xubnaha Golaha Shacabka, halka xilkaqaadista xubin ka mid

ah golaha wasiirrada ay soojeedin karaan toban (10) xildhibaan oo Golaha Shacabka ah, si waafaqsan Qodobka 92aad, faqraddiisa 2aad ee Dastuurka.

(2) Guddoonka Golaha Shacabku waa in hindisaha xilkaqaadista ku horgeeyaa fadhiga guud ee Golaha Shacabka muddo toddoba (7) maalmood gudahood oo maalmo shaqo ah.

(3) Golaha Shacabka waa in go'aan uga gaaraa soojeedinta xilkaqaadista ugu badnaan muddo shan iyo toban (15) maalmood ah iyadoo cidda uu hindisaha khuseeyo la siinayo fursad uu isku difaaco Golaha Shacabka hortiisa.

(4) Haddii Golaha Shacabka ay cod gacan taag ah aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnahiisa ugu codeeyaan xilkaqaadista ra'iisulwasaaraha, golaha Wasiirrada ama xubin ka tirsan golaha wasiirrada:
  (a) Haddii ay xilkaqaadistu khuseyso Ra'iisulwasaaraha, Madaxweynaha Jamhuuriyadda wuxuu soo magacaabayaa Ra'iisulwasaare cusub si waafaqsan Qodobka 110(1) ee Dastuurka.
  (b) Haddii xilkaqaadistu ay khuseyso xubin ka tirsan golaha wasiirrada, ra'iisulwasaaraha wuxuu soo magacaabayaa xubin buuxisa xilka bannaanaaday si waafaqsan Qodobka 120 (2) ee Dastuurka.

Qodobka 125aad: Xukuumadda Xilgaarsiinta

(1) Xukuumadda xilgaarsiinta oo ah xukuumadda xilliga kalaguurka ee doorashadu qabsoontay isla markaana aan xukuumad cusub weli la soo dhisin ama kalsoonida lagala noqday si waafaqsan Qodobka 124aad ee Dastuurka, waxay sii ahaanaysaa xukuumad xilgaarsiin, waxayna fulisaa waajibaadka caadiga ah ee dawladda.

(2) Xukuumadda xilgaarsiinta waxaa ka reebban arrimaha soo socda:
  (a) Gelidda heshiisyo caalami ah ama kuwo waqti dheer qaadanaya oo saamaynaya siyaasadda xukuumadda cusub;
  (b) Soojeedinta magacaabidda iyo xilkaqaadista xilalka sare ee dawladda;
  (c) Curinta ama soo gudbinta hindise xeereed;
  (d) Go'aanno abuuraya qalalaase ama khilaaf siyaasadeed;
  (e) Jaangooynta qiimaha badeecadaha, mushaaraadka iyo adeegyada saamaynaya dhaqaalaha qaranka; iyo
  (f) Soojeedinta afti dadweyne iyo ku dhawaaqid xaalad degdeg ah ama mid dagaal.

CUTUBKA SAGAALAAD: GARSOORKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Madaxa Koowaad: Qodobbo Guud

Qodobka 126aad: Mabaadi'da Garsoorka

(1) Allaahu Subxaanahu wa Tacaalaa (SWT) ka sokow, awoodda garsoorka waxay ka timaaddaa shacabka, waxaana u xilsaaran fulinta awoodda garsoorka maxkamadaha iyo Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka si waafaqsan Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale.

(2) Hay'adaha garsoorku marka ay xilkooda gudanayaan, waxa hagaya mabaadi'dan:
- (a) Ilaalinta maqaasidda Shareecada Islaamka, dhawrista ujeeddooyinka iyo mabaadi'da Dastuurka;
- (b) Madaxbannaani, dhexdhexaadnimo iyo hufnaan;
- (c) Caddaalad loo dhanyahay, loona simanyahay;
- (d) Caddaalad aan la daahin; iyo
- (e) Dhiirregelinta hannaanka dadban ee xallinta khilaafaadka oo daahfuran, xeerna ku dhisan.

(3) Hannaanka dadban ee xallinta khilaafaadka waa in uusan ka horimaanayn:
- (a) Shareecada Islaamka;
- (b) Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u yaalla; iyo
- (c) Xuquuqaha iyo xorriyaadka aasaasiga ah ee Dastuurkani dammaanadqaaday.

Qodobka 127aad: Madaxbannaanida Garsoorka

(1) Garsoorku wuxuu ka madaxbannaanyahay laamaha fulinta iyo xeerdejinta ee dawladda, wuxuuna gudanayaa waajibaadkiisa iyadoo aanay jirin wax faragelin ah.

(2) Garsoorku waxa uu u hoggaansamayaa Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u yaalla oo keliya, umana hoggaansami karo awaamiir ama hagitaan qof ama hay'ad kale midna, wuxuuna u fulinayaa hawlahiisa si dhexdhexaad ah, cabsi iyo eex la'aan ah oo aan cid gaar ah loogu daneynayn.

(3) Qofna ama hay'adna ma faragelin karto garsoorka iyo saraakiisha garsoorka marka ay gudanayaan xilkooda.

(4) Garsoorku wuxuu u madaxbannaanyahay maamulkiisa iyo maaliyaddiisa.

(5) Go'aannada garsoorku waxa ay qabanayaan dhammaan dhinacyada ay khuseeyaan, ha noqoto hay'ad dawladeed ama shakhsiyaadba.

(6) Xubin ka tirsan garsoorka laguma oogi karo dacwad ciqaab ah ama madani ah oo ka dhalatay fal la xiriira gudashada xilkiisa.

(7) Xubin ka tirsan garsoorka lama xiri karo lamana baari karo oogadiisa ama hoygiisa, lamana basaasi karo, iyada oo aan oggolaansho laga haysan Golaha Sare ee Garsoorka haddii aan lagu qaban xubinta garsoorka isagoo faraha kula jira dembi ka dhigaya khasab xiritaankiisa.

(8) Go'aannada garsoorka waxa lagu duri karaa oo keliya si waafaqsan habraacyada xeerku jideeyey.

(9) Garsooraha xilka lagama qaadi karo, lama beddeli karo, howlgabna lagama dhigi karo marka laga reebo xaaladaha Dastuurka iyo Xeerka Nidaamka Garsoorku tilmaameen.

Qodobka 128aad: Habka Dacwad Qaadista Maxkamadaha

(1) Maxkamadaha waxaa u dacwoon kara qof kasta iyada oo aan loo eegin xaaladda dhaqaalahiisa, jirkiisa, qofnimadiisa, lab iyo dhedig kuu yahay, diintiisa, maqaamkiisa ama duruufihiisa gaarka ah ee kale.

(2) Dacwad qaadistu way u furantahay dhegeysiga dadweynaha, haseyeeshee maxkamaduhu waxay go'aansan karaan in dhageysiga dacwaddu noqoto mid albaabada u xiranyihiin sababaha soo socda midkood:
   (a) Sababo la xiriira nabadgelyada qaranka ama maslaxadda guud;
   (b) Sababo la xiriira anshax wanaagga iyo bedqabka;
   (c) Badbaadinta markhaatiga;
   (d) Dacwado khuseeya dhallaan;
   (e) Dacwad la xiriirta tacaddiyada haweenka; ama
   (f) Xaaladaha aan caadiga ahayn ee ay dhegeysiga furan ee maxkamaddu wax u dhimayso caddaaladda, kaddib marka uu qiimeeyo garsooraha dacwadda qaadaya.

(3) Go'aan maxkamadeed lama gaari karo haddii aan la siinin dhinacyada fursado isku mid ah oo ay ku soo bandhigaan doodahooda.

(4) Go'aanka maxkamadda waa in la soo saaraa oo aan la daahin haddii aysan jirin sababo maangal ah.

(5) Go'aan kasta oo maxkamadeed waa in uu ku qotomo asbaab xeereed oo maangal ah, laguna bixiyaa qoraal.

(6) Go'aanka maxkamadda waa in la ogeysiiyaa dhinacyada, lana shaaciyaa isla markaana la kaydiyaa.

(7) Go'aan kasta oo maxkamadeed waa in uu tilmaamaa inay jirto fursad rafcaan qaadasho, marka laga reebo xaaladaha xeerku si kale u sheegay.

Madaxa Labaad: Maxkamadaha Jamhuuriyadda Federaalka

Qodobka 129aad: Qaabdhismeedka Maxkamadaha Dalka

(1) Maxkamadaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay ka koobanyihiin:
- (a) Maxkamadda Sare ee Federaalka;
- (b) Maxkamadda Dastuurka;
- (c) Maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda Jamhuuriyadda;
- (d) Maxkamadaha rafcaanka ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda Jamhuuriyadda; iyo
- (e) Maxkamadaha darajada koowaad ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda Jamhuuriyadda.

(2) Garsoorka Ciidammada waxaa lagu nidaaminayaa xeer uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo lagu qeexayo qaabdhismeedkiisa iyo ikhtisaaskiisa.

(3) Lama dhisikaro hay'ado garsoor ama maxkamado gaar ah haddii uusan dhisin Dastuurkan ama xeer kaddib soojeedinta Golaha Sare ee Garsoorka baahi jirta darteed.

Qodobka 130aad: Maxkamadda Sare ee Federaalka

(1) Maxkamadda Sare ee Federaalka waa maxkamadda ugu sarraysa dalka, awooddeeduna waxa ay ku fidsantahay dhammaan geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xarunta Maxkamadda Sare ee Federaalku waa magaalamadaxda dalka, waxayse fadhiyadeeda ku qabsan kartaa meel kasta oo dalka ka mid ah, marka Guddoomiyaha Maxkamadda Sare u arko in danta caddaaladdu sidaas ku jirto.

(3) Maxkamadda Sare ee Federaalku waxa ay xaqiijisaa dhawrista ku dhaqanka xeerarka, hubisaana dhaqangalka iyo dabaqidda xeerarka dalka si midaysan.

(4) Maxkamaddu si ay u xaqiijiso hirgelinta farqadda 3aad ee qodobkan, waxa ay soo saaraysaa hageyaal, habraacyo, tafsiir sharci iyo awaamiir ay arrintan ku taabbagelinayso, sidoo kale waxay soo saaraysaa habraacyo ay ku jaangooynayso qiimaha dacwadaha madaniga.

(5) Go'aannada Maxkamadda Sare waa kamadambays, waana in ay u hoggaansamaan dhammaan dhinacyada ay khuseeyaan.

(6) Maxkamadda Sare ee Federaalka waxa ay ka koobantahay guddoomiyaha maxkamadda iyo toban garsoore.

(7) Maxkamadda Sare ee Federaalka waxa ay leedahay awoodahan asalka ah:

(a) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista cabashooyinka la xiriira dacwadaha maamul ee lidka ku ah hay'adaha federaalka;
(b) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista dacwadaha la xiriira muranka ikhtisaaska maxkamadaha kala duwan ee dalka; ee la xiriira ikhtisaaska federaalka ah;
(c) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista dacwadaha la xiriira magacaabidda iyo xilkaqaadista jagooyinka dawladda ee heer federaal;
(d) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista dacwadaha la xiriira muranka doorashooyinka;
(e) Dhaarinta madaxda heer federaal;
(f) Siinta talo sharci Dawladda Federaalka marka la waydiiyo;
(g) Soo saaridda amarro ku socda hay'daha dawladda ee ku saabsan gudashada hawlqaran oo uu xeerku ku waajibiyay ama ka joogsashada fulinta arrin aan xeerku awood u siin;
(h) Dhegaysiga iyo ka go'aangaarista cabashooyinka u baahan ku noqoshada ama ka noqoshada go'aaneed ee laga keeno go'aan iyada ka soo baxay;
(i) Go'aan ka gaaridda cabashooyinka la xariira xorriyad ka qaadidda sharcidarrada ah ee loo soo gudbiyo ayna ikhtisaaska u leedahay; iyo
(j) Awoodaha kale ee ku xusan Dastuurka Federaalka Soomaaliya iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(8) Maxkamadda Sare ee Federaalka waxay kale oo leedahay ikhtisaaska rafcaan ee soo socda:

(a) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista cabashooyinka laga soo qaato xukunnada iyo go'aannada maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda ee la xiriira dacwadaha federaaliga ah;
(b) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista cabashooyinka laga soo qaato xukunnada iyo go'aannada maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda ee la

xiriira dacwadaha ganacsi ee dabeecad caalami leh iyo kuwa qiimahoodu aadka u sarreeyo;

(c) Ka go'aangaarista rafcaannada laga soo qaato xukunnada dilka ah ee maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda; iyo

(d) Arrimaha kale ee ku xusan xeerarka dalka.

Qodobka 131aad: Maxkamadda Dastuurka

(1) Dastuurkani wuxuu dhisayaa Maxkamadda Dastuurka oo xarunteedu tahay magaalamadaxda dalka, kana kooban guddoomiye iyo afar (4) garsoore.

(2) Maxkamadda Dastuurka waa maxkamad madaxbannaan oo gaar ah, oo leh ikhtisaaskan:

(a) Fasiraadda Dastuurka Federaalka, dastuurrada dawlad goboleedyada iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

(b) Dhegeysiga iyo go'aan ka gaaridda murannada u dhaxeeya hay'adaha federaalka dhexdooda, ama hay'adaha federaalka iyo kuwo dawlad goboleedyada ama hay'adaha dawlad goboleedyada dhexdooda; ee la xiriira awoodahooda dastuuriga ah;

(c) Dib-u-eegista iyo go'aan ka gaarista waafaqsanaanta dastuuriga ah ee hindise xeereedka la soojeediyay;

(d) Go'aan ka gaaridda xadgudubyada xuquuqaha iyo xorriyadaha Dastuurka ee muwaaddinka;

(e) Go'aan ka gaaridda dacwadaha la xiriira Dastuurka ee looga soo gudbiyey maxkamadaha kale;

(f) Burinta xeerarka ama go'aannada ee aan waafaqsanayn Shareecada Islaamka ama Dastuurka;

(g) Hubinta ansaxnimada hannaanka wax-kabeddelka Dastuurka, aftida dadweynaha iyo ku dhawaaqidda natiijada aftida; iyo

(h) Awoodaha kale ee ku xusan Dastuurka Federaalka Soomaaliya iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Maxkamadda Dastuurka ayaa awood u leh go'aan ka gaarista taariikhda ay ka billaaban karto hirgelinta go'aanka burinta marka lagu dhawaaqayo in uu xeer yahay waxba kama jiraan, iyadoo la tixgelinayo saameynta ay ku leedahay:

(a) Taariikhda uu xeerkaasu noqonayo wax kama jiraan;

(b) Dadka daneynaya;

(c) Guud ahaan danaha bulsho; iyo

(d) Danaha qofka xeerkaas lagu xukumay haddii uu yahay xeer dembiyeed.

Qodobka 132aad: Maxkamadaha Kore

(1) Dawlad goboleed kasta wuxuu yeelanayaa Maxkamad Kore oo xarunteedu tahay caasimadda dawlad goboleedka, waana hay'adda garsoorka ugu sarraysa ee ka shaqeysa soohdimaha dawlad goboleedkaas. Awooddeedu waxay ku fidsantahay dhammaan degaannada hoosyimaada dawlad goboleedka.

(2) Maxkamadda Kore ee dawlad goboleedku waxay ikhtisaas u leedahay:
   (a) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista cabashooyinka la xiriirta dacwadaha maamul ee dhanka ka ah hay'adaha dawlad goboleedka;
   (b) Dhegeysiga dacwadaha la xiriira muranka awoodaha maxkamadaha kala duwan ee dawlad goboleedka ee aan hoos tagayn ikhtisaaska federaalka;
   (c) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista rafcaannada laga soo qaato xukunnada iyo go'aannada maxkamadaha darajada koowaad ee dawlad goboleedka ee khusaysa dacwadaha federaaliga ah.
   (d) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista rafcaannada aan federaaliga ahayn ee laga soo qaato xukunnada iyo go'aannada maxkamadaha darajada labaad ee dawlad goboleedka;
   (e) Go'aan ka gaaridda dacwadaha la xiriira magacaabidda iyo xilkaqaadista xilalka dawladda ee heer dawlad goboleed ee ku siman soohdimaha dawlad goboleed kasta; iyo
   (f) Fulinta awood kasta oo uu siiyo dastuurka ama xeerarka dawlad goboleedka, haddii aanay awoodahaasi ka hor imaanayn Dastuurka Federaalka iyo xeerarka federaalka.

(3) Caasimaddu waxay yeelanaysaa maxkamad kore, maxkamad rafcaan iyo maxkamadaha darajada koowaad.

Qodobka 133aad: Maxkamadda Rafcaanka ee Dawlad Goboleedka

Maxkamadda Rafcaanka ee dawlad goboleedka waxa ay ka garnaqdaa, go'aanna ka gaartaa dhammaan rafcaannada aan federaaliga ahayn ee laga soo qaato maxkamadda darajada koowaad ee dawlad goboleedka.

Qodobka 134aad: Maxkamadaha Darajada Koowaad

Maxkamadaha darajada koowaad waxay leeyihiin ikhtisaas federaali ah iyo mid heer dawlad goboleed ah, waxayna ka garnaqaan, go'aanna ka gaaraan dhammaan noocyada dacwadaha labada heer ee aan Dastuurkan ama xeerar kale si kale u tilmaamin.

Qodobka 135aad: Habraaca Magacaabista Garsooreyaasha iyo Kaaliyeyaasha

(1) Guddoomiyaha Maxkamadda Sare iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka waxaa magacaabistooda loo marayaa habka soo socda:

(a) Golaha Sare ee Garsoorka wuxuu soojeedinayaa qof hufnaan iyo dhaqan suubban leh, haystana ugu yaraan shahaado jaamacadeed heerka labaad ee qaanuunka, leh waaya-aragnimo aan toban (10) sano ka yarayn oo ah shaqo garsoore, xeer-ilaaliye, qareen ama bare sare ee sharci;

(b) Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa, qofka kasta oo la soo magacaabay, ku ansixinaya ama ku diidaya aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnaha gole walba, kaddib soojeedinta Golaha Sare ee Garsoorka;

(c) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ayaa xeer madaxweyne ku meelmarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka, kaddib ansixinta Baarlamaanka Federaalka; waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda.

(2) Kaddib soojeedinta Golaha Sare ee Garsoorka, Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu u magacaabayaa garsooreyaasha kale ee Maxkamadda Sare iyo Maxkamadda Dastuurka, qof hufnaan iyo dhaqan suubban leh, haystana ugu yaraan shahaadada koowaad ee qaanuunka, leh waaya-aragnimo aan todobba (7) sano ka yarayn oo ah shaqo garsoore, xeer-ilaaliye, qareen ama bare sare ee sharci.

(3) Guddoomiyeyaasha maxkamadaha kore waxaa magacaabaya hoggaamiyeha dawlad goboleedka, kaddib marka Golaha Sare Garsoorku soojeediyo, golaha wakiillada dawlad goboleedkuna ansixiyo.

(4) Dhammaan garsooreyaasha kale iyo kaaliyayaasha waxaa magacaabaya Golaha Sare ee Garsoorka, waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda.

Qodobka 136aad: Dhaarta Garsoorka

(1) Guddoomiyaha Maxkamadda Sare iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka waxaa lagu hor dhaarinayaa Madaxweynaha Jamhuuriyadda, iyadoo ay goobjoog yihiin guddoomiyeyaasha Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(2) Garsooreyaasha Maxkamadda Sare, Garsooreyaasha Maxkamadda Dastuurka iyo dhammaan garsooreyaasha kale waxaa lagu hor dhaarinayaa Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka.

(3) Guddoomiyaha iyo garsooreyaasha maxkamadda kore ee dawlad goboleedka waxaa lagu hor dhaarinayaa hoggaamiyaha dawlad goboleedka iyadoo uu goobjoog yahay guddoomiyaha golaha wakiillada.

(4) Guddoomiyeyaasha iyo garsooreyaasha ku xusan farqadaha 1aad, 2aad iyo 3aad ee qodobkan, inta aanay shaqada billaabin, waxa ay marayaan dhaartan:

"Aniga oo ah____, waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan si daacad ah u guto waajibaadkayga; dhawrana Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u yaalla; inaan u fuliyo xilkayga si madaxbannaan oo dhexdhexaad ah; go'aannadaydana ku gaaro si aan lahayn cabsi, eex, siyaaasad, qof jeclaysi ama saamayn kale; iyo inaan ku shaqeeyo danaha caddaaladda iyo sarraynta sharciga oo keliya, ilaaliyana sharafta, hufnaanta iyo madaxbannaanida garsoorka dalka".

Qodobka 137aad: Da'da Hawlgabka iyo Muddada Xilhaynta

(1) Garsooreyaashu waxa ay hawlgab iskood ah gali karaan xilliga ay gaaraan da'da 65 jirka, waxaana waajib ku ah in ay hawlgab noqdaan marka ay gaaraan da'da 70 jirka.

(2) Guddoomiyaha iyo garsooreyaasha Maxkamadda Sare, guddoomiyeyaasha maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda waxa ay hawlgabka galayaan marka ay gaaraan da'da 75 jirka, haddii aanay si iskood ah uga fariisan xilka si waafaqsan faqradda 1aad ee qodobkan.

(3) Muddada xilhaynta guddoomiyaha iyo garsooreyaasha Maxkamadda Dastuurku waa toddoba (7) sano oo hal mar la cusboonaysiin karo.

Qodobka 138aad: Xilwaayidda Garsooraha

(1) Garsooruhu waxa uu xilkiisa ku waayi karaa sababaha soo socda oo keliya:
   - (a) Geeri;
   - (b) Gaarista da'da hawlgabka ee waajibka ah;
   - (c) Xilgudusho la'aan joogta ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyay dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsanyahay;
   - (d) Aqbalidda xil kale oo dawladeed;
   - (e) Istiqaalo qoraal ah uu u gudbiyo Golaha Sare ee Garsoorka;
   - (f) Fal anshaxmarin uu go'aamiyo Golaha Sare ee Garsoorka si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka; ama

(g) Arrin kasta oo kale oo ku xusan Dastuurka ama xeerarka kale ee Jamhuuriyadda.

(2) Xilkaqaadista garsooruhu waxa ay ka billaaban kartaa Golaha Sare ee Garsoorka ama cabasho qof kale u soo gudbiyey golaha.

(3) Cabashada ka dhanka ah garsooraha oo loo gudbinayo Golaha Sare ee Garsoorka, waa in qaab qoraal ah lagu soo gudbiyaa, laguna caddeeyaa saldhigga xeer iyo xaqiiqda cabashada.

(4) Qiimeyn kaddib, haddii Golaha Sare Garsoorku ku qanco in asbaabta cabashadu keeni karto xilkaqaadis, waxaa la raacayaa habraaca soo socda:

(a) Haddii cabashadu khuseyso Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ama Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka waa in:

i. Goluhu ku oggolaadaa kuna ansixiyaa cabashada aqlabiyad saddex meelood labo meel (2/3) tirada xubnaha golaha;

ii. Goluhuna u gudbiyaa cabashada iyo go'aankooda Guddoomiyaha Golaha Shacabka iyo Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare muddo shan iyo toban (15) maalmood gudahood ah; iyo

iii. Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu xilka uga qaadi karaa Guddoomiyaha Maxkamadda Sare iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka codayn qarsoodi ah oo aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) tirada guud ee xubnaha gole walba.

(b) Haddii cabashadu la xiriirto garsoore aan ahayn guddoomiyeyaasha lagu sheegay xarafka (a) faqradda 4aad ee qodobkan, Golaha Sare ee Garsoorka wuxuu qaadayaa tallaabooyinkan:

i. Shaqada ka joojinayaa garsooraha; iyo

ii. Magacaabayaa guddi ka kooban afar (4) garsoore oo darajada maxkamad rafcaan ugu hoosayso, hal qareen oo leh khibrad aan 10 sano ka yarayn iyo labo xubnood oo aqoon durugsan u leh arrimaha maamulka, bulshada dhexdeedana sumcad fiican ku leh.

(5) Garsooraha shaqada laga joojiyey wuxuu helayaa xuquuqda uu xaqa u lahaa ilaa inta go'aan kamadamabays ah laga gaarayo.

(6) Guddigu waa in uu sida ugu dhakhso badan uguna macquulsan go'aan uga gaaraa, iyagoo raacayaa habraac ay dejisteen iyo xeerarka arrinkan khuseeya.

(7) Goluhu wuxuu ku go'aan qaadanayaa talada guddiga ama baarlamaanka isla markaana fulinayaa.

(8) Garsooraha go'aanka guddigu saameeyey wuxuu muddo 15 maalmood gudahood ah cabasho u qaadan karaa Maxkamadda Sare ee Dalka.

(9) Haddii garsoorahu aanu rafcaan qaadan, go'aanka guddigu wuxuu dhaqangalayaa marka muddada rafcaanka dhammaato. Haddii uu rafcaan qaato, go'aanka ugu dambeeya waxaa soo saaraya xukunka Maxkamadda Sare.

Madaxa Saddexaad: Xeer-ilaalinta Guud

Qodobka 139aad: Dhismaha Xafiiska Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka

(1) Waxaa la dhisayaa xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka.

(2) Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranku wuxuu ka koobanyahay:
   (a) Xeer-ilaaliyaha Guud oo ah mas'uulka ugu sarreeya xafiiska, iyo Kuxigeennada Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka; iyo
   (b) Xeer-ilaaliyaha dawlad goboleedka iyo kuxigeennada xeer-ilaaliyaha dawlad goboleedka iyo Caasimadda Jamhuuriyadda.

(3) Xarunta Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud waa Caasimadda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuuna xarummo shaqo ku yeelan karaa meeshii uu u arko Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka in ay u muhiim u tahay fulinta hawlaha xafiiska.

Qodobka 140aad: Magacaabista iyo Xilkaqaadista Xubnaha Xafiiska Xeer-ilaalinta

(1) Habraaca magacaabista Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka, xilwaayiddiisa iyo dhaartaba waa mid la mid ah habraaca Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee Federaalka iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka, marka laga reebo aqlabiyadda xilkaqaadista Baarlamaanka oo noqonaysaa boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ee tirada guud ee xubnaha gole walba.

(2) Xeer-ilaaliyeyaasha xafiiska Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka waxaa magacaabistooda, xilkaqaadistooda iyo dhaartoodaba loo marayaa habraac la mid ah kan garsooreyaasha sare ee Maxkamadda Dastuurka iyo Maxkamadda Sare ee Federaalka.

(3) Xeer-ilaaliyayaasha dawlad gobooledyada waxaa magacabistooda, xilkaqaadistooda iyo dhaartoodaba loo marayaa habraac la mid ah garsooreyaasha maxkamadda kore ee dawlad goboleedka.

Qodobka 141aad: Madaxbannaanida Xafiiska Xeer-ilaalinta

(1) Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka oo qayb ka mid ah garsoorka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuu u madaxbannaanyahay hawlaha maamul iyo maaliyadeed ee xafiiska.

(2) Xeer-ilaaliyuhu wuxuu u hoggaansamayaa oo keliya Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya marka uu gudanayo waajibaadkiisa, lamana faragelin karo xafiiska xeer-ilaalinta iyo saraakiishiisa marka ay gudanayaan xilalkooda.

Qodobka 142aad: Xilka iyo Awoodaha Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka

(1) Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud waxaa xil ka saaranyahay ilaalinta caddaaladda, ku dhaqanka xeerarka, difaacidda danaha shacabka iyo dawladda.

(2) Awoodaha xafiiska Xeer-ilaalinta Guud waxaa ka mid ah:
- (a) La dagaallanka iyo ka hortagga dembiyada federaalka;
- (b) Inuu dhaqaajiyo isla markaana oogo dacwadaha ciqaabta federaaliga ah;
- (c) Hoggaaminta baarista dembiyada federaaliga;
- (d) Inuu unko ama billaabo tallaabooyinka horgaynta eedaysanayaasha maxkamadaha hortooda;
- (e) Inuu qaato rafcaannada dacwadaha laga xukumo markay ay ku jirto danta caddaaladda;
- (f) Inuu maxkamadaha ku matalaa dadka taagta daran iyo carruurta agoonta ah;
- (g) Inuu ku kormeero hay'adaha baarista iyo saraakiisha booliiska federaalka shaqadooda la xiriirta baarista;
- (h) Inuu hago ama uu la wareego tallaabooyinka baariseed si waafaqsan danta guud;
- (i) Inuu hago iskuna xiro xafiisyada xeer-ilaalinta ee heerarka kaladuwan ee dawladda; iyo
- (j) Inuu guto hawl kasta oo ay farayaan Dastuurka iyo xeerarka kale ee dalka.

(3) Xeer-Ilaaliyaha Guud ee Qaranka waxay mas'uuliyad gaar ah ka saarantahay:
- (a) Agoonta iyo dadka aan isdifaaci karin sharciga hortiisa;
- (b) Hubinta in eedda lagu gudbiyo muddada xeerku tilmaamay; iyo
- (c) Kormeeridda xabsiyada federaalka iyo goobaha sharcigu oggolyahay ee dadka lagu xiro ama lagu hayo.

(4) Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka waxa uu soo saari karaa habraacyo iyo hagayaal lagu fududeynayo shaqada xafiiska.

Qodobka 143aad: Awoodaha Xafiiska Xeer-ilaalinta Dawlad Goboleedka

(1) Xafiiska Xeer-ilaalinta dawlad goboleedka waxa uu awood u leeyahay dacwad oogista dhammaan dacwadaha ka dhasha xeerarka dawlad goboleedka oo keliya, waxaana awoodihiisa ka mid ah:
  - (a) Inuu oogo dacwadaha ciqaabta ah ee heer dawlad goboleed;
  - (b) Inuu billaabo tallaabooyinka horgaynta eedaysanayaasha maxkamadaha hortooda ee;
  - (c) Inuu qaato rafcaannada dacwadaha laga xukumo markay ay ku jirto danta caddaaladda;
  - (d) Inuu maxkamadaha ku matalaa dadka taagta daran iyo carruurta agoonta ah, arrimaha la xiriira xeerarka dawlad goboleedka;
  - (e) Inuu ku kormeero hay'adaha baarista dawlad goboleedka iyo saraakiisha booliiska shaqadooda la xiriirta dembiyada dawlad goboleedka;
  - (f) Inuu hago ama uu la wareego tallaabooyinka baariseed ee la xiriira xeerarka dawlad goboleedka si waafaqsan danta guud; iyo
  - (g) Inuu guto hawl kasta oo ay farayaan Dastuurka iyo xeerarka Dawladda Federaalka ama Dastuurka iyo xeerarka dawlad goboleedka.

(2) Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranku wuxuu u idman karaa xeer-ilaaliyaha dawlad goboleedka ama mid ka mid ah xeer-ilaaliyeyaasha dawlad goboleedka oogista dacwadaha ciqaabta ee federaalka.

Madaxa Afaraad: Maamulka Garsoorka

Qodobka 144aad: Dhisidda Golaha Sare ee Garsoorka

(1) Waxaa la dhisayaa Golaha Sare ee Garsoorka kaas oo xaqiijinaya madaxbannaanida garsoorka.

(2) Golaha Sare ee Garsoorka waa in uu ahaadaa mid maamul iyo maaliyad ahaan madaxbannaan.

Qodobka 145aad: Xubnaha Golaha Sare ee Garsoorka

(1) Golaha Sare ee Garsoorka wuxuu ka koobanyahay xubnaha soo socda:
  - (a) Guddoomiyaha Maxkamadda Sare;
  - (b) Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka;
  - (c) Xeer-Ilaaliyaha Guud ee Qaranka;

(d) Guddoomiyeyaasha maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Maamulka Caasimadda Jamhuuriyadda;
(e) Guddoomiyaha Guddiga Madaxabannaan ee Xuquuqda Aadanaha;
(f) Laba (2) qareen sare oo ka imaanaya Ururka Qareennada Soomaaliyeed, xilkana haynaya muddo shan (5) sano ah, oo ay soojeedinayso wasaaradda ay khuseyso, golaha wasiirraduna uu ansixiyo; iyo
(g) Laba (2) xubnood oo ku xeeldheer xeerarka oo haysta shahaado jaamacadeed oo qaanuunka ah, lehna khibrad muddo aan ka yarayn toban (10) sano, xilkana haynaya muddo shan (5) sano ah, oo ay soojeedinayso wasaaradda ay khuseyso, Golaha wasiirraduna ansixiyo.

(2) Xubnaha ku xusan xarfaha (f) iyo (g) faqradda 1aad ee qodobkan waxaa magacaabistooda meelmarinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, kaddib ansixinta labada gole ee baarlamaanka.

(3) Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee Federaalka ayaa ah Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka, Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka ayaa ah kuxigeenka Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka, haddii kuxigeenku maqanyahay, waxaa kuxigeen noqonaya Xeer-ilaaliyha Guud ee Qaranka.

(4) Si waafaqsan Dastuurka Federaalka iyo Xeerarka, Golaha Sare Garsoorka wuxuu samaysanayaa xeer hoosaad.

Qodobka 146aad: Shuruudaha iyo Awoodaha Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka

(1) Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka ahna Guddoomiyaha Maxkamadda Sare waa in uu buuxiyaa shuruudaha soo socda, waana in:
(a) Uu yahay muwaaddin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo Muslim ah;
(b) Labadiisa waalid ay yihiin muwaaddiniin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
(c) Da'diisu aanay ka yarayn afartan sano (40);
(d) Uusan qabin xaas ajnabi ah;
(e) Aqoontiisa ay gaarsiisantahay shahaado qaanuun ee heerka labaad jaamacadda iyo waaya-aragnimo hoggaamineed oo aan ka yarayn toban sano (10) sano;
(f) Lagu yaqaannaa dhaqan suubban bulshada dhexdeeda;
(g) Dhimirkiisu dhanyahay, horayna aan dhakhtar la aqoonsanyahay si rasmi ah ugu caddayn xanuun dhimirka ah; iyo
(h) Aanu gelin faldembiyeed culus oo ay maxkamad madaxbannaan ugu xukuntay si kamadambays ah.

(2) Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka waa mas'uulka ugu sarreeya garsoorka Jamhuuriyadda Federaalka, waxaanu awood maamul iyo korjoogteyn ku leeyahay dhammaan maxkamadaha iyo Xeer-ilaalinta dalka, wuxuuna soo saari karaa awaamiir iyo habraacyo muhiim u ah maamulka iyo habsami u socodka caddaaladda.

Qodobka 147aad: Waajibaadka Golaha Sare ee Garsoorka

Golaha Sare ee Garsoorka wuxuu fulinayaa hawlaha soo socda:

(1) Ilaalinta madaxbannaanida, dhexdhexaadinimada, hufnaanta iyo horumarinta garsoorka.

(2) Soojeedinta magacaabista, xilkaqaadista, baddelidda, dallacsiinta, go'aan ka gaarista anshaxmarinta, xuquuqda, howlgabnimada xubnaha iyo hawlwadeennada garsoorka ee heerarka kala duwan ee dawladda. Sidoo kale, horumarinta tababbarka iyo kobcinta aqoonta iyo xirfadda xubnaha iyo hawlwadeennada garsoorka ee heerarka dawladda.

(3) Tixgelinta cabashooyinka dadweynaha iyada oo la qaadayo tallaabooyinka ku habboon, si kor loogu qaado kalsoonida ay ku qabaan garsoorka.

(4) Nidaaminta habsami-usocodka hawlaha garsoorka, hagaajinta xaaladaha shaqada iyo daryeelka hawlwadeennada garsoorka.

(5) Maareynta maamulka iyo maaliyadda garsoorka.

(6) Casriyaynta habmaamulka hay'adaha garsoorka.

(7) La xisaabtanka, qiimeynta iyo korjoogteynta xilgudashada hay'adaha garsoorka ee dhammaan heerarka dawladda.

(8) Waajibaadka kale ee ku xusan Dastuurka, xeerarka kale ee Jamhuuriyadda iyo xeer hoosaadka Golaha Sare ee Garsoorka.

Qodobka 148aad: Sanduuqa Garsoorka

(1) Si loo xaqiijiyo madaxbannaanida hay'adaha garsoorka, Dastuurkan wuxuu aasaasayaa Sanduuqa Garsoorka oo hoosyimaada nidaamka Qasnadda Midaysan ee Dawladda.

(2) Sanad maaliyadeed kasta, Xoghayaha Guud ee Garsoorka ayaa diyaarinaya miisaaniyadda garsoorka taas oo ka mid ah hannaanka guud ee nidaamka dejinta miisaaniyadda qaranka.

(3) Sanduuqa waxaa loo isticmaalayaa kharashaadka maamul ee garsoorka iyo arrimaha kale ee muhiimka u ah xilgudashada garsoorka, kaddib marka sanduuqa lagu shubo qoondada miisaaniyadda garsoorka.

(4) Xeerka Nidaamka Garsoorka ayaa lagu faahfaahinayaa maamulka Sanduuqa Garsoorka.

Qodobka 149aad: Fadhiyada Golaha Sare ee Garsoorka

(1) Xubnaha Golaha Sare ee Garsoorka waa in ay shiraan ugu yaraan halmar saddexdii biloodba.

(2) Golaha waxaa iskugu yeeri kara oo keliya guddoomiyaha golaha, haddii u maqanyahayna waxaa iskugu yeeri kara guddoomiye kuxigeenka.

(3) Guntanka fadhiyada Golaha waxa uu ku qabsoomayaa ugu yaraan aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada xubnaha golaha.

(4) Shirka Golahu wuxuu ku qabsoomi karaa xarunta guud ee golaha, waxa uu sidoo kale ka dhici karaa hadba meeshii uu guddoomiyaha goluhu u arko munaasab.

(5) Haddii aan cutubkan iyo xeerarka dalku si kale u qeexin, go'aannada golaha waxaa lagu gaarayaa cod hal dheeri ah, haddii ay codadku barbardhac noqdaan, codka guddoomiyaha ayaa kala saaraya.

CUTUBKA TOBNAAD: XAFIISYADA IYO GUDDIYADA MADAXABANNAAN

Qodobka 150aad: Mabaadi'da Guud

(1) Guddiyada madaxabannaan ee lagu dhisay Dastuurkan waa hay'ad ka madaxbannaan xukuumadda ama xakamayn siyaasadeed, awoodna u leh adeegsiga aqoontooda xirfadeed ee la xiriira hawlahooda u gaarka ah.

(2) Guddi madaxbannaan marka uu ku jiro gudashada waajibaadkiisa iyo hawlgalkiisa waa in ay ka muuqataa in uu ku shaqaynayo dareenka dhawrista xuquuqda aadanaha, dimuqraadiyad iyo daahfurnaan.

(3) Guddi madaxbannan marna ma hoos imaanayo, kamana amarqaadanayo qof ama hay'ad awood xukun leh midna.

(4) Guddiyada madaxabannaan waxay yeelanayaan miisaaniyad u gaar ah oo ku jirta miisaaniyadda guud ee dawladda, waxayna leeyihiin madaxbannaani maamul iyo maaliyadeed.

Qodobka 151aad: Guddiyada Madaxabannaan

Dastuurkan wuxuu dhisayaa guddiyada madaxabannaan oo ay ka mid yihiin kuwa soo socda:

(1) Guddiga Xuquuqda Aadanaha ee lagu xeeriyey Qodobka 41aad ee Cutubka 2aad.

(2) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha ee lagu xeeriyey Qodobka 55aad ee Cutubka 4aad.

(3) Golaha Sare ee Garsoorka ee lagu xeeriyey Qodobka 144aad ee Cutubka 9aad.

(4) Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka ee lagu xeeriyey Qodobka 158aad ee Cutubka 11aad.

(5) Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ee lagu xeeriyey Qodobka 193aad ee Cutubka 15aad.

Qodobka 152aad: Guddiga Madaxbannaan ee La Dagaallanka Musuqmaasuqa

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Madaxbannaan ee La Dagaallanka Musuqmaasuqa.

(2) Guddigu waxa uu sameyn karaa baaritaan isaga oo iskiis u billaabaya ama ku salaynaya cabasho, xogsirdoon, warbixin hantidhowr ama xog kale oo lagu kalsoonaan karo.

(3) Mas'uuliyadaha guddiga waxaa ka mid ah:
   (a) Horumarinta siyaasadaha iyo tallaabooyinka ka hortagga musuqmaasuqa, oo ay ku jiraan habraacyo daahfurnaan iyo islaxisaabtan;
   (b) Kor u qaadista daacadnimada iyo maamulka hufan ee hantida dadweynaha, gaar ahaan hababka wax iibsiga, heshiisyada, canshuuraha, kharashaadka iyo maareynta dakhliga;
   (c) Wacyigelinta dadweynaha, diyaarinta cilmibaaris iyo tababbar ku saabsan ka hortagga musuqmaasuqa; iyo

(d) Kor u qaadista iskaashiga hay'adaha federaalka, dawlad goboleedyada, iyo iskaashiga caalamiga ah ee dhinacyada farsamada iyo xog is weydaarsiga.

(4) Awoodaha guddiga waxaa ka mid ah:

(a) Ka hortagga, baarista, ururinta cadeymaha, iyo u gudbinta dacwadaha musuqmaasuqa xafiiska xeer-ilaalinta;

(b) Dalbashada helista dukumentiyo, xog, diiwaanno iyo macluumaad ay hayaan hay'adaha dawladda iyo cid kasta oo adeeg dadweyne haysa, iyadoo la ilaalinayo xeerarka ilaalinta xogta;

(c) Soo saarista tilmaamo iyo halbeegyo anshax iyo ka hortag iskahorimaadka danaha ee loogu talagalay hay'adaha dawladda, si waafaqsan xeerka; iyo

(d) Soojeedinta talooyin lagu xakameynayo musuqmaasuqa.

(5) Xayndaabka awoodda guddiga waa sida soo socota:

(a) Musuqmaasuqa ay ku kacaan saraakiisha dawladda, gudaha iyo dibedda dalka;

(b) Lunsasho, boob, leexsasho, ama ku takrifal hanti dadweyne ama hanti gaar ah oo lagu aaminay mas'uul dawladeed;

(c) Ku shaqaysiga nufuudda iyo xiriirrada gaarka ah si loo helo faa'iido aan sharci ahayn; iyo

(d) Ku xadgudub waajibaad shaqo, isdiiddo daneed, ama ka taajirid xil dawladeed si sharcidarro ah.

(6) Xubnaha guddigu wuxuu ka koobanyahay sagaal (9) xubnood, waxayna iska dhexdooranayaan guddoomiye iyo guddoomiye kuxigeen.

(7) Shuruudaha xubinnimada, magacaabidda, muddada xilhaynta iyo xilkaaqaadista xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee La Dagaallanka Musuqmaasuqa waxaa loo marayaa habraaca la mid ah midka Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha ee ku xusan Qodobbada 58aad, 59aad iyo 60aad ee Dastuurka.

Qodobka 153aad: Xafiiska Gardoonka

(1) Dastuurkan wuxuu dhisayaa xafiiska Gardoonka oo ah hay'ad ay dadweynuhu u geysan karaan cabashooyinkooda ku saabsan xadgudubyada xubno ka tirsan ciidammada ama maamulka dawladda.

(2) Xafiiska Gardoonku wuxuu baaritaan iskiis ah u billaabi karaa haddii ay jiraan tuhuno la xariira xadgudubyo ay ciidammadu u geysteen qof ama koox ka mid ah bulshada, haddii

lagu qanco inuu jiro faldembiyeedyada, wuxuu dacwad u gudbin karaa hay'adda awoodda u leh.

(3) Xeer gaar ah uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa qeexaya awoodaha iyo waajibaadka Xafiiska Gardoonka.

Qodobka 154aad: Xafiiska Garyaqaanka Guud

Dastuurkan wuxuu dhisayaa Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda, waxaana xeer gaar ah ku soo saaraya Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo qeexaya qaabdhismeedka Xafiiska Garyaqaanka Guud, habraaca magacaabista iyo xilkaqaadistiisa xilkiisa iyo muddoxileedkiisa.

Qodobka 155aad: Hay'adda Culumada Soomaaliyeed

Dastuurkan wuxuu dhisayaa Hay'adda Culumada Soomaaliyeed oo ka kooban 9 xubnood oo uu magacaabayo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, Xeer uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa lagu faahfaahinayaa xilalka hay'addan iyo muddada xilhaynteeda.

CUTUBKA KOW IYO TOBNAAD: SHAQAALAHA RAYIDKA EE DAWLADDA

Qodobka 156aad: Qiyamka iyo Mabaadi'da Hagaysa Shaqaalaha Rayidka

(1) Shaqada Rayidka ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa ammaano ummadda loogu adeego, waxaa hagaya mabaadi'da daacadnimo, naxariis, xirfad-yaqaannimo, karti, dhexdhexaadnimo, daahfurnaan, dhegonugayl, sirxajin, asluub wanaag shaqo, howlkarnimo, waxku-oolnimo, isla xisaabtan, wadajir, sinnaan, caddaalad, dhawrista ku kaladambeynta darajooyinka maamul iyo u adeegidda danaha dadweynaha.

(2) Xilka dawladeed waa mas'uuliyad dadweyne, waxaana waajib ku ah shaqaalaha rayidka ah in ay xilalkooda u gutaan si waddaninnimo leh, daacadnimo iyo ixtiraam buuxana u hayaan Dastuurka iyo xeerarka dalka.

(3) Shaqaalaha rayidka ah waa in ay matalaan dhammaan bulshada Soomaaliyeed, iyada oo si gaar ah loo tixgelinayo dadka naafada ah.

(4) Maamulka guud ee dawladda waa inuu noqdaa mid ku jihaysan horumarin, bulsho u adeegid, kuna dhisan caddaalad iyo sinnaanta adeegbixinta.

(5) Shaqaalaha rayidka ah waa in ay ka fogaadaan fal kasta oo musuqmaasuq iyo adeegsiga awoodda xilkiisa si baalmarsan xeerka iyo anshaxa.

Qodobka 157aad: Baaxadda iyo Qaabdhismeedka Shaqaalaha Rayidka ah ee Dawladda

(1) Shaqaalaha rayidka ah waxaa ka mid noqonaya dhammaan shaqaalaha joogtada ah ee ku hawlan maamulka guud iyo bixinta adeegyada, waxayna ka koobanyihiin:
 (a) Shaqaalaha rayidka ah ee dawladda federaalka; iyo
 (b) Shaqaalaha rayidka ah ee dawlad goboleedyada.

(2) Shaqaalaha rayidka ah waxay ku shaqeynayaan hannaan midaysan oo xeer iyo anshaxba leh.

(3) Waxaa la dhisayaa guddiga shaqaalaha rayidka ah ee heer dawlad goboleed oo maamulaya arrimaha shaqaalaha rayidka ee heer dawlad goboleed, isagoo raacaya xeerarka loo dejiyey.

Qodobka 158aad: Dhismaha Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Federaalka oo madaxbannaan una xilsaaran maamulka iyo maareynta shaqaalaha rayidka ah.

(2) Guddigu wuxuu sanad kasta u soo gudbinayaa warbixin ku saabsan hawlihiisa iyo waxqabadkiisa Baarlamaanka Federaalka.

(3) Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Federaalka wuxuu ka koobanyahay shan iyo toban (15) xubnood, oo uu soojeediyo Golaha Wasiirrada, Baarlamaanka Federaalkuna ansixiyo, Madaxweynaha Jamhuuriyadda uu ku meelmariyo xeer madaxweyne.

(4) Guddoomiyaha iyo guddoomiye kuxigeenka guddiga waxaa iska dhexdooranaya xubnaha guddiga.

(5) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa faahfaahinaya shuruudaha xubnaha Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Federaalka iyo habka xilka ay ku waayi karaan.

(6) Xubnaha guddiga waxa ay xilka haynayaan muddo shan (5) sano ah oo la cusboonaysiin karo.

Qodobka 159aad: Waajibaadka Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka

Waajibaadka guddiga waxaa ka mid ah:

(1) Sugidda hannaanka qorista, dallacsiinta, anshaxmarinta iyo ilaalinta akhlaaqda shaqaalaha oo ku salaysan karti, tartanfuran, iyo daahfurnaan;

(2) Diyaarinta iyo dhaqangelinta xeerarka anshaxa shaqaalaha rayidka ah;
(3) Dhiirrigelinta sinnaanta qaybaha bulshada ee hannaanka shaqaqorista;

(4) Maamulidda iyo hirgelinta horumarka xirfadeed, tababbarka iyo qiimeynta waxqabadka shaqaalaha;

(5) Baaridda cabashooyinka, khaladaadka anshaxeed iyo dacwadaha shaqaalaha; iyo baaritaanka arrimaha waxqabadka shaqaalaha rayidka ah;

(6) Talasiinta dawladda ee ku aaddan dib-uhabeynta adeegga rayidka ah iyo horumarinta siyaasadaha la xiriira;

(7) Xiriirka guddiyada heer dawlad goboleed iyo hay'adaha caalamiga ah; iyo

(8) Fulinta hawl kasta ee kale oo la xiriirta arrimaha shaqaalaha rayidka ah oo ku xusan xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 160aad: Ilaalinta Xuquuqda Shaqaalaha Dawladda ee Rayidka ah

(1) Shaqaalaha rayidka ah wuxuu xaq u leeyahay doorashada shaqada uu xirfaddeeda leeyahay, mushaar caddaalad ah, badqabka goobta shaqada, hawlgab sharci ah iyo difaac bulsho si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka.

(2) Shaqaaluhu waxa ay xaq u leeyihiin inay samaystaan ururro shaqaale si ay u helaan habab ay cabashooyin u gudbiyaan.

(3) Shaqaalaha rayidka ah laguma sameyn karo arrimaha soo socda:
   (a) Is hortaag asagoo gudanaya waajibaadkiisa shaqo; iyo
   (b) Xilkaqaadid, darajodhimis haddii aysan jirin sabab sharciyeed oo caddaalad ah, waana in loo maraa habraaca anshaxmarinta shaqaalaha rayidka ah hab waafaqsan xeerka shaqaalaha.

(4) Shaqaalaha rayidka ah waa in laga ilaaliyo faragelin siyaasadeed ama aargoosi ka dhasha gudashada xilalkooda.

(5) Shaqaalaha rayidka ah waa in la ilaaliyaa xogtooda shaqo iyo sirta shaqsiga ah iyadoo loo marayo xeerarka dalka.

Qodobka 161aad: Shaqo Qoridda, Magacaabidda iyo Dallacsiinta Shaqaalaha Rayidka ee Dawladda

(1) Shaqaalaysiinta shaqaalaha rayidka waxa ay ku salaysantahay karti, tartan furan, aqoon, iyo sinnaan fursadeed.

(2) Dallacsiintu waa in ay ku salaysnaataa waxqabadka shaqsiyeed, anshaxa xirfadeed, waaya-aragnimada, iyo nidaamka horumarinta shaqada oo ay dejiyeen xeerarku.

(3) Qorista iyo dallacsiinta waa in ay noqdaan kuwo kor u qaadaya matalaad caddaalad ah oo leh dheellitirnaan dadka Soomaaliyeed, iyadoo mudnaan la siinayo haweenka.

(4) Shaqooyinka bannaan waa in loo soo bandhigaa oo loo xayeysiiyaa si furan oo dadweynaha ay ugu tartamikaraan iyadoo lagu daabacayo warbaahinta iyo bogagga rasmiga ah ee dawladda.

(5) Dawladda Federaalka waxay soo saaraysaa xeerarka, siyaasadaha iyo halbeegyada shaqaalaha rayidka ah ee dawladda ee heer federaal iyo heer dawlad goboleed, kaas oo lagu salaynayo mabaadi'da iyo halbeegyada caalamiga ah ee shaqaalaha.

(6) Dawlad goboleedyadu waxay degsan karaan xeerka shaqaalaha rayidka ee dawladooda si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 162aad: Anshaxa iyo Isla Xisaabtanka

(1) Shaqaalaha rayidka ah waa inay ku dhaqmaan qiyamka anshaxa oo ay ka midyihiin dhexdhexaadnimo, ilaalinta sirta shaqada, ku dhaqanka xeerarka iyo ka fogaanshaha isdiiddo daneed, eex iyo qof jecleysi.

(2) Shaqaalaha rayidka ah waa inay si joogto ah u muujiyaan macluumaadka la xiriira isdiiddo daneed iyo xiriir kasta oo saamayn kara go'aannadooda.

(3) Ku xadgudubka anshaxa waxa lagu mutaysan karaa anshax marin oo ku salaysan hannaan caddaalad ah, daahfurnaan, iyo xaq u lahaanshaha isdifaac.

(4) Shaqaalaha rayidka ah ee si daacadnimo leh u soo sheega ku xadgudubka xeerka ama anshaxa waa in si sharci ah loo ilaaliyo.

Qodobka 163aad: Tababbarka iyo Iskaashiga Heerarka Dawladda

(1) Dawladda Federaalka waxa ay dhisaysaa Machadka Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka ah oo bixinaya tababbar waajib ah iyo horumarinta xirfadaha shaqaalaha heer kasta.

(2) Machadka Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka ah waxa uu sameynayaa qiimeyn sanadeed lagu ogaanayo baahiyaha tababbarka iyo horumarinta xirfadaha shaqaalaha rayidka ah.

(3) Machadku waxa uu iskaashi la yeelanayaa xarummaha tababbarka ee heer gobol iyo kuwa caalami ah.

(4) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada waxay iska kaashanayaan ka wada faa'iideysiga hawlwadeennada heerarka kala duwan, si loo xaqiijiyo khibradda iyo waaya-aragnimadu in ay noqdaan mid laga heli karo heer kasta oo looga baahanyahay, iyada oo taasna lagu horumarinayo midnimada qaranka.

CUTUBKA LABA IYO TOBNAAD: DAWLAD GOBOLEEDYADA

Qodobka 164aad: Dastuurka Dawlad Goboleedyada

(1) Dastuurrada dawlad goboleedyada waa in ay noqdaan kuwo waafaqsan, oo aan ka hor imaanayn Dastuurka Federaalka.

(2) Qodob kasta oo ka mid ah dastuurka dawlad goboleedka, oo aan waafaqsanayn Dastuurka Federaalka wuxuu noqonayaa waxba kamajiraan.

Qodobka 165aad: Golaha Wakiillada Dawlad Goboleedyada

(1) Dawlad goboleed kasta wuxuu yeelanayaa gole wakiillo oo ku salaysan matalaadda shacabka.

(2) Tirada xubnaha goleyaasha wakiillada dawlad goboleed kasta waa in aysan ka badnaan sagaashan iyo sagaal (99), waxaana lagu xaddidayaa dastuurka dawlad goboleedka, si loo hubiyo in dhammaan dadka ku nool dawlad goboleedka ay helaan matalaad buuxda.

(3) Xeer kasta uu soo saaro golaha wakiillada dawlad goboleedka waa in ayna ka hor imaan Dastuurka iyo xeerarka Federaalka.

Qodobka 166aad: Golaha Fulinta Dawlad Goboleedyada

(1) Dawlad goboleed kasta wuxuu yeelanayaa gole fulineed oo ka kooban hoggaamiye, hoggaamiye kuxigeen iyo xoghayeyaal.

(2) Hoggaamiyaha iyo hoggaamiye kuxigeenka dawlad goboleedka waxaa dooranaya golaha wakiillada, waxayna xilka haynayaan muddo shan (5) sano ah oo ka billaabanaysa maalinta xilka loo dhaariyo, lamana dooran karo wax ka badan laba (2) muddo xileed oo isku xiga.

CUTUBKA SADDEX IYO TOBNAAD: NIDAAMKA MAALIYADDA GUUD

Qodobka 167aad: Mabaadi'da Maaliyadda Guud

Si loo xaqiijiyo nidaam maaliyadeed oo hufan, caddaalad ah, isla markaana waafaqsan qaabdhismeedka federaalka, dhaqangelinta siyaasadda iyo nidaamka maaliyadeed ee dalka waxaa hagaya mabaadi'da guud ee soo socda:

(1) Qaybinta awoodaha maaliyadeed iyo canshuuraha waa in lagu saleeyaa nidaam maaliyadeed oo dheellitiraya heerarka kala duwan ee dawladda, si loo xaqiijiyo in adeegyada iyo dakhliga loo qaybiyo si waafaqsan baahida iyo awoodda fulinta.

(2) Mas'uuliyadda bixinta adeegyada iyo fulinta hawlaha maaliyadeed waa in lagu meeleeyaa hay'adda dawladda ee ugu dhow shacabka.

(3) Muwaaddiniinta dhammaan gobollada iyo degaannada dalka waxay xaq u leeyihiin adeegyo iyo fursado maaliyadeed oo siman, iyadoo aan loogu kala eexanayn degaan ama xaalad dhaqaale.

(4) Qorsheyaasha iyo siyaasadaha maaliyadeed waa in lagu saleeyaa mabda'a joogteynta xasilloonida maaliyadeed ee jiilalka mustaqbalka, si aysan u dhaxlin culeys maaliyadeed oo ka baxsan awooddooda dhaqaale.

(5) Kala duwanaanshaha awoodaha, khayraadka iyo mas'uuliyadaha maaliyadeed ee u dhexeeya heerarka dawladeed waa in lagu saleeyaa mabda'a federaalnimada, sinnaanta iyo hufnaanta, iyadoo la oggolaanayo in dawlad goboleedyadu yeeshaan awoodo iyo xayndaabyo maaliyadeed oo ku habboon xaaladdooda dhaqaale iyo bulsho, si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka federaalka.

(6) Heer kasta oo dawladeed waa inuu qaataa mas'uuliyadda maaliyadeed ee ka dhalata awoodaha Dastuurku u asteeyey.

(7) Heer kasta oo dawladeed wuxuu awoodihiisa maaliyadeed u adeegsanayaa si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka, isagoo ilaalinaya xasilloonida dhaqaalaha iyo horumar waara.

(8) Heer kasta oo dawladeed wuxuu mas'uul ka yahay kharashaadka hawlaha uu Dastuurka Federaalka u xilsaaray.

(9) Haddii hawl federaal loo wareejiyo dawlad goboleed, kharashka lagu fulinayo waxaa bixinaya heerka dawladda ee hawsha leh, haddii aan si kale lagu heshiin.

(10) Dhammaan hannaanka maaliyadeed ee dalka waa in uu ku dhisanyahay nidaamka Qasnadda Mideysan ee Dawladda.

Qodobka 168aad: Awoodaha Maaliyadda ee Heerarka Dawladda

(1) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxay leedahay awoodaha maaliyadeed ee gaarka ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (A) ee Dastuurka.

(2) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyadu waxay leeyihiin awoodo maaliyadeed oo wadaag ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (B) ee Dastuurka.

(3) Dawlad goboleedyadu waxay yeelanayaan awoodaha maaliyadeed ee u gaarka ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (C) ee Dastuurka.

(4) Soo rogidda, dhimista iyo cafiska canshuuraha waa in lagu saleeyaa xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka.

Qodobka 169aad: Hay'adda Dakhliga Qaranka

(1) Waxaa la dhisayaa Hay'adda Dakhliga Qaranka oo ah hay'ad madaxbannaan oo heer federaal ah.

(2) Hay'addu waxay mas'uul ka tahay uruurinta iyo maamulka dakhliga Dawladda Federaalka, waxayna ku shaqaynaysaa mabaadi'da hoos ku xusan:
   (a) Sare u qaadidda dakhliga guud ee dalka iyo ballaarinta ilaha dakhli;
   (b) Xoojinta mideynta dakhliga qaranka;
   (c) Horumarinta iyo casriyeynta hannaanka dakhli uruurinta ;iyo
   (d) Wacyigelinta shacabka ee ku saabsan waajibaadka canshuurbixinta.

(3) Hay'addu waa inay la shaqaysaa hay'adaha maaliyadeed ee heer federaal iyo heer dawlad goboleed, si loo xaqiijiyo iskuxirnaanta iyo nidaamka dakhli uruurinta dalka.

(4) Dhammaan dakhliga ay uruuriso ama hesho Dawladda Federaalka waa in lagu shubaa Qasnadda Mideysan ee Dawladda, marka laga reebo lacagaha loo qoondeeyo ujeeddo gaar ah si waafaqsan xeerarka dalka.

(5) Qaabdhismeedka, awoodaha, hawlaha, habraaca shaqada ee Hay'adda Dakhliga Qaranka waxaa lagu qeexayaa xeer gaar ah oo uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 170aad: Guddiga Qoondaynta iyo Wadaagga Dakhliga

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Qoondaynta iyo Wadaagga Dakhliga uu ku jiro khayraadka dabiiciga ah, oo ah hay'ad dastuuri ah oo madaxbannaan, mas'uulna ka ah dejinta qaaciddada qaybinta dakhliga qaranka iyo kormeerka fulinteeda.

(2) Guddigu wuxuu ku shaqaynayaa mabaadi'da hoos ku xusan:
   (a) Qoondayn ku saleysan qaaciddo cilmiyeed iyo sinnaanta maaliyadeed;
   (b) Baahida adeegyada dadweynaha;
   (c) Horumarinta isku dheellitiran;
   (d) Xasilloonida dhaqaalaha guud; iyo
   (e) Waajibaadyada maaliyadeed ee saaran qaranka.

(3) Talooyinka guddiga waxa ay dhaqangal noqonayaan kaddib markii uu Baarlamaanka Federaalku ansixiyo.

(4) Qaabdhismeedka, waajibaadka, tirada xubnaha, hawlaha, xubinnimada, habraaca dejinta qaacidda qoondaynta iyo habraaca shaqada ee guddiga waxaa lagu faahfaahinayaa xeer gaar ah oo uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 171aad: Amaahda iyo Daynta Dawladda

(1) Dawladda Federaalka oo keliya ayaa awood u leh gelidda heshiisyada khuseeya amaahda caalamiga ah iyo bixinta dammaanadaha qaranka, iyadoo raacaysa mabaadi'da iyo habraacyada maaliyadeed ee ku xusan xeerarka dalka.

(2) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa ansixinaya xeer qeexaya siyaasadda guud iyo shuruudaha amaahda iyo daynta dawladda.

Qodobka 172aad: Odoroska Miisaaniyadda

(1) Dawladda Federaalka waa inay sanad kasta Baarlamaanka Federaalka u soo gudbisaa miisaaniyad dhammaystiran oo qeexaysa dhammaan dakhliga iyo kharashka iyo daymaha la filayo ee sanad maaliyadeedka.

(2) Miisaaniyadda Dawladda Federaalka waa inay ku jirtaa qayb muujinaysa saamiga la siinayo dawlad goboleedyada.

(3) Miisaaniyadda Dawladda Federaalka waa in la horgeeyo baarlamaanka ugu yaraan labo (2) bilood ka hor inta aan sanad maaliyadeedku billaaban.

(4) Dawlad goboleed kasta waa inay sanad kasta golaha wakiillada dawlad goboleedka u soo gudbisaa miisaaniyad sanadle ah oo dhammaystiran, si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka federaalka.

Qodobka 173aad: Xisaabxirka

(1) Dawladda Federaalka waa in si sanadle ah ay warbixin xisaabxir oo hantidhowran u gudbisaa Baarlamaanka Federaalka, halka dawlad goboleedyadu ay u gudbinayaan goleyaasha wakiillada.

(2) Warbixinnada maaliyadeed, kaddib ansixinta Baarlaamanka Federaalka Soomaaliya, waa in la daabacaa si loo xaqiijiyo daahfurnaanta, isla xisaabtanka loona helo kalsooni bulsho ee ilaalinta dhaqaalaha qaranka.

Qodobka 174aad: Iibka Guud iyo Dheefwadaagga

(1) Iibka guud iyo heshiisyada dheefwadaagga waa in lagu saleeyaa mabaadi'dan:
   - (a) Tartan furan oo xor ah;
   - (b) Daahfurnaan iyo hufnaan;
   - (c) Adeegsiga khayraadka si waafaqsan danta guud;
   - (d) Ka hortagga musuqmaasuqa iyo ku tagrifalka awoodda;
   - (e) Ka maran eex iyo qof jecleysi; iyo
   - (f) Qiime u qalma in uu yahay.

(2) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyadu waa in ay ilaaliyaan nidaamka mideysan oo lagu maamulo iibka guud, iyo heshiisyada dheefwadaagga, kaas oo lagu qeexayo xeer federaal oo gaar ah.

(3) Heshiisyada iibka guud, dheefwadaagga, iyo qandaraasyada waaweyn ee dawladda waxa loo raacayaa xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka.

Qodobka 175aad: Bankiga Dhexe ee Federaalka

(1) Bankiga dhexe ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa hay'ad dawladeed oo madaxbannaan lehna shakhsiyad qaanuuneed, kana hawlgasha dhammaan dhulka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, una hoggaansamaysa keliya Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyaddda Federaalka Soomaaliya.

(2) Bankiga dhexe ee federaalka wuxuu mas'uul ka yahay siyaasadda lacagta, nidaamintа iyo korjoogtaynta hay'adaha maaliyadda, daabicidda lacagta, maareynta kaydka qaranka, adeegga banki ee hawlaha dawladda iyo fulinta hawlaha kale ee uu u xilsaaro xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka.

(3) Siyaasadda lacagta ee bankiga dhexe ee federaalka waa in lagu saleeyaa danta guud ee dhaqaalaha qaranka, iyadoo lagu hagayo mabaadi'da xasilloonida dhaqaale, ilaalinta qiimaha lacagta iyo horumarinta koboca dhaqaalaha.

(4) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka ayaa qeexaya qaabdhismeedka, awoodaha, hawlaha iyo habraacyada shaqo ee bankiga dhexe ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 176aad: Maamulka Bankiga Dhexe

(1) Waxaa jiraya Guddiga Maamulka Bankiga Dhexe oo ka kooban:
   (a) Guddoomiyaha bankiga dhexe oo ah guddoomiyaha guddiga;
   (b) Guddoomiye kuxigeenka bankiga dhexe oo noqonaya guddoomiye kuxigeenka guddiga; iyo
   (c) Shan (5) xubnood oo madaxbannaan oo khubaro ku ah dhaqaalaha, maaliyadda, qaanuunka ama maamulka.

(2) Guddoomiyaha iyo guddoomiye kuxigeenka bankiga dhexe iyo shanta (5) xubnood ee ka mid noqonaya guddiga maamulka bankiga dhexe waxaa soojeedinaya golaha wasiirrada, waxaana xeer madaxweyne ku meelmarinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Qofka loo magacaabayo xilka guddoomiyaha Bankiga Dhexe waa inuu leeyahay khibrad iyo aqoon qotodheer oo dhanka maaliyadda, dhaqaalaha ama sharciga, kuna sifoobo hufnaan, daacadnimo iyo sumcadwanaag.

(4) Muddada xilhaynta xubnaha maamulka Bankiga Dhexe waxa ay noqonaysaa shan (5) sano, oo hal mar la cusboonaysiin karo.

(5) Guddoomiyaha Bankiga Dhexe xilka lagama qaadi karo inta lagu gudajiro muddoxilleedkiisa marka laga reebo xaaladaha soo socda oo keliya:
   (a) Ku xadgudub Dastuurka ama xeerarka dalka;
   (b) Lagu caddeeyo fal musuqmaasuq;
   (c) Ku sifoobo waxqabadxumo daran iyo ku guuldarreysiga fulinta waajibaadkiisa; iyo
   (d) Xilgudusho la'aan joogto sababo caafimaad darteed.

(6) Habraaca xilkaqaadista maamulka Bankiga Dhexe waxaa loo marayaa isla habraacii lagu magacaabay.

Qodobka 177aad: Xafiiska Hantidhowrka Guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Hantidhowrka Guud waa hay'ad leh madaxbannaani maamul iyo maaliyadeed, lehna shakhsiyad qaanuuneed, una hoggaansameysa keliya Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xafiiska Hantidhowrka Guud waa hay'adda ugu sarreysa hantidhowrka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Hantidhowrka Guud wuxuu baaraa, kana warbixiyaa hantida qaranka, xisaabaadka, qoraallada iyo maareeynta maaliyadeed ee la xiriira:
   (a) Hay'adaha Dawladda Federaalka; iyo
   (b) Hay'ad kasta oo kale ee hesha maaliyad heer federaal ah.

(4) Hantidhowraha Guud ee Jamhuuriyadda waa in uu noqdaa qof leh sumcad wanaagsan, haysta shahaado jaamacadeed ee heerka labaad oo la xiriirta maaliyadda, xisaabaadka ama sharciga, lehna khibrad ugu yaraan toban (10) sano hawlaha hantidhowrka, buuxiyana shuruudaha kale ee ku xusan xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya.

(5) Hantidhowraha Guud waxaa magacaabistiisa soojeedinaya golaha wasiirrada, waxaana aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada xubnaha goobjoogga ah ku ansixinaya labada gole ee Baarlamaanka Federaalka, kaddibna Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ayaa ku meelmarinaya xeer madaxweyne.

(6) Hantidhowraha Guud ayaa xilka haynaya hal xilli oo shan (5) sano ah oo hal mar la cusbooneysiin karo.

(7) Hantidhowraha Guud waxaa xilka looga qaadi karaa habraac la mid ah kan lagu soo magacaabay.

(8) Warbixinnada hantidhowrka ee ku abbaaran Dawladda Federaalka waxaa loo gudbinayaa Baarlamaanka Federaalka, halka golaha wakiillada ee dawlad goboleedka loo gudbinayo warbixinnada khuseeya.

(9) Xafiiska Hantidhowrka Guud wuxuu la shaqeynayaa hantidhowreyaasha madaxabannaan ee heer dawlad goboleed si loo xaqiijiyo iskuxirnaanta nidaamka kormeerka maaliyadeed ee dalka.

(10) Warbixinnada Hantidhowrka Guud waa in ay noqdaan kuwo daahfuran oo la heli karo, waxaana si buuxda loogu soo bandhigayaa Baarlamaanka Federaalka, golaha wakiillada dawlad goboleedyada iyo shacabka Soomaaliyeed.

(11) Warbixinta Hantidhowraha waa in Baarlamaanka Federaalku ku ansixiyaa ama ku diidaa muddo saddex (3) bilood gudahood ah.

(12) Dawlad goboleed kasta wuxuu yeelanayaa hantidhowre guud, iyadoo la mideynayo habraacyada iyo heerarka kormeerka.

(13) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa nidaaminaya qaabdhismeedka iyo waajibaadka xafiiska hantidhowrka guud.

CUTUBKA AFAR IYO TOBNAAD: DIFAACA IYO AMNIGA QARANKA

Qodobka 178aad: Mabaadi'da Amniga Qaranka

(1) Amniga qaranku waa ka hortagga iyo maareynta khataraha gudaha iyo dibedda ee ku wajahan gobonnimada, madaxbannaanida, midnimada, wadajirka dhuleed, xasilloonida siyaasadeed iyo bulsho, nabadgelyada iyo caafimaadka guud, xasilloonida dhaqaale, badqabka deegaanka, khayraadka muhiimka ah, muwaaddiniinta iyo xuquuqdooda dastuuriga ah.

(2) Sugidda amniga qaranka waxaa loo maareynayaa si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u yaalla.

(3) Hay'adaha amniga ee qaranka waxaa kormeeraya oo la xisaabtamaya hay'adaha rayidka ah.

(4) Marka la xaqiijinayo danaha khuseeya amniga qaranka, waxaa la dhawrayaa mabaadi'da dastuuriga ah ee la xiriirta dimuqraadiyadda, nidaamka federaalka, talinta sharciga, xuquuqda aadanaha iyo badqabka dadka rayidka ah.

(5) Waxaa la hiigsanayaa dhawrista danaha qaranka ee ku saleysan:

(a) Ilaalinta nidaamka dastuuriga ah ee kala soocnaanta awoodaha laamaha dawladda iyo isla xisaabtanka;
(b) Gobonnimada, madaxbannaanida, midnimada iyo wadajirka dhuleed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo idil oo ay ku jiraan berriga, badaha, jasiiradaha iyo uurkooda hoose, hawadooda sare, geyiqaaradeedkooda, dhul iyo biyogoboleed kasta si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
(c) Badbaadada iyo baraaraha muwaaddiniinta Soomaaliyeed; iyo
(d) Ka qaybqaadashada xasilloonida iyo amniga gobolka iyo caalamka.

Qodobka 179aad: Hay'adaha Amniga iyo Difaaca

(1) Hay'adaha amniga iyo difaaca waa kuwa soo socda:

(a) Ciidanka Xoogga Dalka;
(b) Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka;
(c) Ciidanka Booliiska; iyo
(d) Ciidanka Asluubta.

(2) Hay'ad amni aan aheyn afarta hay'adood ee ku cad faqradda koowaad ee qodobkan waxaa lagu dhisi karaa oo keliya xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 180aad: Golaha Amniga Qaranka

(1) Waxaa jiraya Golaha Amniga Qaranka oo u xilsaaran:
(a) Kormeeridda hay'adaha amniga qaranka;
(b) Jihaynta qorsheyaasha iyo hawlaha amniga qaranka.
(c) Ku gacansiinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda gudashada xilalkiisa ku aaddan amniga qaranka;
(d) Falanqaynta xaaladaha amniga gudaha iyo dibedda dalka;
(e) Diyaariyaan istaraatiijiyadda dhisidda, qalabaynta, tababbaridda iyo horumarinta hay'adaha amniga iyo difaaca; iyo
(f) Fulinta istiraatiijiyadaha iyo qorshooyinka difaaca iyo amniga qaranka ee u degsan dawladda.

(2) Golaha Amniga Qaranka wuxuu ka koobanyahay:

(a) Madaxweynaha Jamhuuriyadda oo ah Taliyaha Guud ee Ciidammada Qalabka Sida ahna Guddoomiyaha Golaha Amniga Qaranka;
(b) Ra'iisulwasaaraha xukuumadda;
(c) Wasiirka u xilsaaran gaashaandhigga;
(d) Wasiirka u xilsaaran arrimaha dibedda;
(e) Wasiirka u xilsaaran arrimaha gudaha;
(f) Wasiirka u xilsaaran amniga gudaha;
(g) Wasiirka u xilsaaran gaadiidka;
(h) Wasiirka u xilsaaran caddaaladda;
(i) Wasiirka u xilsaaran maaliyadda;
(j) Taliyaha Ciidanka Xoogga Dalka;
(k) Agaasimaha Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka;
(l) Taliyaha Ciidanka Booliiska Federaalka;
(m) Taliyaha Ciidanka Asluubta;
(n) Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka; iyo
(o) Qof kasta oo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u arko in ay muhiim u tahay amniga qaranka.

(3) Waxaa jiraya Xafiiska Amniga Qaranka oo uu hoggaaminayo Lataliyaha Amniga Qaranka Madaxweynaha, oo noqonayana xoghayaha Golaha Amniga Qaranka.

(4) Sidoo kale, waxaa jiraya guddiyo amni oo heer dawlad goboleed ah kuwaas oo kaabaya shaqada Golaha Amniga Qaranka.

Qodobka 181aad: Ciidanka Xoogga Dalka

(1) Dastuurkan wuxuu dhisay Ciidanka Xoogga Dalka oo ka kooban:

(a) Ciidanka Dhulka;
(b) Ciidanka Badda; iyo
(c) Ciidanka Cirka.

(2) Ciidanka Xoogga Dalka wuxuu u xilsaaranyahay:

(a) Difaacidda dalka;
(b) Ilaalinta gobannimada, madaxbannaanida dalka, midnimada iyo wadajirka dhuleed ee Jamhuuriyadda;
(c) Badbaadinta iyo gurmadka dadka ee xaaladaha masiibooyinka dabiiciga;
(d) Gacansiinta booliiska marka ay jiraan xaalado degdeg ah ama xaalad dagaal si loo ilaaliyo amniga iyo hantida dadka si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya. Waxaana isticmaalkooda oggolaanaya

Golaha Amniga Qaranka oo si joogto ah ugu warbixinaya Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(3) Dawladda Federaalka oo keliya ayaa awood u leh dhismaha ciidanka xoogga dalka, hoggaaminta, tababbarka iyo maamulkiisaba.

(4) Ciidanka Xoogga Dalka waxaa loo adeegsan karaa gudaha dalka keliya marka ay jiraan xaalado degdeg ah ama xaaladaha kale ee lagu xusay Dastuurka, iyadoo lagu saleynayo go'aan gaar ah oo Baarlamaanku ansixiyo.

Qodobka 182aad: Ciidanka Booliiska

(1) Dastuurkan wuxuu dhisay Ciidanka Booliiska Soomaaliyeed oo ka kooban Booliiska Federaalka iyo Booliiska dawlad goboleedyada.

(2) Booliiska federaalka wuxuu u xilsaaranyahay ilaalinta nolosha iyo hantida, ammaanka iyo nabadgelyada muwaaddiniinta iyo dadka kale ee deggan Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Waxaa jiraya booliiska dawlad goboleedka oo lagu nidaaminayo xeer uu ansixiyo golaha wakiillada dawlad goboleedka, xilkiisuna yahay ilaalinta nolosha iyo hantida muwaaddiniinta, dhawrista xasilloonida iyo ammaanka degaannadooda iyaga oo kaashanaya Ciidanka Booliiska Federaalka.

(4) Booliiska federaalku waxay ka hawlgelayaan dhammaan dalka oo dhan.

Qodobka 183aad: Ciidanka Asluubta

(1) Dastuurkan wuxuu dhisay Ciidanka Asluubta ee heer federaal oo u xilsaaran ilaalinta, maamulidda, sugidda amniga xabsiyada, fulinta adeegyada dhaqancelinta iyo daryeelka maxaabiista ee heer federaal.

(2) Xabsiyada heer federaal waxaa lagu xirayaa, laguna haynayaa maxaabiista ku xukuman dembiyada heer federaal ah si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Ciidanka Asluubta dawlad goboleedka wuxuu u xilsaaranyahay ilaalinta, maamulidda, sugidda amniga, fulinta adeegyada dhaqancelinta iyo daryeelka maxaabiista ku jirta xabsiyada dawlad goboleedka iyo xarumaha asluubta.

(4) Xabsiyada dawlad goboleedka waxaa lagu xirayaa, laguna haynayaa maxaabiista ku xukuman dembiyada dhaca awoodda heer dawlad goboleedka, si waafaqsan Dastuurka, xeerka federaalka iyo xeerka dawlad goboleedka.

Qodobka 184aad: Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka

(1) Dastuurkan wuxuu dhisay Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka oo ka hawlgaleysa gudaha iyo dibedda dalka, si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka.

(2) Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka waxay u xilsaarantahay:

- (a) Uruurinta, gorfaynta iyo kaydinta xogaha sirdoon iyo xuuraanka ee lagu xaqiijinayo laguna xoojinayo sugidda amniga qaranka;
- (b) Siinta hay'adaha dawladda, hay'adaha caalamiga ah iyo kuwa gaarka loo leeyahay; xogaha sirdoon iyo talooyinka lamahuraanka u ah ee khuseeya ka hortagga khataraha amniga iyo dembiyada abaabulan;
- (c) Ka hortagga iyo dabagalka ururrada argagixisada, dhaqdhaqaaqyada iyo xaaladaha taabanaya amniga qaranka ee laga wado dalka gudihiisa iyo dibeddiisa; iyo
- (d) Xilalka kale ee lagu qeexay xeerarka Dalka.

(3) Xeer Baarlamaanka Federaalka uu ansixiyo ayaa lagu qeexayaa qaabdhismeedka iyo hawlaha Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka.

Qodobka 185aad: Mabaadi'da Hay'adaha Amniga iyo Difaaca Qaranka

(1) Waa in xubnaha hay'adaha amniga iyo difaaca ay dhawraan markey gudanayaan waajibaadkooda mabaadi'da soo socota:

- (a) Ilaalinta iyo ku dhaqanka Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (b) Dhawridda talinta sharciga, hay'adaha dimuqraadiga ah iyo ilaalinta xuquuqda aasaasiga ee muwaaddinka;
- (c) Mihnadda ciidannimo, anshaxwanaag iyo waddaniyad;
- (d) Daahfurnaanta iyo oggolaanshaha la xisaabtanka hay'adaha rayidka ah ee u xilsaaran;
- (e) Dhexdhexaadnimo iyaga oo aan ku milmaynin arrimaha siyaasadda una hoggaansamaya oo keliya Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
- (f) Adkaynta wadaniyadda, iskutiirsanaanta, istaakulaynta iyo midnimada ummadda Soomaaliyeed.

(2) Xubnaha hay'adaha amniga iyo difaaca waa in lagu tababbaraa wadaniyad, asluub wanaag, tixgelinta iyo u hoggaansamidda Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Muwaaddin kasta ee Jamhuuriyadda Federaalka ah wuxuu xaq u leeyahay in uu qabto jago kasta oo ciidammada amniga iyo difaaca dalka, marka uu buuxiyo shuruudaha qorista ciidammada, iyadoo ka mid noqoshadooda loo simanyahay.

(4) Xubnaha hay'adaha amniga iyo difaaca waa in lagu magacaabaa laguna dalacsiiyaa qaab ku saleysan aqoon, mudnaan, mutaysi, iyo tartan furan.

(5) Dawladda Federaalka waxaa waajib ka saaranyahay in ay hubiso in habraacyada la xiriira shaqaaleynta, tababbarka, iyo adeegsiga ciidammada amniga lagu saleeyo matalaad caddaalad ah oo ay ka dhex muuqdaan dhammaan degaannada dalka.

(6) Xukuumadda federaalka ayaa dejinaysa siyaasadda guud, halbeegyada, qaabdhismeedka, qorista, xilalka, dallacsiinta, dhimista darajada, howlgabnimada iyo habraacyada kale ee dhammaan hay'adaha amniga iyo difaaca qaranka, waxaana lagu soo saarayaa xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 186aad: Gabboodfallada Xuquuqda Aadanaha

(1) Tuhunnada la xiriira gabboodfallada xuquuqda aadanaha ee lagu eedaynayo qof ama xubno ka tirsan hay'adda amniga iyo difaaca inay dad rayid ah ka galeen waa in dacwadooda lagu qaadaa maxkamadaha rayidka ah.

(2) Dhammaan hay'adaha amniga waa in ay u hoggaansamaan xeerarka adeegsiga xoogga, si waafaqsan:
   (a) Baahida xaaladda;
   (b) Ilaalinta xuquuqda aasaasiga ah ee dadka; iyo
   (c) Ka fogaanshaha ku tagrifalka awoodeed.

(3) Muwaaddin kasta oo uu soo gaaro xadgudub, dhaawac ama waxyeello ka dhalata adeegsiga awood sharcidarro ah wuxuu xaq u leeyahay:
   (a) In uu helo magdhaw iyo garsoor caddaalad ah;
   (b) In dacwaddiisa la dhegeysto oo loo fuliyo; iyo
   (c) In la sameeyo baaritaan madaxbannaan haddii ay jirto eedayn culus.

Qodobka 187aad: Xaalad Degdeg ah

(1) Xaalad degdeg ah waxaa lagu dhawaaqi karaa oo keliya marka ay jirto:
  (a) Gadood ballaaran, fallaaganimo, kaladambayn la'aan baahsan iyo rabshado;
  (b) Masiibo dabiici ah; iyo
  (c) Arrin kale oo degdeg ah oo ba'an oo khatar gelinaysa ammaanka iyo jiritaanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xaalad degdeg ah waxaa looga dhawaaqi karaa guud ahaan ama qayb ka mid ah dalka, iyadoo la raacayo tallaabooyinka soo socda:
  (a) In lagu soo rogo xayiraad qaar ka mid ah xuquuqda aasaasiga ah ee muwaaddiniinta;
  (b) In la baabi'iyo ama la laalo awoodaha laamaha ama hay'adaha dawladda;
  (c) In la siiyo hay'adda fulinta ee Dawladda Federaalka awoodo gaar ah oo lagama maarmaan u ah xakamaynta xaaladdaas;
  (d) In loo oggolaado Ciidanka Xoogga Dalka taageeridda tallaabooyinka booliiska ee lagu difaacayo nolosha dadka rayidka ah ama hantida guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
  (e) Tallaabo kasta oo kale oo loo arko inay lagama maarmaan u tahay wax ka qabashada xaaladdaas, waana in ay waafaqsanaataa ujeeddooyinka xaaladda degdegga ah.

(3) Inta lagu gudajiro xaaladda degdegga ah waxaa reebban:
  (a) Ku xadgudubka xuquuqda dastuuriga ee lagu sheegay Dastuurka haddii xadgudubkaasi aanu u ahayn lagama maarmaan ujeeddooyinka xakamaynta iyo xal u helidda xaaladda degdegga ah;
  (b) Wax-kabeddelidda Dastuurka;
  (c) Laalidda ama xadididda awoodda Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, Golaha Wasiirrada, Baarlamaanka iyo Garsoorka;
  (d) Kala dirista hay'adaha la doortay ee dawladda; iyo
  (e) Qabashada doorashooyin ama wax-kabeddelka xeerka doorashooyinka.

(4) Madaxweynuhu wuxuu ku dhawaaqi karaa xaalad degdeg ah marka ay u soojeediyaan Golaha Wasiirrada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya, ama uu codsi uga yimaado dawlad goboleedka.

(5) Madaxweynaha markuu ku dhawaaqo xaalad degdeg ah, waa inuu toddobo (7) maalmood gudahood u gudbiyaa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya si looga doodo, go'aanna looga gaaro cod aqlabiyad ah ee tirada guud ee xubnaha Baarlamaanka Federaalka muddo aan ka badneyn labaatan iyo kow (21) maalmood.

(6) Baarlamaanka Federaalku wuxuu oggolaan karaa xaaladda degdegga ah oo aan ka badnayn muddo saddex bilood ah.

(7) Haddiise ay baahi timaado, xukuumadda waxay baarlamaanka ka codsan kartaa muddakordhin aan ka badnayn saddex bilood oo kale, waana inay oggoladaan saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xildhibaannada Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(8) Haddii baarlamaanku diido muddakordhinta xaaladda degdegga ah, waxaa istaageysa sii socoshada xaaladda degdegga, mana yeelaneyso raad sharci ah.

(9) Duridda sharciyadda ku dhawaaqidda xaaladda degdegga ah iyo habraacyada loo maray, ama lagu sargooyey inta loo baahanyahay in lagu xalliyo xaaladdaas, waxaa la horgeyn karaa oo keliya Maxkamadda Dastuurka.

Qodobka 188aad: Ku Dhawaaqidda Xaalad Dagaal

(1) Ku dhawaaqidda xaalad dagaal waxaa lagu sameynayaa xeer madaxweyne isaga oo tixgelinaya soojeedinta Golaha Wasiirrada iyo ansixinta Baarlamaanka Federaalka. Dhammaadka xaaladda dagaalka waxaa go'aan ka gaaraya Golaha Amniga Qaranka oo noqonaya Golaha Dagaalka ee Qaranka isaga oo si joogto ah ugu warbixinaya goleyaasha Baarlamaanka Federaalka.

(2) Marka xaalad dagaal ama weerar lagu dhawaaqo, Golaha Dagaalka ee Qaranka waxa uu yeelanayaa awoodo la mid ah awoodaha xaaladaha degdegga ah. Marka golaha wasiirradu ay soojeediyaan tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah maareynta xaaladda dagaalka ama weerarka waxaa lagu soo saarayaa xeer madaxweyne.

CUTUBKA SHAN IYO TOBNAAD: QODOBBADA KAMADAMBAYSTA AH IYO KUWA KUMEELGAARKA AH

Qodobka 189aad: Habraaca Wax-kabeddelka Dastuurka

(1) Dastuurkan waxaa wax looga beddeli karaa oo keliya si waafaqsan habraacyada ku xusan cutubkan.

(2) Wax-kabeddelka qodob ama qayb ka mid ah Dastuurka waxaa soojeedin kara:
   (a) Saddex meelood meel (1/3) tirada guud ee xubnaha Golaha Shacabka ama Golaha Aqalka Sare;
   (b) Golaha wasiirrada;

(c) Ugu yaraan mid ka mid ah dawlad goboleedyada;
(d) Madaxda fulinta ee heer federaal iyo heer dawlad goboleed oo ku heshiiya in qodob ama arrimaha ku xusan Jadwalka Labaad lagu sameeyo wax-kabeddel; ama
(e) Codsi ay saxiixeen ugu yaraan 15,000 codbixiyaal diiwaangashan ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Waxaa waajib ah in soojeedinta wax-kabeddelka Dastuurku ay sababaysan tahay isla markaana ay saxiixaan dhinacyada soo gudbiyay.

(4) Wax-kabeddelka qodob ama qodobbada Dastuurka oo uu soojeediyay dawlad goboleed ee ku xusan faqradda 2aad xafarkeeda (c) ee qodobkan, inta aan la horgayn Baarlamaanka Federaalka, waa in marka hore loo gudbiyaa golaha wakiillada dawlad goboleedka soojeediyay ayna ku oggolaadaan soojeedintaas aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah.

(5) Wax-kabeddelka ku yimaada heshiis siyaasadeed ee u dhexeeya madaxda fulinta ee heer federaal iyo heer dawlad goboleed, ee ku xusan faqradda 2aad xafarkeeda (d) ee qodobkan, waa in heshiiskaas ay wada saxiixaan dhammaan madaxda fulinta dawlad goboleedyada iyo madaxda fulinta ee heer federaal, haddii heshiiskaas uu la xiriiro Jadwalka Labaad ee astaynta awoodaha, wuxuu heshiiskaas ku ansaxayaa oggolaanshaha aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah ee labada gole ee Baarlamaanka Federaalka, balse haddii uu la xiriiro qodob ka mid ah Dastuurkan, heshiiskaas waxaa la raacayaa habraaca ku xusan faqradda 9aad ee qodobkan.

(6) Lama oggola soojeedinta wax-kabeddelid kasta oo saamaynaya ujeeddooyinka iyo nuxurka muhiimka ah ee la xiriira mabaadi'da aasaasiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya sida ku cad Qodobbada 1aad, 2aad, 3aad iyo 4aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(7) Waa in gole kasta oo ka tirsan Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya uu ku ansixiyaa soojeedinta wax-kabeddelka Dastuurka boqolkiiba konton hal dheeri (50%+1) ah ee gole kasta inta aan la billaabin doodda wax-kabeddelka Dastuurka.

(8) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waa in uu xaqiijiyaa in la sameeyey latashiyo, marka la diyaarinayo soojeedinta, si waafaqsan cutubkan.

(9) Wax-kabeddelka qodob ama qodobbada Dastuurka waxay ku ansaxaysaa, marka uu gole kasta ee Baarlamaanka Federaalku ku ansixiyo saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole walba.

(10) Haddii Baarlamaanka Federaalka uu laalo soojeedinta wax-kabeddelka Dastuurka, waxaa reebban in soojeedintaas dib loogu soo celiyo ilaa ay ka soo wareegto muddo hal sano iyo bar ah.

(11) Marka labada gole ee Baarlamaanka Federaalku uu ansixiyo soojeedinta wax-kabeddelka Dastuurka ayna Maxkamadda Dastuurka xaqiijiso ansaxnimada wax-kabeddelka Dastuurka, waxaa xeer madaxweyne ku meelmarinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 190aad: Dhaqangalka Dastuurka

(1) Marka labada gole ee Baarlamaanka Federaalku uu ku ansixiyo wax-kabeddelka Dastuurka saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole kasta, waxaa xeer madaxweyne ku meelmarinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuuna dhaqangalayaa 30 maalmood kaddib taariikhda Faafinta Rasmiga ah lagu soo saaro.

(2) Dastuurkan wuxuu yeelanayaa dhaqangal joogto ah, iyadoo lagu kordhinayo natiijada ka soo baxda wadahadallada Soomaaliya iyo gobollada Soomaaliyeed ee Somaliland, ka hor qabashada afti dadweyne.

Qodobka 191aad: Sii Socoshada iyo Dib-u-eegista Xeer Jira

(1) Dhammaan xeerarka dhaqangalay ka hor ansixinta Dastuurkan waxay sii ahaanayaan kuwo lagu dhaqmo inta laga dhammaystirayo dib-u-eegistooda sida ugu dhakhsaha badan si ay ula jaanqaadayaan Dastuurkan.

(2) Dhammaan tallaabooyinka maamul ee aan waafaqsanayn Dastuurkan la ansixiyay waa in la waafajiyo muddo (6) lix bilood ah Dastuurka Federaalka.

(3) Ilaa iyo inta laga dhisayo Maxkamadda Dastuurka, waxaa xilalkeeda iyo awoodaheeda ku xusan Qodobka 131aad sii fulinaya Maxkamadda Sare ee Federaalka.

(4) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu dib-u-eegayaa dhammaan xeerarkii horey u jiray, wuxuuna ansixinayaa wax-kabeddellada lagama maarmaanka ah muddo shan (5) sano gudahood ah laga billaabo taariikhda uu Dastuurkan dhaqangalo.

(5) Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ee lagu aasaasay cutubkan wuxuu ka taageerayaa dib-u-eegista xeerarka, wuxuuna diyaarinayaa

warbixinno oo uu u gudbinayo Guddiga La Socodka, si loogu sii gudbiyo labada gole ee baarlamaanka.

Qodobka 192aad: Guddiga La Socodka Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka

(1) Guddiga la socodka wuxuu ka koobanyahay:
   (a) Shan (5) xubnood oo uu dooranayo Golaha Shacabka;
   (b) Shan (5) xubnood oo uu dooranayo Golaha Aqalka Sare;
   (c) Hal (1) ergay oo uu soo dooranayo dawlad goboleed kasta; iyo
   (d) Hal (1) ergay oo uu soo dooranayo Golaha Caasimadda Jamhuuriyadda.

(2) Xubnaha guddiga la socodka waxay iska dhexdooranayaan guddoonkooda.

(3) Guddiga la socodka wuxuu korjoogteynayaa jiheynayaana hawlaha hirgelinta Dastuurka asagoo ka helaya taageero farsamo Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka arrimaha la xiriira in dastuurrada dawlad goboleedyada la waafajiyo Dastuurka Federaalka.

(4) Guddiga la socodka wuxuu u xilsaarayaa guddiga madaxabannaan ee Dastuurka diyaarinta soojeedimaha wax-kabeddelka Dastuurka haddii loo baahdo, si waafaqsan Qodobka 189aad ee Dastuurka, ka hor aftida dadweynaha ee Dastuurka.

(5) Guddiga la socodka wuxuu u diri karaa guddiga madaxabannaan ee Dastuurka cilmibaarisyo iyo warbixinno la xiriira hawsha waafajinta dastuurrada dawlad goboleedyada Dastuurka Federaalka, Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.

(6) Guddiga la socodka wuxuu warbixin ka siinayaa labada gole ee baarlamaanka iyo goleyaasha wakiillada horumarka laga sameeyay waafajinta dastuurrada dawlad goboleedyada ee Dastuurka Federaalka.

(7) Guddiga la socodka wuxuu korjoogteynayaa diyaarinta soojeedinta waafajinta oo ku saabsan dastuurka dawlad goboleed kasta, muddo shan (5) sano gudahood ah laga billaabo taariikhda uu Dastuurkan dhaqangalo.

(8) Dastuurrada dawlad goboleedyada ee dib-u-eegista lagu sameeyey si waafaqsan qodobkan waa in loo gudbiyaa Maxkamadda Dastuurka si ay u xaqiijiso waafaqsanaantooda ka hor inta aysan dhaqangelin.

(9) Khilaaf kasta oo ka dhasha habraaca waafajinta waxaa go'aan kamadambays ah ka gaaraysa Maxkamadda Dastuurka.

Qodobka 193aad: Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka

(1) Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka waxaa uu ka koobanyahay shan (5) xubnood, iyo min hal (1) ergay oo ay soo magacaabayaan dawlad goboleedyada iyo Caasimadda Jamhuuriyadda.

(2) Xubnaha guddiga waa in buuxiyaan shuruudaha ku xusan Qodobka 58aad faqradda 1aad ee Dastuurka.

(3) Shanta (5) xubnood oo uu ku jiro guddoomiyaha guddiga waxaa soojeedinaya golaha wasiirrada, Madaxweynaha Jamhuuriyadda ayaana ku meelmarinaya xeer madaxweyne kaddib ansixinta Baarlamaanka Federaalka.

(4) Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka waxa uu qabanayaa hawlaha soo socda:
- (a) Diyaarinta soojeedimaha wax-kabeddelka Dastuurka haddii loo baahdo, ka hor aftida dadweynaha ee Dastuurka;
- (b) Isku dubbarididda hirgelinta Dastuurkan;
- (c) Taageeridda dib-uhabaynta xeerarka ku xusan Dastuurkan.
- (d) Taageeridda waafajinta dastuurrada dawlad goboleedyada ee Dastuurka Federaalka;
- (e) Diyaarinta warbixinno dadweyne oo saddex biloodle ah oo ku saabsan horumarka hirgelinta; iyo
- (f) Hawlaha kale oo ay u xilsaaraan Dastuurka iyo xeerarka dalka.

Qodobka 194aad: Waajibaadka Caalamiga Ah

(1) Heshiisyada caalamiga ah ee uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka waxay qayb ka noqonayaan xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Haddii heshiis la ansixiyay uu khilaafsanyahay Dastuurkan, Maxkamadda Dastuurka ayaa go'aaminaysa jiritaanka iyo baaxadda khilaafkaas.

(3) Baarlamaanka Federaalka wuxuu soo saarayaa xeer nidaaminaya habraaca ansixinta, ku darista xeerarka gudaha, iyo ka bixitaanka heshiisyada caalamiga ah.

(4) Waajibaadka caalamiga ah ee jira waxay ahaanayaan kuwo ku waajib ah Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, ilaa ay Maxkamadda Dastuurka ahi ku go'aamiso inay ka hor imanayaan Dastuurkan.

Qodobka 195aad: Aftida

(1) Dastuurka kamadambaysta ah waxaa lagu ansixinayaa afti dadweyne, waana in dhammaan muwaaddiinta u diiwaangashan codbixiye ay fursad u helaan dhiibashada aragtidooda si xor ah, toos ah, qarsoodi ah si waafaqsan xeer Baarlamaanka Federaalka uu ansixiyo kaasoo qeexaya habraaca aftida.

(2) Afti waxaa la qabanayaa marka la xaqiijiyo in shuruudahan soo socda la buuxiyey:
   (a) In maamul dawladeed oo shaqaynaya uu ka jiro dalka oo idil;
   (b) In la dhammaystiray diiwaanka codbixiyeyaasha qaranka isla markaana la hubiyey; iyo
   (c) In Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha uu si buuxda u hawlgalayo.

(3) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha ayaa qiimaynaya heerka diyaargarowga, wuxuuna warbixin u gudbinayaa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(4) Maxkamadda Dastuurka waxay dib-u-eegi kartaa isla markaana xaqiijin kartaa go'aanka ku saabsan diyaargarowga.

(5) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha ayaa go'aaminaya taariikhda aftida muddo lixdan (60) maalmood gudahood ah laga billaabo marka la xaqiijiyo diyaargarowga.

(6) Dastuurka kamadambaysta ah waxa uu ansaxayaa haddii ay u codeeyaan aqlabiyadda codadka saxda ah oo idil.

(7) Waxaa reebban in afti dadweyne loo qaado wax-kabeddelka Dastuurka inta laga sugayo midnimada dhuleed iyo midda dadeed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 196aad: Daahfurnaan iyo Ka Qaybgal Dadweyne

(1) Dhammaan hindiseyaasha xeer, soojeedinnada iswaafajinta iyo wax-kabeddellada Dastuurka ee loo diyaarinayo si waafaqsan cutubkan waa in lala tashadaa dadweynaha si ay aragti uga dhiibtaan.

(2) Guddiga La socodku wuxuu xaqiijiyaa in Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka uu qabtay latashiyo dadweyne iyo wacyigelin, si loo xaqiijiyo daahfurnaanta.

(3) Aragtiyaha iyo soojeedimaha dadweynaha waa in la uruuriyaa isla markaana loo gudbiyaa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, iyaga oo ay weheliso talooyinka muhiimka ah.

JADWALKA KOOWAAD (A) CALANKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

JADWALKA KOOWAAD (B) ASTAANTA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

JADWALKA KOOWAAD (C) HEESTA QARANKA SOOMAALIYA

Qolobaa calankeedu,
Waa cayn oo,
Innana keenu waa,
Cirka oo kale ee,
Oo aan caadna lahayn,
Ee caashaqa ee.

Xiddigyahay cadi waad,
Noo ciidamisee,
Carrada keligaa,
Adaa u currad ee,
Cadceedda sideeda,
Caan noqo ee.

Cishadaad dhalataa
Calooshayadii
Sidii culaygii,
Ciiddaad marisee,
Alloow ha ku celin,
Alloow ha ku celin.

JADWALKA LABAAD (A) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLADDA FEDERAALKA

Awoodaha Guud	(1) Ilaalinta iyo difaaca Dastuurka.
	(2) Ilaalinta midnimada dalka iyo madaxbannaanidiisa.
	(3) Aftida Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
	(4) Arrimaha dibedda iyo xiriirrada diblomaasiyadeed ee caalamiga ah.
	(5) Axdiyada caalamiga ah iyo heshiisyada laba dhinaclaha ah ee lala galayo dawladaha iyo hay'adaha caalamiga ah.
	(6) Arrimaha jinsiyadda iyo socdaalka.
	(7) Siyaasadda ilaalinta Diinta iyo Awqaafta.
	(8) Ilaalinta xuquuqda iyo xorriyadaha uu Dastuurka federaalka dammaanadqaadayo.
	(9) Diiwaangelinta iyo aqoonsiga qaran ee dadweynaha.
	(10) Ilaalinta xuduudaha dhulka, badda iyo hawada.
	(11) Diiwaangelinta iyo ilaalinta xuquuqda hal-abuurka.
	(12) Shaqaalaha Rayidka ah ee heer federaal.
	(13) Halbeegyada la xiriira cabiraadda iyo miisaanka.
Dhaqaalaha	(14) Qorshaha qaran ee horumarinta dhaqaalaha.
	(15) Arrimaha la xiriira lacagta.
	(16) Istatistikada Qaranka.
	(17) Wabiyada isku xiraya laba dawlad goboleed ama ka badan ama ka imaanaya dibedda xudduudaha geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
	(18) Siyaasadda iyo shuruucda ganacsiga dibedda.
	(19) Maalgashiga caalamiga.
Maaliyadda	(20) Canshuuraha kastamka, xuduudaha iyo ganacsiga caalamiga ah.
	(21) Canshuuraha dakhliga shirkadaha waaweyn ee heer qaran iyo kuwa caalamiga ah.
	(22) Canshuuraha tubaakada, buuriga iyo alaabooyinka kale ee uu Baarlamaanka Federaalka ku soo rogo cashuuraha gaarka ah.
	(23) Canshuurta moorka heer federaal.
	(24) Canshuurta waddamarista ee qaybta waddooyinka u kala goosha dawlad goboleedyada.
	(25) Canshuurta faa'iidada raasumaalka ee laga helo iibka ama maalgashiga.
	(26) Dakhliga ka soo xarooda khayraadka dabiiciga ah.
	(27) Khidmadaha kale ee gaar ah oo uu jideeyey xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka.
	(28) Deeqaha caalamiga ah iyo amaahda dibedda ama gudaha ee magac Dawladda Federaalka lagu helo.

	(29) Go'aaminta ilaha dakhliga, soo saarista canshuuro u gaar ah dawlad goboleedyada iyo dajinta, ansixinta iyo maamulidda miisaaniyadda guud ee federaalka.
Gaadiidka, Isgaarsiinta iyo Kaabayaasha	(30) Dekadaha iyo garoommada diyaaradaha caalamiga.
	(31) Waddooyinka isku xira labo dawlad goboleed ama ka badan.
	(32) Maamulka duulista hawada iyo badda.
	(33) Boostada, koodka Soomaaliya ee (252), koodka internet-ka (.SO), astaynta mowjadaha maqal iyo maqal-aragga, siyaasadda ammaanka internet-ka ilaalinta xogta.
Amniga iyo Caddaaladda	(34) Difaaca qaranka iyo Ciidanka Xoogga Dalka.
	(35) Dhisidda Ciidanka Booliiskaa Federaalka ah iyo Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka.
	(36) Nidaaminta hubka fudud iyo saanadda ee gaarka loo leeyahay.
	(37) Tayadhawrka agabka, dawooyinka iyo cuntada.
	(38) Maxkamadda Sare iyo Maxkamadda Dastuurka.
	(39) Nidaaminta iyo maamulka xarumaha qaran sida: - Matxafyada; - Maktabadaha; iyo - Tiyaatarrada iyo garoommada ciyaaraha.
Waxbarashada	(40) Dejinta manhajka, tababbarka macalimiinta iyo imtixaannada shahaadiga ee dugsiga sare.

JADWALKA LABAAD (B) AWOODAHA WADAAGGA AH

Awoodaha Guud	(1) La dagaallanka nabaadguurka, ilaalinta deegaanka iyo duurjoogta.
	(2) Arrimaha shaqaalaha gaarka ah.
	(3) Horumarinta iyo kobcinta awoodaha maamullada dawladaha hoose.
	(4) Warfaafinta.
	(5) Gargaarka iyo maareynta musiibooyinka.
	(6) Ilaalinta ilaha iyo kaydka biyaha.
	(7) Horumarinta xannaanada xoolaha.
	(8) Qorshaha horumarineed ee waxbarashada iyo illaalinta tayadeeda.
	(9) Siyaasadda diiwaangelinta dhalashada, dhimashada, guurka iyo furriinka.
	(10) Siyaasadaha qaran ee arrimaha dhulka iyo badda.
	(11) Siyaasadda qaran ee mihnadleyaasha iyo ruqsadahooda.
Dhaqaalaha	(12) Ka faa'iidaysiga khayraadka dabiiciga ah.
	(13) Siyaasadda guud ee tamarta iyo biyaha.
	(14) Siyaasadda beeraha, waraabka iyo cilmibaarista.
Maaliyadda	(15) Canshuurta gadista/iibka.

	(16) Canshuuraha macaashka shakhsiga.
	(17) Canshuurta macaashka guryaha.
	(18) Canshuurta macaashka shirkadaha.
	(19) Khidmadaha mihnadaha/karaanka.
	(20) Canshuurta diiwaangalinta qaansheegadka iyo heshiisyada.
Gaadiidka iyo Kaabayaasha	(21) Arrimaha dalxiiska.
	(22) Goobaha iyo astaamaha taariikhiga ah.
	(23) Beeraha iyo waraabka.
	(24) Kalluumaysiga iyo khayraadka badda.
	(25) Diiwaangelinta iyo bixinta taarkada iyo ruqsadda gadiidka.
	(26) Ruqsadda gaari wadista.
	(27) Nidaaminta ganacsiga u dhexeeya dawlad goboleedyada.
	(28) Siyaasadda gaadiidka dhulka, badda iyo cirka.
Amniga iyo Caddaaladda	(29) Faldembiyeedyada abaabulan.
	(30) Arrimaha xabsiyada.
Caafimaadka, Waxbrashada iyo Adeegyada Bulshada	(31) Tallaalka iyo ka hortagga cudurrada faafa.
	(32) Siyaasadda qaran ee caafimaadka.
	(33) Taabbagelinta siyaasadda qaxootiga, magangeliyadoonka iyo barakacayaasha.
	(34) Bixinta adeegyada tamarta iyo biyaha.
	(35) Ilaalinta tayada iyo korjoogteynta adeegyada caafimaadka.
	(36) Tayaynta kulliyadaha caafimaadka, iskuullada kalkaaliyayaasha iyo xirfadleyda caafimaadka.
	(37) Arrimaha daryeelka qoyska iyo dadka baahiyaha gaarka ah qabo.
	(38) Daryeelka barakacayaasha.
	(39) Daryeelka bulshada.
	(40) Waxbarshada dalka.
	(41) Tacliinta sare, tiknoolijiyadda iyo hay'adaha cilmibaarista.

JADWALKA LABAAD (C) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLAD GOBOLEEDYADA

Awoodaha Guud	(1) Soo saaridda iyo ku dhaqanka dastuur iyo xeer u gaar ah dawlad goboleedyada oo aan ka hor imaanayn Dastuurka iyo xeerarka Federaalka.
	(2) Qorshaha horumarinta reer miyiga.
	(3) Shaqaalaha Rayidka ah ee dawlad goboleedka.
	(4) Diyaarinta iyo maamulidda miisaaniyadda dawlad goboleedka.
	(5) Diiwaangelinta shirkadaha ka shaqeeya dawlad goboleedka.
	(6) Canshuuraha dhulka, hantida maguurtada ah iyo isticmaalka dhulka.

Maaliyadda	(7) Canshuurta moorka ee heer dawlad goboleed. (8) Canshuurta kala wareejinta hantida. (9) Khidmadaha dhulbeereedyada iyo suuqyada ku yaalla dawlad goboleedyada. (10) Canshuurta waddamarista ee heer dawlad goboleed. (11) Khidmada ruqsadda wadista gaadiidka. (12) Khidmadda ruqsadda summada gaadiidka. (13) Lacagaha iyo khidmadaha adeegga bulshada ee gobolka ama degmada. (14) Dakhliga laga helo maalgashiga iyo adeegyada ganacsiga ee dawlad goboleedka.
Gaadiidka iyo Kaabayaasha	(15) Garoommada diyaaradaha ee maxalliga. (16) Dhisidda iyo dayactirka waddooyinka dawlad goboleedyada. (17) Maamulka warfaafinta iyo isgaarsiinta dawlad goboleedyada.
Amniga iyo Caddaaladda	(18) Dhisidda iyo maamulidda ciidanka booliiska, maxkamadaha kore iyo maxkamadaha hoose ee dawlad goboleedka.
Caafimaadka iyo Adeegyada Bulshada	(19) Nidaaminta iyo korjoogteynta isbitaallada iyo goobaha caafimaad. (20) Nidaaminta iyo maamulka xarumaha dawlad goboleed sida: - Maktabadaha; - Matxafyada; - Beeraha nasashada; - Xarumaha hiddaha iyo dhaqanka; - Dalxiiska iyo xeebaha; iyo - Tiyaatarrada iyo garoommada ciyaaraha. (21) Dhaqangelinta siyaasadda diiwaangelinta dhalashada, dhimashada, guurka, furriinka iyo bixinta warqadaha aqoonsiga. (22) Horumarinta dhallinyarada iyo isboortiga dawlad goboleedka.
Waxbarashada	(23) Qorshaha horumarineed iyo baahinta waxbarashada dugsiyada hoose, dhexe iyo sare. (24) Imtixaanaadka iyo shahaaddada dugsiyada hoose/ dhexe. (25) Maamulidda dugsiyadda sare iyo macaahidda farsamada gacanta.

JADWALKA LABAAD (D) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLADAHA HOOSE

Awoodaha Guud	(1) Iskuduwidda iyo habsami u socodka hawlaha maamulka degmada. (2) Naqshadaynta degmada, ruqsadaha dhul bixinta iyo dhismooyinka.
	(3) Qorsheynta iyo fulinta mashaariicda horumarinta dhaqaalaha Degmada. (4) Dhawrista deegaanka. (5) Maamulka goobaha iyo astaamaha taariikhiga ah ee degmada. (6) Ururinta canshuuraha iyo ilaha dakhliga gaarka u ah dawladaha hoose.

Dhaqaalaha	(7) Bixinta shatiyada goobaha ganaciga.
	(8) Suuqyada iyo kawaannada.
	(9) Kalluumeysiga maxalliga.
	(10) Nidaaminta iskaashatooyinka.
Gaadiidka iyo Kaabayaasha	(11) Nidaaminta gaadiidka dadweynaha ee degmada.
	(12) Dhisidda, dayactirka iyo iftiiminta waddooyinka.
Amniga iyo Caddaaladda	(13) Maamulidda amniga iyo xasilloonida degmada.
	(14) Ilaalinta anshaxa iyo asluub wanaagga dadweynaha.
Caafimaadka iyo Adeegyada Bulshada	(15) Kobcinta daryeelka caafimaadka aasaasiga ah.
	(16) Horumarinta Isbitaallada hooyada iyo dhallaanka.
	(17) Goobaha adeegyada caafimaadka sida farmashiyada iyo adeegga ambalasyada.
	(18) Nadaafadda iyo fayadhawrka deegaanka sida qashinka, wasakhda iyo sunta iyo wixii la mid ah (IWM).
	(19) Kormeerka tayada cuntada, hoteellada, maqaayadaha iyo guryaha dadweynaha.
	(20) Nidaaminta xabaalaha.
	(21) Adeegyada xannaanada xoolaha.
	(22) Horumarinta iyo tayaynta arrimaha debdemiska.
	(23) Korjoogtaynta adeegyada korontada iyo biyaha.
	(24) Maamulka arrimaha dhaqanka, beeraha nasashada iyo xeebaha.
	(25) Diiwaangelinta dhalashada, dhimashada, guurka, furriinka iyo bixinta waraaqaha sugnaanta dhalashada.
Waxbarashada	(26) Maamulka waxbarashada ee dugsiyada hoose iyo dhexe.
	(27) Waxbarashada dadka waaweyn.
	(28) Fulinta siyaasadda waxbarashada Islaamka ee aasaasiga ah sida dugsiyada Qur'aanka iyo masaajidda.

Ku dhaqan Xafiis D.

FAAFINTA RASMIGA AH

الجريدة الرسمية

OFFICIAL BULLETIN

EE JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Sanadka 13aad **Muqdisho, 14 MAARSO 2026** **Lr.2**

Waaxda Maamulka Faafinta Rasmiga ah
Ee Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda

FAAFIN BIL SOO BAXA

Qiimaha waa $XXX Dollar, lambar waliba – **RUKUNKA**: Sanaddii waa $XXX Dollar, Soomaaliya gudaheeda – Dibaddeedana waa $XXX Dollar.
Rukunka la weydiisto waqtiga loo gooyay wuxuu ka bilaabmaa 1 Janaayo. Qiimaha Qoritaanku F.R halkii sadar iyo wixii ka yar waa $XXX Dollar – Rukunka iyo Qoritaanku waxaa la weydiistaa Laanta Maamulka Faafinta Rasmiga ah – Lacagta waxaa lagu bixiniyaa Xafiiska Canshuuraha ee Wasaaradda Maaliyadda.

KOBNIIN

BOGGA KOOWAAD

SHARCI

W.M

BOGGA LABAAD

XEER

BOGGA SEDDEXAAD

TALOOYIN, ISGAARSIIN, OGAYSIIS, IWM

BILAHA

MARCH

2025

Ku dhaqan Xafiis D.

FAAFINTA RASMIGA AH

الجريدة الرسمية

OFFICIAL BULLETIN

EE JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Sanadka 13aad **Muqdisho, 14 MAARSO 2026** **Lr.2**

Waaxda Maamulka Faafinta Rasmiga ah
Ee Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda

FAAFIN BIL SOO BAXA

Qiimaha waa $XXX Dollar, lambar waliba – **RUKUNKA**: Sanaddii waa $XXX Dollar, Soomaaliya gudaheeda – Dibaddeedana waa $XXX Dollar.
Rukunka la weydiisto waqtiga loo gooyay wuxuu ka bilaabmaa 1 Janaayo. Qiimaha Qoritaanku F.R halkii sadar iyo wixii ka yar waa $XXX Dollar – Rukunka iyo Qoritaanku waxaa la weydiistaa Laanta Maamulka Faafinta Rasmiga ah – Lacagta waxaa lagu bixiniyaa Xafiiska Canshuuraha ee Wasaaradda Maaliyadda.

KOBNIIN

BOGGA KOOWAAD

SHARCI

W.M

BOGGA LABAAD

XEER

BOGGA SEDDEXAAD
TALOOYIN, ISGAARSIIN, OGAYSIIS, IWM

BILAHA

MARCH

2025

XAFIISKA MADAXWEYNAHA JFS
BIXID / SENT
09 MAR 2026
BY FADUMO MOHAMED OMAR SAHIHI
SAACAD SAXIIX

SHARCI LR. 51 **TAARIIKH: 08-DA MAARSO 2026**

DASTUURKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

MADAXWEYNAHA J.F.S,

MARKUU ARKAY:	Qodobka 87aad, Faqradda 1aad iyo Faqradda 2aad ee Dastuurka KMG ah.
MARKUU ARKAY:	Qodobada 133aad, 134aad iyo 136aad ee Dastuurka KMG ah.
MARKUU ARKAY:	Qodobka 90aad (F) ee Dastuurka KMG ah.
MARKUU ARKAY:	***Sharci Lr. 24*** ee soo baxay ***31 Maarso 2024,*** kuna saabsan Wax-Ka-Beddelka Cutubyada 1aad, 2aad, 3aad iyo 4aad ee Dastuurka.
MARKUU ARKAY:	***Sharci Lr. 50*** ee soo baxay ***08-da Maarso 2026*** Wax-ka-beddelka qodobbada 13(1), 16aad iyo 28(2} ee cutubka 2aad, cutubka 4aad; iyo wax-ka-beddelka cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka KMG.

Waxa uu Madaxweynuhu soo saaray sharcigan:

Qodobka 1aad

Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu meelmariyay Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo yeelanaya ku dhaqan joogto ah.

Qodobka 2aad

Marka uu Madaxweynaha J.F.S. saxiixo Sharcigan, waxa lagu soo daabici doonaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
XAFIISKA HANTIDHOWRKA GUUD
DIIWAAN NO: H94-021-2026
TAARIIKH: 09-03-2026
SAXIIX:
AVV Ahmed Isse Gutale
Hantidhowraha Guud Ee JFS

Madaxweynaha J. F.S.

Mudane Dr. Xasan Sheekh Maxamuud

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

جمهورية الصومال الفيدرالية

DASTUURKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Muqdisho, Soomaaliya

Maarso 4, 2026

Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya
Baarlamaanka Federaalka

جمهورية الصومال الفيدرالية
البرلمان الفدرالي

Federal Republic of Somalia
Federal Parliament

BJFS/B-11/13/3/2026

Taariikh: Maarso 4, 2026

Ku: **Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya**

Ujeeddo: **Soo Gudbin Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka**

M.ne Madaxweyne;

Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu, si waafaqasan Qodobbada 55(2), 136(1) ee Dastuurka KMG ah iyo Qodobka 5(7) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG, halkan kuugu soo gudbinayaa Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka oo xubnaha labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ku ansxiyeen kalfadhiga 7aad kulankoodii 24aad ee wadajirka ahaa oo qabsoomay Maarso 4, 2026.

Nuqulka Rasmiga ah ee Wax-kabeddelka Dastuurka waxa uu soo maray dhammaan habraacyada kala duwan ee ku xusan qodobbada 133aad iyo 134aad ee Dastuurka KMG ah iyo qodobbada 2aad, 3aad, 4aad iyo 5aad ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka KMG ah.

Haddaba, M.ne Madaxweyne, waxaan si waafaqasan Qodobka 90(f) ee Dastuurka KMG ah kaaga codsanaynaa in aad Nuqulka Rasmiga ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka ku meelmariso Xeer Madaxweyne si waafaqsan Qodobka 6aad ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG ah, looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda si waafaqsan Qodobbada 84aad iyo 85aad ee Dastuurka Ku-meel-gaarka ah.

Naga guddoon salaan qiimo badan.

Xil. Sheikh Adan Mohamed Nur "Madoobe"
Guddoomiyaha Golaha Shacabka

Sen. Cali Shacbaan Ibrahim
Ku-simaha Guddoomiyaha.

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA

QARAAR KU SAABSAN

ANSIXINTA NUQULKA KAMA DAMBAYSTA AH EE SOOJEEDINTA WAX-KABEDDELKA QODOBBADA 13(1); 16AAD IYO 28(2) EE CUTUBKA 2AAD, WAX-KABEDDELKA QODOBBADA 49AAD, 50AAD IYO 54AAD EE CUTUBKA 4AAD IYO WAX-KA-BEDDELKA CUTUBYADA 5AAD ILAA 15AAD EE DASTUURKA

Muqdisho: Maarso 4, 2026

Tix: *BJFS/B-11/14/3/2026*
Kalfadhiga: *7aad*
Kulankiisa: *24aad ee Wadajirka Labada Aqal*

Taariikh: Maarso 4, 2026

BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Markuu Arkay: Qodobbada 63(a) iyo 71(1)(a) ee Dastuurka KMG;

Markuu Arkay: Qodobbada 133aad, 134aad iyo 136(1) ee Dastuurka Ku-meel-gaar ah;

Markuu Arkay: Warqadda summadeedu tahay GMDHD/GG/681/26 ee Maarso 2, 2026 ujeedkeedunaha ahaa "Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka" oo ka soo baxday xafiiska Guddoomiyaha Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.

Markuu Arkay Warqadda summadeedu tahay GLD/BFS/03/2026 ee Maarso 3, 2026 ujeedkeedunaha ahaa "Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka" oo ka soo baxday xafiiska Guddoomiyaha Guddiga Lasocodka Dastuurka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Markuu Xaqiijiyey: In ay soo idlaatay doodda mudanayaasha labada Aqal ay fiirooyinkooda iyo talooyinkooda kaga dhiibteen dhammaan cutubyada harsan ee Dastuurka;

Markuu Arkay: Qodobka 5(7) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka KMG; iyo

Markuu Arkay: Qodobbada 108aad iyo 109aad ee Xeer Hoosaadka Golaha Shacabka iyo Qodobka 60(6) ee Xeer Hoosaadka Aqalka Sare ee BFS;

WUXUU XEERIYEY QODOBBADAN:

Qodobka 1aad:

1) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo ku kulansan Kalfadhiga 7aad kulankiisa 24aad oo ay goobgooj yihiin laba boqol labaatan iyo labo (222) xildhibaannada labada Aqal ee BFS oo codeenaya, waxa uu ansixiyey nuqulka kama dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka.

2) Si waafaqsan Qodobka 5(5) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka KMG xildhibaannada labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa cod aqlabiyad (50%+1) tirada xildhibaannada goobjoog ah ku ansixiyey nuqulka kama dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka.

Codeynta Golaha Shacabka iyo Aqalka Sare			
Soojeedinta	Oggol	Diiday	Ka aamustay
Qodobka 13(1), Qodobka 16aad iyo Qodobka 28(2) ee Cutubka 2aad.	221	0	0
Wax-ka-beddel kooban Cutubka 4aad	221	0	0
Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad	221	0	0

3) Si waafaqsan Qodobka 5(6) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG ah xildhibaannada labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa cod aqlabiyad saddex meelood laba (2/3) tirada guud ee xildhibaannada labada Aqal ee Baarlamaanka ku ansixiyey Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka.

Codeynta Aqalka Sare			
Cutubyada	Oggol	Diiday	Ka aamustay
Qodobka 13(1), Qodobka 16aad iyo Qodobka 28(2) ee Cutubka 2aad.	36	0	0
Wax-kabeddel kooban Cutubka 4aad	36	0	0
Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad	36	0	0

Codeynta Golaha Shacabka			
Cutubyada	Oggol	Diiday	Ka aamustay
Qodobka 13(1), Qodobka 16aad iyo Qodobka 28(2) ee Cutubka 2aad.	185	0	0
Wax-ka-beddel kooban Cutubka 4aad	185	0	0
Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad	185	0	0

Qodobka 2aad:

Si waafaqsan Qodobka 6(1) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG ah nuqulka kama dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-ka-beddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-ka-beddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-ka-beddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka, waxaa loo gudbinayaa Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si uu ugu meelmariyo xeer Madaxweyne.

Qodobka 3aad:

Qaraarkani waxa uu dhaqangalayaa marka uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, uuna saxiixo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si waafaqsan Qodobka 90(f) ee Dastuurka KMG ah iyo Qodobka 6aad ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-ka-beddelka Dastuurka KMG ah, waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si waafaqsan Qodobbada 84aad iyo 85aad ee Dastuurka KMG.

Xil. Sheikh Adan Mohamed Nur "Madoobe"
Guddoomiyaha Golaha Shacabka

Sen. Cali Shacbaan Ibrahim
Ku-simaha Guddoomiyaha,
ahna Guddoomiye Ku-xigeenka
1aad ee Aqalka Sare

Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya
Guddiga Dib-u-eegista iyo La-socodka
Hirgelinta Dastuurka

جمهورية الصومال الفدرالية
لجنة المراجعة ومراقبة
تنفيذ الدستور

Federal Republic of Somalia
The Constitution Review and Implementation Oversight
Committee (OC)

Tix: GLD/BFS/03/2026 **Taariikh: 03/03/2026**

Ku: **Guddoomiyaha Golaha Shacabka BFS.**
Ku: **Guddoomiyaha Aqalka Sare BFS.**
Og: **Wasiirka Wasaaradda Caddaaladda iyo Arrimaha Dastuurka XFS.**
Og: **Guddoomiyaha Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.**

Ujeeddo: Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka KMG.

Mudane Guddoomiye,

Guddiga Lasocodka Dib-u-eegista Dastuurka ee BFS wuxuu si waafaqsan qodobbada 133aad iyo 134aad ee Dastuurka, Qodobbada 108aad iyo 109aad ee Xeer Hoosaadka Golaha Shacabka, Qodobka 81aad ee Xeer Hoosaadka Aqalka Sare iyo Qodobka 5(7) ee Qaraarka Ansixinta Habraaca Wax-kabeddelka Dastuurka halkan idinku soo gudbinayaa nuqulka kama dambeysta ah ee soojeedimaha Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka ee uu soo diyaariyey Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka, uuna aqbalay Guddiga La-socodka ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ee BFS.

Mudane Guddoomiye, Guddigu wuxuu xaqiijiyey in Guddiga Madaxbannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ay soojeedimahan kama dambaysta ee Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka ku soo dhafeen natiijada latashiyadii kala duwanaa iyo talooyinka xildhibaannada labada aqal ee BFS intii lagu gudajiray ka doodistą cutubyadan oo ka koobnaa 13 kulan oo si wadajir ah ay u yeesheen xidhibaannada labada aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Haddaba, Guddigu wuxuu si xushmad iyo qaddarin leh u codsanayaa in nuqulka kama dambaysta ah ee soojeedimaha loo gudbiyo xildhibaannada labada aqal ee BFS si ay waajibaadkooda uga gutaan si waafaqsan Qodobka 136(1) ee Dastuurka iyo Qodobka 5(7) ee Qaraarka ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka.

BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA
GUDDIGA LA SOCODKA IYO DIB-U-EEGIDDA HIRGALINTA DASTUURKA

Xil. Xuseen Qaasim Yuusuf "Xuseen Iidow"
Guddoomiyaha Guddiga Lasocodka
Dib-u-eegista Dastuurka.

Address: Km-0 | Degmada Shibis – Banaadir | Muqdisho, Soomaaliya.
Email: info@dastuurka-bfs.s, oc@parliament.gov.so | website: www.dastuurka-bfs.so

Summad: GMDHD/GG/ 681 /3/26 ***Taariikh***: Maarso 2, 2026

Ku: Guddoomiyaha Guddiga La Socodka Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.

Og: Guddoomiyaha Golaha Shacabka ee BFS.

Og: Guddoomiyaha Aqalka Sare ee BFS.

Og: Wasiirka Wasaaradda Caddaaladda iyo Arrimaha Dastuurka ee XFS.

Ujeeddo: Nuqulka Kama Dambaysta ah ee Soojeedinta Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka.

Mudane Guddoomiye,

Guddiga Madaxabannan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka "GMDHD":

Markuu Arkay: Qodobbada 133aad iyo 134aad ee Dastuurka KMG ah.

Markuu Arkay: Qodobka 5(1) ee Qaraarka Habraaca Ansixinta Wax-kabeddelka Dastuurka.

Markuu Tixgaliyey: Soojeedimihii iyo talooyinka xildhibaannada labada aqal ay ka dhiibteen intii ay socotay ka doodista Wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2) ee Cutubka 2aad, Wax-kabeddel Kooban Cutubka 4aad iyo Wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka KMG ah.

KM-0, Degmada Shibis, Muqdisho – Soomaaliya
Email: chairperson@icric.gov.so **Website:** www.icric.gov.so

Markuu Lafaguray:	Maxdarqoraalka kulammada 11aad, 12aad, 13aad, 14aad, 15aad, 16aad, 17aad, 18aad, 19aad, 20aad, 21aad, 22aad iyo 23aad ee wadajirka labada Aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.
Markuu Tixgaliyey:	Natiijooyinka latashiyadii qaybaha kala duwan ee hay'adaha dawladda iyo bulshada Soomaaliyeed.

Wuxuu soo dhammatiray diyaarinta nuqulka kama dambaysta ah ee soojeedinta wax-kabeddelka Qodobbada 13(1); 16aad iyo 28(2), wax-kabeddelka Qodobbada 49aad, 50aad iyo 54aad ee Cutubka 4aad iyo wax-kabeddelka Cutubyada 5aad ilaa 15aad ee Dastuurka, kaddib markii uu kusoo daray natiijada latashiyadii la sameeyey iyo soojeedimihii iyo talooyinkii xildhibaannada labada aqal ee marxaladdii labaad.

Haddaba, waxaan halkan kuugu soo gudbinayaa nuqulka kama dambaysta ah ee soojeedinta wax-kabeddelka si loogu gudbiyo xildhibaannada labada aqal si ay uga gutaan waajibaadkooda dastuuriga ah loona dhammaystiro tallaabooyinka muhiimka u ah marxaladda saddexaad oo ah ansixinta xildhibaannada labada aqal ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Wa Billaahi Tawfiiq.

Avv. Burhaan Aadan Cumar
Guddoomiyaha Guddiga Madaxabannaan ee
Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.

KM-0, Degmada Shibis, Muqdisho – Soomaaliya
Email: chairperson@icric.gov.so **Website:** www.icric.gov.so

TUSMO:

ARAR **1**

CUTUBKA KOOWAAD: BAAQA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA **3**

Qodobka 1aad: Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 3

Qodobka 2aad: Diinta 3

Qodobka 3aad: Mabaadi'da Aasaasiga ah 4

Qodobka 4aad: Sarreynta Dastuurka 4

Qodobka 5aad: Afafka Rasmiga ah 5

Qodobka 6aad: Calanka iyo Astaanta Qaranka 5

Qodobka 7aad: Geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 6

Qodobka 8aad: Shacabka iyo Jinsiyadda 6

Qodobka 9aad: Magaalamadaxda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 7

CUTUBKA LABAAD: XUQUUQDA AASAASIGA AH IYO WAAJIBAADKA MUWAADDINKA .. **7**

Madaxa Koowaad: Mabaadi'da Guud ee Xuquuqda Aadanaha **7**

Qodobka 10aad: Karaamada Aadanaha 7

Qodobka 11aad: Sinnaanta 7

Qodobka 12aad: Dhaqangelinta Xuquuqda Aasaasiga ah 8

Madaxa Labaad: Xuquuqda, Xorriyaadka Aasaasiga ah ee Qofka iyo Xaddidaadooda 8

Qodobka 13aad: Xaqa Nolosha 8

Qodobka 14aad: Xorriyadda iyo Nabadgelinta Qofnimada 8

Qodobka 15aad: Xorriyadda Ka Midnoqoshada 9

Qodobka 16aad: Xorriyadda Diinta iyo Caqiidada 9

Qodobka 17aad: Xorriyadda Ra'yiga iyo Afkaarta 9

Qodobka 18aad: Xurmada Hoyga 9

Qodobka 19aad: Xorriyadda Kulanka, Bannaanbaxa, Cabashada iyo Codsi-wadareedka 9

Qodobka 20aad: Xorriyadda Isusocodka iyo Degitaanka 10

Qodobka 21aad: Xaqa Ka Qaybgalka Siyaasadda 10
Qodobka 22aad: Xorriyadda Xirfadda, Shaqada iyo Mihnadda 10
Qodobka 23aad: Xiriirka Shaqada 10
Qodobka 24aad: Deegaan Nadiif ah 11
Qodobka 25aad: Hantida Gaarka Loo Leeyahay 11
Qodobka 26aad: Xuquuqda Bulshada 11
Qodobka 27aad: Daryeelka Qoyska 12
Qodobka 28aad: Xuquuqda Carruurta 12
Qodobka 29aad: Waxbarashada 13
Qodobka 30aad: Dhaqanka iyo Afka 14
Qodobka 31aad: Xaqa Helidda Xogta 14
Qodobka 32aad: Xaqa Ilaalinta Xogta Shaqsiga 15
Qodobka 33aad: Go'aanno Maamul oo Caddaalad ah 15
Qodobka 34aad: Xaqa Dacwadda Iyo Isdifaaca 15
Qodobka 35aad: Xuquuqda Eedaysanaha 16
Qodobka 36aad: Isucelinta Eedaysanayaasha iyo Dembiilayaasha 17
Qodobka 37aad: Qaxootiga iyo Magangelyadoonka 17
Qodobka 38aad: Xaddidaadda Xuquuqda 17
Qodobka 39aad: Dib-uxaqsooridda La Xiriirta Xadgudubyada Xuquuqda Aadanaha 18
Qodobka 40aad: Fasiraadda Xuquuqda Aasaasiga ah 19
Qodobka 41aad: Guddiga Xuquuqda Aadanaha 19
Madaxa Saddexaad: Waajibaadka Muwaaddinka 20
Qodobka 42aad: Waajibaadka Muwaaddinka 20
CUTUBKA SADDEXAAD: DHULKA, HANTIDA IYO DEEGAANKA 20
Qodobka 43aad: Dhulka 20
Qodobka 44aad: Khayraadka Dabiiciga Ah 22
Qodobka 45aad: Deegaanka 22
CUTUBKA AFARAAD: MATALAADDA SHACABKA 23
Madaxa Koowaad: Mabaadi'da Guud ee Matalaadda Shacabka 23

Qodobka 46aad: Awoodda Shacabka..23

Madaxa Labaad: Doorashooyinka 24

Qodobka 47aad: Mabaadi'da Guud ee Doorashooyinka 24

Qodobka 48aad: Nidaamka Doorashooyinka...25

Qodobka 49aad: Hay'adaha Sida Tooska ah loo Dooranayo.......................................25

Qodobka 50aad: Muddada Xilhaynta...25

Qodobka 51aad: Codbixiyaha 26

Madaxa Saddexaad: Xisbiyada Siyaasadeed...26

Qodobka 52aad: Dowrka Xisbiyada Siyaasadeed..26

Qodobka 53aad: Shuruudaha Xisbiyada Siyaasadeed..26

Qodobka 54aad: Tartanka Xisbiyada Siyaasadeed 27

Madaxa Afaraad: Maamulka Doorashooyinka..27

Qodobka 55aad: Dhisidda Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha 27

Qodobka 56aad: Xilka iyo Waajibaadka Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha 27

Qodobka 57aad: Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha 28

Qodobka 58aad: Shuruudaha Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha 29

Qodobka 59aad: Xilwaayidda Xubnaha Guddiga 29

Qodobka 60aad: Muddada Xilhaynta Xubnaha Guddiga 29

CUTUBKA SHANAAD: NIDAAMKA FEDERAALKA IYO BAAHSANAANTA AWOODDA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA 30

Madaxa Koowaad: Qaabdhismeedka Dawladda...30

Qodobka 61aad: Heerarka Dawladda 30

Qodobka 62aad: Dhismaha Dawlad Goboleedyada iyo Soohdimahooda.................30

Qodobka 63aad: Maqaamka Caasimadda iyo Matalaadda Gobolka Banaadir 31

Madaxa Labaad: Iskaashiga Heerarka Dawladda 31

Qodobka 64aad: Mabaadi'da Federaalka 31

Qodobka 65aad: Xiriirka Iskaashi ee u Dhexeeya Heerarka kala duwan ee Dawladda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 32

Qodobka 66aad: Heshiisyada Iskaashiga ee Heerarka Dawladda 33

Madaxa Saddexaad: Astaynta Awoodaha ee Heerarka kala duwan ee Dawladda 33

Qodobka 67aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawladda Federaalka 33

Qodobka 68aad: Awoodaha Wadaagga ah 34

Qodobka 69aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawlad Goboleedyada 34

Qodobka 70aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawladaha Hoose 34

Qodobka 71aad: Awoodaha Haraaga ah 34

Qodobka 72aad: Erginta Awoodaha 34

Qodobka 73aad: Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka 35

Qodobka 74aad: Habraaca Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka 35

Qodobka 75aad: Xaddidaadda Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka 35

Qodobka 76aad: Korjoogtaynta Golaha Aqalka Sare ee Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka 36

CUTUBKA LIXAAD: BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA 36

Madaxa Koowaad: Qodobbo Guud 36

Qodobka 77aad: Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka 36

Qodobka 78aad: Xilka Xubnaha Baarlamaanka Federaalka 36

Qodobka 79aad: Tirada Xubnaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 37

Qodobka 80aad: Shuruudaha Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka 37

Qodobka 81aad: Sababaha Lagu Lumiyo Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka ... 38

Qodobka 82aad: Dhaarta Xubnaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 38

Qodobka 83aad: Xasaanadda iyo Xuquuqda Xubnaha Baarlamaanka Federaalka 39

Qodobka 84aad: Xeer Hoosaadyada Baarlamaanka Federaalka 39

Madaxa Labaad: Kalfadhiyada iyo Maamulka Baarlamaanka Federaalka 39

Qodobka 85aad: Kalfadhiyada Baarlamaanka Federaalka 39

Qodobka 86aad: Shuruudaha Doorashada Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 40
Qodobka 87aad: Doorashada Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 41
Qodobka 88aad: Xilwaayidda Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 41
Qodobka 89aad: Kulammada Wadajirka Labada Gole 42
Qodobka 90aad: Guddiyada Baarlamaanka Federaalka 43
Qodobka 91aad: Guddiga Adeegga Baarlamaanka 43
Madaxa Saddexaad: Awoodaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka 44
Qodobka 92aad: Awoodaha u Gaarka ah Golaha Shacabka 44
Qodobka 93aad: Awoodaha u Gaarka ah Golaha Aqalka Sare.....................................44
Qodobka 94aad: Awoodaha Wadaagga ah ee Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka 45
Qodobka 95aad: Korjoogtaynta iyo Baaritaanka Baarlamaanka Federaalka 46
Qodobka 96aad: Heshiisyada Caalamiga ah...47
Madaxa Afaraad: Xeerdejinta Baarlamaanka 47
Qodobka 97aad: Hindise Xeereed...47
Qodobka 98aad: Soo Bandhigidda iyo Curinta Hindise Xeereed................................47
Qodobka 99aad: Xallinta Khilaafka ee Hindise Xeereed 48
Qodobka 100aad: Hindise Xeereed Ka Billowday Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka...48
Qodobka 101aad: Hindise Xeereed Ka Billowday Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka...49
Qodobka 102aad: Kaydinta iyo Faafinta Xeerarka 50
Qodobka 103aad: Dhaqangalidda Xeerarka...50
Qodobka 104aad: Durid Xeer...51
CUTUBKA TODDOBAAD: MADAXWEYNAHA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA..52

Qodobka 105aad: Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 52
Qodobka 106aad: Shuruudaha Doorashada Xilka Madaxweynaha 52
Qodobka 107aad: Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 53
Qodobka 108aad: Dhaarta Madaxweynaha..54
Qodobka 109aad: Xasaanadda Madaxweynaha 54
Qodobka 110aad: Awoodaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 54
Qodobka 111aad: Soo Saarista Digreetooyinka 56
Qodobka 112aad: Muddada Xilhaynta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 56
Qodobka 113aad: Eedaynta iyo Maamuus Kaxayuubinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 56
Qodobka 114aad: Kusimaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 57
Qodobka 115aad: Bannaanaanta Xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya 58
CUTUBKA SIDDEEDAAD: XUKUUMADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA 59
Qodobka 116aad: Golaha Wasiirrada 59
Qodobka 117aad: Shuruudaha Xubinnimada Golaha Wasiirrada...........................59
Qodobka 118aad: Xilwaayidda Xubnaha Golaha Wasiirrada 60
Qodobka 119aad: Waajibaadka Golaha Wasiirrada...60
Qodobka 120aad: Awoodaha Ra'iisulwasaaraha 61
Qodobka 121aad: Kuxigeenka Ra'iisulwasaaraha 62
Qodobka 122aad: Waajibaadka Wasiirka, Wasiiru Dawlaha iyo Wasiir Kuxigeenka .62
Qodobka 123aad: Dhaarta Golaha Wasiirrada 62
Qodobka 124aad: Xilkaqaadidda Ra'iisulwasaaraha iyo Golaha Wasiirrada.............62
Qodobka 125aad: Xukuumadda Xilgaarsiinta 63
CUTUBKA SAGAALAAD: GARSOORKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA .. 64

Madaxa Koowaad: Qodobbo Guud 64

Qodobka 126aad: Mabaadi'da Garsoorka 64

Qodobka 127aad: Madaxbannaanida Garsoorka.. 64

Qodobka 128aad: Habka Dacwad Qaadista Maxkamadaha 65

Madaxa Labaad: Maxkamadaha Jamhuuriyadda Federaalka 66

Qodobka 129aad: Qaabdhismeedka Maxkamadaha Dalka 66

Qodobka 130aad: Maxkamadda Sare ee Federaalka.. 66

Qodobka 131aad: Maxkamadda Dastuurka.. 68

Qodobka 132aad: Maxkamadaha Kore.. 69

Qodobka 133aad: Maxkamadda Rafcaanka ee Dawlad Goboleedka........................ 69

Qodobka 134aad: Maxkamadaha Darajada Koowaad 69

Qodobka 135aad: Habraaca Magacaabista Garsooreyaasha iyo Kaaliyeyaasha........ 70

Qodobka 136aad: Dhaarta Garsoorka.. 70

Qodobka 137aad: Da'da Hawlgabka iyo Muddada Xilhaynta 71

Qodobka 138aad: Xilwaayidda Garsooraha 71

Madaxa Saddexaad: Xeer-ilaalinta Guud 73

Qodobka 139aad: Dhismaha Xafiiska Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka 73

Qodobka 140aad: Magacaabista iyo Xilkaqaadista Xubnaha Xafiiska Xeer-ilaalinta . 73

Qodobka 141aad: Madaxbannaanida Xafiiska Xeer-ilaalinta...................................... 74

Qodobka 142aad: Xilka iyo Awoodaha Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka 74

Qodobka 143aad: Awoodaha Xafiiska Xeer-ilaalinta Dawlad Goboleedka 75

Madaxa Afaraad: Maamulka Garsoorka 75

Qodobka 144aad: Dhisidda Golaha Sare ee Garsoorka 75

Qodobka 145aad: Xubnaha Golaha Sare ee Garsoorka 75

Qodobka 146aad: Shuruudaha iyo Awoodaha Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka 76

Qodobka 147aad: Waajibaadka Golaha Sare ee Garsoorka.. 77

Qodobka 148aad: Sanduuqa Garsoorka 77

Qodobka 149aad: Fadhiyada Golaha Sare ee Garsoorka 78

CUTUBKA TOBNAAD: XAFIISYADA IYO GUDDIYADA MADAXABANNAAN 78

Qodobka 150aad: Mabaadi'da Guud 78

Qodobka 151aad: Guddiyada Madaxabannaan 79

Qodobka 152aad: Guddiga Madaxbannaan ee La Dagaallanka Musuqmaasuqa 79

Qodobka 153aad: Xafiiska Gardoonka 80

Qodobka 154aad: Xafiiska Garyaqaanka Guud 81

Qodobka 155aad: Hay'adda Culumada Soomaaliyeed 81

CUTUBKA KOW IYO TOBNAAD: SHAQAALAHA RAYIDKA EE DAWLADDA 81

Qodobka 156aad: Qiyamka iyo Mabaadi'da Hagaysa Shaqaalaha Rayidka 81

Qodobka 157aad: Baaxadda iyo Qaabdhismeedka Shaqaalaha Rayidka ah ee Dawladda 82

Qodobka 158aad: Dhismaha Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka 82

Qodobka 159aad: Waajibaadka Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka 83

Qodobka 160aad: Ilaalinta Xuquuqda Shaqaalaha Dawladda ee Rayidka ah 83

Qodobka 161aad: Shaqo Qoridda, Magacaabidda iyo Dallacsiinta Shaqaalaha Rayidka ee Dawladda 84

Qodobka 162aad: Anshaxa iyo Isla Xisaabtanka 84

Qodobka 163aad: Tababbarka iyo Iskaashiga Heerarka Dawladda 85

CUTUBKA LABA IYO TOBNAAD: DAWLAD GOBOLEEDYADA 85

Qodobka 164aad: Dastuurka Dawlad Goboleedyada 85

Qodobka 165aad: Golaha Wakiillada Dawlad Goboleedyada 85

Qodobka 166aad: Golaha Fulinta Dawlad Goboleedyada 86

CUTUBKA SADDEX IYO TOBNAAD: NIDAAMKA MAALIYADDA GUUD 86

Qodobka 167aad: Mabaadi'da Maaliyadda Guud 86

Qodobka 168aad: Awoodaha Maaliyadda ee Heerarka Dawladda 87

Qodobka 169aad: Hay'adda Dakhliga Qaranka 87

Qodobka 170aad: Guddiga Qoondaynta iyo Wadaagga Dakhliga 88

Qodobka 171aad: Amaahda iyo Daynta Dawladda 88

Qodobka 172aad: Odoroska Miisaaniyadda 89

Qodobka 173aad: Xisaabxirka 89

Qodobka 174aad: Iibka Guud iyo Dheefwadaagga 89

Qodobka 175aad: Bankiga Dhexe ee Federaalka 90

Qodobka 176aad: Maamulka Bankiga Dhexe 90

Qodobka 177aad: Xafiiska Hantidhowrka Guud ee Jamhuuriyadda Ferederaalka Soomaaliya 91

CUTUBKA AFAR IYO TOBNAAD: DIFAACA IYO AMNIGA QARANKA 92

Qodobka 178aad: Mabaadi'da Amniga Qaranka 92

Qodobka 179aad: Hay'adaha Amniga iyo Difaaca 93

Qodobka 180aad: Golaha Amniga Qaranka 93

Qodobka 181aad: Ciidanka Xoogga Dalka 94

Qodobka 182aad: Ciidanka Booliiska 95

Qodobka 183aad: Ciidanka Asluubta 95

Qodobka 184aad: Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka 96

Qodobka 185aad: Mabaadi'da Hay'adaha Amniga iyo Difaaca Qaranka 96

Qodobka 186aad: Gabboodfallada Xuquuqda Aadanaha 97

Qodobka 187aad: Xaalad Degdeg ah 98

Qodobka 188aad: Ku Dhawaaqidda Xaalad Dagaal 99

CUTUBKA SHAN IYO TOBNAAD: QODOBBADA KAMADAMBAYSTA AH IYO KUWA KUMEELGAARKA AH 99

Qodobka 189aad: Habraaca Wax-kabeddelka Dastuurka 99

Qodobka 190aad: Dhaqangalka Dastuurka 101

Qodobka 191aad: Sii Socoshada iyo Dib-u-eegista Xeer Jira 101

Qodobka 192aad: Guddiga La Socodka Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka 102

Qodobka 193aad: Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka 103

Qodobka 194aad: Waajibaadka Caalamiga Ah 103

Qodobka 195aad: Aftida 104

Qodobka 196aad: Daahfurnaan iyo Ka Qaybgal Dadweyne 104

JADWALKA KOOWAAD (A) CALANKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA. 105
JADWALKA KOOWAAD (B) ASTAANTA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA 105
JADWALKA KOOWAAD (C) HEESTA QARANKA SOOMAALIYA 106
JADWALKA LABAAD (A) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLADDA FEDERAALKA......... 107
JADWALKA LABAAD (B) AWOODAHA WADAAGGA AH 108
JADWALKA LABAAD (C) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLAD GOBOLEEDYADA........ 109
JADWALKA LABAAD (D) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLADAHA HOOSE................ 110

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ARAR

Annaga oo ah dadka Soomaaliyeed,

ANNAGOO MAANKA KU HAYNA jiritaankeenna taariikhiga iyo qadiimiga ah ee Geeska Afrika, iyo soojiritaanka ilbaxnimadeenna oo ku salaysan nololdhaqameed xooladhaqasho, tacabka beeraha, badmareennimo, iyo ganacsi, kuwaas oo qarniyo badan isku xiray Afrika, dalalka carabta iyo dunida inteeda kale;

ANNAGOO TIXGELINAYNA taariikhda, isirka, afka, dhaqanka iyo qiyamka ku qotoma Diinta Islaamka oo ah diinta dalka iyo dadka Soomaaliyeed, hodanna ku ah xeerdhaqameed (xeer), iskuduubni bulsho, ixtiraamka karaamada aadanaha, caddaaladda iyo talawadaagga (shuurada);

ANNAGOO XUSUUSAN halgankii dheeraa ee looga soo horjeeday gumaysiga, hanashadii gobannimada iyo midnimada sanadkii 1960, halyeeyadii naf iyo maalba u huray iyo mas'uuliyadda ilaalinta madaxbannaanida, midnimada iyo wadajirka dhuleed ee dalka;

ANNAGOO DAREENSAN dhibaatooyinkii ka dhashay colaadihii dabadheeraaday iyo burburkii dawladeed, isla markaana adkaynayna go'aankeenna ah in laga gudbo kalaqaybsanaanta iyada oo loo marayo dib-uheshiisiin, nidaam dastuuri ah iyo sarraynta sharciga;

ANNAGOO GO'AANSANAY dhisidda nidaam federaal ah, dimuqraadi ah oo isla xisaabtan leh, kuna dhisan rabitaanka shacabka, axsaab badan, kalasoocidda awoodaha, ixtiraamka xuquuqda aadanaha iyo xorriyadaha aasaasiga ah;

ANNAGOO QIRSAN kaladuwanaanshaha habnololeedka gobolladeenna, isla markaana adkaynayna in federaalku yahay midnimo ikhtiyaari ah oo ilaalisa wadajirka qaranka, hubisana ismaamul, matalaad caddaalad ah, qaybsiga awoodda iyo khayraadka si siman;

ANNAGOO AAMINSAN in dhulka, biyaha, hawada iyo khayraadka dabiiciga ah ee Soomaaliya ay yihiin hanti qaran oo ay wadaleeyihiin jiilasha hadda jooga iyo kuwa mustaqbalka in si caddaalad ah loo maamulo looguna ilaaliyo;

ANNAGOO TIXGELINAYNA goobta istaraatiijiga ah oo ay Soomaaliya dhacdo taas oo ah isgoyska Afrika iyo Bariga Dhexe, kuna teedsan marinno badeed oo muhiim ah, isla markaana go'aansannay in goobtaasi u adeegto nabad iyo barwaaqo wadaag ah;

ANNAGOO KU TAAMEYNA horumar caddaalad bulsho, koboc dhaqaale, ilaalinta deegaanka, sinnaanta, iyo kaqaybgalka buuxa ee dhammaan muwaaddiniinta Soomaaliyeed;

ANNAGOO RUMEYSAN nabad ku wada noolaanshaha dalalka deriska, dunida inteeda kale iyo ixtiraamka sharciga caalamiga ah;

SIDAAS AWGEED waxaan qaadanay oo ansixinay Dastuurkan, si uu u noqdo xeerka ugu sarreeya dalka, looguna xaqiijiyo xorriyad, caddaalad, nabad iyo barwaaqo, loogana dhigo aasaaska dawlad Soomaaliyeed oo midaysan, xasilloon oo dimuqraadi ah.

Maarso 4, 2026

CUTUBKA KOOWAAD: BAAQA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Qodobka 1aad: Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Soomaaliya waa Jamhuuriyad federaal ah, muslim sunni shaafici ah, lehna gobannimo ku saleysan caddaalad bulsho iyo sarraynta sharciga.

(2) Soomaaliya waa Jamhuuriyad dimuqraadi ah, oo ku dhisan matalaadda dadweynaha loo dhanyahay, kuna salaysan nidaam siyaasadeedka xisbiyada badan oo tixgelinaya kala duwanaanta afkaarta si waafaqsan Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Allaahu Subxaanahu wa Tacaalaa (SWT) ka sokow, awoodda gobonnimada dalka waxaa iska leh shacbiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, asagoo awooddaas u isticmaalaya si toos ah ama si dadban, u adeegsanaya hay'adihiisa uu u xilsaartay, si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Waxaa reebban in qof ama qayb ka mid ah shacabka Jamhuuriyadda ay sheegato ama la wareegto xaqa lahaanshaha gobannimada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ama isticmaalkeeda si u gaar ah.

(5) Gobannimada, madaxbannaanida, midnimada qaranka, xuduudaha badeed iyo dhuleed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa laguma xadgudbaan.

Qodobka 2aad: Diinta

(1) Islaamku waa diinta dalka, dadka iyo dawladda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Diin aan ahayn Islaamka laguma faafin karo dalka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Waxaa reebban caayidda diinta Islaamka, nacaybkeeda iyo wax kasta oo wax u dhimaya xushmadda arrimaha diinta Islaamka. Qof kasta oo ku xadgudba diinta Islaamka waxaa lala tiigsanayaa xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Lama soo saari karo xeer aan waafaqsanayn Shareecada Islaamka iyo maqaasiddeeda.

Qodobka 3aad: Mabaadi'da Aasaasiga ah

(1) Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa saldhig u ah Qur'aanka Kariimka iyo Sunnada Nebi Muxammad (NNKH), wuxuuna ilaaliyaa Shareecada Islaamka iyo maqaasiddeeda.

(2) Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa dal Muslim ah oo ka mid ah ummadaha adduunka gaar ahaan Carabta iyo Afrikaanka.

(3) Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay ku dhisantahay mabaadi'da aasaasiga ah ee awoodqaybsiga nidaamka federaalka.

(4) Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu ilaalinayaa xuquuqda aadanaha, talinta sharciga, xurmaynta xeerarka caalamiga ah oo aan ka hor imaanayn Shareecada Islaamka iyo Dastuurka, xoojinayaa dawlad loo dhanyahay, kala soocidda awoodaha xeerdejinta, fulinta iyo garsoor madaxbannaan, iyagoo leh hannaan ku dhisan isla xisaabtan, daahfurnaan, hufnaan, kana jawaabaya danaha dadweynaha.

(5) Haweenku waa in ay ka mid noqdaan dhammaan saddexda laamood ee hay'adaha dawladda iyo guddiyada madaxabannaan ee heer federaal, heer dawlad goboleed iyo dawladaha hoose si waxku-ool ah, lana sugo jagooyinka la isu doorto iyo kuwa la isu magacaabo.

(6) Awood dawladeedka heer kasta waxaa loo adeegsan karaa oo keliya si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(7) Dhulka, badda, hawada, webiyada, jasiiradaha iyo khayraadka dabiiciga ah waa hanti qaran oo ay shacabka Soomaaliyeed wadaleeyihiin, waxaana mas'uul ka ah Dawladda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 4aad: Sarreynta Dastuurka

(1) Shareecada Islaamka ka sokow, Dastuurka Jamhuuriyaddu waa xeerka ugu sarreeya ee dalka, isaga ayayna u hoggaansameysaa xukuumadda heer kasta oo dawladeed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuuna hagayaa curinta iyo go'aannada siyaasadeed ee qaybaha dawladda oo dhan.

(2) Cid kastaba, dhammaan hay'adaha dawladda, ururrada, xisbiyada siyaasadeed iyo bulsho waxaa waajib ku ah in ay u hoggaansamaan ku dhaqanka iyo ilaalinta Dastuurka.

(3) Xeer, go'aan ama tallaabo kasta oo maamul oo ka soo baxa heerarka hay'adaha dawladda, kana soo horjeeda Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuu noqonayaa waxba kama jiraan, waxaana burin kara Maxkamadda Dastuurka.

Qodobka 5aad: Afafka Rasmiga ah

(1) Afka rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa af Soomaali (Maay iyo Maxaatiri), af Carabiguna waa afka labaad.

(2) Dawladda Federaalka Soomaaliya waa in ay daryeeshaa, ilaalisaa islamarkaana horumarisaa af Soomaaliga iyo suugaantiisa.

Qodobka 6aad: Calanka iyo Astaanta Qaranka

(1) Calanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, sida lagu muujiyey Jadwalka Koowaad (A) ee Dastuurka, waa laydi buluug furan ah oo ay dhexda kaga taal xiddig cad oo shan gees ah, madaxyo simanna leh.

(2) Astaanta Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, sida lagu muujiyey Jadwalka Koowaad (B) ee Dastuurka, waxay ka koobantahay gaashaan buluug ah, oo leh xiddaayad dahabi ah, dhexdana ku leh xiddig shan gees ah oo dheeh qalin ah leh, gaashaanka dushiisa waxaa ku yaal rukummo carbeed oo xardhan, lehna shan madax oo dahabi ah oo labada geesaha ku yaalla ay kala qaaran yihiin, hareerahana waxaa ka haya laba shabeel oo isu tusmaysan, kuna kala taagan labo waran oo isku weydaarsan caaradda hoose ee gashaanka, ayna weheliyaan laba caleen-cawbaar, mayrax cadna ay ku qoofalan tahay.

(3) Heesta Qaranka Soomaaliya waa "Qolobaa calankeedu waa cayn", sida lagu muujiyey Jadwalka Koowaad (C) ee Dastuurka, iyada ayayna Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyadaba u isticmaalayaan munaasabadaha rasmiga ah.

(4) Billad sharafta calanka iyo Heesta Qaranka ee Jamhuuriyadda iyo maammuuska ay mudanyihiin dadka mutaysta waxaa xeer gaar ah ku soo saaraya Baarlamaaanka Federaalka Soomaaliya.

(5) Dawlad goboleedyadu waxay yeelan karaan calan iyo astaan u gaar ah, balse ma yeelan karaan hees astaameed iyaga u gaar ah.

Qodobka 7aad: Geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Gobannimada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay koobeysaa geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo idil, oo ay ku jiraan berriga, badaha, webiyada, jasiiradaha iyo uurkooda hoose, hawadooda sare iyo geyi qaaradeedka iyo dhul iyo biyo goboleed kasta oo ku soo biira Jamhuuriyadda Soomaaliya, oo uu Baarlamaanka Federaalku ansixiyo.

(2) Dhulka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliyeed lama kala goyn karo, lagumana xadgudbi karo.

(3) Xuduudaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa xuduudihii ku astaansanaa Dastuurka 1960 ee Soomaaliya.

(4) Xuduudaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya:
   a) Waqooyi: Gacanka Cadmeed;
   b) Waqooyi Galbeed: Jabuuti;
   c) Galbeed: Itoobiya;
   d) Koonfur Galbeed: Kenya; iyo
   e) Bari: Badweynta Hindiya.

Qodobka 8aad: Shacabka iyo Jinsiyadda

(1) Shacabka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliyeed waa mid, lamana kala qaybin karo, wuxuuna ka koobanyahay dhammaan muwaaddiniinta.

(2) Jinsiyadda Soomaaliyeed waa mid qur ah, xeer gaar ah oo uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo keliya ayaa xaddidaya sida lagu helayo, lagu laalayo ama lagu waayayo.

(3) Qof leh jinsiyadda Soomaaliyeed wuxuu qaadan karaa jinsiyad dal kale, lagamana qaadi karo jinsiyadda Soomaaliyeed, lagumana qasbi karo in uu ka tago jinsiyadiisa kale.

(4) Diidmada, laalista iyo kaqaadista jinsiyadda laguma xiri karo asbaabo siyaasadeed.

Qodobka 9aad: Magaalamadaxda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Magaalamadaxda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa Muqdisho.

(2) Maqaamka Magaalamadaxdu leedahay iyo matalaaddeeda waxaa lagu xeerinayaa Cutubka 5aad ee Dastuurka.

CUTUBKA LABAAD: XUQUUQDA AASAASIGA AH IYO WAAJIBAADKA MUWAADDINKA

Madaxa Koowaad: Mabaadi'da Guud ee Xuquuqda Aadanaha

Qodobka 10aad: Karaamada Aadanaha

(1) Karaamada aadanuhu waa deeq Ilaahey Subxaanahu Watacaalaa ku mannaystay qof kasta oo bani'aadan ah, xuquuqda aadanuhuna deeqdaas ayay ka dhalataa.

(2) Karaamada aadanaha waa laguma xadgudbaan, dhawristeeduna waa waajib saaran dadka oo dhan.

(3) Awoodda dawladda waa in aan marnaba loo isticmaalin ku xadgudbidda karaamada aadanaha.

(4) Qofna lama addoonsan karo, xoogna looguma shaqeysan karo, lagamana ganacsan karo, shaqana laguma qasbi karo ujeeddo kasta ha laga lahaadee.

Qodobka 11aad: Sinnaanta

(1) Qof kasta iyadoo aan loo eegin lab ama dheddig, diin, midab, xaalad bulsho ama dhaqaale, afkaar siyaasadeed, qabiil, naafannimo, xirfad, dhalasho, isir, da' iyo afguri toona, xuquuqda iyo waajibaadkaba way u simanyihiin xeerka hortiisa, si waafaqsan Shareecada Islaamka.

(2) Waxaa reebban in qofna lagu sameeyo, si toos ah ama dadban, takoor ku salaysan da', midab, qabiil, isir, dhaqan, afguri, lab iyo dheddig, dhalasho, naafannimo, diin, afkaar siyaasadeed, xirfad, hanti ama sababo kale.

(3) Waa in aan loo arkin fal takoorid ah barnaamijyada dawladda sida xeerarka, hab siyaasadeed iyo hab maamuleed ee loo qorsheeyey in sinnaan buuxda lagu gaarsiiyo dad ama kooxo horay loogu geystey takoorid ama ku sugan xaalad dib-udhacsan.

(4) Qofna maqaam iyo maamuus uu leeyahay awgeed ugama baxsan karo la xisaabtan iyo ciqaab faldembiyeed uu galay, haddii aanu Dastuurku si kale u dhigin.

Qodobka 12aad: Dhaqangelinta Xuquuqda Aasaasiga ah

(1) Hay'adaha dawladda heer federaal iyo heer dawlad goboleedba, xisbiyada siyaasadeed, urur kasta oo gaar loo leeyahay iyo qof kastaba waa in ay u wada hoggaansamaan markasta xuquuqda aasaasiga ah iyo xorriyaadka lagu aqoonsaday cutubkan.

(2) Dawladdu waa in ay mar walba ilaalisaa, dammaanadqaaddaana hirgelinta iyo ku dhaqanka xuquuqda aasaasiga ah iyo xorriyaadkaba.

Madaxa Labaad: Xuquuqda, Xorriyaadka Aasaasiga ah ee Qofka iyo Xaddidaadooda

Qodobka 13aad: Xaqa Nolosha

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu noolaado.

(2) Noloshu waa deeq Ilaahey Subxaanahu Watacaalaa siiyay bani'aadamka oo idil, sidaas daraadeed waa xaq dabiici ah oo aan qofna laga qaadi karin, haddii aysan jirin asbaabo xeerku tilmaamayo in xaqaasi lagu waayi karo, taas oo ku imaan karta xukun maxkamadeed oo kamadambays ah.

(3) SooridIdda ilmuhu waa arrin ka soo horjeedda Shareecada Islaamka, wayna reebban tahay, haddii ayna keenin xaalad caafimaad, oo aan looga maarmin badbaadinta nolosha hooyada oo uu sugay dhakhtar hufan oo awood u leh.

Qodobka 14aad: Xorriyadda iyo Nabadgelinta Qofnimada

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay xorriyaddiisa shakhsiga ah iyo nabadgelyada qofnimadiisa.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay amniga qof ahaantiisa iyo hantidiisa; qofna looma geysan karo qaab kasta oo jirdil ah ama fal bini'aadannimada ka baxsan; waxaana reebban xarig aan sharciga waafaqsanayn iyo wax kasta oo cunfi ah, oo ay ka mid tahay kan lagula kaco haweenka iyo carruurta.

(3) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay badqabka jirkiisa, waana laguma xadgudbaan. Qofna laguma samayn karo tijaabo dhakhtareed ama mid cilmibaariseed oggolaasho la'aantiisa,

haddii qofku sharciyan awood u lahayn inuu wax oggolaado waa in la helaa oggolaashaha xigtadiisa ugu dhow, oo ku salaysan talo uu bixiyay xeeldheere caafimaad.

(4) Gudniinka gabdhaha waa caado naxariisdarro ah iyo xaqiraad u dhiganta jirdil, wuuna reebban yahay.

Qodobka 15aad: Xorriyadda Ka Midnoqoshada

Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu ku biiro urur ama koox kale, xaqaas waxaa ka mid ah inuu sameeyo ama ka mid noqdo ururro ay ka mid yihiin ururro shaqaale ama xisbiyo siyaasadeed, wuxuu kaloo xor u yahay in uusan cidna ku biirin, lagumana qasbi karo inuu cid kale ku biiro.

Qodobka 16aad: Xorriyadda Diinta iyo Caqiidada

(1) Qof kasta wuxuu xor u yahay in uu ku dhaqmo diintiisa.

(2) Laguma faafin karo diin aan ahayn diinta Islaamka geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 17aad: Xorriyadda Ra'yiga iyo Afkaarta

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu yeesho ra'yigiisa, kuna soo bandhigo hadal, qoraal, saxaafad, farshaxan ama sidii kale oo uu doono, haddii aysan ka hor imaanayn Shareecada Islaamka.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu si xor ah u soo bandhigo aqoontiisa ama hal-abuurkiisa.

Qodobka 18aad: Xurmada Hoyga

Qofna hoygiisa, qalabkiisa, goobaha iyo waxyaabaha kale ee isaga u gaarka ah lama baari karo, lama dhegeysan karo, lamana basaasi karo amar garsoore oo sababaysan la'aantiis.

Qodobka 19aad: Xorriyadda Kulanka, Bannaanbaxa, Cabashada iyo Codsi-wadareedka

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu abaabulo kana qaybgalo kulammo ama bannaanbax, cabasho, taageero oo lagu muujinayo si xasillooni ah, iyadoo aan oggolaansho loo baahnayn.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu cabasho qoraal ah u gudbin karo hay'adaha dawladda.

Qodobka 20aad: Xorriyadda Isusocodka iyo Degitaanka

(1) Qof kasta oo dalka sifo sharci ah ku jooga wuxuu xaq u leeyahay in uu dego meesha uu rabo, kuna dhex socon karo dalka gudihiisa, si xor ahna uga bixi karo dalka goortii uu doono.

(2) Muwaaddin kasta wuxuu xaq u leeyahay soogelidda, ka bixidda iyo joogitaanka waddanka.

(3) Muwaaddin kasta wuxuu kale uu xaq u leeyahay inuu helo baasaboor Soomaali ah, dukumentiga aqoonsiga qaranka, dukumenti diiwaangelineed iyo aqoonsi kasta oo ay dawladdu u soo saarto muwaaddiniinta.

Qodobka 21aad: Xaqa Ka Qaybgalka Siyaasadda

(1) Muwaaddin kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu ka qeybqaato arrimaha siyaasadeed ee dalka, uuna sameysan karo, kana mid noqon karo xisbi siyaasadeed, loona dooran karo xil kasta, oo xisbiga gudihiisa ah, si waafaqsan xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Muwaaddin kasta oo buuxiya shuruudaha xeerku tilmaamayo wuxuu xaq u leeyahay inuu wax doorto, lana doorto.

Qodobka 22aad: Xorriyadda Xirfadda, Shaqada iyo Mihnadda

Muwaaddin kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu si xor ah u doorto xirfadda, shaqada ama mihnadda uu rabo.

Qodobka 23aad: Xiriirka Shaqada

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu helo xiriir shaqo oo ku dhisan caddaalad.

(2) Shaqaale kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu sameeyo, kuna biiro urur shaqaale, kana qaybgalo hawlaha ururkaas.

(3) Shaqaaluhu xaq ayay u leeyihiin shaqo joojin.

(4) Urur shaqaale kasta ama loo shaqeeye kasta waxay xaq u leeyihiin in ay wadageli karaan gorgortan wadareed oo ku saabsan arrimaha shaqada.

(5) Qof kasta oo shaqaale ah, gaar ahaan haweenka waxay xaq gaar ah u leeyihiin in laga ilaaliyo xadgudub, faquuq iyo takoor goobaha shaqada. Xeer kasta oo shaqaaleed iyo habdhaqan kasta waa in uu xeeriyaa sinnaanta xuquuqda shaqaalaha ee lab iyo dheddigba.

(6) Dadka naafada ahi waxay xaq u leeyihiin in ay goobaha shaqada ku helaan sinnaan buuxda, waana in loo fududeeyaa qaab kasta oo u suurtaggelinaya shaqadooda.

Qodobka 24aad: Deegaan Nadiif ah

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo deegaan aan waxyeello u lahayn caafimaadkiisa iyo baraarihiisa nololeed oo laga ilaaliyey wasakhda iyo waxyaalaha halista ah.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu wax ka helo khayraadka dabiiciga ah ee dalka, iyadoo laga ilaalinaayo ka faa'iideysi xaddhaaf ah, oo deegaanka iyo khayraadka dabiiciga ahba waxyeello u geysan kara.

Qodobka 25aad: Hantida Gaarka Loo Leeyahay

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu hanti gaar ah yeesho, ku dhaqmo, ka faa'iideysto, kuna naalloodo, iskana gado ama hibeeyo markuu doono.

(2) Dawladdu waxay hanti gaar loo leeyahay la wareegi kartaa marka ay jirto dan guud. Qof kasta oo hantidiisa dan guud awgeed loola wareegay wuxuu dawladda xaq ugu leeyahay magdhaw caaddaalad ah, lagalana heshiiyey ama maxkamadi go'aamisay.

Qodobka 26aad: Xuquuqda Bulshada

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo biyo nadiif ah oo uu cabo.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo daryeel caafimaad, iyadoo qofna laga reebi karin helitaanka adeegyada caafimaadka degdeg ah sabab kasta ha jirtee.

(3) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay daryeel bulsho oo dhammaystiran.

(4) Hay'adaha dawladda ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa in si dhab ah ugu sugaan dadweynaha dhammaantood taabbaggelinta xuquuqdaas, iyagoo si gaar ah mudnaan u siinaya haweenka, carruurta, waayeelka, dadka naafada ah iyo beelaha laga tiro badanyahay ama la takooro.

Qodobka 27aad: Daryeelka Qoyska

(1) Guurku waa aasaaska qoyska oo ah saldhigga bulshada, ilaalintiisuna waa waajib sharci ah oo saaran dawladda.

(2) Qof kasta oo qaangaar ah wuxuu xaq u leeyahay in uu guursado uuna yeesho qoys ku yimid rabitaankiisa iyo rabitaankeeda, si waafaqsan Shareecada Islaamka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Daryeelka hooyada iyo dhallaanku waa waajib qaran oo saaran dawladda.

(4) Ubadku wuxuu waalidkiis xaq ugu leeyahay xannaano ay ka mid tahay waxbarasho iyo barbaarin toosan. Haddiise xannaanadaas uu ka waayo qoyskiisa, xigtadiisa, ama uu yahay ubad dayacan, dawladda ayaa kafaalaqaadaysa xuquuqdaas.

(5) Waalidka aan iskiis isugu filnayn wuxuu ubadkiisa qaangaarka ah xaq ugu leeyahay in uu ka helo daryeel, waalidiinta aan daryeel ka helin ubadkooda qaangaarka ah ama xigtadooda, waxaa daryeelkooda kafaalaqaadaya dawladda.

(6) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa nidaaminaya arrimaha qoyska.

Qodobka 28aad: Xuquuqda Carruurta

(1) Ubadku markuu dhasho wuxuu xaq u leeyahay in loo bixiyo magac suubban iyo in si rasmi ah loo diiwaangeliyo.

(2) Ereyga "carruur" ee qodobkan ku xusan waxaa loola jeedaa qof kasta oo ka yar da'da qaangaarnimada oo shan iyo toban (15) sano ah, halka da'da xilkasnimaduna ay tahay siddeed iyo toban (18) sano ah, iyadoo lagu faahfaahinayo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Ubad kasta wuxuu xaq u leeyahay in laga ilaaliyo dhaqanxumo, dayacaad, xadgudub ama liiditaan.

(4) Carruurta looma diri karo inay qabtaan hawl, ama adeegyo aan ku habboonayn da'dooda, ama halis gelin kara caafimaadkooda ama koritaankooda.

(5) Carruurta waxaa la xiri karaa oo keliya muddo gaaban markii la waayo xal kale, lagumana xiri karo dadka waaweyn dhexdooda, marka laga reebo xigtada ugu dhow, waana in lagu hayaa xaalado ku habboon. Xigtada ugu dhow carruurta waa in sida ugu dhaqsaha badan oo suurtagalka ah loo wargeliyaa xiritaankooda.

(6) Carruurtu waxay xaq u leeyihiin inay helaan kaalmo qareennimo oo ay dawladdu bixineyso kharashkeeda.

(7) Carruurtu waxay xaq u leeyihiin in laga ilaaliyo askarayn loona adeegsan dagaallada hubaysan.

(8) Danta carruurta ayaa mar walba mudnaanta leh, markay joogto arrin kasta oo maslaxaddooda khusaysa.

Qodobka 29aad: Waxbarashada

(1) Waxbarashadu waa xaq aasaasi ah oo ay leeyihiin dhammaan muwaaddiniinta Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Muwaaddin kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo waxbarasho lacag la'aan ah oo gaarsiisan ilaa heer dugsi sare.

(3) Waxbarashada aasaasiga ah ee Qur'aanka kariimka ah iyo dugsiyada hoose-dhexe waa khasab.

(4) Heerarka kala duwan ee hay'adaha dawladda ee u xilsaaran waxbarashada, waxaa waajib ku ah horumarinta, fidinta iyo baahinta waxbarashada guud ee dadweynaha.

(5) Heerarka kala duwan ee hay'adaha dawladda ee u xilsaaran waxbarashada waa in ay horumariyaan tacliinta sare, machadyada farsamo, tiknoolijiyada, cilmibaarista, hal-abuurka, cayaaraha, hiddaha iyo dhaqanka.

(6) Xukuumadda Federaalka Soomaaliya ayaa u xilsaaran dejinta manhaj waxbarasho mideysan ee qaranka. Hay'adaha dawladda ee heer kasta ayaa u xilsaaran in ay ka hirgeliyaan manhajkaas dhammaan dugsiyada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(7) Barashada tacliinta diinta Islaamka waa ku khasab ardeyda dhigata dugsiyada dawladda iyo dugsiyada gaarka ah oo ay leeyihiin dadka muslimka ah.

(8) Dawladdu waa in ay qaaddaa tallaabooyin muhiim u ah dhallinyarada si ay u helaan waxbrasho tayo leh, xirfad iyo horumar waxku-ool ah, iyada oo la carbinayo laguna beerayo jeceylka dadka, dalka iyo diintaba, islamarkaasna waa in dawladdu dhallinyarada ka ilaalisaa dhaqannada xunxun ee lidka ku ah mustaqbalka dalka.

(9) Dawladdu waxay xaqiijinaysaa bixinta iyo helitaanka hay'adaha iyo agabka lagama maarmaanka ah si loo horumariyo awoodda dhallinyarada iyo hal-abuurkooda. Sidoo kale, dawladdu waxay qaadaysaa tallaabooyinka lagu horumarinayo qaybaha kala duwan ee ciyaaraha.

Qodobka 30aad: Dhaqanka iyo Afka

(1) Hay'adaha dawladda ee heerarka kala duwan waa in ay horumariyaan af Soomaaliga, hiddaha iyo dhaqanka suubban ee shacabka Soomaaliyeed, iyagoo ku dadaalaya in ay bulshada dhexdeeda ka ciribtiraan caadooyinka xun ee haraaga ah iyo kuwa dhawaan soobbaxa ah ee saamayn xun ku yeelan kara diinta, midnimada iyo caafimaadka bulshada.

(2) Hay'adaha dawladda ee ku shaqada leh waa in ay uruuriyaan, ilaaliyaan, kaydiyaan dhaxalkii sooyaalka ahaa ee ummadda sida goobaha taariikhiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, iyaga oo islamarkaasna horumarinaya aqoonta, kartida, teknoloojiyada iyo farsamada hay'adahaas u suurtagalin karta gudashada waajibaadkan.

(3) Hay'adaha dawladda ee ku shaqada leh waa in ay horumariyaan, dhawraanna dhaqan hoosaadyada iyo afguriyada dhammaan dadka Soomaaliyeed.

(4) Xukuumadda Federaalku waa inay abuurto hay'ad si gaar ah u hormarisa, una kobcisa: hiddaha, dhaqanka, afka iyo sooyaalka Soomaaliyeed.

Qodobka 31aad: Xaqa Helidda Xogta

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu helo xogta ay hayaan hay'adaha dawladda heer kasta, marka laga reebo xogta taabanaysa amniga qaranka iyo xogta lagu ilaalinayo xuquuqda dad kale, ama xeerku reebayo.

(2) Qof iyo hay'ad midna laguma khasbi karo inuu bixiyo xog haddii aysan maxkamad ama xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya amrin.

(3) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa lagu hirgelinayaa xaqa helidda xogta.

Qodobka 32aad: Xaqa Ilaalinta Xogta Shaqsiga

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in la ilaaliyo xogtiisa qof ahaaneed, taas oo loo isticmaali karo oo keliya ujeeddadii loo uruuriyey.

(2) Xogta ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan waxaa lagu bixin karaa oo keliya oggolaashaha shakhsiga xogta leh ama sabab kale oo xeer tilmaamayo.

(3) Qofka wuxuu xaq u leeyahay in uu helo xogtiisa gaarka ah ee la uruuriyey iyo sidoo kale in la saxo xogtiisa.

(4) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa nidaaminaya uruurinta, isticmaalka iyo gudbinta xogta shakhsiga ah.

Qodobka 33aad: Go'aanno Maamul oo Caddaalad ah

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay in go'aannada maamuleed ee ka soo baxa heerarka kala duwan ee hay'adaha dawladda ay ahaadaan kuwo ku dhisan sharci, maangal ah oo sababaysan, go'aan ka gaaristoodana loo maray hannaan caddaalad ku dhisan.

(2) Qofka kasta oo ku qanci waaya go'aannada maamuleed ee ka soo baxa hay'adaha dawladda ee heerarka kala duwan, wuxuuna xaq u leeyahay inuu horgeeyo maxkamadda awoodda u leh.

Qodobka 34aad: Xaqa Dacwadda Iyo Isdifaaca

(1) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu dacwad sharciga waafaqsan ka furto maxkamadaha awoodda u leh.

(2) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu helo garsoor madaxbannaan, caddaalad ku dhisan, aan eex lahayn; oo lagu qaado maxkamad dadweynaha u furan, laguna galo muddada xeerku jideeyey.

(3) Qof kasta wuxuu xaq u leeyahey inuu iska difaaco dacwad kasta oo lagu soo oogo heer iyo darajo kasta oo ay taagantahay.

(4) Dawladdu waxay siinaysaa difaac sharci oo lacag la'aan ah dadka aan awoodin bixinta kharashka dacwadda maxkamadda iyo dadka raadinaya oo u doodaya arrin la xiriirta danta guud.

Qodobka 35aad: Xuquuqda Eedaysanaha

(1) Eedaysanuhu wuxuu la mid yahay qof aan dembi gelin ilaa maxkamad awood u leh ay si kamadambays ah ugu xukunto dembiga loo haysto.

(2) Qof kasta oo la soo qabto ama lagu soo xiro tuhun faldembiyeed wuxuu xaq u leeyahay in lagu wargeliyo dembiga lagu tuhunsanyahay, looguna sheegaa af uu fahmayo, wuxuuna isla markaasba xaq u leeyahay in uu ka aamuso hadal lagu eedayn karo.

(3) Qof kasta oo xorriyaddiisa shakhsiga ah laga qaado waa in xaaladdiisa la gaarsiiyo qoyskiisa ama eheladiisa iyo qareenkiisa.

(4) Qofna laguma qasbi karo dembiqirasho, xukunkiisana saldhig loogama dhigi karo qiraal lagu qasbay.

(5) Eedaysanuhu wuxuu xaq u leeyahay in uu iska difaaco maxkamad awood u leh horteeda, lana yimaado caddeymaha eed-iskarogidda ah ee uu isku difaacayo.

(6) Qof kasta oo la xiro wuxuu xaq u leeyahay in afartan iyo siddeed (48) saac gudahooda lagu horgeeyo maxkamad awood u leh.

(7) Eedeysanuhu wuxuu xaq u leeyahay in uu goobjoog ka ahaado marka dacwaddiisa la qaadayo.

(8) Qof kasta oo la soo xiro wuxuu xaq u leeyahay in uu qabsado qareen difaaca, haddii uusan awood u lahaynna ay dawladdu u qabato.

(9) Eedeysanuhu waxuu xaq u leeyahay turjumaan haddii uusan fahmayn afka maxkamaddu adeegsanayso.

(10) Eedeysanaha maxkamad lagu soo taagey tuhun faldembi ciqaabeed wuxuu xaq u leeyahay garsoor caaddil ah.

(11) Qofna laguma soo oogi karo mar labaad dembi si kamadambeys ah horey loogu soo xukumay ama looga sii daayay si sharciga waafaqsan.

(12) Mas'uuliyadda ciqaabtu waa shakhsi, sidaa darteed, qofna looma ciqaabi karo faldembiyeed uu galay qof kale.

(13) Qofna looma ciqaabi karo fal markii uu qofku ku kacayay uusan sharcigu dembi u aqoonsaneyn, haddii uusan ahayn dembi lid ku ah bani'aadannimada.

(14) Eedeysanuhu waxuu xaq u leeyahay in uu rafcaan u qaato maxkamad ka sarreysa tan xukunka gaartay haddii uusan ku qancin xukunka maxkamadda.

(15) Eedeysanaha laguma hayn karo goob aan sharcigu bannayn, waana in loo oggolaado waqti ku filan booqashada eheladiisa, dhakhtarkiisa iyo qareenkiisa.

Qodobka 36aad: Isucelinta Eedaysanayaasha iyo Dembiilayaasha

(1) Isucelinta eedaysanayaasha iyo dembiilayaasha waxaa lagu oggolaan karaa oo keliya si waafaqsan xeerka iyo in uu jiro heshiis isucelin ah, oo ay Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya dhinac ka tahay ama heshiis caalami ah oo ku waajibinaya Dawladda Federaalka Soomaaliya celinta eedaysanaha ama dembiilaha.

(2) Muwaaddinka Soomaaliyeed looma gacangelin karo dal shisheeye.

(3) Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay horumarinaysaa iskaashiga garsoor ee caalamiga ah.

(4) Baarlamaanka Federaalka ayaa soo saaraya xeer ku saabsan isucelinta eedaysanayaasha iyo dembiilayaasha iyo iskaalmaysiga sharciyeed ee arrimaha dembiyada.

Qodobka 37aad: Qaxootiga iyo Magangelyadoonka

(1) Qof kasta oo Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ku soo gala magangalyadoon ama loo aqoonsado qaxooti wuxuu xaq u leeyahay in aan dib loo celin ama aan loo qaadin dal kale, haddii ay jirto cabsi muuqata oo ah in uu la kulmayo ciqaab ama khatar lid ku ah.

(2) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa ansixinaya xeer nidaaminaya qaxootiga ama magangelyadoonka oo waafaqsan qaanuunka caalamiga ah.

Qodobka 38aad: Xaddidaadda Xuquuqda

(1) Xuquuqda ku xusay cutubkan waxaa xaddidi kara xeer, ama xaddidaad si gaar ah Dastuurka dhexdiisa ugu xusan, waase haddii xaddidaaddaasi ay tahay mid si cad u

maangal ah ama kuwo la aqbali karo waafaqsanna qiyamka lagu qeexay Dastuurka, islamarkaasna xaddidaaddaasi aysan si gaar ah u bartilmaameedsanayn shakhsiyaad ama kooxo gaar ah.

(2) Xadiddaadu waxay imaan kartaa oo keliya marka ay jirto baahi culus oo lagu xaqiijinayo: dhawritaanka xuquuqda cid kale, amniga guud, difaaca dalka, caafimaadka guud iyo anshaxa wanaagsan, iyadoo la tixgelinayo isudheellitirnaanta xaddidaada iyo asbaabta keentay.

(3) Hay'adaha garsoorka ayaa dammaanad qaadaya in aan lagu xadgudbin xuquuqda iyo xorriyaadka, lana dhawro qiyamka saldhigga u ah Dastuurka.

Qodobka 39aad: Dib-uxaqsooridda La Xiriirta Xadgudubyada Xuquuqda Aadanaha

(1) Qof kasta waxuu xaq u leeyahay magdhow haddii lagu xadgudbo xuquuqdiisa aasaasiga ah, waxaana go'aan ka gaaraya dacwaddiisa maxkamad awood u leh.

(2) Qof ama urur wuu u dacwoon karaa maxkamad awood u leh, si ay u difaacaan xuquuqda aasaasiga ah ee dadka kale leeyihiin oo aan awoodin in ay iskood isu difaacaan.

(3) Ma laha waqti xaddidan furidda oogidda galdacwadeedka la xiriira gabboodfallada xuquuqda aadanaha, dembiyada dagaalka iyo dembiyada lidka ku ah bini'aadannimada oo ay xeeriyeen xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ama heshiisyada caalamiga ah, oo ay Soomaaliya qayb ka tahay.

(4) Dacwadaha ku xusan faqradda 3aad ee qodobkan waxaa qaadi kara maxkamad awood u leh, gabboodfalladaasna lama siin karo gabbaad nooc kasta oo uu yahay, lamana cafin karo haddii uusan Dastuurku si kale u dhigin.

(5) Dawladdu waxay qaadaysaa tallaabooyin caddaaladeed, garsooreed, maamuleed, tacliimeed iyo tallaabo kasta oo kale, oo ay uga hortageyso, ku ciqaabmarineyso ama ugu dibgarnaqayso si ay u saxdo cid kasta oo dhibaato geysatay maqaam kasta oo ay leeyihiiin.

(6) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa nidaaminaya dib-uxaqsooridda xadgudubyada xuquuqda aasaasiga ah.

Qodobka 40aad: Fasiraadda Xuquuqda Aasaasiga ah

(1) Marka la fasirayo xuquuqda ku xusan cutubkan waa in maxkamad awood u leh ay raadiso qeexidda ujeeddooyinka laga leeyahay xuquuqda aasaasiga ah iyo qiyamka saldhigga u ah Dastuurkan.

(2) Marka ay fasirayso xuquuqahani waxay maxkamaddu tixgelineysaa Shareecada Islaamka, qaanuunka dawliga ah, dhaqanka suubban ee Soomaaliyeed iyo mabaadi'da iyo halbeegyada fasiraadda xeerarka ee caalamiga ah, ilaa iyo inta fasiraaddaas aysan ka hor imaanayn Dastuurka iyo qiyamka saldhigga u ah.

(3) Aqoonsiga xuquuqda aasaasiga ah ee ku xusan cutubkan kama hor imaaan karaan xuquuqda kale ee Shareecada Islaamku aqoonsatay.

Qodobka 41aad: Guddiga Xuquuqda Aadanaha

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Madaxabannaan ee Xuquuqda Aadanaha oo uu waajibkiisu yahay:
   (a) Xoojinta, sare u qaadidda, difaacidda, xushmeynta iyo xaqiijinta qiyamka xuquuqda aadanaha iyo xoriyadaha guud si waafaqsan: Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
   (b) U kuurgelidda, baarista iyo diyaarinta warbixinno la xiriira xaaladda xuquuqda aadanaha ee dalka;
   (c) Ka hortagga tacaddiyada iyo ku xadgudubyada xuquuqda aadanaha iyo ku wargelintooda hay'adaha qaranka ee ay khusayso;
   (d) Hubinta dammaanadqaadka xuquuqda aasaasiga iyo dhawrista habdhaqanka xuquuqda aadanaha ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
   (e) Ka talabixinta habka ugu habboon ee lagu dhawri karo xuquuqda aadanaha iyo xaqsoorka gabboodfallada iyo kala talinta dawladda ee ka mid noqoshada iyo gelidda heshiisyada caalamiga ah ee xuquuqda aadanaha ee aan ka hor imaanayn Shareecada Islaamka iyo Dastuurka;
   (f) Baarista iyo diiwaangelinta xadgudubyada xuquuqda aadanaha, kormeeridda xabsiyada iyo goobaha kale ee dadka lagu xiro iyo wacyigelinta bulshada ee xuquuqda aadanaha; iyo
   (g) Qabashada hawl kasta oo kale ee uu xeerku u xilsaaro.

(2) Guddigu wuxuu ka koobanyahay sagaal (9) xubnood oo uu soojeediyo Golaha Wasiirrada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya, Baarlamaanka Federaalkuna uu ansixiyo, Madaxweynaha Jamhuuriyadduna ku meelmariyo xeer madaxweyne.

(3) Baarlamaanka Fedeeraalka Soomaaliya wuxuu soo saarayaa xeer qeexaya shuruudaha xubnaha iyo dhammaan arrimaha u muhiimka ah guddiga.

Madaxa Saddexaad: Waajibaadka Muwaaddinka

Qodobka 42aad: Waajibaadka Muwaaddinka

(1) Sida Diinta Islaamku qabto, caddaaladdu waxay ku jirtaa isudheellitirnaanta xuquuqda iyo waajibaadka.

(2) Muwaaddin kasta ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa waajib ku ah inuu u hoggaansamo arrimaha soo socda:

- (a) Noqdo waddani daacad u ah horumarinta iyo wanaagga dalkiisa;
- (b) Difaaco ilaaliyana diinta, dalka, dadka iyo karaamada aadanaha.
- (c) Adkeeyo midnimada qaranka, isaga oo kaashanaya muwaaddiniinta kale;
- (d) Horumariyo mas'uuliyadda waalidnimo;
- (e) Barto aasaasiyaadka diinta Islaamka;
- (f) Si buuxda u barto, u xurmeeyo, ku dhaqmo, u hoggaansamo, difaacaana Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (g) Horumariyo mabda'a islaxisaabtanka iyo sarraynta sharciga;
- (h) Bixiyo canshuurta si waafaqsan xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (i) Ka qaybqaato hawlaha waxtarka u leh muwaaddinka, qoyska, wanaagga guud iyo in uu ka qaybqaato horumarinta qaranka iyo bulshada uu la noolyahay;
- (j) Ka ilaaliyo deegaanka wasakhda iyo waxyeellada aan loo baahnayn;
- (k) Dhawro xuquuqda xayawaanaadka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
- (l) Inuu codeeyo doorashooyinka.

(3) Marka la fasirayo waajibaadka ku xusan faqradda 2aad ee qodobkan laguma xaddidi karo xuquuqda aasaasiga ah ee ku xusan cutubkan.

CUTUBKA SADDEXAAD: DHULKA, HANTIDA IYO DEEGAANKA

Qodobka 43aad: Dhulka

(1) Allaahu Subxaanahu wa Tacaalaa (SWT) ka sokow, dhulka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa wadajir u leh shacbiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Dhulku waa khayraadka koowaad ee Soomaaliya iyo saldhigga nolosha dadka.

(3) Dhulka waxaa lagu haysan karaa, laguna sheegan karaa si waafaqsan xeerarka dhaqangalka ka ah Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Dhulka waxaa lagu haysan karaa, loo adeegsanayaa, loona maamulayaa si caddaalad ah oo u agaasiman waxsoosaarid uu dhulku xammili karo, waxna u dhimayn, kana soo horjeedin xeerarka dhaqangalka ka ah dalka iyo danta guud.

(5) Xukuumadda Federaalku, iyadoo la tashaneysa dawalad goboleedyada iyo ciddii kale oo ay khuseyso, waxay dejineysaa siyaasadda dhulka qaran oo lagu horumarinayo maamulka dhulka si joogto ahna dib-u-eegis loogu sameeyo, si loo xaqiijiyo:

(a) Dhawrista deegaaneed ee u nugul waxyeellada saameeya isudheellitirnaanta xiriirka deegaaneed iyo meelaha kale ay ku jirto dan guud;
(b) Ilaalinta goobaha taariikhiga ah, iyadoo loo aqoonsanayo in ay yihiin dhaxal taariikhi ah ;
(c) In loo simanyahay fursadaha helitaanka dhulka iyo ka faa'iideysiga khayraadkiisa;
(d) In si sugan loo dammaanadqaado milkiyadda dhulka iyo diiwaangelinta;
(e) In si sugan loo xaqiijiyo in dhulka loo dheefsado si waafaqsan mabaadi'da xeerinaya isticmaalka dhulka iyadoo aan wax dhibaato ah loo geysan;
(f) In xal degdeg ah oo maangal ah laga gaaro khilaafaadka ku saabsan dhulka iyo milkiyaddiisa;
(g) In la xaddido inta uu la ekaan karo dhulka qof ama shirkad ay milkiyad ahaan u yeelan karto; iyo
(h) In la nidaamiyo dhaqdhaqaaqa suuqa ka ganacsiga ee dhulka, si loo ilaaliyo xuquuqda milkiilayaasha dhulalka yar leh.

(6) Dawlad goboleedyadu waxay dejinayaan siyaasad dhuleed oo heerkooda ah, oo aan ka hor imaanayn siyaasadda qaran ee dhulka iyo xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya.

(7) Baaxadda dhulka, muddada isticmaalka iyo shuruudaha lagu bixinayo fasaxa isticmaalka dhulka waxaa lagu soo saarayaa xeer, haseyeeshe, ma jiri karto qayb ka mid ah dhulka, badda ama hawada dalka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo loo bixin karo fasax istacmaal joogto ah.

(8) Dawladda Federaalka oo keliya ayaa u fasaxi karta qof ama hay'ad shisheeye isticmaalka ama heshiis kiro ah ee dhul, bad ama meel ka mid ah geyiga Jamhuuriyadda, muddo aan ka badnayn midda xeer ku cayiman, waana haddii heshiiskaas ay dan guud ku jirto, islamarkaasna aan dhib ku aheyn madaxbannaanida Jamhuuriyadda, uuna ansixiyo Baarlaamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 44aad: Khayraadka Dabiiciga Ah

(1) Khayraadka dabiiciga ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa hanti qaran waxaana looga faa'iideysanayaa qaab waara, oo badda iyo dhulkuba xammili karaan, oo aan wax u dhimayn shacabkana waxtar u leh.

(2) Waxaa xeer lagu dhisayaa hay'ado u xilsaaran maareynta milkiyadda iyo in khayraadka dabiiciga ah looga faa'iideysto si aan badda iyo berriga dhulka wax u dhimayn oo waxyeellana ka ilaalinaysa hantida dabiiciga ah, hay'adahaas oo ay ka mid yihiin balse aan ku koobnayn:

- (a) Hay'adda Macdanta;
- (b) Hay'adda Biyaha;
- (c) Hay'adda Betroolka; iyo
- (d) Hay'adda Ugaarta iyo Duurjoogta.

(3) Guddiga Qoondaynta iyo Wadaagga Dakhliga waa in uu sugaa in dakhliga ka yimaada hantida dabiiciga ah ay si caddaalad ah u wadaagaan Dawladda Federaalka, dawlad goboleedyada iyo dawladaha hoose ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 45aad: Deegaanka

(1) Dhammaan heerarka kala duwan ee hay'adaha dawladda waxaa waajib ku ah ilaalinta, kaydinta iyo dhawrista deegaanka, iyadoo laga hortagayo xaalufinta, wasakheynta, iyo waxyeello kasta oo kale.

(2) Dhammaan dadka ku nool Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa waajib ku ah ilaalinta, kobcinta deegaanka iyo ka qaybgalka horumarinta, fulinta, maareynta, xannaanaynta iyo dhawrista khayraadka dabiiciga ah iyo deegaankaba.

(3) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyadu waa in ay:

- (a) Ilaaliyaan nidaamka ka faa'iideysiga dhulka, isticmaalka, maareynta, dhawrista deegaanka iyo hantida khayraadka dabiiciga ah, si aan wax u dhimayn;
- (b) U hawlgalaan sidii dalka loo gaarsiin lahaa in uu noqdo degaan dhulkiisu doogeysanyahay oo dhirtuna ku hagoogantahay;
- (c) Shacabka ku wacyigeliyaan, kuna dhiirrigeliyaan ka qaybqaadashada maareynta, ilaalinta iyo dhawraarinta deegaanka;
- (d) Ilaaliyaan ugaarta, isirhayeenka iyo noocyada nafleyda kala duwan;
- (e) Dejiyaan nidaamyo qiimeeya ilaa heerka ay gaarsiisantahay saameeynta waxyeellada degaanka iyo u kuurgalka xaaladaha degaanka;
- (f) Ciribtiraan waxyaabaha deegaanka halis ku ah;

(g) Qaadaan tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah dib u noolaynta, dib-udhiraynta, kor u qaadidda, ilaalinta deegaanka, ka hortagga wixii waxyeellayn kara khayraadka dabiiciga ah iyo deegaanka Jamhuuriyadda;
(h) Ka taxadaraan, kana hortagaan waxyeellada saamayn karta ama sababi karta isbeddelka cimilada; iyo
(i) Maamnuucaan xaalufinta dhirta iyo ka ganacsiga dhuxusha.

(4) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedka hadba ay saameynta waxyeellada deegaanka gaartey waa in ay:
(a) Qaadaan tallaabooyin degdeg ah oo lagu dhaqangalinayo ka hortagga iyo nadiifinta wasakhda iyo haraaga sunta halista ah ee lagu shubay ama lagu duugay dhulka, badda, wabiyada. iyo harooyinka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
(b) Soojeediyaan xeer oo ay xeeriyaan tallaabooyin degdeg ah oo lagama maarmaanka u ah ka hortagga wasakh ku daadinta iyo ku xabaalidda dalka, taasoo ah xeerjebin xeerka dalka iyo ku xadgudub gobannimada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
(c) Qaadaan tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah in laga qaado magdhaw kuwa mas'uulka ka ah ku daadinta iyo ku xabaalidda wasakhdaas; ha joogeen Jamhuuriydda Federaalka Soomaaliya gudaheeda ama meel kale.

(5) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa soo saaraya xeer qeexaya mabaadi'da guud ee lagu daryeelo deegaanka ee ku salaysan halbeegyo caalamiga ah ee lagu ilaalinayo, laguna dhawrayo deegaanka.

CUTUBKA AFARAAD: MATALAADDA SHACABKA

Madaxa Koowaad: Mabaadi'da Guud ee Matalaadda Shacabka

Qodobka 46aad: Awoodda Shacabka

(1) Allaahu Subxaanahu wa Tacaalaa (SWT) ka sokow, awoodda isxukunku waxay ka billaabataa kuna dhammaataa shacabka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, kaasoo leh awoodda la xisaabtanka hay'adaha dawladda ee heer kasta iyo wakiillada shacabka ee u xilsaaran maamulka dalka iyo adeegyada dadweynaha.

(2) Matalaadda shacabka ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ee heer kasta oo dawladdeed waa in ay ahaataa mid furan oo loo dhanyahay, muwaaddin kastana fursad u siinayasa in uu si madaxbannaan, oo aan takoor lahayn uga qaybqaato xukunka si toos ah ama si dadban, si fududna u fahmi karo xeerarkiisa iyo habraacyadiisa.

(3) Nidaamka matalaaddu waa inuu ahaado mid ka hortegi kara qalalaase ka dhalan kara tartammada siyaasadeed iyo natiijooyinka doorashada.

(4) Dawladda Federaalka Soomaaliya ayaa mas'uul ka ah xaqiijinta in dawlad goboleed kasta ay dhaqangeliso nidaam dimuquraadi ah oo waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyada Federaalka Soomaaliya.

Madaxa Labaad: Doorashooyinka

Qodobka 47aad: Mabaadi'da Guud ee Doorashooyinka

Mabaadi'da guud ee nidaamka doorashooyinku waa in ay ahaadaan kuwo:

(1) Xor ah, caddaalad ah, codkuna qarsoodi yahay, oo ka maran: takoor, eex, musuqmaasuq, cabsigelin, hanjabaad, marinhabaabin iyo faragelin nooc kasta oo ay tahay.

(2) Dammaanadqaada xuquuqda siyaasadeed ee muwaaddinka sida ku xusan Qodobka 21aad ee Dastuurka.

(3) Sugaya geeddisocodka doorashada, oo si sahlan loo fahmi karo xeerarkiisa, qaababkiisa iyo habraacyadiisaba, uuna fulinayo Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha.

(4) Dammaanadqaadaya in dhammaan muwaaddiniinta buuxiyey shuruudaha xeerku tilmaamayo ay leeyihiin xaqa dhiibashada codkooda si siman.

(5) Xeer ku salaysan, geeddisocodkiisana loo maareeyey, loona korjoogteeyey si madaxbannaan oo sugaya hab daahfuran oo isla xisaabtan leh.

(6) Hubinaya in aan lagu xadgudbin midnimada Jamhuuriyadda iyo bulshada Soomaaliya.

(7) Xaqiijinaya ka qaybgalka haweenka ee goleyaasha xeerdejinta iyo xisbiyada siyaasadeed, iyadoo qoondada haweenka lagu nidaaminayo xeerar uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(8) Dammaanadqaadaya in dhammaan qaybaha kala duwan ee bulshada ay helaan matalaad caddaalad ah siiba dadka naafada ah.

(9) Sugaya in bulshada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ay helaan matalaad caddaalad ah, siiba beelaha laga tirada badanyahay; si loo gaaro caddaalad bulsho.

(10) Dhiirrigelinaya nidaamka siyaasadeed ee xisbiyada badan, islamarkaana tixgelinaya xaaladda amni iyo tan dhaqandhaqaale ee Jamhuuriyadda.

(11) Ka hortagga hurinta colaadaha.

Qodobka 48aad: Nidaamka Doorashooyinka

Hannaanka doorashooyinka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa mid ku salaysan qof iyo cod, waxaana qeexaya xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 49aad: Hay'adaha Sida Tooska ah loo Dooranayo

(1) Hay'adaha dastuuriga ah oo muwaaddiniintu sida tooska ah u dooranayaan waa:
   (a) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo ka kooban Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare;
   (b) Golaha Wakiillada Dawlad Goboleedka; iyo
   (c) Golaha Degaanka ee Dawladaha Hoose.

(2) Xubnaha u tartamaya kuraasta Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, waxaa cod qarsoodi ah oo madaxbannaan ku dooranaya muwaaddiniinta buuxiyey shuruudaha codbixiye.

(3) Xubnaha ku tartamaya kuraasta Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, waxaa cod qarsoodi ah oo madaxbannaan ku dooranaya keliya muwaaddiniinta deggan dawlad goboleedka kuwaas oo buuxiyey shuruudaha codbixiye.

(4) Xubnaha ku tartamaya kuraasta Golaha Wakiillada ee Dawlad Goboleed kasta waxaa cod qarsoodi ah, oo madaxbannaan ku dooranaya muwaaddiniinta deggan dawlad goboleedkaas oo buuxiyey shuruudaha codbixiye.

(5) Goleyaasha degaanka waxaa cod qarsoodi ah oo madaxbannaan ku dooranaya muwaaddininta deggan degmooyinka oo buuxiyey shuruudaha codbixiye.

Qodobka 50aad: Muddada Xilhaynta

Muddada xilhaynta hay'adaha dastuuriga ah oo sida tooska loo doooranayo ee ku xusan Qodobka 49aad, faqraddiisa 1aad waa shan (5) sano.

Qodobka 51aad: Codbixiyaha

(1) Muwaaddin kasta oo buuxiyey shuruudaha xeerku tilmaamayo, gaarayna da'da siddeed iyo toban (18) sano waqtiga diiwaangelinta, wuxuu xaq u leeyahay in uu isdiwaangeliyo, si uu u codeeyo.

(2) Codbixiyeyaasha diiwaangashan waxay, si siman, xaq ugu wadaleeyihiin dhiibashada codkooda, waana in la ilaaliyo rabitaankooda iyo kalsoonidooda.

(3) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha wuxuu mas'uul ka yahay diiwaangelinta isagoo diyaarinaya diiwaanka codbixiyeyaasha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Dadka aan xaqa u lahayn diiwaangelintu waa:
  (a) Dadka aan dhimirkoodu dhammayn; iyo
  (b) Qof ay maxkamad awood u leh ku ridday xukun kamadambays ah oo la xiriira dembi doorasho shantii (5) sano ee la soo dhaafay ama maxkamaddaasi ay ka mamnuucdo xaqa codaynta, ama dembi uu galay awgeed xabsi uu ku jiro.

Madaxa Saddexaad: Xisbiyada Siyaasadeed

Qodobka 52aad: Dowrka Xisbiyada Siyaasadeed

(1) Xisbiyada siyaasadeed waxay, si nabadgelyo iyo dimuqaraadi ah, ugu tartamayaan hoggaanka siyaasadda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xisbiyada siyaasadeed, ha ahaadeen kuwa xukunka haya ama kuwa mucaaradka ah, waxay ka midyihiin tiirarka nolosha siyaasadda iyo dimuqraadiyadda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 53aad: Shuruudaha Xisbiyada Siyaasadeed

(1) Xisbi siyaasadeed kasta waa in uu buuxiyaa shuruudaha soo socda:
  (a) In uu ilaaliyaa, ku dhaqmaa, adkeyaa, horumariyaana midnimada Jamhuuriyadda;
  (b) In uu u hoggaansamaa Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyo talinta sharciga;
  (c) In uu u taaganyahay xurmaynta, qaddarinta, horumarinta iyo difaaca xuquuqda aadanaha;
  (d) In uu u hoggaansamaa mabaadi'da dimuqraadiyadda iyo maamulwanaagga;

(e) In uu xaqiijiyaa matalaadda dadweynaha oo loo dhanyahay siiyaanna mudnaan gaar ah beelaha laga tirada badanyahay iyo dadka naafada ah ay ku leeyihiin xubinnimada iyo hoggaamintaba;
(f) In uu siiyo mudnaan gaar ah haweenka; iyo
(g) In uu maraa habraaca diiwaangelinta xisbiyada iyo xurmaynta xeerdhaqanka xisbiyada siyaasadeed.

(2) Waxaa reebban xisbi kasta oo:
(a) Qarsoodi ah, qaab ciidan ama ciidan u yaalle ah ama u abaabulan colaad si ujeeddooyinkiisu ku gaaro, ama u hubeysan in xukun uu ku qabsado, ama leh magac ama astaan qabiil;
(b) U ololeeya kalagoynta dalka iyo iskudirka bulshada;
(c) Adeegsada maaliyad ka timid ilo aan sharci ahayn; iyo
(d) Adeegsada hanti dawladeed ama la yimaada fal laaluush iyo musuqmaasuq, si uu u gaaro dano gaar ah.

Qodobka 54aad: Tartanka Xisbiyada Siyaasadeed

Doorashooyinka hay'adaha kala duwan waxaa ku tartamaya ururrada ama xisbiyada siyaasadeed ee sida rasmiga ah uga diiwaangashan Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha. Baarlamaanka Federaalka ayaa soo saaraya xeer faahfaahinaya habraaca diiwaangelinta ururrada iyo xisbiyada siyaasadeed, iyadoo ururkii hela boqolkiiba toban (10%) tirada xubnaha labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya uu noqonayo xisbi qaran.

Madaxa Afaraad: Maamulka Doorashooyinka

Qodobka 55aad: Dhisidda Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha

Waxaa la dhisayaa Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha oo u xilsaaran maamulka doorashooyinka dalka oo dhan iyo maareyntoodaba heer kasta, si loo helo doorashooyin hufan, daahfuran oo xor iyo xalaal ah.

Qodobka 56aad: Xilka iyo Waajibaadka Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha

(1) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waxaa xilkiisa iyo waajibaadkiisa ka mid ah:

(a) in uu maamulo, la socdo, xaqiijiyo habsami-usocodka, xalaalnimada iyo hufnaanta, doorashooyinka heerarka kala duwan ee dawladda iyo in uu ku dhawaaqo natiijada doorashooyinka;
(b) in uu si joogta ah u diiwaangeliyo codbixiyeyaasha doorashooyinka oo dhan;
(c) in uu diyaariyo, abaabulo, fududeeyo, qabto heerarka kala duwan ee doorashooyinka guud;
(d) in uu si joogta ah u diiwaangeliyo ururrada ama xisbiyada siyaasadeed iyo musharraxiinta doorashooyinka guud ee heerarka kala duwan;
(e) in uu soohdimeeyo degaan doorashooyinka, si xilliyeysanna u asteeyo xarumaha codbixinta;
(f) in uu dejiyo hab dhaqanka doorashooyinka ee musharraxiinta iyo xisbiyada siyaasadda;
(g) in uu cayimo tirada iyo goobaha codbixinta ee dalka;
(h) in uu diyaariyo, maamulana agabka doorashada iyo goobaha codbixinta;
(i) in uu sameeyo daraasad iyo khariidado la xiriira astaynta soohdimaha deegannada, asagoo kaashanaya khuburro;
(j) in uu u soojeediyo talooyin Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya sidii loo soohdimeeyo xuduudaha degaannada, asagoo tixgelinaya xogta: dadka, dhulka, xaaladda siyaasadeed iyo kan dhaqan, si uu baarlamaanku go'aan uga gaaro arrimaha xuduudaha; iyo
(k) in uu fuliyo hawl kasta ee kale oo la xiriirta arrimaha doorashooyinka iyo soohdimaha, oo ku xusan Dastuurka ama xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 57aad: Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha

(1) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha wuxuu ka koobanyahay siddeed iyo toban (18) xubnood, oo uu soojeedinayo Golaha Wasiirrada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya, oo la soo tashaday hay'adaha ay khuseyso, Baarlamaanka Federaalkuna uu ansixiyo, Madaxweynaha Jamhuuriyadda uu ku meelmariyo xeer madaxweyne.

(2) Guddoomiyaha iyo guddoomiye kuxigeenka guddiga waxaa iska dhexdooranaya xubnaha guddiga.

Qodobka 58aad: Shuruudaha Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha

(1) Xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waxaa ka mid noqon kara qof kasta oo buuxiya shuruudahan soo socda:
   - (a) in uu yahay muwaaddin; da'diisuna ka yareyn soddon iyo shan (35) sano;
   - (b) in uu leeyahay anshax iyo sumcad wanaagsan;
   - (c) in uu haysto shahaado jaamacadeed oo la aqoonsanyahay; iyo
   - (d) in uu leeyahay ugu yaraan toban (10) sano waaya-aragnimo maamul ama sharci.

(2) Xubinnimada guddiga looma magacaabi karo dadka soo socda:
   - (a) Qof ka tirsan xisbi siyaasadeed;
   - (b) Qof ay maxkamad ku ridday xukun kamadambays ah oo ay ciqaabtiisu gaarsiisan tahay shan (5) sano;
   - (c) Qof kasta oo ka haya xil dawladeed hay'adaha dawladda ee heer federaal iyo heer dawlad gobaleed xilliga magacaabista ama lixdii bilood ee ka horreysay; iyo
   - (d) Qof kasta oo ay ka mamnuucaan xeerarka Dawladda Federaalka.

Qodobka 59aad: Xilwaayidda Xubnaha Guddiga

Xubnaha Guddigu waxay xilkooda ku waayi karaan oo keliya arrimaha soo socda midkood:

(1) Geeri;
(2) Istiqaalad qoraal ah oo uu u gudbiyey guddiga lagana aqbalo;
(3) Xilgudasho la'aan joogta ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyey dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsanyahay;
(4) Xukun maxkamadeed oo kamadambays ah ee ku xusan Qodobka 58aad faqraddiisa 2aad xarafka (b);
(5) Aqbalaadda xil kale oo dawladeed;
(6) Muddada xilhaynta oo dhammaata; iyo
(7) Arrin kasta oo kale, oo lagu xuso Dastuurka ama xeerarka kale ee Dawladda Federaalka.

Qodobka 60aad: Muddada Xilhaynta Xubnaha Guddiga

Muddada xilhaynta xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waa lix sano oo hal mar ah oo aan dib u cusboonaysiin lahayn.

CUTUBKA SHANAAD: NIDAAMKA FEDERAALKA IYO BAAHSANAANTA AWOODDA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Madaxa Koowaad: Qaabdhismeedka Dawladda

Qodobka 61aad: Heerarka Dawladda

(1) Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay ka koobantahay saddex (3) heer dawladeed oo kala ah:

(a) Dawladda Federaalka;
(b) Dawlad Goboleedyada; iyo
(c) Dawladaha Hoose.

(2) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxay waajibaadkeeda u gudanaysaa si waafaqsan Dastuurka Federaalka, halka ay dawlad goboleedyadu u gudanayaan si waafaqsan Dastuurka Federaalka, dastuurka dawlad goboleedka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 62aad: Dhismaha Dawlad Goboleedyada iyo Soohdimahooda

(1) Dhismaha dawlad goboleedka waxaa loo marayaa axkaamta ku xusan qodobkan iyadoo aan wax loo dhimayn dawlad goboleedyada jiray ka hor dhaqangalka Dastuurkan.

(2) Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa go'aan ka gaaraya oggolaanshaha dhismaha dawlad goboleedka ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Marka ay dhismaan dawlad goboleedyada waxaa wax-kabeddel lagu samayn karaa oo keliya marka ay heshiis ku wada gaaraan dhinacyda dawlad goboleeyada ay khuseyso. Haddii ay heshiin waayaan waxaa khilaafkooda lagu xallinayaa habraac maxkamadeed waxaana go'aan ka gaaraya Maxkamadda Dastuurka.

(4) Soohdimaha dawlad goboleed kasta waxay ku salaysnaanayaan soohdimihii gobollada dalka sidii ay u jireen 1991-kii.

(5) Dawlad goboleed waxaa ku midoobi kara laba gobol iyo wixii ka badan oo deris ah ayagoo xor u ah go'aankooda.

(6) Gobol gooni isu taagi kara dawlad goboleed ahaan ma jiro, Xukuumadda Federaalka Soomaaliya ayaana maamulaysa gobolkaas inta uu ku biirayo gobol ama dawlad goboleed kale.

Qodobka 63aad: Maqaamka Caasimadda iyo Matalaadda Gobolka Banaadir

(1) Maamulka Caasimadda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxa uu yeelanayaa golaha Caasimadda, gole fulin iyo garsoor.

(2) Golaha Caasimadda oo ku salaysan matalaadda shacabka caasimadda waxaa laga soo dooranayaa degmooyinka Gobolka Banaadir.

(3) Duqa Caasimadda iyo kuxigennadiisa waxaa dooranaya golaha Caasimadda. Duqa Caasimaddu waxa uu magacaabayaa xoghayeyaal.

(4) Gobolka Banaadir waxa uu yeelanayaa xildhibaanno ku matala Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, si la mid ah gobollada kale ee dalka.

(5) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxa ay mas'uul ka tahay arrimaha amniga iyo siyaasadda ee Caasimadda Jamhuuriyadda iyo arrimaha kale ee uu jideeyey xeer uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(6) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxa ay soo magacaabaysaa mas'uul sare oo wakiil uga noqda waajibaadkeeda la xiriira arrimaha Caasimadda iyo Gobolka Banaadir.

(7) Marka laga reebo arrimaha ku xusan faqradda 5aad ee qodobkan iyo arrimaha kale ee xeerarka dalka si kale loogu qeexay, Caasimadda Jamhuuriyadda waxay leedahay awoodaha ku xusan Jadwalka Labaad (C) ee Dastuurka.

(8) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa soo saaraya xeer gaar ah oo lagu nidaamiyo arrimaha la xiriira Caasimadda iyo Gobolka Banaadir, wadashaqaynta iyo xilka iyo waajibaadka ka dhaxeeya Dawladda Federaalka Soomaaliya iyo Caasimadda/Gobolka Banaadir.

Madaxa Labaad: Iskaashiga Heerarka Dawladda

Qodobka 64aad: Mabaadi'da Federaalka

(1) Dhammaan heerarka kala duwan ee dawladda waa in ay dhawraan una hoggaansamaan mabaadi'da federaalka ee soo socda:

(a) In awoodda dawladdu baahsantahay, una qaybsantahay dhammaan heerarka kala duwan ee dawladda;

(b) In muwaaddin walba, meel kasta uu ka joogo dalka iyo degaan kasta, helo xuquuq, adeegyo iyo waxqabad dawladeed oo isku mid ah oo ku dhisan xaqsoor;

(c) In heer kasta oo dawladeed uu helo kalsoonida iyo taageerada shacabka;

(d) In uu jiro xiriir iskaashi iyo wadashaqeyn joogta ah oo u dhaxeeya Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada iyo sidoo kale dawlad goboleedyada dhexdooda, iyada oo la ilaalinayo midnimada masiiriga ah ee qaranka;

(e) In mas'uuliyadda fulinta adeegyada loo dhiibo hadba heerka dawladeed ee awood ku filan u leh, sida ugu waxku-oolsanna u fulin kara, uguna dhow muwaaddinka adeegga loo qabanayo;

(f) In heerarka kala duwan ee dawladda ay si caddaalad ah u wadaagayaan una qeybsanayaan khayraadka iyo dakhliga dalka; iyo

(g) In khilaaf kasta, oo ka dhex dhasha Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada ama dawlad goboleedyada dhexdooda lagu xalliyo wada xaajood. Haddii lagu guulaysan waayana waxaa loo gudbinayaa Golaha Aqalka Sare si uu go'aan uga gaaro, ka hor inta aan loo gudbin Maxkamadda Dastuurka.

Qodobka 65aad: Xiriirka Iskaashi ee u Dhexeeya Heerarka kala duwan ee Dawladda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Dhammaan heerarka dawladeed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa in ay dhawraan, una hoggaansamaan Dastuurka Federaalka, iyaga oo aan isasiinayn awood ka baxsan midda uu Dastuurka Federaalka u asteeyay.

(2) Heer kasta oo dawladeed, ha ahaadeen heerar siman ama kuwo kala sarreeya, waa in ay yeeshaan xiriir iskaashi oo wanaagsan.

(3) Heer kasta oo dawladeed waa in uu tixgeliyaa, ilaaliyaana xadka awoodaha loo asteeyay iyo awoodaha ay leeyihiin heerarka kale ee dawladda, waana in uu:

(a) La yeeshaa heerarka kale ee dawladda xurmayn iyo xiriir walaaltinimo oo waxku-ool ah, kana shaqeeyaa midnimada iyo wadajirka shacabka;

(b) Ku wargeliyaa hay'adaha kale siyaasadaha iyo hawlaha uu ka fulinayo degaannadooda kuwaas oo saamayn ku yeelan kara degaannada heerarka kale; iyo
(c) Dejiyo siyaasado u adeegaya qorsheynta iyo hirgelinta mashaariicda horumarineed oo wadajir ah.

(4) Si loo xaqiijiyo jiritaanka iyo horumarinta xiriirka iskaashi ee Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada, waa in la joogteeyo wadashaqeyn wanaagsan si sare loogu qaado:
(a) Xoojinta midnimada qaranka;
(b) Amniga iyo nabadda;
(c) Horumarinta dhaqandhaqaale ee qaranka iyo siyaasadaha ganacsiga ee dalka;
(d) Kor u qaadidda daryeelka iyo horumarinta dhaqaalaha dadka;
(e) Wadaagidda xogta ee heerarka kala duwan ee dawladda; iyo
(f) Dejinta siyaasadaha iyo halbeegyada federaalka iyo dhaqangelintooda ee la xiriira awoodaha wadaagga ah.

(5) Baarlamaanka Federaalka ayaa soo saaraya xeer qeexaya dhisidda hay'ado iyo dejinta habraacyo fududeynaya wadashaqeynta heerarka kala duwan ee dawladda.

Qodobka 66aad: Heshiisyada Iskaashiga ee Heerarka Dawladda

(1) Dawlad goboleedyadu waxay geli karaan heshiisyo iskaashi dhexdooda ah ama heshiisyo iskaashi oo u dhaxeeya Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada, kuwaas oo aan ka hor imaanayn Dastuurka Federaalka.

(2) Heshiisyada leh saameyn siyaasadeed, dhaqaale guud ee u dhexeeya Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada waxay u baahanyihiin ansixinta Baarlamaanka Federaalka. Halka golaha wakiillada dawlad goboleedyada ay ansixinayaan heshiisyada u dhexeeya dawlad goboleedyada ee aan ka hor imanayn Dastuurka Federaalka.

Madaxa Saddexaad: Astaynta Awoodaha ee Heerarka kala duwan ee Dawladda

Qodobka 67aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawladda Federaalka

(1) Dawladda Federaalku waxay yeelanaysaa awoodo u gaar ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (A) ee Dastuurka.

(2) Dawladda Federaalku waxay mas'uul ka tahay dejinta xeerarka, siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, halbeegyada, la socodka, maalgelinta iyo fulinta awoodaheeda u gaarka ah.

Qodobka 68aad: Awoodaha Wadaagga ah

(1) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada waxay wadaagayaan awoodaha iyo waajibaadka ku xusan Jadwalka Labaad (B) ee Dastuurka.

(2) Awoodaha la wadaago ee ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan, mas'uuliyadda dejinta xeerarka, siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, halbeegyada iyo la socodka waxaa u xilsaaran Dawladda Federaalka.

(3) Dhaqangelinta iyo fulinta awoodaha la wadaago waxaa u xilsaaran dawlad goboleedyada.

Qodobka 69aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawlad Goboleedyada

(1) Dawlad goboleedyadu waxay yeelanayaan awoodo u gaar ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (C) ee Dastuurka.

(2) Dawlad goboleedyadu waxay mas'uul ka yihiin dejinta xeerarka, siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, halbeegyada, la socodka, maalgelinta iyo fulinta awoodohooda u gaarka ah.

Qodobka 70aad: Awoodaha u Gaarka ah Dawladaha Hoose

(1) Dawladaha hoose waxay yeelanayaan awoodo u gaar ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (D) ee Dastuurka.

(2) Dawladaha hoose waxay mas'uul ka yihiin dejinta siyaasadaha, xeernidaamiyeyaasha, halbeegyada, la socodka, maalgelinta iyo fulinta awoodahooda u gaarka ah.

Qodobka 71aad: Awoodaha Haraaga ah

Awoodaha haraaga ah waxaa heshiis ka gaaraya Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada.

Qodobka 72aad: Erginta Awoodaha

(1) Dawladda Federaalku waxay dawlad goboleedyada iyo golayaashooda wakiillada u wakiilan kartaa awoodaheeda u gaarka ah iyadoo la raacayo ansixinta Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(2) Dawlad goboleedku wuxuu Dawladda Federaalka u wakiilan karaa awoodaha u gaarka ah iyadoo la raacayo ansixinta golaha wakiillada dawlad goboleedkooda.

(3) Dawladaha hoose waxay dawlad goboleedkooda u wakiilan karaan awoodaha u gaarka ah.

Qodobka 73aad: Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka

(1) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxay awood u leedahay in ay soo dhexgasho dawlad goboleedyada keliya marka midnimada dhuleed, amniga qaranka, ama madaxbannaanida Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ay khatar ku jirto iyo duruufo adag oo ku yimaada dawlad goboleedka ee uu maareyn waayo.

(2) Baarlamaanka Federaalka ayaa soo saaraya xeer nidaaminaya gudashada iyo fulinta soo dhexgalka.

Qodobka 74aad: Habraaca Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka

(1) Dawladda Federaalku waa inay ku wargalisaa dawlad goboleedka ay khuseyso, iyada oo faahfaahinaysa sababaha maangalka ah ee soo dhexgalka.

(2) Dawladda Federaalku waa inay la tashato hoggaanka dawlad goboleedka, oo ay raadiso xal inta aanay qaadin tallaabooyinka soo dhexgalka.

(3) Markii ay jirto xaalad degdeg ah oo ayna suurtagal ahayn talawadaagga, Dawladda Federaalku waxay qaadi kartaa tallaabo degdeg ah, laakiin waa in tallaabadaas uu dib-u-eegis ku sameeyo Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka muddo afar iyo toban (14) maalmood gudahood ah.

Qodobka 75aad: Xaddidaadda Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka

(1) Soo dhexgalka Dawladda Federaalku waa in uu noqdo mid kumeelgaar ah, oo waafaqsan baahida loo qabo in dib loo soo celiyo nabadda, amniga, ama nidaamka dastuuriga ee dawlad goboleedka.

(2) Dawladda Federaalku waa inay ixtiraamto dawlad goboleedka oo aanay isku dayin inay wax-kabeddesho qaabdhismeedka siyaasadeed, dhaqaale, ama maamul ee dawlad goboleedka, marka laga reebo xaaladaha lagama maarmaanka ah si loo soo celiyo maamulka dastuuriga ah.

(3) Soo dhexgalku waa in uu joogsadaa isla marka la xalliyo sababaha keenay soo dhexgalka.

Qodobka 76aad: Korjoogtaynta Golaha Aqalka Sare ee Soo Dhexgalka Dawladda Federaalka

Soo dhexgalka Dawladda Federaalku waa in lagu horkeenaa Golaha Aqalka Sare muddo afar iyo toban (14) maalmood gudahood ah. Golaha Aqalka Sare wuxuu yeelanayaa awood uu ku ansixiyo, wax-kabeddelo, ama ku joojiyo soo dhexgalka Dawladda Federaalka, iyadoo la hubinayo in tallaabo kasta ay ku jirto xuduudda Dastuurka Federaalka.

CUTUBKA LIXAAD: BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Madaxa Koowaad: Qodobbo Guud

Qodobka 77aad: Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka

(1) Awoodda xeerdejinta qaranka waxaa u xilsaaran Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(2) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu ka koobanyahay laba gole oo kala ah Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare, wuxuuna gole walba waajibaadka u gaarka ah u gudanayaa goonidiisa, xilalka wadaagga ahna si wadajir ah.

Qodobka 78aad: Xilka Xubnaha Baarlamaanka Federaalka

(1) Xubin kasta, oo ka mid ah goleyaasha Baarlamaanka Federaalka marka ay waajibaadkeeda gudaneyso waa in ay ku shaqaysaa sida ay ku jirto danta ummadda iyo qaranka Soomaaliyeed.

(2) Xubin kasta, oo ka mid ah Golaha Shacabka, iyadoo gudanaysa waajibaadkeeda si waafaqsan faqradda 1aad ee qodobkan, waxaa xil gaar ah ka saaranyahay matalaadda dhammaan muwaaddiniinta oo idil, gaar ahaan degaanka laga soo doortay iyada oo aan loo eegin siyaasadda uu raacsanyahay iyo xisbiga uu ka tirsanyahay midna.

(3) Xubin kasta oo ka mid ah Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka waxaa xil gaar ah ka saaranyahay matalaadda danaha dawlad goboleedka ay matalayso iyo in ay ilaaliso nidaamka federaalka, iyada oo ahmiyad sare siineysa iskaashiga ka dhaxeeya dawlad goboleedyada dhexdooda iyo dawlad goboleedyada iyo Dawladda Federaalka, kuna shaqeyneysa dareen qarannimo.

Qodobka 79aad: Tirada Xubnaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu ka koobanyahay Golaha Shacabka oo laba boqol toddobataan iyo shan (275) xildhibaan ah iyo Golaha Aqalka Sare oo konton iyo afar (54) xildhibaan ah oo laga soo dooranayo 18 kii gobol ee dalka.

(2) Tirada guud ee xubnaha Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare waa in ay matalaad isudheellitiran ku yeeshaan dhammaan qaybaha bulshada.

(3) Qof kasta oo noqda Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, marka uu xilka banneeyo si nabad iyo dimuquraadiyad ah, wuxuu noqonayaa xildhibaan Golaha Aqalka Sare ah inta uu noolyahay haddii aan maamuus kaxayuubin lagu samayn iyadoo aanay muddadii xilhayntiisu dhammaan si waafaqsan Qodobka 113aad ee Dastuurkan, tirada xildhibaannadana dheeraad ayuu ka yahay.

Qodobka 80aad: Shuruudaha Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka

(1) Xubnaha labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxaa loo dooran karaa qof kasta, oo soo buuxiya shuruudaha soo socda:
- (a) Muwaaddin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (b) Xuquuqdiisa muwaaddinnimo go'aan maxkamadeed lagu hakin shantii sano ee ugu dambaysay, maxkamadina ayna si kamadambays ah ugu xukumin dembi ciqaabtiisu gaarsiisantahay shan (5) sano;
- (c) Dhimirkiisu dhanyahay;
- (d) Da'diisu tahay labaatan iyo shan (25) jir haddii uu u sharraxanyahay Golaha Shacabka ama soddon (30) jir haddii uu u sharraxanyahay Golaha Aqalka Sare, codbixiye ahaanna u diiwaangashanyahay;
- (e) Leeyahay aqoon heer jaamacadeed, oo la aqoonsanyahay ama waaya-aragnimo u dhiganta;
- (f) In musharraxa Golaha Shacabku leeyahay waaya-aragnimo shaqo ugu yaraan saddex sano, halka musharraxa Golaha Aqalka Sare leeyahay waaya-aragnimo shaqo ugu yaraan shan sano;
- (g) Ku sifoobo daacadnimo iyo ammaano;
- (h) Ugu yaraan in uu dalka sii deggenaa labo sano ka hor maalinta doorashada la qabanayo; iyo
- (i) Uu xubin ka yahay xisbi siyaasadeed oo ka diiwaangashan Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha.

(2) Ka hor inta aan qofka la oggolaan musharraxnimadiisa, Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha waa inuu hubiyo in musharraxu buuxiyey shuruudaha ku cad qodobkan.

Qodobka 81aad: Sababaha Lagu Lumiyo Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka

(1) Xubinnimada Baarlamaanka Federaalka waxaa lagu lumin karaa arrimaha soo socda midkood:
   (a) Geeri;
   (b) Iscasilaad uu xildhibaanku si rasmi ah ugu gudbiyo guddoomiyaha golaha uu ka tirsanyahay, si qoraal ahna looga aqbalo;
   (c) Xilgudasho la'aan joogta ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed, oo uu caddeeyay dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsayahay;
   (d) Ka maqnaansho labo kalfadhi oo caadi ah, iskuna xiga iyada oo aanay jirin cudurdaar maangal ah.
   (e) Xukun maxkamadeed oo kamadambays ah, oo gaaraya ugu yaraan shan (5) sano oo xabsi ah; iyo
   (f) Aqbalaadda xil kale oo dawladeed ee heerarka kala duwan ee dawladda.

(2) Sababaha lagu luminayo xubinnimada ku xusan faqradda 1 (c) iyo (d) ee qodobkan waxaa loo baahanyahay aqlabiyadda golaha uu ka tirsanyahay.

(3) Haddii xubin ka mid ah goleyaasha Baarlamaanka Federaalka booskeedu bannaanaato, habraaca buuxinta booska bannaan waxaa loo raacayaa Xeerka Doorashooyinka.

Qodobka 82aad: Dhaarta Xubnaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

Xubnaha labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waxaa kulankooda ugu horreeya dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ama garsoore uu usoo igmado, waxa ayna marayaan dhaartan:

"Aniga oo ah ______________________________,
waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan daacad ugu noqdo Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; dhawrana una hoggaansamo Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka dalka; iyo inaan u guto waajibaadkayga xildhibannimo oo ay ka midyihiin matalaadda, xeerdejinta iyo kormeerka si hufnaan, sharaf, xilkasnimo iyo mas'uuliyad ay ku jirto".

Qodobka 83aad: Xasaanadda iyo Xuquuqda Xubnaha Baarlamaanka Federaalka

(1) Xubin ka tirsan Baarlamaanka Federaalka dhibaato kama soo gaari karto fikradda ama codka uu ka hor dhiibto golaha iyo guddiyadiisa.

(2) Haddii aan laga haysan oggolaansho Golaha Shacabka ama Golaha Aqalka Sare, Xildhibaanka laguma oogi karo dacwad ciqaabeed; lama xiri karo lamana baari karo qof ahaan, hoygiisa ama meeshii kale oo u gaar ah, haddaan lagu qaban isagoo faraha kula jira faldembiyeed, sharci ahaan khasab ay tahay in la qabto.

(3) Dacwadaha aan ciqaabta ahayn ee ka dhanka ah xildhibaanka waxaa la furi karaa iyada oo aan loo baahnayn oggolaanshaha golaha uu ka tirsanyahay.

(4) Gunnooyinka iyo daryeelka kale ee xaqa u leeyihiin xubnaha Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waxaa toos looga bixinayaa khasnadda dhexe ee dawladda.

Qodobka 84aad: Xeer Hoosaadyada Baarlamaanka Federaalka

(1) Si waafaqsan xeer hoosaadka wadajirka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare wuxuu mid walba goonidiis u sameysanayaa xeer hoosaadkiisa, kaas oo uu ku nidaaminayo habsami u socodka hawlihiisa.

(2) Kulammada Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare iyo guddiyadooduba waa inay u furanyihiin dhegeysiga dadweynaha si loo xaqiijiyo mabaadi'da daahfurnaanta, marka laga reebo xaaladaha ay lagama maarmaan noqonayso in goluhu yeesho fadhiyo ay albaabadu u xiranyihiin si loo ilaaliyo xaqa qofeed ama danta qaranka kaas oo uu qeexayo xeer hoosaadkiisu.

Madaxa Labaad: Kalfadhiyada iyo Maamulka Baarlamaanka Federaalka

Qodobka 85aad: Kalfadhiyada Baarlamaanka Federaalka

(1) Baarlamaanka Federaalka ee la doortay, fadhigiisa koowaad waa inuu ku qabsoomaa soddon (30) maalmood gudahood kaddib marka lagu dhawaaqo natiijada doorashada guud. Taariikhda fadhiga la qabanayo waxaa goynaya Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha.

(2) Baarlmaanka Federaalku wuxuu yeelanayaa sanadkiiba labo kalfadhi oo caadi ah, oo ugu yaraan midkiiba soconayo afar (4) bilood.

(3) Xeer hoosaadka wadajirka ah ee Baarlamaanka Federaalka ayaa lagu xaddidayaa waqtiyada iyo taariikhda kalfadhiyada caadiga ah ee labada gole iyo xilliyada fasaxa.

(4) Mid ka mid ah labada gole ee Baarlamaanka Federaalku wuxuu yeelan karaa fadhiyo aan caadi ahayn haddii:
   (a) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalku isugu yeero;
   (b) Guddoomiyaha goluhu isugu yeero; ama
   (c) Ay codsi qoraal ah ku weydiistaan ugu yaraan boqolkiiba soddon (30%) xubnaha gole walba ama xubnaha hal dawlad goboleed ee ku matalaya Golaha Aqalka Sare.

(5) Fadhiyada labada gole midkood waxaa shirguddoominaya:
   (a) Guddoomiyaha golaha; ama
   (b) Guddoomiye kuxigeenka koowaad marka uu maqanyahay guddoomiyaha golaha, ama
   (c) Guddoomiye kuxigeenka labaad ee golaha, haddii ay saddexdooduba maqanyihiin waxaa shirguddoominaya xubinta ku xusan xeer hoosaadka golaha.

Qodobka 86aad: Shuruudaha Doorashada Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Shuruudaha xilka guddoomiyaha iyo kuxigeennadiisa waa:
   (a) In uu xubin ka yahay golaha uu ka sharraxanyahay;
   (b) In da'da musharraxa guddoonka labada gole aysan ka yaraan soddon iyo shan (35) sano;
   (c) In labadiisa waalid ay yihiin muwaaddiniin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
   (d) In uusan/aysan qabin xaas/nin ajnabi ah;
   (e) In musharraxa haysta jinsiyad dal kale uu caddeeyo ka noqoshada jinsiyaddaas haddii uu ku guulaysto guddoonka mid ka mid ah labada gole ee Baarlamaanka Federaalka;
   (f) In uu caddeeyo hantida uu leeyahay una gudbiyo hab qoraal ah xafiiska Hantidhowrka Guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
   (g) Shuruudaha kale ee ku xusan xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Guddoonku inta uusan qaban xilka xafiiska guddoonka mid ka mid ah labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waa in uu ka tanaasulo xil kasta oo rasmi ah oo uu ka hayo xisbi siyaasadeed, xilkiisana u guto si dhexdhexaad ah.

Qodobka 87aad: Doorashada Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare, kulammadooda koowaad, oo uu guddoominayo xildhibaanka ugu da'da weyn, gole kasta wuxuu gaarkiisa iska dhex dooranayaa guddoomiye iyo labo (2) kuxigeen.

(2) Guddoomiyaha iyo kuxigeennada gole kasta waxaa codayn qarsoodi ah ku dooranaya xubnaha golihiisa, iyada oo la raacayo habraaca soo socda:

(a) Wareegga koowaad musharraxii hela aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50% + 1) ah tirada guud ee xubnaha golaha uu ka tirsanyahay ayaa guulaysanaya. Haddii la waayo musharrax guulaysta, waxaa loo gudbayaa wareeg labaad.

(b) Wareegga labaad waxaa u soo gudbaya afarta musharrax ee ugu codka badan wareegga koowaad. Musharraxii hela cod aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnaha golihiisa ayaa ku guuleysanaya doorashada. Haddii la waayo musharrax guulaysta waxaa loo gudbayaa wareeg saddexaad.

(c) Wareegga saddexaad waxaa u soo gudbaya labada musharrax ee ugu codka badnaa wareeggii labaad, waxayna ku kala guulaysanayaan cod hal dheeri ah ee tirada guud ee xubnaha golaha.

Qodobka 88aad: Xilwaayidda Guddoonka Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Guddoomiyaha iyo labada kuxigeen waxay xilka ku lumin karaan:

(a) Geeri;
(b) Xilgudasho la'aan joogto ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyay dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsanyahay;
(c) Khayaano qaran;
(d) Iscasilaad qoraal ah uu u gudbiyo golaha lagana aqbalo; iyo
(e) Ku xadgudub weyn oo joogto ah ee Dastuurka Federaalka Soomaaliya iyo xeer hoosaadka golaha.

(2) Xilkaqaadista guddoonka labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxaa soojeedin kara saddex meelood meel (1/3) tirada guud ee xubnaha golaha uu ka tirsanyahay, soojeedintana lagu horgeeynayo golaha muddo sagaal (9) maalmood gudahood ah oo ka billaabanaysa taariikhda ay xubnuhu soo gudbiyaan, iyada oo aan lagu sameyn karin hor istaagid iyo faragelin.

(3) Guddoomiyaha iyo kuxigeennada waxaa xilka looga qaadi karaa codayn qarsoodi ah oo saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha golaha uu ka tirsanyahay.

Qodobka 89aad: Kulammada Wadajirka Labada Gole

(1) Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare waxay wada yeelanayaan kulammo wadajir ah markii loo baahdo si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Kulammada wadajirka ah ee labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxaa shirguddoominaya Guddoomiyaha Golaha Shacabka; marka uu maqanyahayna waxaa shirguddoominaya Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare. Haddii ay labadooduba maqanyihiin waxaa shirguddoominaya guddoomiye kuxigeenka koowaad ee Golaha Shacabka si waafaqsan xeer hoosaadka wadajirka ah ee Baarlamaanka Federaalka.

(3) Go'aannada kulanka wadajirka ah ee labada gole waxay ku ansaxayaan in ugu yaraan aqlabiyad hal dheeri ah tirada guud ee xubnaha gole walba ay goobjoog yihiin oo codaynaya, haddii aan Dastuurku si kale u dhigin.

(4) Marxaladda codaynta, shirguddoomiyaha kulanka wadajirka ah ma codaynayo, marka laga reebo haddii codadku barbardhac noqdaan. Xaaladdaas keliya ayuu codkiisa dhiiban karaa, dhankii codkiisu maro ayayna aqlabiyaddu raaceysaa.

(5) Kulammada wadajirka ah waxaa loo qabanayaa arrimaha ay ka mid yihiin:
- (a) Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (b) Eedaynta iyo maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (c) Miisaaniyad sanadeedka iyo xisaabxirka;
- (d) Furitaanka rasmiga ah ee kalfadhiyada baarlamaanka ee Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka sanadkiiba hal mar;
- (e) Wax-kabeddel kasta ee Dastuurka Federaalka; iyo
- (f) Ansixinta xaaladaha degdegga ah iyo xaaladaha dagaalka.

(6) Iyada oo aan wax loo dhimayn awoodda uu baarlamaanku ku gudanayo waajibaadkiisa shaqo, Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka, haddii uu lagama maarmaan u arko, wuxuu guddoonka labada gole ka codsan karaa in la qabto fadhi wadajir ah.

(7) Xeer hoosaadka wadajirka ah ee Baarlamaanka Federaalka ayaa xeerinaya habraacyada kulammada wadajirka ah ee labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 90aad: Guddiyada Baarlamaanka Federaalka

(1) Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka ah waxay dhisan karaan guddiyo wadaag ah, oo hawlahooda u fududeeya.

(2) Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare waxay yeelanayaan guddiyo u xilsaaran hawlaha gole kasta si gooni ah u gudanayo. Guddoomiyaha guddi kasta wuxuu ka mid noqonayaa guddiga joogtada ah oo shaqadiisu tahay oo keliya in uu dejiyo ajandayaasha golahiisa.

(3) Xeer hoosaadka wadajirka ah ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa go'aaminaya tirada guddiyada iyo habraacyada xilgudashadooda.

Qodobka 91aad: Guddiga Adeegga Baarlamaanka

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Adeegga Baarlamaanka Federaalka, oo muddada jiritaankiisu ku sargo'antahay isla muddada xilhaynta Baarlamaanka Federaalka.

(2) Guddiga Adeegga Baarlamaanka wuxuu ka koobanyahay shan (5) xubnood oo ka kala imanaya labada gole ee Baarlamaanka Federaalka, waxayna kala yihiin:
   (a) Guddoomiyaha Golaha Shacabka, oo noqonaya guddoomiyaha guddiga;
   (b) Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare, oo noqonaya guddoomiye kuxigeenka guddiga;
   (c) Laba (2) xubnood oo ay dooranayaan xubnaha Golaha Shacabka, oo ay ugu yaraan hal xubin haween tahay; iyo
   (d) Hal (1) xubin oo ay dooranayaan xubnaha Golaha Aqalka Sare.

(3) Xubin kasta oo ka mid ah Guddiga Adeegga Baarlamaanka waxay xubinnimada ku lumin kartaa:
   (a) Marka ay dhammaato muddada xilhaynta baarlamaanka;
   (b) Haddii ay xubintu lumiso xubinnimada Baarlamaanka Federaalka; ama
   (c) Haddii golaha uu ka tirsanyahay uu soo beddelo ama iscasilo xubinta, si waafaqsan xeerhoosaadka golihiisa.

(4) Guddiga Adeegga Baarlamaanku wuxuu mas'uul ka noqonayaa:
   (a) Diyaarinta qiyaasta kharashka baarlamaanka sanadkiiba hal mar;
   (b) Diyaarinta kulammada wadajirka ah ee labada gole;
   (c) La socodka maareynta miisaaniyadda iyo kharashaadka ku baxaya adeegyada baarlamaanka;
   (d) Dejinta siyaasadda lagu horumarinayo aqoonta, xirfadda iyo garaadka xubnaha iyo shaqaalaha baarlamaanka;

(e) Xallinta aragti kala duwanaanshaha labada gole haddii ay soo ifbaxaan; iyo
(f) Qabashada hawl kasta oo kale oo lagu daryeelayo xubnaha iyo shaqaalaha baarlamaanka.

(5) Xoghayaha Guddiga Adeegga Baarlamaanku waxaa noqonaya Xoghayaha Guud ee Golaha Aqalka Sare, iyada oo kuxigeenkiisu uu noqonayo Xoghayaha Guud ee Golaha Shacabka, wuxuuna kaabayaa Guddiga Adeegga Baarlamaanka Federaalka.

(6) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu yeelanayaa sanduuq miisaaniyadeed u gaar ah.

Madaxa Saddexaad: Awoodaha Labada Gole ee Baarlamaanka Federaalka

Qodobka 92aad: Awoodaha u Gaarka ah Golaha Shacabka

Golaha Shacabka Baarlamaanka Federaalka wuxuu matalaa dhammaan shacabka Jamhuuriyada Federaalka Soomaaliya, wuxuuna gaar u leeyahay awoodaha soo socda:

(1) Kalsooni siinta Ra'iisulwasaaraha, Ra'iisulwasaare kuxigeen/kuxigeennada, Wasiirrada, Wasiiru dawlayaasha, Wasiir kuxigeennada iyo Baarnaamijka Xukuumadda;

(2) Xilkaqaadidda Ra'iisulwasaaraha, Ra'iisulwasaare kuxigeen/kuxigeennada iyo xubnaha golaha wasiirrada si waafaqsan Qodobka 118aad ee Dastuurka;

(3) Doorashada guddoomiyaha iyo labada kuxigeen; iyo

(4) Hawl kasta ee kale oo Dastuurku ama xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u xilsaaraan.

Qodobka 93aad: Awoodaha u Gaarka ah Golaha Aqalka Sare

Golaha Aqalka Sare wuxuu matalaa dawlad goboleedyada, awoodihiisana waxaa ka mid ah:

(1) Ansixinta dhismaha dawlad goboleedyada;

(2) La xisaabtanka iyo korjoogtaynta dawlad goboleedyada;

(3) Ansixinta iyo oggolaanshaha soo dhexgalka dawlad goboleedka;

(4) Doorashada guddoomiyaha iyo labada kuxigeen;

(5) Ilaalinta nidaamka federaalka;

(6) Xallinta khilaafaadka soo kala dhexgala hay'adaha Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada ama dawlad goboleedyada dhexdooda; iyo

(7) Hawl kasta ee kale oo Dastuurku ama xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u xilsaaraan.

Qodobka 94aad: Awoodaha Wadaagga ah ee Goleyaasha Baarlamaanka Federaalka

Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxay leeyihiin awoodaha wadaagga ah ee soo socda:

(1) Curinta, ansixinta, wax-kabeddelidda xeerarka ama diidmada hindise xeereed la horkeeno si waafaqsan habraaca xeerdejinta ee ku xusan Dastuurka;

(2) Wax-kabeddelka Dastuurka si waafaqsan habraaca wax-kabeddelka Dastuurka;

(3) Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si waafaqsan habraaca ku xusan Qodobka 107aad ee Dastuurka;

(4) Eedaynta iyo maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka si waafaqsan habraaca ku xusan Qodobka 113aad ee Dastuurka;

(5) Ansixinta, diidmada ama ka bixidda heshiisyada xukuumaddu gashay ama heshiisyada caalamiga ah;

(6) Ansixinta magacaabista Guddoomiyaha Maxkamadda Sare, Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka, Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka iyo xubnaha kale ee Golaha Sare ee Garsoorka;

(7) Ansixinta magacaabista Hantidhowraha Guud ee Jamhuuriyadda;

(8) Ansixinta guddiyada madaxabannaan ee qaranka;

(9) La xisaabtanka iyo korjoogtaynta hay'adaha Dawladda Federaalka, si loo xaqiijiyo dhaqangalka xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya; iyo

(10) Ansixinta ama diidmada ku dhawaaqidda xaalad degdeg ah iyo mid dagaal si waafaqsan habraaca ku xusan Dastuurka.

Qodobka 95aad: Korjoogtaynta iyo Baaritaanka Baarlamaanka Federaalka

(1) Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare waxay awood u leeyihiin korjoogtaynta iyo kormeerka hay'adaha dawladda.

(2) Labada gole ama guddiyadda baarlamaanka waxa ay u yeeri karaan xubnaha golaha wasiirrada. Wasiirraduna waxaa waajib ku ah in ka soo qaybgalaan fadhiyada baarlamaanka. Xeer hoosaadka goluhu wuxuu oggolaan karaa in kalfadhiyada caadiga ah ay wasiirradu qoraal ama tiraab, kaga jawaabaan su'aalaha xubnaha golaha. Wasiirradu waa in ay ku dedaalaan niyad iskaashi inay kalfadhiyada uga soo qaybgalaan.

(3) Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxay leeyihiin awood baaritaan oo la xiriirta arrimaha soo socda:
   (a) Arrin kasta oo ku jirta awoodda golahaas; iyo
   (b) Habdhaqanka qof, hay'ad, wasaarad ama waax dawladeed oo loo igmaday waajibaadka ah:
      i. Fulinta ama hirgelinta xeerarka uu ansixiyay Baarlamaanka Federaalka; ama
      ii. Maamulka iyo maareynta lacagaha ay labada gole u qoondeeyeen.

(4) Awoodda baaritaan ee Baarlamaanka Federaalka waxaa keliya oo lagu dhaqangelin karaa ujeeddooyinka hoos ku xusan:
   (a) In la saxo khaladaadka la xiriira hirgelinta iyo fulinta xeerarka; iyo
   (b) In la ogaado musuqmaasuq, habacsanaan, ama khasaaraha dhaqaale ee ka dhasha fulinta xeerarka ama maamulka hantida dadweynaha oo ay labada gole ee baarlamaanku ansixiyeen.

(5) Baaritaannada waxaa qaban kara guddi rasmi ah oo uu magacaabo mid ka mid ah labada gole, ama guddi wadajir ah oo uu magacaabo Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare.

(6) Guddiga baaritaanka fulinaya wuxuu leeyahay awoodaha soo socda:
   (a) In uu helo caddayn kasta, ha ahaato qoraal ama af, toos ama dadban, haddii uu u arko inay muhiim tahay ama ay khuseyso baaritaanka, isla markaana uu su'aalo weydiin karo dhammaan cid kasta oo ay khuseeyso ama muhiim u tahay arrinta baaritaanka; iyo
   (b) In uu u yeeri karo qof kasta si uu u bixiyo caddayn ama u keeno dukumenti ama agab uu gacanta ku hayo.

(7) Qofkii ama hay'addii diidda in ay u hoggaansanto u yeeridda, keenista caddaymo ama fulinta qaraarrada baarlamaanka ama guddiyadooda, wuxuu galayaa xadgudub waxaana laga qaadi karaa tallaabadii uu go'aamiyo labada gole ee baarlamaanka midkood.

Qodobka 96aad: Heshiisyada Caalamiga ah

(1) Baarlmaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu ansixiyaa ama diidaa heeshiisyada caalamiga ah ee ay Xukuumadda Federaalku gasho ee:
   (a) Saameeya: difaaca, nabadda, gobannimada iyo madaxbannaanida Jamhuuriyadda; ama
   (b) Ku saabsan: siyaasadda, dhaqaalaha, ganacsiga iyo kuwa dawladda u keenaya mas'uuliyad maaliyadeed.

(2) Xukuumaddu waa in ay u soo gudbisaa Baarlaamanka Federaalka heshiisyada caalamiga ah ee ay gasho ugu badnaan lixdan (60) maalmood gudahood, oo ka billaabanaysa maalinta la saxiixay heshiiska, iyadoo baarlamaanka ay waajib ku tahay inuu ku ansixiyo ama ku diido muddo aan ka badneyn boqol iyo labaatan (120) maalmood gudahood.

(3) Heshiis caalami ah kama dhaqangeli karo geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya haddii uusan ansixin Baarlamaanka Federaalka.

Madaxa Afaraad: Xeerdejinta Baarlamaanka

Qodobka 97aad: Hindise Xeereed

(1) Si waafaqsan Dastuurka, hindise xeereed waa soojeedin hindise xeer ku saabsan:
   (a) Wax-kabeddelka Dastuurka;
   (b) Diyaarinta xeer cusub; iyo
   (c) Dib-u-eegis lagu sameeyo xeer hore.

(2) Hindise xeereed kasta oo aan aheyn wax-kabeddelka Dastuurka wuxuu ka billaaban karaa mid ka mid ah labada gole ee Baarlamaanka Federaalka, si waafaqsan Qodobbada 100aad iyo 101aad ee Dastuurka.

Qodobka 98aad: Soo Bandhigidda iyo Curinta Hindise Xeereed

(1) Hindise xeereed waxaa Golaha Shacabka Baarlamaanka Federaalka hor keeni kara:
   (a) Golaha wasiirrada;
   (b) Ugu yaraan toban (10) xildhibaan oo ka tirsan Golaha Shacabka; ama
   (c) Ugu yaraan toban kun (10,000) oo muwaaddin oo buuxiyey shuruudaha codbixinta.

(2) Xukuumadda Federaalka oo keliya ayaa soojeedin karta hindise xeer oo la xiriira miisaaniyadda sanadlaha ah.

(3) Hindise xeereed oo ay dadweynuhu soojeediyaan kama mid noqon karaan arrimaha la xiriira canshuuraha iyo dakhliga dawladda.

(4) Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka waxaa hindise xeereed u soojeedin kara:
   (a) Golaha wasiirrada;
   (b) Ugu yaraan shan xildhibaan oo ka tirsan Golaha Aqalka Sare; ama
   (c) Ugu yaraan xildhibaannada hal dawlad goboleed.

(5) Hindise xeereed kasta wuxuu marayaa saddex akhrin, waxaana ka baaraandagaya guddiga ay khuseyso ee gole kasta ee baarlamaanka, kaas oo ka diyaarinaya warbixin ka hor inta aan doodda la billaabin.

(6) Goluhu wuxuu hindise xeereed kasta uga doodayaa, kaddibna ugu codaynayaa si waafaqsan Xeer Hoosaadka.

Qodobka 99aad: Xallinta Khilaafka ee Hindise Xeereed

(1) Haddii labada gole uu ka dhasho khilaaf ku saabsan hindise xeereed, waxaa la dhisayaa guddi wadajir ah oo labada gole ku yeelanayaan xubno isla'eg si ay xal uga gaaraan.

(2) Hannaanka xallinta khilaafaadka waxaa lagu fulinayaa mabda'a iskaashiga sida ku cad Qodobbada 65aad iyo 66aad ee Dastuurka.

Qodobka 100aad: Hindise Xeereed Ka Billowday Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Hindise xeereed la xiriira awoodaha xeerdejinta gaarka ah ee Dawladda Federaalka iyo kuwa haraaga ah wuxuu ka billaabanayaa Golaha Shacabka.

(2) Marka hindise xeereed la horkeeno Golaha Shacabka, goluhu wuxuu qaadi karaa mid ka mid ah tallaabooyinkan:
   (a) Inuu sidiisa ku ansixiyo ama wax-kabeddelo, kaddibna u gudbiyo Golaha Aqalka Sare ee baarlamaanka; iyo
   (b) Inuu diido, kuna wargeliyo cidda marka hore soo curisay iyo Golaha Aqalka Sare, isagoo raacinaya sababaha loo diiday.

(3) Marka Golaha Aqalka Sare uu soo gaaro hindise xeereed uu Golaha Shacabka soo gudbiyey, waxaa u furan inuu qaado mid ka mid tallaabooyinka soo socda:

(a) Inuu hindisaha u ansixiyo sida Golaha Shacabku ugu soo gudbiyay, oo aan waxba laga beddelin, kaddibna dib ugu diro Golaha Shacabka;
(b) Inuu wax-kabeddel ku sameeyo, kaddibna, iyadoo wax-kabeddelka lagu sameeyay hindisaha oo sababaysan dib ugu diro Golaha Shacabka; iyo
(c) Inuu diido hindisaha xeerka, kaddibna dib ugu diro Golaha Shacabka, isaga oo raacinaya sababaha diidmada.

(4) Haddii Golaha Shacabka uu soo gaaro hindise xeereed uu ansixiyay Golaha Aqalka Sare oo markii hore ka billowday Golaha Shacabka, iyada oo aan wax laga beddelin, wuxuu goluhu u gudbinayaa Madaxweynaha si uu u saxiixo, looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah.

(5) Marka Golaha Shacabka uu soo gaaro hindise xeereed uu Golaha Aqalka Sare wax ka soo beddelay ama diiday, waxaa u furan muddo sagaashan (90) maalmo shaqo gudahood ah inuu qaado mid ka mid ah tallaabooyinka soo socda:
(a) Inuu oggolaado wax-kabeddelka ama diidmada lagu sameeyay hindisaha xeerka una gudbiyo Madaxweynaha Jamhuuriyadda si uu saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah;
(b) In la dhiso guddiga ku xusan Qodobka 99(1) ee Dastuurka; ama
(c) Inuu diido isbeddellada ama diidmada la sameeyay, uuna ku buriyo go'aanka Golaha Aqalka Sare aqlabiyad saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha Golaha Shacabka, kaddibna uu u diro Madaxweynaha Jamhuuriyadda si uu u saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah.

Qodobka 101aad: Hindise Xeereed Ka Billowday Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka

(1) Hindise xeereed kasta oo la xiriira awoodaha wadaagga ah wuxuu ka billaabanayaa Golaha Aqalka Sare.

(2) Marka Golaha Aqalka Sare la horkeeno hindise xeereed oo golaha ka billowday, Aqalka Sare wuxuu qaadi karaa mid ka mid ah tallaabooyinka soo socda:
(a) Inuu sidiisa ku ansixiyo ama wax-kabeddelo, kaddibna loo gudbiyo Golaha Shacabka; ama
(b) Inuu diido kuna wargeliyo Golaha Shacabka iyo curiyaha sababaha loo diiday hindisaha xeerka.

(3) Marka Golaha Shacabka uu soo gaaro hindise xeereed oo Golaha Aqalka Sare u soo gudbiyey, waxaa u furan inuu qaado mid ka mid tallaabooyinka soo socda:

(a) Inuu hindisaha u ansixiyo sida Golaha Aqalka Sare ugu soo gudbiyay oo aan waxba laga beddelin, kaddibna dib ugu diro Golaha Aqalka Sare;
(b) Inuu wax-kabeddel ku sameeyo, kaddibna, iyadoo wax-kabeddellada lagu sameeyay hindisaha oo sababaysan dib ugu diro Golaha Aqalka Sare; ama
(c) Inuu diido hindisaha xeerka, kaddibna dib ugu diro Golaha Aqalka Sare isaga oo raacinaya sababaha diidmada.

(4) Haddii Golaha Shacabku ansixiyo hindisaha xeerka uu u soo gudbiyey Golaha Aqalka Sare, hindise xeereedka waxaa dib loogu celinayaa Golaha Aqalka Sare si Guddoomiyaha Aqalka Sare ugu diro Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya si uu u saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah.

(5) Haddii Golaha Shacabku wax-kabeddelo ama diido hindise xeereed oo u soo gudbiyay Golaha Aqalka Sare, Golaha Aqalka Sare muddo sagaashan (90) maalmo shaqo gudahood ah wuxuu qaadayaa mid ka mid ah tallaabooyinka soo socda:
(a) In uu aqbalo wax-kabeddelka ama diidmada hindise xeereedka una gudbiyo Madaxweynaha Jamhuuriyadda si uu u saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah;
(b) In uu dhiso guddiga ku xusan Qodobka 99(1) ee Dastuurka; ama
(c) In uu diido wax-kabeddelka ama diidmada, iyadoo oo uu ku meelmarinayo saddex meelood labo meel (2/3) go'aan aqlabiyad ah ee tirada xubnaha guud ee golaha, kaddibna u gudbiyo hindisaha xeerka Madaxweynaha Jamhuuriyadda si uu u saxiixo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah.

Qodobka 102aad: Kaydinta iyo Faafinta Xeerarka

(1) Xaafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda Federaalka ayaa mas'uul ka ah daabacaadda, xafidaadda, kaydinta, qaybinta xeerarka iyo Faafinta Rasmiga ah.

(2) Labada xoghaye guud ee goleyaasha Baarlamaanka Federaalka waxay mas'uul ka yihiin xafidaadda iyo kaydinta nuqullada xeerarka, qaraarrada iyo hadalqoraalladda golayaashu ansixiyaan iyo in ay hubiyaan in xeerarka loo gudbinayo Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda la midyihiin kuwii asalka ahaa oo meelmarinta loogu gudbiyey xafiiska Madaxweynaha Jamhuuriyadda.

Qodobka 103aad: Dhaqangalidda Xeerarka

(1) Xeer kasta oo uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalku waa in Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ku saxiixaa ama ku diidaa muddo soddon (30) maalmood gudahood ah, oo ka billaabanaysa maalinta loo gudbiyo.

(2) Madaxweynuhu haddii uu saxiixi waayo xeerka Baarlamaanku ansixiyay, waa inuu ku soo celiyaa golihii u soo gudbiyay xeerka muddada ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan, asagoo sababaynaya.

(3) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya haddii uu ku saxiixi waayo xeerka ama ku soo celinwaayo muddo soddon (30) maalmood gudahood ah golihii u soo gudbiyay sabab la'aan, xeerku wuxuu noqonayaa mid dhaqangal ah laguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda.

(4) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya haddii uu soo celiyo xeerka si waafaqsan faqradda 2aad ee qodobkan, gole kasta ee Baarlamaanka Federaalka ah wuxuu ku oggolaan karaa soojeedinta Madaxweynaha aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah ama wuxuu ku diidi karaa aqlabiyad saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha golahaas. Markaas, waa in Madaxweynuhu muddo shan iyo toban (15) maalmood gudahood ah ku saxiixaa hindise xeereedkaas. Haddiise uu Madaxweynuhu ku guuldarraysto inuu ku saxiixo muddadaas, xeerku wuxuu isla markiiba noqonayaa mid dhaqangal ah waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah.

(5) Garyaqaanka Guud ee Dawladda waa in uu min hal nuqul oo asal ah Madaxweynuhuna saxiixay u diraa xoghayeyaasha labada gole si ay u hubiyaan in nuqalka loo dirayo Faafinta Rasmiga ah uu la mid yahay nuqulkii asalka ahaa oo goluhu ansixiyay una diray Xafiiska Madaxweynaha.

(6) Xeer kasta uu Madaxweynaha saxiixo si waafaqsan Dastuurka, laguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda, wuxuu dhaqangal noqonayaa shan iyo toban (15) maalmood kaddib oo laga billaabo maalinta xeerka lagu soo saaray Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda, haddii uusan xeerkaas si kale u sheegin.

Qodobka 104aad: Durid Xeer

(1) Xeer maray habraaca xeerdejinta xeerarka iyo dhaqangeliddaba waxaa lagu duri karaa oo keliya inuu ka soo horjeedo Shareecada Islaamka, Dastuurka Jamhuuriiyadda Federaalka iyo danta qaranka.

(2) Xeer maray habraaca ku xusan cutubkan waxaa duriddiisa soojeedin kara:
   (a) Golaha Aqalka Sare ama xildhibaannada hal dawlad goboleed ku matala Golaha Aqalka Sare;
   (b) Saddex meelood meel (2/3) ka mid ah xildhibaannada Golaha Shacabka;
   (c) Golaha wasiirrada; ama
   (d) Ugu yaraan shan kun (5,000) qof oo buuxiyay shuruudaha cod bixiye.

(3) Duridda xeer si waafaqsan faqradaha 1aad iyo 2aad ee qodobkan waxaa la horgeyn karaa, go'aanna ka gaari karta Maxkamadda Dastuurka oo keliya.

(4) Haddii maxkamaddu ay jebiso soojeedinta duridda xeerka, kharashka ku baxay waxaa bixinaya dhinacii hindisaha duridda maxkamadda horkeenay.

(5) Habraaca loo marayo duridda iyo go'aan ka gaarista waa in lagu qeexaa Xeerka Nidaamka Garsoorka.

CUTUBKA TODDOBAAD: MADAXWEYNAHA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Qodobka 105aad: Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa:
  (a) Madaxa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
  (b) Astaanta midnimada qaranka; iyo
  (c) Ilaaliyaha iyo horumariyaha Dastuurka.

(2) Madaxweynaha wuxuu matalaa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya gudaha iyo dibaddaba.

(3) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa in uu u gutaa waajibaadkiisa si waafaqsan Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 106aad: Shuruudaha Doorashada Xilka Madaxweynaha

(1) Xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa loo dooran karaa qof kasta oo buuxiya shuruudaha soo socda:
  (a) Muwaaddin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo Muslim ah;
  (b) Labadiisa waalid ay yihiin muwaaddiniin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
  (c) Da'diisu aanay ka yarayn afartan (40) sano maalinta doorashada;
  (d) Aqoontiisa ay gaarsiisantahay heer jaamacadeed oo la aqoonsanyahay iyo waaya-aragnimo hoggaamineed oo aan ka yarayn shan iyo toban (15) sano;
  (e) Dhimirkiisu dhanyahay, horayna aan dhakhtar si rasmi ah ugu caddayn xanuun dhimirka ah;
  (f) Gelin faldembiyeed culus oo ay maxkamad awood u leh ugu xukuntay xukun si kamadambays ah;

(g) In uu ku noolaa/degganaa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya muddo aan ka yarayn shan (5) sano;
(h) Qabin xaas ajnabi ah;
(i) In lagu yaqaan dhaqan suubban bulshada dhaxdeeda;
(j) In aan horay loogu samayn maamuus kaxayuubin jagada madaxweynennimo;
(k) In musharraxa haysta jinsiyad dal kale uu caddeeyo ka noqoshada jinsiyaddaas haddii uu ku guulaysto xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
(l) In uu caddeeyo hantida uu leeyahay uguna gudbiyo hab qoraal ah Xafiiska Hantidhowraha Guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Musharraxa madaxweynaha waxaa soo gudbinaya xisbi siyaasadeed ama isbahaysi xisbiyo siyaasadeed.

Qodobka 107aad: Doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa kulan wadajir ah ku dooranaya labada gole ee Baarlamaanka Federaalka.

(2) Ugu yaraan saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole walba ee Baarlamaanka Federaalku waa inay joogaan u codaynta doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka.

(3) Musharraxa Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa musharraxnimadiisa soojeedin kara saddexda xisbi siyaasadeed ee ka mid ka ah xisbiyada qaran ee dalka, kuwaas oo helay tirada ugu badan ee xildhibaannada labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, wuxuuna barnaamijkiisa ku soo bandhigayaa kulanka wadajirka ah ee labada gole ee Baarlamaanka Federaalka.

(4) Marka loo codaynayo doorashada Madaxweynaha Jamhuuriyadda xildhibaan kasta wuxuu leeyahay hal cod.

(5) Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka waxay ku dooranayaan Madaxweynaha Jamhuuriyadda hab codayn qarsoodi ah, iyadoo la raacayo habraaca soo socda:
(a) Wareegga koowaad musharraxii hela aqlabiyad boqolkiiba konton iyo haldheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnaha labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa ku guulaysanaya xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya. Haddii la waayo musharrax guulaysta, waxaa loo gudbayaa wareeg labaad.

(b) Wareegga labaad waxaa u soo gudbaya labada musharrax ee ugu codka badan wareeggii koowaad, haddiise uu jiro musharrax saddexaad oo helay codad barbardhac ah wuxuu xaq u leeyahay in uu ka qaybgalo una gudbo tartanka doorashada wareegga labaad. Musharraxii hela cod aqlabiyad boqolkiiba konton iyo haldheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnaha labada gole ayaa ku guuleysanaya in uu noqdo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 108aad: Dhaarta Madaxweynaha

(1) Madaxweynaha ku guuleysta doorashada waxaa dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee Federaalka marka lagu dhawaaqo natiijada doorashada, wuxuuna marayaa dhaartan:

"Aniga oo ah ______________________________,
waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan xilkayga u guto si daacad ah oo danta dalka, dadka iyo diintu ku jirto, ilaaliyo, dhawro, una hoggaansamo Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale oo dalka u yaalla; difaacana madaxbannaanida, gobannimada iyo midnimada dalka; iyo inaan dadka Soomaaliyeed ku hoggaamiyo sinnaan, caddaalad iyo hufnaan".

(2) Madaxweynaha la doortay wuxuu xafiiska kula wareegayaa muddo shan iyo toban (15) maalmood gudahood ah kaddib markii lagu dhawaaqo natiijada kamadambaysta ah ee doorashada Madaxweynaha.

Qodobka 109aad: Xasaanadda Madaxweynaha

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxa uu leeyahay xasaanad inta uu xilka hayo lamana maxkamadayn karo.

(2) Madaxweynaha laguma maxkamadayn karo gudashada waajibaadkiisa dastuuriga ah marka uu xilka ka dego, haddii uusan gelin gabboodfal la xiriira xuquuqda aadanaha.

(3) Madaxweyne kasta oo xilka banneeya si nabad iyo dimuquraadi ah wuxuu xaq u leeyahay maamuus khaas ah oo lagu xusayo xeer gaar ah uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka, haddii aanu xilka ku bannayn maamuus kaxayuubin waafaqsan Dastuurka.

Qodobka 110aad: Awoodaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

Awoodaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa ka mid ah:

(1) Wuxuu magacaabaa Ra'iisulwasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Waa Taliyaha Guud ee Ciidammada Qalabka Sida.

(3) Wuxuu magacaabaa xilkana ka qaadaa, kaddib marka ay soo dhammaadaan habraacyada kale si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, xilalka soo socda:

   (a) Danjireyaasha iyo Qunsuliyadaha Guud;
   (b) Taliyeyaasha Ciidanka Xoogga Dalka; Ciidanka Booliiska; Ciidanka Asluubta iyo Agaasimaha Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka;
   (c) Guddiyada iyo hay'adaha madaxabannaan; iyo
   (d) Xilalka kale ee lagu xeeriyay Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(4) Wuxuu magacaabaa xilkana ka qaadaa Guddoomiyaha Maxkamadda Sare, Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka iyo Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka kaddib soojeedinta Golaha Sare ee Garsoorka, si waafaqsan Qodobka 138(4)(a) ee Cutubka 9aad ee Dastuurka iyo xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya.

(5) Wuxuu qaabbilaa, warqadaha aqoonsigana ka guddoomaa diblomaasiyiinta iyo wakiillada dalalka shisheeye.

(6) Wuxuu saxiixaa, celin karaana hindise xeereedyada uu u soo ansixiyo Baarlamaanka Federaalka si waafaqsan habraaca ku xusan Dastuurka.

(7) Wuxuu saxiixaa heshiisyada caalamiga ah ee uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(8) Wuxuu ku dhawaaqaa xaalad dagaal ama mid degdeg ah si waafaqsan Qodobbada 187aad iyo 188aad ee Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(9) Wuxuu iskugu yeeraa shir aan caadi ahayn ee goleyaasha baarlamaanka mar kasta oo ay jiraan sababo muhiim ah.

(10) Wuxuu bixiyaa abaalmarinta xushmadda qaranka.

(11) Wuxuu cafis u fidiyaa ama ciqaab ka dhimaa dembiilayaal marka uu u soo gudbiyo Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka si waafaqsan habraacyada ku xusan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(12) Wuxuu fuliyaa dhammaan awoodaha kale ee Dastuurka iyo xeerarka dalku ay siiyaan.

Qodobka 111aad: Soo Saarista Digreetooyinka

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu soo saaraa digreetooyin iyo amarro khuseeya awoodaha u gaarka ah Dawladda Federaalka.

(2) Digreetooyinka iyo amarrada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay ka dhaqangalayaan guud ahaan geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Digreetooyinka iyo amarrada Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa in aysan ka hor imaan Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyo xeerarka federaalka.

Qodobka 112aad: Muddada Xilhaynta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalku wuxuu xilka haynayaa muddo shan (5) sano ah oo ka billaabanaysa maalinta xilka loo dhaariyo.

(2) Qofna looma dooran karo xilka madaxweynennimada in ka badan labo (2) muddo xileed oo xiriir ah.

Qodobka 113aad: Eedaynta iyo Maamuus Kaxayuubinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Eedaynta Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxaa soojeedin kara Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya marka lagu eedeeyo mid ka mid ah arrimaha soo socda:
  (a) Khiyaano qaran;
  (b) Ku xadgudubka Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; ama
  (c) Xilgudasho la'aan joogta ah sababo maskaxeed ama jireed awgood oo uu si rasmi ah u caddeeyay dhakhtar caafimaad oo la aqoonsanyahay.

(2) Khiyaano qaran Dastuurka dhexdiisa waxaa loola jeeda:

(a) Fal kasta oo lagu hor istaagayo ama lagu baabi'inayo ku dhaqanka iyo sarraynta mabaadi'da aasaasiga ah ee Dastuurka;
(b) Fal kasta oo lid ku ah gobannimada, madaxbannaanida iyo midnimadda qaranka Soomaaliya; iyo
(c) Daacad u noqoshada, gacansiinta iyo u basaasidda quwado shisheeye.

(3) Hindisaha soojeedinta eedaynta Madaxweynaha ee ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan, waxaa baarlamaanka horkeeni kara ugu yaraan saddex meelood hal meel (1/3) tirada guud ee xubnaha gole kasta ee Baarlamaanka Federaalka, waxaana loo gudbinayaa Guddoomiyaha Golaha Shacabka kaas oo u diraya Maxkamadda Dastuurka si ay go'aan uga gaarto in eedeyntu ay sal leedahay.

(4) Haddii ay go'aamiso maxkamaddu inay eedayntu sal sharci leedahay, Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waa inuu go'aan ka gaaraa eedaynta loo soojeediyey Madaxweynaha muddo aan ka badnayn soddon (30) maalmood oo ka billaabanaysa maalinta la soo saaro go'aanka maxkamadda.

(5) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxa uu sii gudanayaa waajibaadkiisa shaqo ilaa iyo inta baarlamaanku go'aan kamadambays ah ka gaarayo maamuus kaxayuubinta.

(6) Go'aanka eedaynta iyo maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha waxaa uu ku hirgelayaa codayn qarsoodi ah oo saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole walba ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya. Guddoomiyaha kulankaasi ayaa ku dhawaaqaya go'aanka maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha oo noqonaya mid kamadambeys ah.

(7) Haddii Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya uu ansixiyo maamuus kaxayuubinta Madaxweynaha, si waafaqsan faqradda 6aad ee qodobkan, waxaa uu weynayaa xilkiisa. Haddiise, la waayo codka saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole walba, Madaxweynuhu wuxuu sii wadanayaa muddo xileedkiisa.

(8) Madaxweynuhu ma go'aamin karo doorasho ama afti dadweyne inta lagu gudajiro habraaca eedaynta iyo maamuus kaxayuubinta.

Qodobka 114aad: Kusimaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Haddii Madaxweynuhu ka maqanyahay dalka ama caafimaaddarro ama sabab kasta oo kale darteed uusan awoodin inuu guto xilkiisa, Guddoomiyaha Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka ah ayaa xilkiisa sii qabanaya ilaa inta uu Madaxweynuhu

xilkiisa dib ugu soo noqonayo. Haddii guddoomiyuhu maqanyahay waxaa kusime madaxweyne noqonayaa Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare.

(2) Kuxigeenka koowaad ee guddoomiyaha golaha ayaa si kumeelgaar ah u haynaya xilka guddoomiyaha inta uu guddoomiyuhu yahay kusimaha Madaxweynaha.

Qodobka 115aad: Bannaanaanta Xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

(1) Xilka Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu ku bannaanaan karaa sababaha soo socda midkood:
   (a) Geeri;
   (b) Iscasilaad qoraal ah oo uu u soo gudbiyo Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare;
   (c) Xilgudasho la'aan joogta ah ee xilka xafiiska sababo maskaxeed ama jireed awgood oo uu caddeeyey dhakhtar caafimaad oo la aqoonsanyahay, ayna go'aamisay maxkamadda awoodda u leh; iyo
   (d) Maamuus kaxayuubin si waafaqsan Qodobka 113aad ee Dastuurka.

(2) Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare marka uu xaqiijiyo arrimaha ku xusan faqradda 1(a) iyo (b) ee qodobkan, waxa uu u gudbinayaa Maxkamadda Sare si ay ugu dhawaaqdo bannaanaashaha xilka Madaxweynaha.

(3) Haddii Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya uu xilka banneeyo si waafqsan faqradda 1aad ee qodobkan, Guddoomiyaha Golaha Shacabka ayaa xilka sii hayn doona ilaa Madaxweyne cusub laga dooranayo.

(4) Haddii Guddoomiyaha Golaha Shacabka oo xilka kusimannimada Madaxweynaha haya uu is casilo ama si buuxda oo joogto ah awood ugu waayo in uu guto waajibaadkiisa, Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare ayaa noqonaya sii hayaha xilka Madaxweynaha.

(5) Siihayaha ama kusimaha xilka Madaxweynaha waxaa ka reebban awoodaha soo socda:
   (a) Ma magacaabi karo xilalka dawladeed ee dhaca awoodaha Madaxweynaha;
   (b) Dembi ma cafin karo, mana khafiifin karo;
   (c) Ma iclaamin karo afti dadweyne; iyo
   (d) Kuma dhawaaqi karo xaalad dagaal ama xaalad degdeg ah oggolaansho la'aanta Baarlamaanka.

(6) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa dooranaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo buuxinaya xilka bannaanaaday si waafaqsan faqradda (1) ee qodobkan, doorashadana waa in lagu qabtaa soddon (30) maalmood gudahood laga

billaabo maalinta uu xilku bannaanaado, iyadoo loo raacayo habraaca doorashada ee ku xusan Qodobka 107aad ee Dastuurka.

(7) Madaxweynaha cusub ee la doortay si waafaqsan faqradda 6aad ee qodobkan wuxuu dhammaystirayaa muddada ka harsan muddo xileedka madaxweynihii hore.

CUTUBKA SIDDEEDAAD: XUKUUMADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Qodobka 116aad: Golaha Wasiirrada

(1) Golaha wasiirradu wuxuu ka koobanyahay ra'iisulwasaare, ra'iisulwasaare kuxigeen/kuxigeenno, wasiirro, wasiiru dawlayaal iyo wasiir kuxigeenno. Xeerka Nidaamka Xukuumadda oo uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa lagu nidaaminayaa tirada iyo waajibaadka wasaaradaha.

(2) Golaha Wasiirrada, oo uu hoggaamiyo ra'iisulwasaaraha, ayaa mas'uul ka ah dejinta iyo hirgelinta siyaasadda dawladda iyo maamulidda hawlaha qaranka, waxayna ku shaqeynayaan barnaamijka xukuumadda ee uu ansixiyay Golaha Shacabka.

Qodobka 117aad: Shuruudaha Xubinnimada Golaha Wasiirrada

(1) Waxaa xilka Ra'iisulwasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya loo magacaabi karaa muwaaddin kasta oo buuxiyay shuruudaha soo socda:
   (a) Inuu yahay muwaaddin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo muslim ah;
   (b) In da'diisu aanay ka yarayn afartan (40) sano;
   (c) In aqoontiisu ay gaarsiisantahay ugu yaraan heer jaamacadeed, uuna leeyahay aqoon maamul iyo waaya-aragnimo hoggaamineed oo aan ka yarayn 10 sano;
   (d) In labadiisa waalid ay yihiin muwaaddiniin Jamhuuriyada Federaalka Soomaaliya;
   (e) In uusan qabin xaas ajnabi ah;
   (f) In lagu yaqaanno dhaqan suubban bulshada dhexdeedda;
   (g) Inuu si joogto ah u deggenaa dhulka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ugu yaraan saddex sano;
   (h) Inuu dhimirkiisu dhanyahay, horayna aan dhakhtar si rasmi ah ugu caddayn xanuun dhimirka ah;
   (i) In uusan haysan jinsiyad dal kale ama uu ka tanaasulo kaddib magacaabistiisa; iyo
   (j) In uu caddeeyo hantida uu leeyahay uguna gudbiyo hab qoraal ah Xafiiska Hantidhowraha Guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ka hor kalsoonisiinta Golaha Shacabka.

(2) Xubnaha kale ee golaha wasiirrada waxaa loo magacaabi karaa muwaaddin kasta oo buuxiyey shuruudaha ku xusan faqradda 1aad ee qodobkan, marka laga reebo shuruudaha ku xusan xarafka (b) oo noqonaysa soddon (30) sano; xarafka (c) oo noqonaysa shan (5) sano; (e) iyo (i).

(3) Xubnaha golaha wasiirrada muddada ay xilka hayaan, waxaa ka reebban:
   (a) In ay qabtaan xilal kale ee dawladeed ama mas'uuliyad kale ee heerarka kala duwan ee dawladda;
   (b) In ay ku shaqeeyaan xirfad gaar ah ama hawlo ganacsi gaar ah, mid maaliyadeed ama hawlo warshadeed; iyo
   (c) Inuu iibsado ama ijaarto hanti dawladeed, ama uu hantidiisa ka gado ama ka ijaaro dawladda.

Qodobka 118aad: Xilwaayidda Xubnaha Golaha Wasiirrada

(1) Xubnaha golaha wasiirrada waxay xilkooda ku waayi karaan:
   (a) Geeri;
   (b) Iscasilaad qoraal ah;
   (c) Xilkaqaadis;
   (d) Xilgudasho la'aan joogto ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyay dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsanyahay; iyo
   (e) Haddii uu galo fal khiyaano qaran ah, laaluush, ama xadgudub culus oo dastuuri ah ama xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xukuumadda Federaalka Soomaaliya waxay u baahantahay kalsoonisiinta Golaha Shacabka haddii uu isbeddel ku yimaado kalabar in ka badan xubnaha golaha wasiirrada.

Qodobka 119aad: Waajibaadka Golaha Wasiirrada

Golaha wasiirradu waxay leeyihiin awoodaha iyo waajibaadyada soo socda:

(1) Dejinta iyo hirgelinta siyaasadda guud ee Xukuumadda Federaalka Soomaaliya iyaga oo ku shaqaynaya aragtida iyo jiheynta Madaxweynaha;

(2) Diyaarinta hindise xeereed, miisaaniyad sanadeedka iyo xisaabxirkeeda ee loo gudbinayo Baarlamaaanka Federaalka;

(3) Dejinta iyo hirgelinta xeernidaamiyeyaasha si waafaqsan xeerarka dalka;

(4) Magacaabista maareeyayaasha iyo agaasimeyaasha guud kaddib soojeedinta wasiirka ay khuseyso; iyadoo la raacayo habraacyada ku xusan xeerarka dalka;

(5) Soojeedinta magacaabista iyo xilkaqaadista, xilalka soo socda, si waafaqsan habraaca ku xusan Dastuurka iyo xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya:
  (a) Danjireyaasha iyo qunsuliyadaha guud;
  (b) Taliyeyaasha Ciidanka Xoogga Dalka; Ciidanka Booliiska; Ciidanka Asluubta iyo Agaasimaha Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka;
  (c) Guddiyada iyo hay'adaha madaxabannaan; iyo
  (d) Xilalka kale ee lagu xeeriyay Dastuurka iyo xeerarka dalka.

(6) Wadaxaajoodyada heshiisyada caalamiga ah iyo horgeyntooda Baarlamaanka Federaalka si waafaqsan habraaca ku xusan Dastuurka;

(7) Hirgelinta xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya;

(8) Soojeedinta ku dhawaaqid xaalad degdeg ah ama mid dagaal si waafaqsan habraaca ku xusan Qodobbada 187aad iyo 188aad ee Dastuurka; iyo

(9) Qabashada hawlaha kale oo uu u xilsaaray Dastuurku ama xeerarka kale ee Dawladda Federaalka.

Qodobka 120aad: Awoodaha Ra'iisulwasaaraha

Ra'iisulwasaaraha oo ah madaxa Xukuumadda Federaalka Soomaaliya wuxuu leeyahay awoodaha soo socda:

(1) Matalaadda golaha wasiirrada iyo shirguddoominta kulammadooda;

(2) Magacaabidda, xilkaqaadidda iyo isku beddelka wasiirrada, wasiiru dawleyaasha iyo wasiir kuxigeennada; kaddib oggolaanshaha Madaxweynaha Jamhuuriyadda;

(3) Jiheynta iyo la xisaabtanka xubnaha golaha wasiirrada;

(4) Iskuxirka hawlaha wasaaradaha, hay'adaha iyo xafiisyada dawladda;

(5) Saxiixidda go'aannada golaha wasiirrada;

(6) Adkaynta xiriirka iyo Iskaashiga Xukuumadda Federaalka iyo xukuumadaha dawlad goboleedyada;

(7) Horumarinta iyo sare u qaadidda maamulwanaagga dhammaan Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo

(8) Qabashada hawlaha kale uu u xilsaaray Madaxweynaha si waafaqsan Dastuurka ama xeerarka Dawladda Federaalka.

Qodobka 121aad: Kuxigeenka Ra'iisulwasaaraha

Ra'iisulwasaare kuxigeenka waa kusimaha ra'iisulwasaraha marka uu dalka ka maqanyahay, wuxuuna qabtaa hawlaha kale ee uu u igmado ra'iisulwasaarahu.

Qodobka 122aad: Waajibaadka Wasiirka, Wasiiru Dawlaha iyo Wasiir Kuxigeenka

(1) Wasiir kasta wuxuu mas'uul ka yahay hawlaha wasaaradda loo magacaabay.

(2) Wasiir kuxigeen kasta wuxuu qabtaa hawlaha wasiirka wasaaraddu u igmado, wuxuuna yahay kusimaha wasiirka marka uu ka maqanyahay dalka.

(3) Wasiiru dawle waxaa loo magacaabi karaa madaxtooyada, xafiiska ra'iisulwasaaraha iyo wasaaradda u xilsaaran arrimaha dibedda, wuxuuna fulinayaa hawlaha la xiriira xafiiska loo magacaabay.

(4) Haddii wasiir xilka laga qaado ama uu xilka banneeyo sababo kale awgeed, waxaa xilka sii haynaya wasiir kuxigeenka inta laga soo magacaabayo wasiir cusub.

Qodobka 123aad: Dhaarta Golaha Wasiirrada

Xubnaha golaha wasiirrada waxaa dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee Federaalka ama garsoore uu usoo igmado, waxayna marayaan dhaarta soo socota:

"Aniga oo ah____,
waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan daacad u noqdo Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; dhawrana Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka dalka; uguna adeego xilka la ii magacaabay dadka iyo dalka si xilkasnimo, hufnaan iyo islaxisaabtan ku jirto, aniga oo ilaalinaya sirta hawsha la igu aaminay".

Qodobka 124aad: Xilkaqaadidda Ra'iisulwasaaraha iyo Golaha Wasiirrada

(1) Hindisaha xilkaqaadista Ra'iisulwasaaraha, waxaa soojeedin kara ugu yaraan shan meelood meel (1/5) tirada xubnaha Golaha Shacabka, halka xilkaqaadista xubin ka mid

ah golaha wasiirrada ay soojeedin karaan toban (10) xildhibaan oo Golaha Shacabka ah, si waafaqsan Qodobka 92aad, faqraddiisa 2aad ee Dastuurka.

(2) Guddoonka Golaha Shacabku waa in hindisaha xilkaqaadista ku horgeeyaa fadhiga guud ee Golaha Shacabka muddo toddoba (7) maalmood gudahood oo maalmo shaqo ah.

(3) Golaha Shacabka waa in go'aan uga gaaraa soojeedinta xilkaqaadista ugu badnaan muddo shan iyo toban (15) maalmood ah iyadoo cidda uu hindisaha khuseeyo la siinayo fursad uu isku difaaco Golaha Shacabka hortiisa.

(4) Haddii Golaha Shacabka ay cod gacan taag ah aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnahiisa ugu codeeyaan xilkaqaadista ra'iisulwasaaraha, golaha Wasiirrada ama xubin ka tirsan golaha wasiirrada:
   (a) Haddii ay xilkaqaadistu khuseyso Ra'iisulwasaaraha, Madaxweynaha Jamhuuriyadda wuxuu soo magacaabayaa Ra'iisulwasaare cusub si waafaqsan Qodobka 110(1) ee Dastuurka.
   (b) Haddii xilkaqaadistu ay khuseyso xubin ka tirsan golaha wasiirrada, ra'iisulwasaaraha wuxuu soo magacaabayaa xubin buuxisa xilka bannaanaaday si waafaqsan Qodobka 120 (2) ee Dastuurka.

Qodobka 125aad: Xukuumadda Xilgaarsiinta

(1) Xukuumadda xilgaarsiinta oo ah xukuumadda xilliga kalaguurka ee doorashadu qabsoontay isla markaana aan xukuumad cusub weli la soo dhisin ama kalsoonida lagala noqday si waafaqsan Qodobka 124aad ee Dastuurka, waxay sii ahaanaysaa xukuumad xilgaarsiin, waxayna fulisaa waajibaadka caadiga ah ee dawladda.

(2) Xukuumadda xilgaarsiinta waxaa ka reebban arrimaha soo socda:
   (a) Gelidda heshiisyo caalami ah ama kuwo waqti dheer qaadanaya oo saamaynaya siyaasadda xukuumadda cusub;
   (b) Soojeedinta magacaabidda iyo xilkaqaadista xilalka sare ee dawladda;
   (c) Curinta ama soo gudbinta hindise xeereed;
   (d) Go'aanno abuuraya qalalaase ama khilaaf siyaasadeed;
   (e) Jaangooynta qiimaha badeecadaha, mushaaraadka iyo adeegyada saamaynaya dhaqaalaha qaranka; iyo
   (f) Soojeedinta afti dadweyne iyo ku dhawaaqid xaalad degdeg ah ama mid dagaal.

CUTUBKA SAGAALAAD: GARSOORKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

Madaxa Koowaad: Qodobbo Guud

Qodobka 126aad: Mabaadi'da Garsoorka

(1) Allaahu Subxaanahu wa Tacaalaa (SWT) ka sokow, awoodda garsoorka waxay ka timaaddaa shacabka, waxaana u xilsaaran fulinta awoodda garsoorka maxkamadaha iyo Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka si waafaqsan Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale.

(2) Hay'adaha garsoorku marka ay xilkooda gudanayaan, waxa hagaya mabaadi'dan:
- (a) Ilaalinta maqaasidda Shareecada Islaamka, dhawrista ujeeddooyinka iyo mabaadi'da Dastuurka;
- (b) Madaxbannaani, dhexdhexaadnimo iyo hufnaan;
- (c) Caddaalad loo dhanyahay, loona simanyahay;
- (d) Caddaalad aan la daahin; iyo
- (e) Dhiirregelinta hannaanka dadban ee xallinta khilaafaadka oo daahfuran, xeerna ku dhisan.

(3) Hannaanka dadban ee xallinta khilaafaadka waa in uusan ka horimaanayn:
- (a) Shareecada Islaamka;
- (b) Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u yaalla; iyo
- (c) Xuquuqaha iyo xorriyaadka aasaasiga ah ee Dastuurkani dammaanadqaaday.

Qodobka 127aad: Madaxbannaanida Garsoorka

(1) Garsoorku wuxuu ka madaxbannaanyahay laamaha fulinta iyo xeerdejinta ee dawladda, wuxuuna gudanayaa waajibaadkiisa iyadoo aanay jirin wax faragelin ah.

(2) Garsoorku waxa uu u hoggaansamayaa Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u yaalla oo keliya, umana hoggaansami karo awaamiir ama hagitaan qof ama hay'ad kale midna, wuxuuna u fulinayaa hawlahiisa si dhexdhexaad ah, cabsi iyo eex la'aan ah oo aan cid gaar ah loogu daneynayn.

(3) Qofna ama hay'adna ma faragelin karto garsoorka iyo saraakiisha garsoorka marka ay gudanayaan xilkooda.

(4) Garsoorku wuxuu u madaxbannaanyahay maamulkiisa iyo maaliyaddiisa.

(5) Go'aannada garsoorku waxa ay qabanayaan dhammaan dhinacyada ay khuseeyaan, ha noqoto hay'ad dawladeed ama shakhsiyaadba.

(6) Xubin ka tirsan garsoorka laguma oogi karo dacwad ciqaab ah ama madani ah oo ka dhalatay fal la xiriira gudashada xilkiisa.

(7) Xubin ka tirsan garsoorka lama xiri karo lamana baari karo oogadiisa ama hoygiisa, lamana basaasi karo, iyada oo aan oggolaansho laga haysan Golaha Sare ee Garsoorka haddii aan lagu qaban xubinta garsoorka isagoo faraha kula jira dembi ka dhigaya khasab xiritaankiisa.

(8) Go'aannada garsoorka waxa lagu duri karaa oo keliya si waafaqsan habraacyada xeerku jideeyey.

(9) Garsooraha xilka lagama qaadi karo, lama beddeli karo, howlgabna lagama dhigi karo marka laga reebo xaaladaha Dastuurka iyo Xeerka Nidaamka Garsoorku tilmaameen.

Qodobka 128aad: Habka Dacwad Qaadista Maxkamadaha

(1) Maxkamadaha waxaa u dacwoon kara qof kasta iyada oo aan loo eegin xaaladda dhaqaalahiisa, jirkiisa, qofnimadiisa, lab iyo dhedig kuu yahay, diintiisa, maqaamkiisa ama duruufihiisa gaarka ah ee kale.

(2) Dacwad qaadistu way u furantahay dhegeysiga dadweynaha, haseyeeshee maxkamaduhu waxay go'aansan karaan in dhageysiga dacwaddu noqoto mid albaabada u xiranyihiin sababaha soo socda midkood:
   (a) Sababo la xiriira nabadgelyada qaranka ama maslaxadda guud;
   (b) Sababo la xiriira anshax wanaagga iyo bedqabka;
   (c) Badbaadinta markhaatiga;
   (d) Dacwado khuseeya dhallaan;
   (e) Dacwad la xiriirta tacaddiyada haweenka; ama
   (f) Xaaladaha aan caadiga ahayn ee ay dhegeysiga furan ee maxkamaddu wax u dhimayso caddaaladda, kaddib marka uu qiimeeyo garsooraha dacwadda qaadaya.

(3) Go'aan maxkamadeed lama gaari karo haddii aan la siinin dhinacyada fursado isku mid ah oo ay ku soo bandhigaan doodahooda.

(4) Go'aanka maxkamadda waa in la soo saaraa oo aan la daahin haddii aysan jirin sababo maangal ah.

(5) Go'aan kasta oo maxkamadeed waa in uu ku qotomo asbaab xeereed oo maangal ah, laguna bixiyaa qoraal.

(6) Go'aanka maxkamadda waa in la ogeysiiyaa dhinacyada, lana shaaciyaa isla markaana la kaydiyaa.

(7) Go'aan kasta oo maxkamadeed waa in uu tilmaamaa inay jirto fursad rafcaan qaadasho, marka laga reebo xaaladaha xeerku si kale u sheegay.

Madaxa Labaad: Maxkamadaha Jamhuuriyadda Federaalka

Qodobka 129aad: Qaabdhismeedka Maxkamadaha Dalka

(1) Maxkamadaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxay ka koobanyihiin:
  (a) Maxkamadda Sare ee Federaalka;
  (b) Maxkamadda Dastuurka;
  (c) Maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda Jamhuuriyadda;
  (d) Maxkamadaha rafcaanka ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda Jamhuuriyadda; iyo
  (e) Maxkamadaha darajada koowaad ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda Jamhuuriyadda.

(2) Garsoorka Ciidammada waxaa lagu nidaaminayaa xeer uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo lagu qeexayo qaabdhismeedkiisa iyo ikhtisaaskiisa.

(3) Lama dhisikaro hay'ado garsoor ama maxkamado gaar ah haddii uusan dhisin Dastuurkan ama xeer kaddib soojeedinta Golaha Sare ee Garsoorka baahi jirta darteed.

Qodobka 130aad: Maxkamadda Sare ee Federaalka

(1) Maxkamadda Sare ee Federaalka waa maxkamadda ugu sarraysa dalka, awooddeeduna waxa ay ku fidsantahay dhammaan geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xarunta Maxkamadda Sare ee Federaalku waa magaalamadaxda dalka, waxayse fadhiyadeeda ku qabsan kartaa meel kasta oo dalka ka mid ah, marka Guddoomiyaha Maxkamadda Sare u arko in danta caddaaladdu sidaas ku jirto.

(3) Maxkamadda Sare ee Federaalku waxa ay xaqiijisaa dhawrista ku dhaqanka xeerarka, hubisaana dhaqangalka iyo dabaqidda xeerarka dalka si midaysan.

(4) Maxkamaddu si ay u xaqiijiso hirgelinta farqadda 3aad ee qodobkan, waxa ay soo saaraysaa hageyaal, habraacyo, tafsiir sharci iyo awaamiir ay arrintan ku taabbagelinayso, sidoo kale waxay soo saaraysaa habraacyo ay ku jaangooynayso qiimaha dacwadaha madaniga.

(5) Go'aannada Maxkamadda Sare waa kamadambays, waana in ay u hoggaansamaan dhammaan dhinacyada ay khuseeyaan.

(6) Maxkamadda Sare ee Federaalka waxa ay ka koobantahay guddoomiyaha maxkamadda iyo toban garsoore.

(7) Maxkamadda Sare ee Federaalka waxa ay leedahay awoodahan asalka ah:
- (a) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista cabashooyinka la xiriira dacwadaha maamul ee lidka ku ah hay'adaha federaalka;
- (b) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista dacwadaha la xiriira muranka ikhtisaaska maxkamadaha kala duwan ee dalka; ee la xiriira ikhtisaaska federaalka ah;
- (c) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista dacwadaha la xiriira magacaabidda iyo xilkaqaadista jagooyinka dawladda ee heer federaal;
- (d) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista dacwadaha la xiriira muranka doorashooyinka;
- (e) Dhaarinta madaxda heer federaal;
- (f) Siinta talo sharci Dawladda Federaalka marka la waydiiyo;
- (g) Soo saaridda amarro ku socda hay'daha dawladda ee ku saabsan gudashada hawlqaran oo uu xeerku ku waajibiyay ama ka joogsashada fulinta arrin aan xeerku awood u siin;
- (h) Dhegaysiga iyo ka go'aangaarista cabashooyinka u baahan ku noqoshada ama ka noqoshada go'aaneed ee laga keeno go'aan iyada ka soo baxay;
- (i) Go'aan ka gaaridda cabashooyinka la xariira xorriyad ka qaadidda sharcidarrada ah ee loo soo gudbiyo ayna ikhtisaaska u leedahay; iyo
- (j) Awoodaha kale ee ku xusan Dastuurka Federaalka Soomaaliya iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(8) Maxkamadda Sare ee Federaalka waxay kale oo leedahay ikhtisaaska rafcaan ee soo socda:
- (a) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista cabashooyinka laga soo qaato xukunnada iyo go'aannada maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda ee la xiriira dacwadaha federaaliga ah;
- (b) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista cabashooyinka laga soo qaato xukunnada iyo go'aannada maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda ee la

xiriira dacwadaha ganacsi ee dabeecad caalami leh iyo kuwa qiimahoodu aadka u sarreeyo;

(c) Ka go'aangaarista rafcaannada laga soo qaato xukunnada dilka ah ee maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda; iyo

(d) Arrimaha kale ee ku xusan xeerarka dalka.

Qodobka 131aad: Maxkamadda Dastuurka

(1) Dastuurkani wuxuu dhisayaa Maxkamadda Dastuurka oo xarunteedu tahay magaalamadaxda dalka, kana kooban guddoomiye iyo afar (4) garsoore.

(2) Maxkamadda Dastuurka waa maxkamad madaxbannaan oo gaar ah, oo leh ikhtisaaskan:

(a) Fasiraadda Dastuurka Federaalka, dastuurrada dawlad goboleedyada iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

(b) Dhegeysiga iyo go'aan ka gaaridda murannada u dhaxeeya hay'adaha federaalka dhexdooda, ama hay'adaha federaalka iyo kuwo dawlad goboleedyada ama hay'adaha dawlad goboleedyada dhexdooda; ee la xiriira awoodahooda dastuuriga ah;

(c) Dib-u-eegista iyo go'aan ka gaarista waafaqsanaanta dastuuriga ah ee hindise xeereedka la soojeediyay;

(d) Go'aan ka gaaridda xadgudubyada xuquuqaha iyo xorriyadaha Dastuurka ee muwaaddinka;

(e) Go'aan ka gaaridda dacwadaha la xiriira Dastuurka ee looga soo gudbiyey maxkamadaha kale;

(f) Burinta xeerarka ama go'aannada ee aan waafaqsanayn Shareecada Islaamka ama Dastuurka;

(g) Hubinta ansaxnimada hannaanka wax-kabeddelka Dastuurka, aftida dadweynaha iyo ku dhawaaqidda natiijada aftida; iyo

(h) Awoodaha kale ee ku xusan Dastuurka Federaalka Soomaaliya iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Maxkamadda Dastuurka ayaa awood u leh go'aan ka gaarista taariikhda ay ka billaaban karto hirgelinta go'aanka burinta marka lagu dhawaaqayo in uu xeer yahay waxba kama jiraan, iyadoo la tixgelinayo saameynta ay ku leedahay:

(a) Taariikhda uu xeerkaasu noqonayo wax kama jiraan;

(b) Dadka daneynaya;

(c) Guud ahaan danaha bulsho; iyo

(d) Danaha qofka xeerkaas lagu xukumay haddii uu yahay xeer dembiyeed.

Qodobka 132aad: Maxkamadaha Kore

(1) Dawlad goboleed kasta wuxuu yeelanayaa Maxkamad Kore oo xarunteedu tahay caasimadda dawlad goboleedka, waana hay'adda garsoorka ugu sarraysa ee ka shaqeysa soohdimaha dawlad goboleedkaas. Awooddeedu waxay ku fidsantahay dhammaan degaannada hoosyimaada dawlad goboleedka.

(2) Maxkamadda Kore ee dawlad goboleedku waxay ikhtisaas u leedahay:
   (a) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista cabashooyinka la xiriirta dacwadaha maamul ee dhanka ka ah hay'adaha dawlad goboleedka;
   (b) Dhegeysiga dacwadaha la xiriira muranka awoodaha maxkamadaha kala duwan ee dawlad goboleedka ee aan hoos tagayn ikhtisaaska federaalka;
   (c) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista rafcaannada laga soo qaato xukunnada iyo go'aannada maxkamadaha darajada koowaad ee dawlad goboleedka ee khusaysa dacwadaha federaaliga ah.
   (d) Ka garnaqidda iyo ka go'aangaarista rafcaannada aan federaaliga ahayn ee laga soo qaato xukunnada iyo go'aannada maxkamadaha darajada labaad ee dawlad goboleedka;
   (e) Go'aan ka gaaridda dacwadaha la xiriira magacaabidda iyo xilkaqaadista xilalka dawladda ee heer dawlad goboleed ee ku siman soohdimaha dawlad goboleed kasta; iyo
   (f) Fulinta awood kasta oo uu siiyo dastuurka ama xeerarka dawlad goboleedka, haddii aanay awoodahaasi ka hor imaanayn Dastuurka Federaalka iyo xeerarka federaalka.

(3) Caasimaddu waxay yeelanaysaa maxkamad kore, maxkamad rafcaan iyo maxkamadaha darajada koowaad.

Qodobka 133aad: Maxkamadda Rafcaanka ee Dawlad Goboleedka

Maxkamadda Rafcaanka ee dawlad goboleedka waxa ay ka garnaqdaa, go'aanna ka gaartaa dhammaan rafcaannada aan federaaliga ahayn ee laga soo qaato maxkamadda darajada koowaad ee dawlad goboleedka.

Qodobka 134aad: Maxkamadaha Darajada Koowaad

Maxkamadaha darajada koowaad waxay leeyihiin ikhtisaas federaali ah iyo mid heer dawlad goboleed ah, waxayna ka garnaqaan, go'aanna ka gaaraan dhammaan noocyada dacwadaha labada heer ee aan Dastuurkan ama xeerar kale si kale u tilmaamin.

Qodobka 135aad: Habraaca Magacaabista Garsooreyaasha iyo Kaaliyeyaasha

(1) Guddoomiyaha Maxkamadda Sare iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka waxaa magacaabistooda loo marayaa habka soo socda:
   (a) Golaha Sare ee Garsoorka wuxuu soojeedinayaa qof hufnaan iyo dhaqan suubban leh, haystana ugu yaraan shahaado jaamacadeed heerka labaad ee qaanuunka, leh waaya-aragnimo aan toban (10) sano ka yarayn oo ah shaqo garsoore, xeer-ilaaliye, qareen ama bare sare ee sharci;
   (b) Labada gole ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa, qofka kasta oo la soo magacaabay, ku ansixinaya ama ku diidaya aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada guud ee xubnaha gole walba, kaddib soojeedinta Golaha Sare ee Garsoorka;
   (c) Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ayaa xeer madaxweyne ku meelmarinaya Guddoomiyaha Maxkamadda Sare iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka, kaddib ansixinta Baarlamaanka Federaalka; waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda.

(2) Kaddib soojeedinta Golaha Sare ee Garsoorka, Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya wuxuu u magacaabayaa garsooreyaasha kale ee Maxkamadda Sare iyo Maxkamadda Dastuurka, qof hufnaan iyo dhaqan suubban leh, haystana ugu yaraan shahaadada koowaad ee qaanuunka, leh waaya-aragnimo aan todobba (7) sano ka yarayn oo ah shaqo garsoore, xeer-ilaaliye, qareen ama bare sare ee sharci.

(3) Guddoomiyeyaasha maxkamadaha kore waxaa magacaabaya hoggaamiyeha dawlad goboleedka, kaddib marka Golaha Sare Garsoorku soojeediyo, golaha wakiillada dawlad goboleedkuna ansixiyo.

(4) Dhammaan garsooreyaasha kale iyo kaaliyayaasha waxaa magacaabaya Golaha Sare ee Garsoorka, waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda.

Qodobka 136aad: Dhaarta Garsoorka

(1) Guddoomiyaha Maxkamadda Sare iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka waxaa lagu hor dhaarinayaa Madaxweynaha Jamhuuriyadda, iyadoo ay goobjoog yihiin guddoomiyeyaasha Golaha Shacabka iyo Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(2) Garsooreyaasha Maxkamadda Sare, Garsooreyaasha Maxkamadda Dastuurka iyo dhammaan garsooreyaasha kale waxaa lagu hor dhaarinayaa Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka.

(3) Guddoomiyaha iyo garsooreyaasha maxkamadda kore ee dawlad goboleedka waxaa lagu hor dhaarinayaa hoggaamiyaha dawlad goboleedka iyadoo uu goobjoog yahay guddoomiyaha golaha wakiillada.

(4) Guddoomiyeyaasha iyo garsooreyaasha ku xusan farqadaha 1aad, 2aad iyo 3aad ee qodobkan, inta aanay shaqada billaabin, waxa ay marayaan dhaartan:

"Aniga oo ah____,
waxaan ku dhaaranayaa magaca Ilaahay inaan si daacad ah u guto waajibaadkayga; dhawrana Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u yaalla; inaan u fuliyo xilkayga si madaxbannaan oo dhexdhexaad ah; go'aannadaydana ku gaaro si aan lahayn cabsi, eex, siyaaasad, qof jeclaysi ama saamayn kale; iyo inaan ku shaqeeyo danaha caddaaladda iyo sarraynta sharciga oo keliya, ilaaliyana sharafta, hufnaanta iyo madaxbannaanida garsoorka dalka".

Qodobka 137aad: Da'da Hawlgabka iyo Muddada Xilhaynta

(1) Garsooreyaashu waxa ay hawlgab iskood ah gali karaan xilliga ay gaaraan da'da 65 jirka, waxaana waajib ku ah in ay hawlgab noqdaan marka ay gaaraan da'da 70 jirka.

(2) Guddoomiyaha iyo garsooreyaasha Maxkamadda Sare, guddoomiyeyaasha maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Caasimadda waxa ay hawlgabka galayaan marka ay gaaraan da'da 75 jirka, haddii aanay si iskood ah uga fariisan xilka si waafaqsan faqradda 1aad ee qodobkan.

(3) Muddada xilhaynta guddoomiyaha iyo garsooreyaasha Maxkamadda Dastuurku waa toddoba (7) sano oo hal mar la cusboonaysiin karo.

Qodobka 138aad: Xilwaayidda Garsooraha

(1) Garsooruhu waxa uu xilkiisa ku waayi karaa sababaha soo socda oo keliya:
- (a) Geeri;
- (b) Gaarista da'da hawlgabka ee waajibka ah;
- (c) Xilgudusho la'aan joogta ah sababo la xiriira mid jireed ama maskaxeed oo uu caddeeyay dhakhtar takhasus u leh oo la aqoonsanyahay;
- (d) Aqbalidda xil kale oo dawladeed;
- (e) Istiqaalo qoraal ah uu u gudbiyo Golaha Sare ee Garsoorka;
- (f) Fal anshaxmarin uu go'aamiyo Golaha Sare ee Garsoorka si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka; ama

(g) Arrin kasta oo kale oo ku xusan Dastuurka ama xeerarka kale ee Jamhuuriyadda.

(2) Xilkaqaadista garsooruhu waxa ay ka billaaban kartaa Golaha Sare ee Garsoorka ama cabasho qof kale u soo gudbiyey golaha.

(3) Cabashada ka dhanka ah garsooraha oo loo gudbinayo Golaha Sare ee Garsoorka, waa in qaab qoraal ah lagu soo gudbiyaa, laguna caddeeyaa saldhigga xeer iyo xaqiiqda cabashada.

(4) Qiimeyn kaddib, haddii Golaha Sare Garsoorku ku qanco in asbaabta cabashadu keeni karto xilkaqaadis, waxaa la raacayaa habraaca soo socda:
   (a) Haddii cabashadu khuseyso Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ama Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka waa in:
      i. Goluhu ku oggolaadaa kuna ansixiyaa cabashada aqlabiyad saddex meelood labo meel (2/3) tirada xubnaha golaha;
      ii. Goluhuna u gudbiyaa cabashada iyo go'aankooda Guddoomiyaha Golaha Shacabka iyo Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare muddo shan iyo toban (15) maalmood gudahood ah; iyo
      iii. Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu xilka uga qaadi karaa Guddoomiyaha Maxkamadda Sare iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka codayn qarsoodi ah oo aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) tirada guud ee xubnaha gole walba.
   (b) Haddii cabashadu la xiriirto garsoore aan ahayn guddoomiyeyaasha lagu sheegay xarafka (a) faqradda 4aad ee qodobkan, Golaha Sare ee Garsoorka wuxuu qaadayaa tallaabooyinkan:
      i. Shaqada ka joojinayaa garsooraha; iyo
      ii. Magacaabayaa guddi ka kooban afar (4) garsoore oo darajada maxkamad rafcaan ugu hoosayso, hal qareen oo leh khibrad aan 10 sano ka yarayn iyo labo xubnood oo aqoon durugsan u leh arrimaha maamulka, bulshada dhexdeedana sumcad fiican ku leh.

(5) Garsooraha shaqada laga joojiyey wuxuu helayaa xuquuqda uu xaqa u lahaa ilaa inta go'aan kamadamabays ah laga gaarayo.

(6) Guddigu waa in uu sida ugu dhakhso badan uguna macquulsan go'aan uga gaaraa, iyagoo raacayaa habraac ay dejisteen iyo xeerarka arrinkan khuseeya.

(7) Goluhu wuxuu ku go'aan qaadanayaa talada guddiga ama baarlamaanka isla markaana fulinayaa.

(8) Garsooraha go'aanka guddigu saameeyey wuxuu muddo 15 maalmood gudahood ah cabasho u qaadan karaa Maxkamadda Sare ee Dalka.

(9) Haddii garsoorahu aanu rafcaan qaadan, go'aanka guddigu wuxuu dhaqangalayaa marka muddada rafcaanka dhammaato. Haddii uu rafcaan qaato, go'aanka ugu dambeeya waxaa soo saaraya xukunka Maxkamadda Sare.

Madaxa Saddexaad: Xeer-ilaalinta Guud

Qodobka 139aad: Dhismaha Xafiiska Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka

(1) Waxaa la dhisayaa xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka.

(2) Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranku wuxuu ka koobanyahay:
- (a) Xeer-ilaaliyaha Guud oo ah mas'uulka ugu sarreeya xafiiska, iyo Kuxigeennada Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka; iyo
- (b) Xeer-ilaaliyaha dawlad goboleedka iyo kuxigeennada xeer-ilaaliyaha dawlad goboleedka iyo Caasimadda Jamhuuriyadda.

(3) Xarunta Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud waa Caasimadda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuuna xarummo shaqo ku yeelan karaa meeshii uu u arko Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka in ay u muhiim u tahay fulinta hawlaha xafiiska.

Qodobka 140aad: Magacaabista iyo Xilkaqaadista Xubnaha Xafiiska Xeer-ilaalinta

(1) Habraaca magacaabista Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka, xilwaayiddiisa iyo dhaartaba waa mid la mid ah habraaca Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee Federaalka iyo Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka, marka laga reebo aqlabiyadda xilkaqaadista Baarlamaanka oo noqonaysaa boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ee tirada guud ee xubnaha gole walba.

(2) Xeer-ilaaliyeyaasha xafiiska Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka waxaa magacaabistooda, xilkaqaadistooda iyo dhaartoodaba loo marayaa habraac la mid ah kan garsooreyaasha sare ee Maxkamadda Dastuurka iyo Maxkamadda Sare ee Federaalka.

(3) Xeer-ilaaliyayaasha dawlad gobooledyada waxaa magacabistooda, xilkaqaadistooda iyo dhaartoodaba loo marayaa habraac la mid ah garsooreyaasha maxkamadda kore ee dawlad goboleedka.

Qodobka 141aad: Madaxbannaanida Xafiiska Xeer-ilaalinta

(1) Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka oo qayb ka mid ah garsoorka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuu u madaxbannaanyahay hawlaha maamul iyo maaliyadeed ee xafiiska.

(2) Xeer-ilaaliyuhu wuxuu u hoggaansamayaa oo keliya Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya marka uu gudanayo waajibaadkiisa, lamana faragelin karo xafiiska xeer-ilaalinta iyo saraakiishiisa marka ay gudanayaan xilalkooda.

Qodobka 142aad: Xilka iyo Awoodaha Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud ee Qaranka

(1) Xafiiska Xeer-ilaalinta Guud waxaa xil ka saaranyahay ilaalinta caddaaladda, ku dhaqanka xeerarka, difaacidda danaha shacabka iyo dawladda.

(2) Awoodaha xafiiska Xeer-ilaalinta Guud waxaa ka mid ah:
- (a) La dagaallanka iyo ka hortagga dembiyada federaalka;
- (b) Inuu dhaqaajiyo isla markaana oogo dacwadaha ciqaabta federaaliga ah;
- (c) Hoggaaminta baarista dembiyada federaaliga;
- (d) Inuu unko ama billaabo tallaabooyinka horgaynta eedaysanayaasha maxkamadaha hortooda;
- (e) Inuu qaato rafcaannada dacwadaha laga xukumo markay ay ku jirto danta caddaaladda;
- (f) Inuu maxkamadaha ku matalaa dadka taagta daran iyo carruurta agoonta ah;
- (g) Inuu ku kormeero hay'adaha baarista iyo saraakiisha booliiska federaalka shaqadooda la xiriirta baarista;
- (h) Inuu hago ama uu la wareego tallaabooyinka baariseed si waafaqsan danta guud;
- (i) Inuu hago iskuna xiro xafiisyada xeer-ilaalinta ee heerarka kaladuwan ee dawladda; iyo
- (j) Inuu guto hawl kasta oo ay farayaan Dastuurka iyo xeerarka kale ee dalka.

(3) Xeer-Ilaaliyaha Guud ee Qaranka waxay mas'uuliyad gaar ah ka saarantahay:
- (a) Agoonta iyo dadka aan isdifaaci karin sharciga hortiisa;
- (b) Hubinta in eedda lagu gudbiyo muddada xeerku tilmaamay; iyo
- (c) Kormeeridda xabsiyada federaalka iyo goobaha sharcigu oggolyahay ee dadka lagu xiro ama lagu hayo.

(4) Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka waxa uu soo saari karaa habraacyo iyo hagayaal lagu fududeynayo shaqada xafiiska.

Qodobka 143aad: Awoodaha Xafiiska Xeer-ilaalinta Dawlad Goboleedka

(1) Xafiiska Xeer-ilaalinta dawlad goboleedka waxa uu awood u leeyahay dacwad oogista dhammaan dacwadaha ka dhasha xeerarka dawlad goboleedka oo keliya, waxaana awoodihiisa ka mid ah:
   (a) Inuu oogo dacwadaha ciqaabta ah ee heer dawlad goboleed;
   (b) Inuu billaabo tallaabooyinka horgaynta eedaysanayaasha maxkamadaha hortooda ee;
   (c) Inuu qaato rafcaannada dacwadaha laga xukumo markay ay ku jirto danta caddaaladda;
   (d) Inuu maxkamadaha ku matalaa dadka taagta daran iyo carruurta agoonta ah, arrimaha la xiriira xeerarka dawlad goboleedka;
   (e) Inuu ku kormeero hay'adaha baarista dawlad goboleedka iyo saraakiisha booliiska shaqadooda la xiriirta dembiyada dawlad goboleedka;
   (f) Inuu hago ama uu la wareego tallaabooyinka baariseed ee la xiriira xeerarka dawlad goboleedka si waafaqsan danta guud; iyo
   (g) Inuu guto hawl kasta oo ay farayaan Dastuurka iyo xeerarka Dawladda Federaalka ama Dastuurka iyo xeerarka dawlad goboleedka.

(2) Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranku wuxuu u idman karaa xeer-ilaaliyaha dawlad goboleedka ama mid ka mid ah xeer-ilaaliyeyaasha dawlad goboleedka oogista dacwadaha ciqaabta ee federaalka.

Madaxa Afaraad: Maamulka Garsoorka

Qodobka 144aad: Dhisidda Golaha Sare ee Garsoorka

(1) Waxaa la dhisayaa Golaha Sare ee Garsoorka kaas oo xaqiijinaya madaxbannaanida garsoorka.

(2) Golaha Sare ee Garsoorka waa in uu ahaadaa mid maamul iyo maaliyad ahaan madaxbannaan.

Qodobka 145aad: Xubnaha Golaha Sare ee Garsoorka

(1) Golaha Sare ee Garsoorka wuxuu ka koobanyahay xubnaha soo socda:
   (a) Guddoomiyaha Maxkamadda Sare;
   (b) Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka;
   (c) Xeer-Ilaaliyaha Guud ee Qaranka;

(d) Guddoomiyeyaasha maxkamadaha kore ee dawlad goboleedyada iyo Maamulka Caasimadda Jamhuuriyadda;
(e) Guddoomiyaha Guddiga Madaxabannaan ee Xuquuqda Aadanaha;
(f) Laba (2) qareen sare oo ka imaanaya Ururka Qareennada Soomaaliyeed, xilkana haynaya muddo shan (5) sano ah, oo ay soojeedinayso wasaaradda ay khuseyso, golaha wasiirraduna uu ansixiyo; iyo
(g) Laba (2) xubnood oo ku xeeldheer xeerarka oo haysta shahaado jaamacadeed oo qaanuunka ah, lehna khibrad muddo aan ka yarayn toban (10) sano, xilkana haynaya muddo shan (5) sano ah, oo ay soojeedinayso wasaaradda ay khuseyso, Golaha wasiirraduna ansixiyo.

(2) Xubnaha ku xusan xarfaha (f) iyo (g) faqradda 1aad ee qodobkan waxaa magacaabistooda meelmarinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, kaddib ansixinta labada gole ee baarlamaanka.

(3) Guddoomiyaha Maxkamadda Sare ee Federaalka ayaa ah Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka, Guddoomiyaha Maxkamadda Dastuurka ayaa ah kuxigeenka Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka, haddii kuxigeenku maqanyahay, waxaa kuxigeen noqonaya Xeer-ilaaliyha Guud ee Qaranka.

(4) Si waafaqsan Dastuurka Federaalka iyo Xeerarka, Golaha Sare Garsoorka wuxuu samaysanayaa xeer hoosaad.

Qodobka 146aad: Shuruudaha iyo Awoodaha Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka

(1) Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka ahna Guddoomiyaha Maxkamadda Sare waa in uu buuxiyaa shuruudaha soo socda, waana in:
(a) Uu yahay muwaaddin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo Muslim ah;
(b) Labadiisa waalid ay yihiin muwaaddiniin Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
(c) Da'diisu aanay ka yarayn afartan sano (40);
(d) Uusan qabin xaas ajnabi ah;
(e) Aqoontiisa ay gaarsiisantahay shahaado qaanuun ee heerka labaad jaamacadda iyo waaya-aragnimo hoggaamineed oo aan ka yarayn toban sano (10) sano;
(f) Lagu yaqaannaa dhaqan suubban bulshada dhexdeeda;
(g) Dhimirkiisu dhanyahay, horayna aan dhakhtar la aqoonsanyahay si rasmi ah ugu caddayn xanuun dhimirka ah; iyo
(h) Aanu gelin faldembiyeed culus oo ay maxkamad madaxbannaan ugu xukuntay si kamadambays ah.

(2) Guddoomiyaha Golaha Sare ee Garsoorka waa mas'uulka ugu sarreeya garsoorka Jamhuuriyadda Federaalka, waxaanu awood maamul iyo korjoogteyn ku leeyahay dhammaan maxkamadaha iyo Xeer-ilaalinta dalka, wuxuuna soo saari karaa awaamiir iyo habraacyo muhiim u ah maamulka iyo habsami u socodka caddaaladda.

Qodobka 147aad: Waajibaadka Golaha Sare ee Garsoorka

Golaha Sare ee Garsoorka wuxuu fulinayaa hawlaha soo socda:

(1) Ilaalinta madaxbannaanida, dhexdhexaadinimada, hufnaanta iyo horumarinta garsoorka.

(2) Soojeedinta magacaabista, xilkaqaadista, baddelidda, dallacsiinta, go'aan ka gaarista anshaxmarinta, xuquuqda, howlgabnimada xubnaha iyo hawlwadeennada garsoorka ee heerarka kala duwan ee dawladda. Sidoo kale, horumarinta tababbarka iyo kobcinta aqoonta iyo xirfadda xubnaha iyo hawlwadeennada garsoorka ee heerarka dawladda.

(3) Tixgelinta cabashooyinka dadweynaha iyada oo la qaadayo tallaabooyinka ku habboon, si kor loogu qaado kalsoonida ay ku qabaan garsoorka.

(4) Nidaaminta habsami-usocodka hawlaha garsoorka, hagaajinta xaaladaha shaqada iyo daryeelka hawlwadeennada garsoorka.

(5) Maareynta maamulka iyo maaliyadda garsoorka.

(6) Casriyaynta habmaamulka hay'adaha garsoorka.

(7) La xisaabtanka, qiimeynta iyo korjoogteynta xilgudashada hay'adaha garsoorka ee dhammaan heerarka dawladda.

(8) Waajibaadka kale ee ku xusan Dastuurka, xeerarka kale ee Jamhuuriyadda iyo xeer hoosaadka Golaha Sare ee Garsoorka.

Qodobka 148aad: Sanduuqa Garsoorka

(1) Si loo xaqiijiyo madaxbannaanida hay'adaha garsoorka, Dastuurkan wuxuu aasaasayaa Sanduuqa Garsoorka oo hoosyimaada nidaamka Qasnadda Midaysan ee Dawladda.

(2) Sanad maaliyadeed kasta, Xoghayaha Guud ee Garsoorka ayaa diyaarinaya miisaaniyadda garsoorka taas oo ka mid ah hannaanka guud ee nidaamka dejinta miisaaniyadda qaranka.

(3) Sanduuqa waxaa loo isticmaalayaa kharashaadka maamul ee garsoorka iyo arrimaha kale ee muhiimka u ah xilgudashada garsoorka, kaddib marka sanduuqa lagu shubo qoondada miisaaniyadda garsoorka.

(4) Xeerka Nidaamka Garsoorka ayaa lagu faahfaahinayaa maamulka Sanduuqa Garsoorka.

Qodobka 149aad: Fadhiyada Golaha Sare ee Garsoorka

(1) Xubnaha Golaha Sare ee Garsoorka waa in ay shiraan ugu yaraan halmar saddexdii biloodba.

(2) Golaha waxaa iskugu yeeri kara oo keliya guddoomiyaha golaha, haddii u maqanyahayna waxaa iskugu yeeri kara guddoomiye kuxigeenka.

(3) Guntanka fadhiyada Golaha waxa uu ku qabsoomayaa ugu yaraan aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada xubnaha golaha.

(4) Shirka Golahu wuxuu ku qabsoomi karaa xarunta guud ee golaha, waxa uu sidoo kale ka dhici karaa hadba meeshii uu guddoomiyaha goluhu u arko munaasab.

(5) Haddii aan cutubkan iyo xeerarka dalku si kale u qeexin, go'aannada golaha waxaa lagu gaarayaa cod hal dheeri ah, haddii ay codadku barbardhac noqdaan, codka guddoomiyaha ayaa kala saaraya.

CUTUBKA TOBNAAD: XAFIISYADA IYO GUDDIYADA MADAXABANNAAN

Qodobka 150aad: Mabaadi'da Guud

(1) Guddiyada madaxabannaan ee lagu dhisay Dastuurkan waa hay'ad ka madaxbannaan xukuumadda ama xakamayn siyaasadeed, awoodna u leh adeegsiga aqoontooda xirfadeed ee la xiriira hawlahooda u gaarka ah.

(2) Guddi madaxbannaan marka uu ku jiro gudashada waajibaadkiisa iyo hawlgalkiisa waa in ay ka muuqataa in uu ku shaqaynayo dareenka dhawrista xuquuqda aadanaha, dimuqraadiyad iyo daahfurnaan.

(3) Guddi madaxbannan marna ma hoos imaanayo, kamana amarqaadanayo qof ama hay'ad awood xukun leh midna.

(4) Guddiyada madaxabannaan waxay yeelanayaan miisaaniyad u gaar ah oo ku jirta miisaaniyadda guud ee dawladda, waxayna leeyihiin madaxbannaani maamul iyo maaliyadeed.

Qodobka 151aad: Guddiyada Madaxabannaan

Dastuurkan wuxuu dhisayaa guddiyada madaxabannaan oo ay ka mid yihiin kuwa soo socda:

(1) Guddiga Xuquuqda Aadanaha ee lagu xeeriyey Qodobka 41aad ee Cutubka 2aad.

(2) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha ee lagu xeeriyey Qodobka 55aad ee Cutubka 4aad.

(3) Golaha Sare ee Garsoorka ee lagu xeeriyey Qodobka 144aad ee Cutubka 9aad.

(4) Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka ee lagu xeeriyey Qodobka 158aad ee Cutubka 11aad.

(5) Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ee lagu xeeriyey Qodobka 193aad ee Cutubka 15aad.

Qodobka 152aad: Guddiga Madaxbannaan ee La Dagaallanka Musuqmaasuqa

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Madaxbannaan ee La Dagaallanka Musuqmaasuqa.

(2) Guddigu waxa uu sameyn karaa baaritaan isaga oo iskiis u billaabaya ama ku salaynaya cabasho, xogsirdoon, warbixin hantidhowr ama xog kale oo lagu kalsoonaan karo.

(3) Mas'uuliyadaha guddiga waxaa ka mid ah:
   (a) Horumarinta siyaasadaha iyo tallaabooyinka ka hortagga musuqmaasuqa, oo ay ku jiraan habraacyo daahfurnaan iyo islaxisaabtan;
   (b) Kor u qaadista daacadnimada iyo maamulka hufan ee hantida dadweynaha, gaar ahaan hababka wax iibsiga, heshiisyada, canshuuraha, kharashaadka iyo maareynta dakhliga;
   (c) Wacyigelinta dadweynaha, diyaarinta cilmibaaris iyo tababbar ku saabsan ka hortagga musuqmaasuqa; iyo

(d) Kor u qaadista iskaashiga hay'adaha federaalka, dawlad goboleedyada, iyo iskaashiga caalamiga ah ee dhinacyada farsamada iyo xog is weydaarsiga.

(4) Awoodaha guddiga waxaa ka mid ah:
  (a) Ka hortagga, baarista, ururinta cadeymaha, iyo u gudbinta dacwadaha musuqmaasuqa xafiiska xeer-ilaalinta;
  (b) Dalbashada helista dukumentiyo, xog, diiwaanno iyo macluumaad ay hayaan hay'adaha dawladda iyo cid kasta oo adeeg dadweyne haysa, iyadoo la ilaalinayo xeerarka ilaalinta xogta;
  (c) Soo saarista tilmaamo iyo halbeegyo anshax iyo ka hortag iskahorimaadka danaha ee loogu talagalay hay'adaha dawladda, si waafaqsan xeerka; iyo
  (d) Soojeedinta talooyin lagu xakameynayo musuqmaasuqa.

(5) Xayndaabka awoodda guddiga waa sida soo socota:
  (a) Musuqmaasuqa ay ku kacaan saraakiisha dawladda, gudaha iyo dibedda dalka;
  (b) Lunsasho, boob, leexsasho, ama ku takrifal hanti dadweyne ama hanti gaar ah oo lagu aaminay mas'uul dawladeed;
  (c) Ku shaqaysiga nufuudda iyo xiriirrada gaarka ah si loo helo faa'iido aan sharci ahayn; iyo
  (d) Ku xadgudub waajibaad shaqo, isdiiddo daneed, ama ka taajirid xil dawladeed si sharcidarro ah.

(6) Xubnaha guddigu wuxuu ka koobanyahay sagaal (9) xubnood, waxayna iska dhexdooranayaan guddoomiye iyo guddoomiye kuxigeen.

(7) Shuruudaha xubinnimada, magacaabidda, muddada xilhaynta iyo xilkaaqaadista xubnaha Guddiga Madaxabannaan ee La Dagaallanka Musuqmaasuqa waxaa loo marayaa habraaca la mid ah midka Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha ee ku xusan Qodobbada 58aad, 59aad iyo 60aad ee Dastuurka.

Qodobka 153aad: Xafiiska Gardoonka

(1) Dastuurkan wuxuu dhisayaa xafiiska Gardoonka oo ah hay'ad ay dadweynuhu u geysan karaan cabashooyinkooda ku saabsan xadgudubyada xubno ka tirsan ciidammada ama maamulka dawladda.

(2) Xafiiska Gardoonku wuxuu baaritaan iskiis ah u billaabi karaa haddii ay jiraan tuhuno la xariira xadgudubyo ay ciidammadu u geysteen qof ama koox ka mid ah bulshada, haddii

lagu qanco inuu jiro faldembiyeedyada, wuxuu dacwad u gudbin karaa hay'adda awoodda u leh.

(3) Xeer gaar ah uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa qeexaya awoodaha iyo waajibaadka Xafiiska Gardoonka.

Qodobka 154aad: Xafiiska Garyaqaanka Guud

Dastuurkan wuxuu dhisayaa Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda, waxaana xeer gaar ah ku soo saaraya Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya oo qeexaya qaabdhismeedka Xafiiska Garyaqaanka Guud, habraaca magacaabista iyo xilkaqaadistiisa xilkiisa iyo muddoxileedkiisa.

Qodobka 155aad: Hay'adda Culumada Soomaaliyeed

Dastuurkan wuxuu dhisayaa Hay'adda Culumada Soomaaliyeed oo ka kooban 9 xubnood oo uu magacaabayo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, Xeer uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa lagu faahfaahinayaa xilalka hay'addan iyo muddada xilhaynteeda.

CUTUBKA KOW IYO TOBNAAD: SHAQAALAHA RAYIDKA EE DAWLADDA

Qodobka 156aad: Qiyamka iyo Mabaadi'da Hagaysa Shaqaalaha Rayidka

(1) Shaqada Rayidka ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa ammaano ummadda loogu adeego, waxaa hagaya mabaadi'da daacadnimo, naxariis, xirfad-yaqaannimo, karti, dhexdhexaadnimo, daahfurnaan, dhegonugayl, sirxajin, asluub wanaag shaqo, howlkarnimo, waxku-oolnimo, isla xisaabtan, wadajir, sinnaan, caddaalad, dhawrista ku kaladambeynta darajooyinka maamul iyo u adeegidda danaha dadweynaha.

(2) Xilka dawladeed waa mas'uuliyad dadweyne, waxaana waajib ku ah shaqaalaha rayidka ah in ay xilalkooda u gutaan si waddaninnimo leh, daacadnimo iyo ixtiraam buuxana u hayaan Dastuurka iyo xeerarka dalka.

(3) Shaqaalaha rayidka ah waa in ay matalaan dhammaan bulshada Soomaaliyeed, iyada oo si gaar ah loo tixgelinayo dadka naafada ah.

(4) Maamulka guud ee dawladda waa inuu noqdaa mid ku jihaysan horumarin, bulsho u adeegid, kuna dhisan caddaalad iyo sinnaanta adeegbixinta.

(5) Shaqaalaha rayidka ah waa in ay ka fogaadaan fal kasta oo musuqmaasuq iyo adeegsiga awoodda xilkiisa si baalmarsan xeerka iyo anshaxa.

Qodobka 157aad: Baaxadda iyo Qaabdhismeedka Shaqaalaha Rayidka ah ee Dawladda

(1) Shaqaalaha rayidka ah waxaa ka mid noqonaya dhammaan shaqaalaha joogtada ah ee ku hawlan maamulka guud iyo bixinta adeegyada, waxayna ka koobanyihiin:
  (a) Shaqaalaha rayidka ah ee dawladda federaalka; iyo
  (b) Shaqaalaha rayidka ah ee dawlad goboleedyada.

(2) Shaqaalaha rayidka ah waxay ku shaqeynayaan hannaan midaysan oo xeer iyo anshaxba leh.

(3) Waxaa la dhisayaa guddiga shaqaalaha rayidka ah ee heer dawlad goboleed oo maamulaya arrimaha shaqaalaha rayidka ee heer dawlad goboleed, isagoo raacaya xeerarka loo dejiyey.

Qodobka 158aad: Dhismaha Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Federaalka oo madaxbannaan una xilsaaran maamulka iyo maareynta shaqaalaha rayidka ah.

(2) Guddigu wuxuu sanad kasta u soo gudbinayaa warbixin ku saabsan hawlihiisa iyo waxqabadkiisa Baarlamaanka Federaalka.

(3) Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Federaalka wuxuu ka koobanyahay shan iyo toban (15) xubnood, oo uu soojeediyo Golaha Wasiirrada, Baarlamaanka Federaalkuna ansixiyo, Madaxweynaha Jamhuuriyadda uu ku meelmariyo xeer madaxweyne.

(4) Guddoomiyaha iyo guddoomiye kuxigeenka guddiga waxaa iska dhexdooranaya xubnaha guddiga.

(5) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa faahfaahinaya shuruudaha xubnaha Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Federaalka iyo habka xilka ay ku waayi karaan.

(6) Xubnaha guddiga waxa ay xilka haynayaan muddo shan (5) sano ah oo la cusboonaysiin karo.

Qodobka 159aad: Waajibaadka Guddiga Shaqaalaha Rayidka ee Federaalka

Waajibaadka guddiga waxaa ka mid ah:

(1) Sugidda hannaanka qorista, dallacsiinta, anshaxmarinta iyo ilaalinta akhlaaqda shaqaalaha oo ku salaysan karti, tartanfuran, iyo daahfurnaan;

(2) Diyaarinta iyo dhaqangelinta xeerarka anshaxa shaqaalaha rayidka ah;
(3) Dhiirrigelinta sinnaanta qaybaha bulshada ee hannaanka shaqaqorista;

(4) Maamulidda iyo hirgelinta horumarka xirfadeed, tababbarka iyo qiimeynta waxqabadka shaqaalaha;

(5) Baaridda cabashooyinka, khaladaadka anshaxeed iyo dacwadaha shaqaalaha; iyo baaritaanka arrimaha waxqabadka shaqaalaha rayidka ah;

(6) Talasiinta dawladda ee ku aaddan dib-uhabeynta adeegga rayidka ah iyo horumarinta siyaasadaha la xiriira;

(7) Xiriirka guddiyada heer dawlad goboleed iyo hay'adaha caalamiga ah; iyo

(8) Fulinta hawl kasta ee kale oo la xiriirta arrimaha shaqaalaha rayidka ah oo ku xusan xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 160aad: Ilaalinta Xuquuqda Shaqaalaha Dawladda ee Rayidka ah

(1) Shaqaalaha rayidka ah wuxuu xaq u leeyahay doorashada shaqada uu xirfaddeeda leeyahay, mushaar caddaalad ah, badqabka goobta shaqada, hawlgab sharci ah iyo difaac bulsho si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka.

(2) Shaqaaluhu waxa ay xaq u leeyihiin inay samaystaan ururro shaqaale si ay u helaan habab ay cabashooyin u gudbiyaan.

(3) Shaqaalaha rayidka ah laguma sameyn karo arrimaha soo socda:
   (a) Is hortaag asagoo gudanaya waajibaadkiisa shaqo; iyo
   (b) Xilkaqaadid, darajodhimis haddii aysan jirin sabab sharciyeed oo caddaalad ah, waana in loo maraa habraaca anshaxmarinta shaqaalaha rayidka ah hab waafaqsan xeerka shaqaalaha.

(4) Shaqaalaha rayidka ah waa in laga ilaaliyo faragelin siyaasadeed ama aargoosi ka dhasha gudashada xilalkooda.

(5) Shaqaalaha rayidka ah waa in la ilaaliyaa xogtooda shaqo iyo sirta shaqsiga ah iyadoo loo marayo xeerarka dalka.

Qodobka 161aad: Shaqo Qoridda, Magacaabidda iyo Dallacsiinta Shaqaalaha Rayidka ee Dawladda

(1) Shaqaalaysiinta shaqaalaha rayidka waxa ay ku salaysantahay karti, tartan furan, aqoon, iyo sinnaan fursadeed.

(2) Dallacsiintu waa in ay ku salaysnaataa waxqabadka shaqsiyeed, anshaxa xirfadeed, waaya-aragnimada, iyo nidaamka horumarinta shaqada oo ay dejiyeen xeerarku.

(3) Qorista iyo dallacsiinta waa in ay noqdaan kuwo kor u qaadaya matalaad caddaalad ah oo leh dheellitirnaan dadka Soomaaliyeed, iyadoo mudnaan la siinayo haweenka.

(4) Shaqooyinka bannaan waa in loo soo bandhigaa oo loo xayeysiiyaa si furan oo dadweynaha ay ugu tartamikaraan iyadoo lagu daabacayo warbaahinta iyo bogagga rasmiga ah ee dawladda.

(5) Dawladda Federaalka waxay soo saaraysaa xeerarka, siyaasadaha iyo halbeegyada shaqaalaha rayidka ah ee dawladda ee heer federaal iyo heer dawlad goboleed, kaas oo lagu salaynayo mabaadi'da iyo halbeegyada caalamiga ah ee shaqaalaha.

(6) Dawlad goboleedyadu waxay degsan karaan xeerka shaqaalaha rayidka ee dawladooda si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 162aad: Anshaxa iyo Isla Xisaabtanka

(1) Shaqaalaha rayidka ah waa inay ku dhaqmaan qiyamka anshaxa oo ay ka midyihiin dhexdhexaadnimo, ilaalinta sirta shaqada, ku dhaqanka xeerarka iyo ka fogaanshaha isdiiddo daneed, eex iyo qof jecleysi.

(2) Shaqaalaha rayidka ah waa inay si joogto ah u muujiyaan macluumaadka la xiriira isdiiddo daneed iyo xiriir kasta oo saamayn kara go'aannadooda.

(3) Ku xadgudubka anshaxa waxa lagu mutaysan karaa anshax marin oo ku salaysan hannaan caddaalad ah, daahfurnaan, iyo xaq u lahaanshaha isdifaac.

(4) Shaqaalaha rayidka ah ee si daacadnimo leh u soo sheega ku xadgudubka xeerka ama anshaxa waa in si sharci ah loo ilaaliyo.

Qodobka 163aad: Tababbarka iyo Iskaashiga Heerarka Dawladda

(1) Dawladda Federaalka waxa ay dhisaysaa Machadka Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka ah oo bixinaya tababbar waajib ah iyo horumarinta xirfadaha shaqaalaha heer kasta.

(2) Machadka Qaranka ee Shaqaalaha Rayidka ah waxa uu sameynayaa qiimeyn sanadeed lagu ogaanayo baahiyaha tababbarka iyo horumarinta xirfadaha shaqaalaha rayidka ah.

(3) Machadku waxa uu iskaashi la yeelanayaa xarummaha tababbarka ee heer gobol iyo kuwa caalami ah.

(4) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyada waxay iska kaashanayaan ka wada faa'iideysiga hawlwadeennada heerarka kala duwan, si loo xaqiijiyo khibradda iyo waaya-aragnimadu in ay noqdaan mid laga heli karo heer kasta oo looga baahanyahay, iyada oo taasna lagu horumarinayo midnimada qaranka.

CUTUBKA LABA IYO TOBNAAD: DAWLAD GOBOLEEDYADA

Qodobka 164aad: Dastuurka Dawlad Goboleedyada

(1) Dastuurrada dawlad goboleedyada waa in ay noqdaan kuwo waafaqsan, oo aan ka hor imaanayn Dastuurka Federaalka.

(2) Qodob kasta oo ka mid ah dastuurka dawlad goboleedka, oo aan waafaqsanayn Dastuurka Federaalka wuxuu noqonayaa waxba kamajiraan.

Qodobka 165aad: Golaha Wakiillada Dawlad Goboleedyada

(1) Dawlad goboleed kasta wuxuu yeelanayaa gole wakiillo oo ku salaysan matalaadda shacabka.

(2) Tirada xubnaha goleyaasha wakiillada dawlad goboleed kasta waa in aysan ka badnaan sagaashan iyo sagaal (99), waxaana lagu xaddidayaa dastuurka dawlad goboleedka, si loo hubiyo in dhammaan dadka ku nool dawlad goboleedka ay helaan matalaad buuxda.

(3) Xeer kasta uu soo saaro golaha wakiillada dawlad goboleedka waa in ayna ka hor imaan Dastuurka iyo xeerarka Federaalka.

Qodobka 166aad: Golaha Fulinta Dawlad Goboleedyada

(1) Dawlad goboleed kasta wuxuu yeelanayaa gole fulineed oo ka kooban hoggaamiye, hoggaamiye kuxigeen iyo xoghayeyaal.

(2) Hoggaamiyaha iyo hoggaamiye kuxigeenka dawlad goboleedka waxaa dooranaya golaha wakiillada, waxayna xilka haynayaan muddo shan (5) sano ah oo ka billaabanaysa maalinta xilka loo dhaariyo, lamana dooran karo wax ka badan laba (2) muddo xileed oo isku xiga.

CUTUBKA SADDEX IYO TOBNAAD: NIDAAMKA MAALIYADDA GUUD

Qodobka 167aad: Mabaadi'da Maaliyadda Guud

Si loo xaqiijiyo nidaam maaliyadeed oo hufan, caddaalad ah, isla markaana waafaqsan qaabdhismeedka federaalka, dhaqangelinta siyaasadda iyo nidaamka maaliyadeed ee dalka waxaa hagaya mabaadi'da guud ee soo socda:

(1) Qaybinta awoodaha maaliyadeed iyo canshuuraha waa in lagu saleeyaa nidaam maaliyadeed oo dheellitiraya heerarka kala duwan ee dawladda, si loo xaqiijiyo in adeegyada iyo dakhliga loo qaybiyo si waafaqsan baahida iyo awoodda fulinta.

(2) Mas'uuliyadda bixinta adeegyada iyo fulinta hawlaha maaliyadeed waa in lagu meeleeyaa hay'adda dawladda ee ugu dhow shacabka.

(3) Muwaaddiniinta dhammaan gobollada iyo degaannada dalka waxay xaq u leeyihiin adeegyo iyo fursado maaliyadeed oo siman, iyadoo aan loogu kala eexanayn degaan ama xaalad dhaqaale.

(4) Qorsheyaasha iyo siyaasadaha maaliyadeed waa in lagu saleeyaa mabda'a joogteynta xasilloonida maaliyadeed ee jiilalka mustaqbalka, si aysan u dhaxlin culeys maaliyadeed oo ka baxsan awooddooda dhaqaale.

(5) Kala duwanaanshaha awoodaha, khayraadka iyo mas'uuliyadaha maaliyadeed ee u dhexeeya heerarka dawladeed waa in lagu saleeyaa mabda'a federaalnimada, sinnaanta iyo hufnaanta, iyadoo la oggolaanayo in dawlad goboleedyadu yeeshaan awoodo iyo xayndaabyo maaliyadeed oo ku habboon xaaladdooda dhaqaale iyo bulsho, si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka federaalka.

(6) Heer kasta oo dawladeed waa inuu qaataa mas'uuliyadda maaliyadeed ee ka dhalata awoodaha Dastuurku u asteeyey.

(7) Heer kasta oo dawladeed wuxuu awoodihiisa maaliyadeed u adeegsanayaa si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka, isagoo ilaalinaya xasilloonida dhaqaalaha iyo horumar waara.

(8) Heer kasta oo dawladeed wuxuu mas'uul ka yahay kharashaadka hawlaha uu Dastuurka Federaalka u xilsaaray.

(9) Haddii hawl federaal loo wareejiyo dawlad goboleed, kharashka lagu fulinayo waxaa bixinaya heerka dawladda ee hawsha leh, haddii aan si kale lagu heshiin.

(10) Dhammaan hannaanka maaliyadeed ee dalka waa in uu ku dhisanyahay nidaamka Qasnadda Mideysan ee Dawladda.

Qodobka 168aad: Awoodaha Maaliyadda ee Heerarka Dawladda

(1) Dawladda Federaalka Soomaaliya waxay leedahay awoodaha maaliyadeed ee gaarka ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (A) ee Dastuurka.

(2) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyadu waxay leeyihiin awoodo maaliyadeed oo wadaag ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (B) ee Dastuurka.

(3) Dawlad goboleedyadu waxay yeelanayaan awoodaha maaliyadeed ee u gaarka ah ee ku xusan Jadwalka Labaad (C) ee Dastuurka.

(4) Soo rogidda, dhimista iyo cafiska canshuuraha waa in lagu saleeyaa xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka.

Qodobka 169aad: Hay'adda Dakhliga Qaranka

(1) Waxaa la dhisayaa Hay'adda Dakhliga Qaranka oo ah hay'ad madaxbannaan oo heer federaal ah.

(2) Hay'addu waxay mas'uul ka tahay uruurinta iyo maamulka dakhliga Dawladda Federaalka, waxayna ku shaqaynaysaa mabaadi'da hoos ku xusan:
   (a) Sare u qaadidda dakhliga guud ee dalka iyo ballaarinta ilaha dakhli;
   (b) Xoojinta mideynta dakhliga qaranka;
   (c) Horumarinta iyo casriyeynta hannaanka dakhli uruurinta ;iyo
   (d) Wacyigelinta shacabka ee ku saabsan waajibaadka canshuurbixinta.

(3) Hay'addu waa inay la shaqaysaa hay'adaha maaliyadeed ee heer federaal iyo heer dawlad goboleed, si loo xaqiijiyo iskuxirnaanta iyo nidaamka dakhli uruurinta dalka.

(4) Dhammaan dakhliga ay uruuriso ama hesho Dawladda Federaalka waa in lagu shubaa Qasnadda Mideysan ee Dawladda, marka laga reebo lacagaha loo qoondeeyo ujeeddo gaar ah si waafaqsan xeerarka dalka.

(5) Qaabdhismeedka, awoodaha, hawlaha, habraaca shaqada ee Hay'adda Dakhliga Qaranka waxaa lagu qeexayaa xeer gaar ah oo uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 170aad: Guddiga Qoondaynta iyo Wadaagga Dakhliga

(1) Waxaa la dhisayaa Guddiga Qoondaynta iyo Wadaagga Dakhliga uu ku jiro khayraadka dabiiciga ah, oo ah hay'ad dastuuri ah oo madaxbannaan, mas'uulna ka ah dejinta qaaciddada qaybinta dakhliga qaranka iyo kormeerka fulinteeda.

(2) Guddigu wuxuu ku shaqaynayaa mabaadi'da hoos ku xusan:
- (a) Qoondayn ku saleysan qaaciddo cilmiyeed iyo sinnaanta maaliyadeed;
- (b) Baahida adeegyada dadweynaha;
- (c) Horumarinta isku dheellitiran;
- (d) Xasilloonida dhaqaalaha guud; iyo
- (e) Waajibaadyada maaliyadeed ee saaran qaranka.

(3) Talooyinka guddiga waxa ay dhaqangal noqonayaan kaddib markii uu Baarlamaanka Federaalku ansixiyo.

(4) Qaabdhismeedka, waajibaadka, tirada xubnaha, hawlaha, xubinnimada, habraaca dejinta qaacidda qoondaynta iyo habraaca shaqada ee guddiga waxaa lagu faahfaahinayaa xeer gaar ah oo uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 171aad: Amaahda iyo Daynta Dawladda

(1) Dawladda Federaalka oo keliya ayaa awood u leh gelidda heshiisyada khuseeya amaahda caalamiga ah iyo bixinta dammaanadaha qaranka, iyadoo raacaysa mabaadi'da iyo habraacyada maaliyadeed ee ku xusan xeerarka dalka.

(2) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa ansixinaya xeer qeexaya siyaasadda guud iyo shuruudaha amaahda iyo daynta dawladda.

Qodobka 172aad: Odoroska Miisaaniyadda

(1) Dawladda Federaalka waa inay sanad kasta Baarlamaanka Federaalka u soo gudbisaa miisaaniyad dhammaystiran oo qeexaysa dhammaan dakhliga iyo kharashka iyo daymaha la filayo ee sanad maaliyadeedka.

(2) Miisaaniyadda Dawladda Federaalka waa inay ku jirtaa qayb muujinaysa saamiga la siinayo dawlad goboleedyada.

(3) Miisaaniyadda Dawladda Federaalka waa in la horgeeyo baarlamaanka ugu yaraan labo (2) bilood ka hor inta aan sanad maaliyadeedku billaaban.

(4) Dawlad goboleed kasta waa inay sanad kasta golaha wakiillada dawlad goboleedka u soo gudbisaa miisaaniyad sanadle ah oo dhammaystiran, si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka federaalka.

Qodobka 173aad: Xisaabxirka

(1) Dawladda Federaalka waa in si sanadle ah ay warbixin xisaabxir oo hantidhowran u gudbisaa Baarlamaanka Federaalka, halka dawlad goboleedyadu ay u gudbinayaan goleyaasha wakiillada.

(2) Warbixinnada maaliyadeed, kaddib ansixinta Baarlaamanka Federaalka Soomaaliya, waa in la daabacaa si loo xaqiijiyo daahfurnaanta, isla xisaabtanka loona helo kalsooni bulsho ee ilaalinta dhaqaalaha qaranka.

Qodobka 174aad: Iibka Guud iyo Dheefwadaagga

(1) Iibka guud iyo heshiisyada dheefwadaagga waa in lagu saleeyaa mabaadi'dan:
   - (a) Tartan furan oo xor ah;
   - (b) Daahfurnaan iyo hufnaan;
   - (c) Adeegsiga khayraadka si waafaqsan danta guud;
   - (d) Ka hortagga musuqmaasuqa iyo ku tagrifalka awoodda;
   - (e) Ka maran eex iyo qof jecleysi; iyo
   - (f) Qiime u qalma in uu yahay.

(2) Dawladda Federaalka iyo dawlad goboleedyadu waa in ay ilaaliyaan nidaamka mideysan oo lagu maamulo iibka guud, iyo heshiisyada dheefwadaagga, kaas oo lagu qeexayo xeer federaal oo gaar ah.

(3) Heshiisyada iibka guud, dheefwadaagga, iyo qandaraasyada waaweyn ee dawladda waxa loo raacayaa xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka.

Qodobka 175aad: Bankiga Dhexe ee Federaalka

(1) Bankiga dhexe ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waa hay'ad dawladeed oo madaxbannaan lehna shakhsiyad qaanuuneed, kana hawlgasha dhammaan dhulka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, una hoggaansamaysa keliya Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyaddda Federaalka Soomaaliya.

(2) Bankiga dhexe ee federaalka wuxuu mas'uul ka yahay siyaasadda lacagta, nidaaminta iyo korjoogtaynta hay'adaha maaliyadda, daabicidda lacagta, maareynta kaydka qaranka, adeegga banki ee hawlaha dawladda iyo fulinta hawlaha kale ee uu u xilsaaro xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka.

(3) Siyaasadda lacagta ee bankiga dhexe ee federaalka waa in lagu saleeyaa danta guud ee dhaqaalaha qaranka, iyadoo lagu hagayo mabaadi'da xasilloonida dhaqaale, ilaalinta qiimaha lacagta iyo horumarinta koboca dhaqaalaha.

(4) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka ayaa qeexaya qaabdhismeedka, awoodaha, hawlaha iyo habraacyada shaqo ee bankiga dhexe ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 176aad: Maamulka Bankiga Dhexe

(1) Waxaa jiraya Guddiga Maamulka Bankiga Dhexe oo ka kooban:
   - (a) Guddoomiyaha bankiga dhexe oo ah guddoomiyaha guddiga;
   - (b) Guddoomiye kuxigeenka bankiga dhexe oo noqonaya guddoomiye kuxigeenka guddiga; iyo
   - (c) Shan (5) xubnood oo madaxbannaan oo khubaro ku ah dhaqaalaha, maaliyadda, qaanuunka ama maamulka.

(2) Guddoomiyaha iyo guddoomiye kuxigeenka bankiga dhexe iyo shanta (5) xubnood ee ka mid noqonaya guddiga maamulka bankiga dhexe waxaa soojeedinaya golaha wasiirrada, waxaana xeer madaxweyne ku meelmarinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Qofka loo magacaabayo xilka guddoomiyaha Bankiga Dhexe waa inuu leeyahay khibrad iyo aqoon qotodheer oo dhanka maaliyadda, dhaqaalaha ama sharciga, kuna sifoobo hufnaan, daacadnimo iyo sumcadwanaag.

(4) Muddada xilhaynta xubnaha maamulka Bankiga Dhexe waxa ay noqonaysaa shan (5) sano, oo hal mar la cusboonaysiin karo.

(5) Guddoomiyaha Bankiga Dhexe xilka lagama qaadi karo inta lagu gudajiro muddoxilleedkiisa marka laga reebo xaaladaha soo socda oo keliya:
   (a) Ku xadgudub Dastuurka ama xeerarka dalka;
   (b) Lagu caddeeyo fal musuqmaasuq;
   (c) Ku sifoobo waxqabadxumo daran iyo ku guuldarreysiga fulinta waajibaadkiisa; iyo
   (d) Xilgudusho la'aan joogto sababo caafimaad darteed.

(6) Habraaca xilkaqaadista maamulka Bankiga Dhexe waxaa loo marayaa isla habraacii lagu magacaabay.

Qodobka 177aad: Xafiiska Hantidhowrka Guud ee Jamhuuriyadda Ferederaalka Soomaaliya

(1) Hantidhowrka Guud waa hay'ad leh madaxbannaani maamul iyo maaliyadeed, lehna shakhsiyad qaanuuneed, una hoggaansameysa keliya Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xafiiska Hantidhowrka Guud waa hay'adda ugu sarreysa hantidhowrka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Hantidhowrka Guud wuxuu baaraa, kana warbixiyaa hantida qaranka, xisaabaadka, qoraallada iyo maareeynta maaliyadeed ee la xiriira:
   (a) Hay'adaha Dawladda Federaalka; iyo
   (b) Hay'ad kasta oo kale ee hesha maaliyad heer federaal ah.

(4) Hantidhowraha Guud ee Jamhuuriyadda waa in uu noqdaa qof leh sumcad wanaagsan, haysta shahaado jaamacadeed ee heerka labaad oo la xiriirta maaliyadda, xisaabaadka ama sharciga, lehna khibrad ugu yaraan toban (10) sano hawlaha hantidhowrka, buuxiyana shuruudaha kale ee ku xusan xeerarka Dawladda Federaalka Soomaaliya.

(5) Hantidhowraha Guud waxaa magacaabistiisa soojeedinaya golaha wasiirrada, waxaana aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah tirada xubnaha goobjoogga ah ku ansixinaya labada gole ee Baarlamaanka Federaalka, kaddibna Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ayaa ku meelmarinaya xeer madaxweyne.

(6) Hantidhowraha Guud ayaa xilka haynaya hal xilli oo shan (5) sano ah oo hal mar la cusbooneysiin karo.

(7) Hantidhowraha Guud waxaa xilka looga qaadi karaa habraac la mid ah kan lagu soo magacaabay.

(8) Warbixinnada hantidhowrka ee ku abbaaran Dawladda Federaalka waxaa loo gudbinayaa Baarlamaanka Federaalka, halka golaha wakiillada ee dawlad goboleedka loo gudbinayo warbixinnada khuseeya.

(9) Xafiiska Hantidhowrka Guud wuxuu la shaqeynayaa hantidhowreyaasha madaxabannaan ee heer dawlad goboleed si loo xaqiijiyo iskuxirnaanta nidaamka kormeerka maaliyadeed ee dalka.

(10) Warbixinnada Hantidhowrka Guud waa in ay noqdaan kuwo daahfuran oo la heli karo, waxaana si buuxda loogu soo bandhigayaa Baarlamaanka Federaalka, golaha wakiillada dawlad goboleedyada iyo shacabka Soomaaliyeed.

(11) Warbixinta Hantidhowraha waa in Baarlamaanka Federaalku ku ansixiyaa ama ku diidaa muddo saddex (3) bilood gudahood ah.

(12) Dawlad goboleed kasta wuxuu yeelanayaa hantidhowre guud, iyadoo la mideynayo habraacyada iyo heerarka kormeerka.

(13) Xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ayaa nidaaminaya qaabdhismeedka iyo waajibaadka xafiiska hantidhowrka guud.

CUTUBKA AFAR IYO TOBNAAD: DIFAACA IYO AMNIGA QARANKA

Qodobka 178aad: Mabaadi'da Amniga Qaranka

(1) Amniga qaranku waa ka hortagga iyo maareynta khatarata gudaha iyo dibedda ee ku wajahan gobonnimada, madaxbannaanida, midnimada, wadajirka dhuleed, xasilloonida siyaasadeed iyo bulsho, nabadgelyada iyo caafimaadka guud, xasilloonida dhaqaale, badqabka deegaanka, khayraadka muhiimka ah, muwaaddiniinta iyo xuquuqdooda dastuuriga ah.

(2) Sugidda amniga qaranka waxaa loo maareynayaa si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u yaalla.

(3) Hay'adaha amniga ee qaranka waxaa kormeeraya oo la xisaabtamaya hay'adaha rayidka ah.

(4) Marka la xaqiijinayo danaha khuseeya amniga qaranka, waxaa la dhawrayaa mabaadi'da dastuuriga ah ee la xiriirta dimuqraadiyadda, nidaamka federaalka, talinta sharciga, xuquuqda aadanaha iyo badqabka dadka rayidka ah.

(5) Waxaa la hiigsanayaa dhawrista danaha qaranka ee ku saleysan:

(a) Ilaalinta nidaamka dastuuriga ah ee kala soocnaanta awoodaha laamaha dawladda iyo isla xisaabtanka;
(b) Gobonnimada, madaxbannaanida, midnimada iyo wadajirka dhuleed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo idil oo ay ku jiraan berriga, badaha, jasiiradaha iyo uurkooda hoose, hawadooda sare, geyiqaaradeedkooda, dhul iyo biyogoboleed kasta si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
(c) Badbaadada iyo baraaraha muwaaddiniinta Soomaaliyeed; iyo
(d) Ka qaybqaadashada xasilloonida iyo amniga gobolka iyo caalamka.

Qodobka 179aad: Hay'adaha Amniga iyo Difaaca

(1) Hay'adaha amniga iyo difaaca waa kuwa soo socda:

(a) Ciidanka Xoogga Dalka;
(b) Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka;
(c) Ciidanka Booliiska; iyo
(d) Ciidanka Asluubta.

(2) Hay'ad amni aan aheyn afarta hay'adood ee ku cad faqradda koowaad ee qodobkan waxaa lagu dhisi karaa oo keliya xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 180aad: Golaha Amniga Qaranka

(1) Waxaa jiraya Golaha Amniga Qaranka oo u xilsaaran:
(a) Kormeeridda hay'adaha amniga qaranka;
(b) Jihaynta qorsheyaasha iyo hawlaha amniga qaranka.
(c) Ku gacansiinta Madaxweynaha Jamhuuriyadda gudashada xilalkiisa ku aaddan amniga qaranka;
(d) Falanqaynta xaaladaha amniga gudaha iyo dibedda dalka;
(e) Diyaariyaan istaraatiijiyadda dhisidda, qalabaynta, tababbaridda iyo horumarinta hay'adaha amniga iyo difaaca; iyo
(f) Fulinta istiraatiijiyadaha iyo qorshooyinka difaaca iyo amniga qaranka ee u degsan dawladda.

(2) Golaha Amniga Qaranka wuxuu ka koobanyahay:

(a) Madaxweynaha Jamhuuriyadda oo ah Taliyaha Guud ee Ciidammada Qalabka Sida ahna Guddoomiyaha Golaha Amniga Qaranka;
(b) Ra'iisulwasaaraha xukuumadda;
(c) Wasiirka u xilsaaran gaashaandhigga;
(d) Wasiirka u xilsaaran arrimaha dibedda;
(e) Wasiirka u xilsaaran arrimaha gudaha;
(f) Wasiirka u xilsaaran amniga gudaha;
(g) Wasiirka u xilsaaran gaadiidka;
(h) Wasiirka u xilsaaran caddaaladda;
(i) Wasiirka u xilsaaran maaliyadda;
(j) Taliyaha Ciidanka Xoogga Dalka;
(k) Agaasimaha Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka;
(l) Taliyaha Ciidanka Booliiska Federaalka;
(m) Taliyaha Ciidanka Asluubta;
(n) Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka; iyo
(o) Qof kasta oo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya u arko in ay muhiim u tahay amniga qaranka.

(3) Waxaa jiraya Xafiiska Amniga Qaranka oo uu hoggaaminayo Lataliyaha Amniga Qaranka Madaxweynaha, oo noqonayana xoghayaha Golaha Amniga Qaranka.

(4) Sidoo kale, waxaa jiraya guddiyo amni oo heer dawlad goboleed ah kuwaas oo kaabaya shaqada Golaha Amniga Qaranka.

Qodobka 181aad: Ciidanka Xoogga Dalka

(1) Dastuurkan wuxuu dhisay Ciidanka Xoogga Dalka oo ka kooban:

(a) Ciidanka Dhulka;
(b) Ciidanka Badda; iyo
(c) Ciidanka Cirka.

(2) Ciidanka Xoogga Dalka wuxuu u xilsaaranyahay:

(a) Difaacidda dalka;
(b) Ilaalinta gobannimada, madaxbannaanida dalka, midnimada iyo wadajirka dhuleed ee Jamhuuriyadda;
(c) Badbaadinta iyo gurmadka dadka ee xaaladaha masiibooyinka dabiiciga;
(d) Gacansiinta booliiska marka ay jiraan xaalado degdeg ah ama xaalad dagaal si loo ilaaliyo amniga iyo hantida dadka si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya. Waxaana isticmaalkooda oggolaanaya

Golaha Amniga Qaranka oo si joogto ah ugu warbixinaya Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(3) Dawladda Federaalka oo keliya ayaa awood u leh dhismaha ciidanka xoogga dalka, hoggaaminta, tababbarka iyo maamulkiisaba.

(4) Ciidanka Xoogga Dalka waxaa loo adeegsan karaa gudaha dalka keliya marka ay jiraan xaalado degdeg ah ama xaaladaha kale ee lagu xusay Dastuurka, iyadoo lagu saleynayo go'aan gaar ah oo Baarlamaanku ansixiyo.

Qodobka 182aad: Ciidanka Booliiska

(1) Dastuurkan wuxuu dhisay Ciidanka Booliiska Soomaaliyeed oo ka kooban Booliiska Federaalka iyo Booliiska dawlad goboleedyada.

(2) Booliiska federaalka wuxuu u xilsaaranyahay ilaalinta nolosha iyo hantida, ammaanka iyo nabadgelyada muwaaddiniinta iyo dadka kale ee deggan Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Waxaa jiraya booliiska dawlad goboleedka oo lagu nidaaminayo xeer uu ansixiyo golaha wakiillada dawlad goboleedka, xilkiisuna yahay ilaalinta nolosha iyo hantida muwaaddiniinta, dhawrista xasilloonida iyo ammaanka degaannadooda iyaga oo kaashanaya Ciidanka Booliiska Federaalka.

(4) Booliiska federaalku waxay ka hawlgelayaan dhammaan dalka oo dhan.

Qodobka 183aad: Ciidanka Asluubta

(1) Dastuurkan wuxuu dhisay Ciidanka Asluubta ee heer federaal oo u xilsaaran ilaalinta, maamulidda, sugidda amniga xabsiyada, fulinta adeegyada dhaqancelinta iyo daryeelka maxaabiista ee heer federaal.

(2) Xabsiyada heer federaal waxaa lagu xirayaa, laguna haynayaa maxaabiista ku xukuman dembiyada heer federaal ah si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Ciidanka Asluubta dawlad goboleedka wuxuu u xilsaaranyahay ilaalinta, maamulidda, sugidda amniga, fulinta adeegyada dhaqancelinta iyo daryeelka maxaabiista ku jirta xabsiyada dawlad goboleedka iyo xarumaha asluubta.

(4) Xabsiyada dawlad goboleedka waxaa lagu xirayaa, laguna haynayaa maxaabiista ku xukuman dembiyada dhaca awoodda heer dawlad goboleedka, si waafaqsan Dastuurka, xeerka federaalka iyo xeerka dawlad goboleedka.

Qodobka 184aad: Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka

(1) Dastuurkan wuxuu dhisay Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka oo ka hawlgaleysa gudaha iyo dibedda dalka, si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka dalka.

(2) Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka waxay u xilsaarantahay:

- (a) Uruurinta, gorfaynta iyo kaydinta xogaha sirdoon iyo xuuraanka ee lagu xaqiijinayo laguna xoojinayo sugidda amniga qaranka;
- (b) Siinta hay'adaha dawladda, hay'adaha caalamiga ah iyo kuwa gaarka loo leeyahay; xogaha sirdoon iyo talooyinka lamahuraanka u ah ee khuseeya ka hortagga khataraha amniga iyo dembiyada abaabulan;
- (c) Ka hortagga iyo dabagalka ururrada argagixisada, dhaqdhaqaaqyada iyo xaaladaha taabanaya amniga qaranka ee laga wado dalka gudihiisa iyo dibeddiisa; iyo
- (d) Xilalka kale ee lagu qeexay xeerarka Dalka.

(3) Xeer Baarlamaanka Federaalka uu ansixiyo ayaa lagu qeexayaa qaabdhismeedka iyo hawlaha Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka.

Qodobka 185aad: Mabaadi'da Hay'adaha Amniga iyo Difaaca Qaranka

(1) Waa in xubnaha hay'adaha amniga iyo difaaca ay dhawraan markey gudanayaan waajibaadkooda mabaadi'da soo socota:

- (a) Ilaalinta iyo ku dhaqanka Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
- (b) Dhawridda talinta sharciga, hay'adaha dimuqraadiga ah iyo ilaalinta xuquuqda aasaasiga ee muwaaddinka;
- (c) Mihnadda ciidannimo, anshaxwanaag iyo waddaniyad;
- (d) Daahfurnaanta iyo oggolaanshaha la xisaabtanka hay'adaha rayidka ah ee u xilsaaran;
- (e) Dhexdhexaadnimo iyaga oo aan ku milmaynin arrimaha siyaasadda una hoggaansamaya oo keliya Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
- (f) Adkaynta wadaniyadda, iskutiirsanaanta, istaakulaynta iyo midnimada ummadda Soomaaliyeed.

(2) Xubnaha hay'adaha amniga iyo difaaca waa in lagu tababbaraa wadaniyad, asluub wanaag, tixgelinta iyo u hoggaansamidda Dastuurka iyo xeerarka kale ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Muwaaddin kasta ee Jamhuuriyadda Federaalka ah wuxuu xaq u leeyahay in uu qabto jago kasta oo ciidammada amniga iyo difaaca dalka, marka uu buuxiyo shuruudaha qorista ciidammada, iyadoo ka mid noqoshadooda loo simanyahay.

(4) Xubnaha hay'adaha amniga iyo difaaca waa in lagu magacaabaa laguna dalacsiiyaa qaab ku saleysan aqoon, mudnaan, mutaysi, iyo tartan furan.

(5) Dawladda Federaalka waxaa waajib ka saaranyahay in ay hubiso in habraacyada la xiriira shaqaaleynta, tababbarka, iyo adeegsiga ciidammada amniga lagu saleeyo matalaad caddaalad ah oo ay ka dhex muuqdaan dhammaan degaannada dalka.

(6) Xukuumadda federaalka ayaa dejinaysa siyaasadda guud, halbeegyada, qaabdhismeedka, qorista, xilalka, dallacsiinta, dhimista darajada, howlgabnimada iyo habraacyada kale ee dhammaan hay'adaha amniga iyo difaaca qaranka, waxaana lagu soo saarayaa xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 186aad: Gabboodfallada Xuquuqda Aadanaha

(1) Tuhunnada la xiriira gabboodfallada xuquuqda aadanaha ee lagu eedaynayo qof ama xubno ka tirsan hay'adda amniga iyo difaaca inay dad rayid ah ka galeen waa in dacwadooda lagu qaadaa maxkamadaha rayidka ah.

(2) Dhammaan hay'adaha amniga waa in ay u hoggaansamaan xeerarka adeegsiga xoogga, si waafaqsan:
   (a) Baahida xaaladda;
   (b) Ilaalinta xuquuqda aasaasiga ah ee dadka; iyo
   (c) Ka fogaanshaha ku tagrifalka awoodeed.

(3) Muwaaddin kasta oo uu soo gaaro xadgudub, dhaawac ama waxyeello ka dhalata adeegsiga awood sharcidarro ah wuxuu xaq u leeyahay:
   (a) In uu helo magdhaw iyo garsoor caddaalad ah;
   (b) In dacwaddiisa la dhegeysto oo loo fuliyo; iyo
   (c) In la sameeyo baaritaan madaxbannaan haddii ay jirto eedayn culus.

Qodobka 187aad: Xaalad Degdeg ah

(1) Xaalad degdeg ah waxaa lagu dhawaaqi karaa oo keliya marka ay jirto:
- (a) Gadood ballaaran, fallaaganimo, kaladambayn la'aan baahsan iyo rabshado;
- (b) Masiibo dabiici ah; iyo
- (c) Arrin kale oo degdeg ah oo ba'an oo khatar gelinaysa ammaanka iyo jiritaanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Xaalad degdeg ah waxaa looga dhawaaqi karaa guud ahaan ama qayb ka mid ah dalka, iyadoo la raacayo tallaabooyinka soo socda:
- (a) In lagu soo rogo xayiraad qaar ka mid ah xuquuqda aasaasiga ah ee muwaaddiniinta;
- (b) In la baabi'iyo ama la laalo awoodaha laamaha ama hay'adaha dawladda;
- (c) In la siiyo hay'adda fulinta ee Dawladda Federaalka awoodo gaar ah oo lagama maarmaan u ah xakamaynta xaaladdaas;
- (d) In loo oggolaado Ciidanka Xoogga Dalka taageeridda tallaabooyinka booliiska ee lagu difaacayo nolosha dadka rayidka ah ama hantida guud ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya; iyo
- (e) Tallaabo kasta oo kale oo loo arko inay lagama maarmaan u tahay wax ka qabashada xaaladdaas, waana in ay waafaqsanaataa ujeeddooyinka xaaladda degdegga ah.

(3) Inta lagu gudajiro xaaladda degdegga ah waxaa reebban:
- (a) Ku xadgudubka xuquuqda dastuuriga ee lagu sheegay Dastuurka haddii xadgudubkaasi aanu u ahayn lagama maarmaan ujeeddooyinka xakamaynta iyo xal u helidda xaaladda degdegga ah;
- (b) Wax-kabeddelidda Dastuurka;
- (c) Laalidda ama xadididda awoodda Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, Golaha Wasiirrada, Baarlamaanka iyo Garsoorka;
- (d) Kala dirista hay'adaha la doortay ee dawladda; iyo
- (e) Qabashada doorashooyin ama wax-kabeddelka xeerka doorashooyinka.

(4) Madaxweynuhu wuxuu ku dhawaaqi karaa xaalad degdeg ah marka ay u soojeediyaan Golaha Wasiirrada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya, ama uu codsi uga yimaado dawlad goboleedka.

(5) Madaxweynaha markuu ku dhawaaqo xaalad degdeg ah, waa inuu toddobo (7) maalmood gudahood u gudbiyaa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya si looga doodo, go'aanna looga gaaro cod aqlabiyad ah ee tirada guud ee xubnaha Baarlamaanka Federaalka muddo aan ka badneyn labaatan iyo kow (21) maalmood.

(6) Baarlamaanka Federaalku wuxuu oggolaan karaa xaaladda degdegga ah oo aan ka badnayn muddo saddex bilood ah.

(7) Haddiise ay baahi timaado, xukuumadda waxay baarlamaanka ka codsan kartaa muddakordhin aan ka badnayn saddex bilood oo kale, waana inay oggoladaan saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xildhibaannada Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(8) Haddii baarlamaanku diido muddakordhinta xaaladda degdegga ah, waxaa istaageysa sii socoshada xaaladda degdegga, mana yeelaneyso raad sharci ah.

(9) Duridda sharciyadda ku dhawaaqidda xaaladda degdegga ah iyo habraacyada loo maray, ama lagu sargooyey inta loo baahanyahay in lagu xalliyo xaaladdaas, waxaa la horgeyn karaa oo keliya Maxkamadda Dastuurka.

Qodobka 188aad: Ku Dhawaaqidda Xaalad Dagaal

(1) Ku dhawaaqidda xaalad dagaal waxaa lagu sameynayaa xeer madaxweyne isaga oo tixgelinaya soojeedinta Golaha Wasiirrada iyo ansixinta Baarlamaanka Federaalka. Dhammaadka xaaladda dagaalka waxaa go'aan ka gaaraya Golaha Amniga Qaranka oo noqonaya Golaha Dagaalka ee Qaranka isaga oo si joogto ah ugu warbixinaya goleyaasha Baarlamaanka Federaalka.

(2) Marka xaalad dagaal ama weerar lagu dhawaaqo, Golaha Dagaalka ee Qaranka waxa uu yeelanayaa awoodo la mid ah awoodaha xaaladaha degdegga ah. Marka golaha wasiirradu ay soojeediyaan tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah maareynta xaaladda dagaalka ama weerarka waxaa lagu soo saarayaa xeer madaxweyne.

CUTUBKA SHAN IYO TOBNAAD: QODOBBADA KAMADAMBAYSTA AH IYO KUWA KUMEELGAARKA AH

Qodobka 189aad: Habraaca Wax-kabeddelka Dastuurka

(1) Dastuurkan waxaa wax looga beddeli karaa oo keliya si waafaqsan habraacyada ku xusan cutubkan.

(2) Wax-kabeddelka qodob ama qayb ka mid ah Dastuurka waxaa soojeedin kara:
   (a) Saddex meelood meel (1/3) tirada guud ee xubnaha Golaha Shacabka ama Golaha Aqalka Sare;
   (b) Golaha wasiirrada;

(c) Ugu yaraan mid ka mid ah dawlad goboleedyada;
(d) Madaxda fulinta ee heer federaal iyo heer dawlad goboleed oo ku heshiiya in qodob ama arrimaha ku xusan Jadwalka Labaad lagu sameeyo wax-kabeddel; ama
(e) Codsi ay saxiixeen ugu yaraan 15,000 codbixiyaal diiwaangashan ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(3) Waxaa waajib ah in soojeedinta wax-kabeddelka Dastuurku ay sababaysan tahay isla markaana ay saxiixaan dhinacyada soo gudbiyay.

(4) Wax-kabeddelka qodob ama qodobbada Dastuurka oo uu soojeediyay dawlad goboleed ee ku xusan faqradda 2aad xafarkeeda (c) ee qodobkan, inta aan la horgayn Baarlamaanka Federaalka, waa in marka hore loo gudbiyaa golaha wakiillada dawlad goboleedka soojeediyay ayna ku oggolaadaan soojeedintaas aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah.

(5) Wax-kabeddelka ku yimaada heshiis siyaasadeed ee u dhexeeya madaxda fulinta ee heer federaal iyo heer dawlad goboleed, ee ku xusan faqradda 2aad xafarkeeda (d) ee qodobkan, waa in heshiiskaas ay wada saxiixaan dhammaan madaxda fulinta dawlad goboleedyada iyo madaxda fulinta ee heer federaal, haddii heshiiskaas uu la xiriiro Jadwalka Labaad ee astaynta awoodaha, wuxuu heshiiskaas ku ansaxayaa oggolaanshaha aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ah ee labada gole ee Baarlamaanka Federaalka, balse haddii uu la xiriiro qodob ka mid ah Dastuurkan, heshiiskaas waxaa la raacayaa habraaca ku xusan faqradda 9aad ee qodobkan.

(6) Lama oggola soojeedinta wax-kabeddelid kasta oo saamaynaya ujeeddooyinka iyo nuxurka muhiimka ah ee la xiriira mabaadi'da aasaasiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya sida ku cad Qodobbada 1aad, 2aad, 3aad iyo 4aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(7) Waa in gole kasta oo ka tirsan Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya uu ku ansixiyaa soojeedinta wax-kabeddelka Dastuurka boqolkiiba konton hal dheeri (50%+1) ah ee gole kasta inta aan la billaabin doodda wax-kabeddelka Dastuurka.

(8) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waa in uu xaqiijiyaa in la sameeyey latashiyo, marka la diyaarinayo soojeedinta, si waafaqsan cutubkan.

(9) Wax-kabeddelka qodob ama qodobbada Dastuurka waxay ku ansaxaysaa, marka uu gole kasta ee Baarlamaanka Federaalku ku ansixiyo saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole walba.

(10) Haddii Baarlamaanka Federaalka uu laalo soojeedinta wax-kabeddelka Dastuurka, waxaa reebban in soojeedintaas dib loogu soo celiyo ilaa ay ka soo wareegto muddo hal sano iyo bar ah.

(11) Marka labada gole ee Baarlamaanka Federaalku uu ansixiyo soojeedinta wax-kabeddelka Dastuurka ayna Maxkamadda Dastuurka xaqiijiso ansaxnimada wax-kabeddelka Dastuurka, waxaa xeer madaxweyne ku meelmarinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 190aad: Dhaqangalka Dastuurka

(1) Marka labada gole ee Baarlamaanka Federaalku uu ku ansixiyo wax-kabeddelka Dastuurka saddex meelood labo meel (2/3) tirada guud ee xubnaha gole kasta, waxaa xeer madaxweyne ku meelmarinaya Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, wuxuuna dhaqangalayaa 30 maalmood kaddib taariikhda Faafinta Rasmiga ah lagu soo saaro.

(2) Dastuurkan wuxuu yeelanayaa dhaqangal joogto ah, iyadoo lagu kordhinayo natiijada ka soo baxda wadahadallada Soomaaliya iyo gobollada Soomaaliyeed ee Somaliland, ka hor qabashada afti dadweyne.

Qodobka 191aad: Sii Socoshada iyo Dib-u-eegista Xeer Jira

(1) Dhammaan xeerarka dhaqangalay ka hor ansixinta Dastuurkan waxay sii ahaanayaan kuwo lagu dhaqmo inta laga dhammaystirayo dib-u-eegistooda sida ugu dhakhsaha badan si ay ula jaanqaadayaan Dastuurkan.

(2) Dhammaan tallaabooyinka maamul ee aan waafaqsanayn Dastuurkan la ansixiyay waa in la waafajiyo muddo (6) lix bilood ah Dastuurka Federaalka.

(3) Ilaa iyo inta laga dhisayo Maxkamadda Dastuurka, waxaa xilalkeeda iyo awoodaheeda ku xusan Qodobka 131aad sii fulinaya Maxkamadda Sare ee Federaalka.

(4) Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu dib-u-eegayaa dhammaan xeerarkii horey u jiray, wuxuuna ansixinayaa wax-kabeddellada lagama maarmaanka ah muddo shan (5) sano gudahood ah laga billaabo taariikhda uu Dastuurkan dhaqangalo.

(5) Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ee lagu aasaasay cutubkan wuxuu ka taageerayaa dib-u-eegista xeerarka, wuxuuna diyaarinayaa

warbixinno oo uu u gudbinayo Guddiga La Socodka, si loogu sii gudbiyo labada gole ee baarlamaanka.

Qodobka 192aad: Guddiga La Socodka Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka

(1) Guddiga la socodka wuxuu ka koobanyahay:
  (a) Shan (5) xubnood oo uu dooranayo Golaha Shacabka;
  (b) Shan (5) xubnood oo uu dooranayo Golaha Aqalka Sare;
  (c) Hal (1) ergay oo uu soo dooranayo dawlad goboleed kasta; iyo
  (d) Hal (1) ergay oo uu soo dooranayo Golaha Caasimadda Jamhuuriyadda.

(2) Xubnaha guddiga la socodka waxay iska dhexdooranayaan guddoonkooda.

(3) Guddiga la socodka wuxuu korjoogteynayaa jiheynayaana hawlaha hirgelinta Dastuurka asagoo ka helaya taageero farsamo Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka arrimaha la xiriira in dastuurrada dawlad goboleedyada la waafajiyo Dastuurka Federaalka.

(4) Guddiga la socodka wuxuu u xilsaarayaa guddiga madaxabannaan ee Dastuurka diyaarinta soojeedimaha wax-kabeddelka Dastuurka haddii loo baahdo, si waafaqsan Qodobka 189aad ee Dastuurka, ka hor aftida dadweynaha ee Dastuurka.

(5) Guddiga la socodka wuxuu u diri karaa guddiga madaxabannaan ee Dastuurka cilmibaarisyo iyo warbixinno la xiriira hawsha waafajinta dastuurrada dawlad goboleedyada Dastuurka Federaalka, Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka.

(6) Guddiga la socodka wuxuu warbixin ka siinayaa labada gole ee baarlamaanka iyo goleyaasha wakiillada horumarka laga sameeyay waafajinta dastuurrada dawlad goboleedyada ee Dastuurka Federaalka.

(7) Guddiga la socodka wuxuu korjoogteynayaa diyaarinta soojeedinta waafajinta oo ku saabsan dastuurka dawlad goboleed kasta, muddo shan (5) sano gudahood ah laga billaabo taariikhda uu Dastuurkan dhaqangalo.

(8) Dastuurrada dawlad goboleedyada ee dib-u-eegista lagu sameeyey si waafaqsan qodobkan waa in loo gudbiyaa Maxkamadda Dastuurka si ay u xaqiijiso waafaqsanaantooda ka hor inta aysan dhaqangelin.

(9) Khilaaf kasta oo ka dhasha habraaca waafajinta waxaa go'aan kamadambays ah ka gaaraysa Maxkamadda Dastuurka.

Qodobka 193aad: Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka

(1) Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka waxaa uu ka koobanyahay shan (5) xubnood, iyo min hal (1) ergay oo ay soo magacaabayaan dawlad goboleedyada iyo Caasimadda Jamhuuriyadda.

(2) Xubnaha guddiga waa in buuxiyaan shuruudaha ku xusan Qodobka 58aad faqradda 1aad ee Dastuurka.

(3) Shanta (5) xubnood oo uu ku jiro guddoomiyaha guddiga waxaa soojeedinaya golaha wasiirrada, Madaxweynaha Jamhuuriyadda ayaana ku meelmarinaya xeer madaxweyne kaddib ansixinta Baarlamaanka Federaalka.

(4) Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka waxa uu qabanayaa hawlaha soo socda:
   (a) Diyaarinta soojeedimaha wax-kabeddelka Dastuurka haddii loo baahdo, ka hor aftida dadweynaha ee Dastuurka;
   (b) Isku dubbarididda hirgelinta Dastuurkan;
   (c) Taageeridda dib-uhabaynta xeerarka ku xusan Dastuurkan.
   (d) Taageeridda waafajinta dastuurrada dawlad goboleedyada ee Dastuurka Federaalka;
   (e) Diyaarinta warbixinno dadweyne oo saddex biloodle ah oo ku saabsan horumarka hirgelinta; iyo
   (f) Hawlaha kale oo ay u xilsaaraan Dastuurka iyo xeerarka dalka.

Qodobka 194aad: Waajibaadka Caalamiga Ah

(1) Heshiisyada caalamiga ah ee uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka waxay qayb ka noqonayaan xeerarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

(2) Haddii heshiis la ansixiyay uu khilaafsanyahay Dastuurkan, Maxkamadda Dastuurka ayaa go'aaminaysa jiritaanka iyo baaxadda khilaafkaas.

(3) Baarlamaanka Federaalka wuxuu soo saarayaa xeer nidaaminaya habraaca ansixinta, ku darista xeerarka gudaha, iyo ka bixitaanka heshiisyada caalamiga ah.

(4) Waajibaadka caalamiga ah ee jira waxay ahaanayaan kuwo ku waajib ah Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, ilaa ay Maxkamadda Dastuurka ahi ku go'aamiso inay ka hor imanayaan Dastuurkan.

Qodobka 195aad: Aftida

(1) Dastuurka kamadambaysta ah waxaa lagu ansixinayaa afti dadweyne, waana in dhammaan muwaaddiinta u diiwaangashan codbixiye ay fursad u helaan dhiibashada aragtidooda si xor ah, toos ah, qarsoodi ah si waafaqsan xeer Baarlamaanka Federaalka uu ansixiyo kaasoo qeexaya habraaca aftida.

(2) Afti waxaa la qabanayaa marka la xaqiijiyo in shuruudahan soo socda la buuxiyey:

(a) In maamul dawladeed oo shaqaynaya uu ka jiro dalka oo idil;

(b) In la dhammaystiray diiwaanka codbixiyeyaasha qaranka isla markaana la hubiyey; iyo

(c) In Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha uu si buuxda u hawlgalayo.

(3) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha ayaa qiimaynaya heerka diyaargarowga, wuxuuna warbixin u gudbinayaa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya.

(4) Maxkamadda Dastuurka waxay dib-u-eegi kartaa isla markaana xaqiijin kartaa go'aanka ku saabsan diyaargarowga.

(5) Guddiga Madaxabannaan ee Doorashooyinka Qaranka iyo Soohdimaha ayaa go'aaminaya taariikhda aftida muddo lixdan (60) maalmood gudahood ah laga billaabo marka la xaqiijiyo diyaargarowga.

(6) Dastuurka kamadambaysta ah waxa uu ansaxayaa haddii ay u codeeyaan aqlabiyadda codadka saxda ah oo idil.

(7) Waxaa reebban in afti dadweyne loo qaado wax-kabeddelka Dastuurka inta laga sugayo midnimada dhuleed iyo midda dadeed ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 196aad: Daahfurnaan iyo Ka Qaybgal Dadweyne

(1) Dhammaan hindiseyaasha xeer, soojeedinnada iswaafajinta iyo wax-kabeddellada Dastuurka ee loo diyaarinayo si waafaqsan cutubkan waa in lala tashadaa dadweynaha si ay aragti uga dhiibtaan.

(2) Guddiga La socodku wuxuu xaqiijiyaa in Guddiga Madaxabannaan ee Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka uu qabtay latashiyo dadweyne iyo wacyigelin, si loo xaqiijiyo daahfurnaanta.

(3) Aragtiyaha iyo soojeedimaha dadweynaha waa in la uruuriyaa isla markaana loo gudbiyaa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, iyaga oo ay weheliso talooyinka muhiimka ah.

JADWALKA KOOWAAD (A) CALANKA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

JADWALKA KOOWAAD (B) ASTAANTA JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

JADWALKA KOOWAAD (C) HEESTA QARANKA SOOMAALIYA

Qolobaa calankeedu,
Waa cayn oo,
Innana keenu waa,
Cirka oo kale ee,
Oo aan caadna lahayn,
Ee caashaqa ee.

Xiddigyahay cadi waad,
Noo ciidamisee,
Carrada keligaa,
Adaa u currad ee,
Cadceedda sideeda,
Caan noqo ee.

Cishadaad dhalataa
Calooshayadii
Sidii culaygii,
Ciiddaad marisee,
Alloow ha ku celin,
Alloow ha ku celin.

JADWALKA LABAAD (A) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLADDA FEDERAALKA

Awoodaha Guud	(1) Ilaalinta iyo difaaca Dastuurka.
	(2) Ilaalinta midnimada dalka iyo madaxbannaanidiisa.
	(3) Aftida Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
	(4) Arrimaha dibedda iyo xiriirrada diblomaasiyadeed ee caalamiga ah.
	(5) Axdiyada caalamiga ah iyo heshiisyada laba dhinaclaha ah ee lala galayo dawladaha iyo hay'adaha caalamiga ah.
	(6) Arrimaha jinsiyadda iyo socdaalka.
	(7) Siyaasadda ilaalinta Diinta iyo Awqaafta.
	(8) Ilaalinta xuquuqda iyo xorriyadaha uu Dastuurka federaalka dammaanadqaadayo.
	(9) Diiwaangelinta iyo aqoonsiga qaran ee dadweynaha.
	(10) Ilaalinta xuduudaha dhulka, badda iyo hawada.
	(11) Diiwaangelinta iyo ilaalinta xuquuqda hal-abuurka.
	(12) Shaqaalaha Rayidka ah ee heer federaal.
	(13) Halbeegyada la xiriira cabiraadda iyo miisaanka.
Dhaqaalaha	(14) Qorshaha qaran ee horumarinta dhaqaalaha.
	(15) Arrimaha la xiriira lacagta.
	(16) Istatistikada Qaranka.
	(17) Wabiyada isku xiraya laba dawlad goboleed ama ka badan ama ka imaanaya dibedda xudduudaha geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
	(18) Siyaasadda iyo shuruucda ganacsiga dibedda.
	(19) Maalgashiga caalamiga.
Maaliyadda	(20) Canshuuraha kastamka, xuduudaha iyo ganacsiga caalamiga ah.
	(21) Canshuuraha dakhliga shirkadaha waaweyn ee heer qaran iyo kuwa caalamiga ah.
	(22) Canshuuraha tubaakada, buuriga iyo alaabooyinka kale ee uu Baarlamaanka Federaalka ku soo rogo cashuuraha gaarka ah.
	(23) Canshuurta moorka heer federaal.
	(24) Canshuurta waddamarista ee qaybta waddooyinka u kala goosha dawlad goboleedyada.
	(25) Canshuurta faa'iidada raasumaalka ee laga helo iibka ama maalgashiga.
	(26) Dakhliga ka soo xarooda khayraadka dabiiciga ah.
	(27) Khidmadaha kale ee gaar ah oo uu jideeyey xeer uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka.
	(28) Deeqaha caalamiga ah iyo amaahda dibedda ama gudaha ee magac Dawladda Federaalka lagu helo.

	(29) Go'aaminta ilaha dakhliga, soo saarista canshuuro u gaar ah dawlad goboleedyada iyo dajinta, ansixinta iyo maamulidda miisaaniyadda guud ee federaalka.
Gaadiidka, Isgaarsiinta iyo Kaabayaasha	(30) Dekadaha iyo garoommada diyaaradaha caalamiga.
	(31) Waddooyinka isku xira labo dawlad goboleed ama ka badan.
	(32) Maamulka duulista hawada iyo badda.
	(33) Boostada, koodka Soomaaliya ee (252), koodka internet-ka (.SO), astaynta mowjadaha maqal iyo maqal-aragga, siyaasadda ammaanka internet-ka ilaalinta xogta.
Amniga iyo Caddaaladda	(34) Difaaca qaranka iyo Ciidanka Xoogga Dalka.
	(35) Dhisidda Ciidanka Booliiskaa Federaalka ah iyo Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka.
	(36) Nidaaminta hubka fudud iyo saanadda ee gaarka loo leeyahay.
	(37) Tayadhawrka agabka, dawooyinka iyo cuntada.
	(38) Maxkamadda Sare iyo Maxkamadda Dastuurka.
	(39) Nidaaminta iyo maamulka xarumaha qaran sida: - Matxafyada; - Maktabadaha; iyo - Tiyaatarrada iyo garoommada ciyaaraha.
Waxbarashada	(40) Dejinta manhajka, tababbarka macalimiinta iyo imtixaannada shahaadiga ee dugsiga sare.

JADWALKA LABAAD (B) AWOODAHA WADAAGGA AH

Awoodaha Guud	(1) La dagaallanka nabaadguurka, ilaalinta deegaanka iyo duurjoogta.
	(2) Arrimaha shaqaalaha gaarka ah.
	(3) Horumarinta iyo kobcinta awoodaha maamullada dawladaha hoose.
	(4) Warfaafinta.
	(5) Gargaarka iyo maareynta musiibooyinka.
	(6) Ilaalinta ilaha iyo kaydka biyaha.
	(7) Horumarinta xannaanada xoolaha.
	(8) Qorshaha horumarineed ee waxbarashada iyo illaalinta tayadeeda.
	(9) Siyaasadda diiwaangelinta dhalashada, dhimashada, guurka iyo furriinka.
	(10) Siyaasadaha qaran ee arrimaha dhulka iyo badda.
	(11) Siyaasadda qaran ee mihnadleyaasha iyo ruqsadahooda.
Dhaqaalaha	(12) Ka faa'iidaysiga khayraadka dabiiciga ah.
	(13) Siyaasadda guud ee tamarta iyo biyaha.
	(14) Siyaasadda beeraha, waraabka iyo cilmibaarista.
Maaliyadda	(15) Canshuurta gadista/iibka.

	(16) Canshuuraha macaashka shakhsiga.
	(17) Canshuurta macaashka guryaha.
	(18) Canshuurta macaashka shirkadaha.
	(19) Khidmadaha mihnadaha/karaanka.
	(20) Canshuurta diiwaangalinta qaansheegadka iyo heshiisyada.
Gaadiidka iyo Kaabayaasha	(21) Arrimaha dalxiiska.
	(22) Goobaha iyo astaamaha taariikhiga ah.
	(23) Beeraha iyo waraabka.
	(24) Kalluumaysiga iyo khayraadka badda.
	(25) Diiwaangelinta iyo bixinta taarkada iyo ruqsadda gadiidka.
	(26) Ruqsadda gaari wadista.
	(27) Nidaaminta ganacsiga u dhexeeya dawlad goboleedyada.
	(28) Siyaasadda gaadiidka dhulka, badda iyo cirka.
Amniga iyo Caddaaladda	(29) Faldembiyeedyada abaabulan.
	(30) Arrimaha xabsiyada.
Caafimaadka, Waxbrashada iyo Adeegyada Bulshada	(31) Tallaalka iyo ka hortagga cudurrada faafa.
	(32) Siyaasadda qaran ee caafimaadka.
	(33) Taabbagelinta siyaasadda qaxootiga, magangeliyadoonka iyo barakacayaasha.
	(34) Bixinta adeegyada tamarta iyo biyaha.
	(35) Ilaalinta tayada iyo korjoogteynta adeegyada caafimaadka.
	(36) Tayaynta kulliyadaha caafimaadka, iskuullada kalkaaliyayaasha iyo xirfadleyda caafimaadka.
	(37) Arrimaha daryeelka qoyska iyo dadka baahiyaha gaarka ah qabo.
	(38) Daryeelka barakacayaasha.
	(39) Daryeelka bulshada.
	(40) Waxbarshada dalka.
	(41) Tacliinta sare, tiknoolijiyadda iyo hay'adaha cilmibaarista.

JADWALKA LABAAD (C) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLAD GOBOLEEDYADA

Awoodaha Guud	(1) Soo saaridda iyo ku dhaqanka dastuur iyo xeer u gaar ah dawlad goboleedyada oo aan ka hor imaanayn Dastuurka iyo xeerarka Federaalka.
	(2) Qorshaha horumarinta reer miyiga.
	(3) Shaqaalaha Rayidka ah ee dawlad goboleedka.
	(4) Diyaarinta iyo maamulidda miisaaniyadda dawlad goboleedka.
	(5) Diiwaangelinta shirkadaha ka shaqeeya dawlad goboleedka.
	(6) Canshuuraha dhulka, hantida maguurtada ah iyo isticmaalka dhulka.

Maaliyadda	(7) Canshuurta moorka ee heer dawlad goboleed.
	(8) Canshuurta kala wareejinta hantida.
	(9) Khidmadaha dhulbeereedyada iyo suuqyada ku yaalla dawlad goboleedyada.
	(10) Canshuurta waddamarista ee heer dawlad goboleed.
	(11) Khidmada ruqsadda wadista gaadiidka.
	(12) Khidmadda ruqsadda summada gaadiidka.
	(13) Lacagaha iyo khidmadaha adeegga bulshada ee gobolka ama degmada.
	(14) Dakhliga laga helo maalgashiga iyo adeegyada ganacsiga ee dawlad goboleedka.
Gaadiidka iyo Kaabayaasha	(15) Garoommada diyaaradaha ee maxalliga.
	(16) Dhisidda iyo dayactirka waddooyinka dawlad goboleedyada.
	(17) Maamulka warfaafinta iyo isgaarsiinta dawlad goboleedyada.
Amniga iyo Caddaaladda	(18) Dhisidda iyo maamulidda ciidanka booliiska, maxkamadaha kore iyo maxkamadaha hoose ee dawlad goboleedka.
Caafimaadka iyo Adeegyada Bulshada	(19) Nidaaminta iyo korjoogteynta isbitaallada iyo goobaha caafimaad.
	(20) Nidaaminta iyo maamulka xarumaha dawlad goboleed sida: - Maktabadaha; - Matxafyada; - Beeraha nasashada; - Xarumaha hiddaha iyo dhaqanka; - Dalxiiska iyo xeebaha; iyo - Tiyaatarrada iyo garoommada ciyaaraha.
	(21) Dhaqangelinta siyaasadda diiwaangelinta dhalashada, dhimashada, guurka, furriinka iyo bixinta warqadaha aqoonsiga.
	(22) Horumarinta dhallinyarada iyo isboortiga dawlad goboleedka.
Waxbarashada	(23) Qorshaha horumarineed iyo baahinta waxbarashada dugsiyada hoose, dhexe iyo sare.
	(24) Imtixaanaadka iyo shahaaddada dugsiyada hoose/ dhexe.
	(25) Maamulidda dugsiyadda sare iyo macaahidda farsamada gacanta.

JADWALKA LABAAD (D) AWOODAHA U GAARKA AH DAWLADAHA HOOSE

Awoodaha Guud	(1) Iskuduwidda iyo habsami u socodka hawlaha maamulka degmada.
	(2) Naqshadaynta degmada, ruqsadaha dhul bixinta iyo dhismooyinka.
	(3) Qorsheynta iyo fulinta mashaariicda horumarinta dhaqaalaha Degmada.
	(4) Dhawrista deegaanka.
	(5) Maamulka goobaha iyo astaamaha taariikhiga ah ee degmada.
	(6) Ururinta canshuuraha iyo ilaha dakhliga gaarka u ah dawladaha hoose.

Dhaqaalaha	(7) Bixinta shatiyada goobaha ganaciga.
	(8) Suuqyada iyo kawaannada.
	(9) Kalluumeysiga maxalliga.
	(10) Nidaaminta iskaashatooyinka.
Gaadiidka iyo Kaabayaasha	(11) Nidaaminta gaadiidka dadweynaha ee degmada.
	(12) Dhisidda, dayactirka iyo iftiiminta waddooyinka.
Amniga iyo Caddaaladda	(13) Maamulidda amniga iyo xasilloonida degmada.
	(14) Ilaalinta anshaxa iyo asluub wanaagga dadweynaha.
Caafimaadka iyo Adeegyada Bulshada	(15) Kobcinta daryeelka caafimaadka aasaasiga ah.
	(16) Horumarinta Isbitaallada hooyada iyo dhallaanka.
	(17) Goobaha adeegyada caafimaadka sida farmashiyada iyo adeegga ambalasyada.
	(18) Nadaafadda iyo fayadhawrka deegaanka sida qashinka, wasakhda iyo sunta iyo wixii la mid ah (IWM).
	(19) Kormeerka tayada cuntada, hoteellada, maqaayadaha iyo guryaha dadweynaha.
	(20) Nidaaminta xabaalaha.
	(21) Adeegyada xannaanada xoolaha.
	(22) Horumarinta iyo tayaynta arrimaha debdemiska.
	(23) Korjoogtaynta adeegyada korontada iyo biyaha.
	(24) Maamulka arrimaha dhaqanka, beeraha nasashada iyo xeebaha.
	(25) Diiwaangelinta dhalashada, dhimashada, guurka, furriinka iyo bixinta waraaqaha sugnaanta dhalashada.
Waxbarashada	(26) Maamulka waxbarashada ee dugsiyada hoose iyo dhexe.
	(27) Waxbarashada dadka waaweyn.
	(28) Fulinta siyaasadda waxbarashada Islaamka ee aasaasiga ah sida dugsiyada Qur'aanka iyo masaajidda.